

TARTALOMJEGYZÉK

PREAMBULUM

I. RÉSZ

I. CÍM - AZ UNIÓ MEGHATÁROZÁSA ÉS CÉLKITŰZÉSEI

II. CÍM - ALAPVETŐ JOGOK ÉS UNIÓS POLGÁRSÁG

III. CÍM - AZ UNIÓ HATÁSKÖREI

IV. CÍM - AZ UNIÓ INTÉZMÉNYEI ÉS SZERVEI

I. fejezet - Intézményi keretek

II. fejezet - Az Unió egyéb intézményei és szervei

V. CÍM - AZ UNIÓ HATÁSKÖREINEK GYAKORLÁSA

I. FEJEZET- Általános rendelkezések

II. FEJEZET - Különös rendelkezések

III. FEJEZET- Megerősített együttműködés

VI. CÍM - AZ UNIÓ DEMOKRATIKUS MŰKÖDÉSE

VII. CÍM - AZ UNIÓ PÉNZÜGYEI

VIII. CÍM - AZ UNIÓ ÉS KÖZVETLEN KÖRNYEZETE

IX. CÍM - UNIÓS TAGSÁG

II. RÉSZ: AZ UNIÓ ALAPJOGI CHARTÁJA

PREAMBULUM

I. CÍM - MÉLTÓSÁG

II. CÍM - SZABADSÁGOK

III. CÍM - EGYENLŐSÉG

IV. CÍM - SZOLIDARITÁS

V. CÍM - A POLGÁROK JOGAI

VI. CÍM - IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS

VII. CÍM - A CHARTA ÉRTELMEZÉSÉRE ÉS ALKALMAZÁSÁRA
VONATKOZÓ ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

III. RÉSZ: AZ UNIÓ POLITIKÁI ÉS MŰKÖDÉSE

I. CÍM - ÁLTALÁNOSAN ALKALMAZANDÓ RENDELKEZÉSEK

II. CÍM - A MEGKÜLÖNBÖZTETÉS TILALMA ÉS AZ UNIÓS POLGÁRSÁG

III. CÍM - BELSŐ POLITIKÁK ÉS TEVÉKENYSÉGEK

I. FEJEZET - BELSŐ PIAC

1. szakasz - A belső piac létrehozása és működése
2. szakasz - A személyek és a szolgáltatások szabad mozgása
 1. alszakasz - Munkavállalók
 2. alszakasz - A letelepedés szabadsága
 3. alszakasz - A szolgáltatásnyújtás szabadsága
3. szakasz - Az áruk szabad mozgása
 1. alszakasz - Vámunió
 2. alszakasz - Vámügyi együttműködés
 3. alszakasz - Mennyiségi korlátozások tilalma
4. szakasz - Tőke- és fizetési műveletek
5. szakasz - Versenyszabályok
 1. alszakasz - Vállalkozásokra vonatkozó szabályok
 2. alszakasz - A tagállamok által nyújtott támogatások
6. szakasz - Adózásra vonatkozó rendelkezések
7. szakasz - Közös rendelkezések

II. FEJEZET - GAZDASÁG- ÉS MONETÁRIS POLITIKA

1. szakasz - Gazdaságpolitika
2. szakasz - Monetáris politika
3. szakasz - Intézményi rendelkezések
4. szakasz - Azon tagállamokra vonatkozó külön rendelkezések,
amelyeknek pénzneme az euro
5. szakasz - Átmeneti rendelkezések

III. FEJEZET - EGYÉB TERÜLETEKRE VONATKOZÓ POLITIKÁK

1. szakasz - Foglalkoztatás
2. szakasz - Szociálpolitika
3. szakasz - Gazdasági, társadalmi és területi kohézió
4. szakasz - Mezőgazdaság és halászat
5. szakasz - Környezet
6. szakasz - Fogyasztóvédelem
7. szakasz - Közlekedés
8. szakasz - Transzeurópai hálózatok
9. szakasz - Kutatás, technológiafejlesztés és úrkutatás
10. szakasz - Energia

IV. FEJEZET - A SZABADSÁG, A BIZTONSÁG ÉS A JOG ÉRVÉNYESÜLÉSÉNEK TÉRSÉGE

1. szakasz – Általános rendelkezések
2. szakasz - A határok ellenőrzésével, a menekültüggyel és a bevándorlással
kapcsolatos politikák
3. szakasz - Igazságügyi együttműködés polgári ügyekben
4. szakasz - Igazságügyi együttműködés büntetőügyekben
5. szakasz - Rendőrségi együttműködés

V. FEJEZET - AZOK A TERÜLETEK, AHOL AZ UNIÓ TÁMOGATÓ, ÖSSZEHANGOLÓ VAGY KIEGÉSZÍTŐ INTÉZKEDÉSEKET TEHET

1. szakasz - Népegészségügy
2. szakasz - Ipar
3. szakasz - Kultúra
4. szakasz - Idegenforgalom
5. szakasz - Oktatás, ifjúság, sport és szakképzés
6. szakasz - Polgári védelem
7. szakasz - Igazgatási együttműködés

IV. CÍM - A TENGERENTÚLI ORSZÁGOK ÉS TERÜLETEK TÁRSULÁSA

V. CÍM - AZ UNIÓ KÜLSŐ TEVÉKENYSÉGE

I. FEJEZET - ÁLTALÁNOSAN ALKALMAZANDÓ RENDELKEZÉSEK

II. FEJEZET - KÖZÖS KÜL- ÉS BIZTONSÁGPOLITIKA

1. szakasz - Közös rendelkezések
2. szakasz - Közös biztonság- és védelempolitika
3. szakasz - Pénzügyi rendelkezések

III. FEJEZET - KÖZÖS KERESKEDELEMPOLITIKA

IV. FEJEZET - EGYÜTTMŰKÖDÉS HARMADIK ORSZÁGOKKAL ÉS HUMANITÁRIUS SEGÍTSÉGNYÚJTÁS

1. szakasz - Fejlesztési együttműködés
2. szakasz - Harmadik országokkal folytatott gazdasági, pénzügyi és műszaki együttműködés
3. szakasz - Humanitárius segítségnyújtás

V. FEJEZET - KORLÁTOZÓ INTÉZKEDÉSEK

VI. FEJEZET - NEMZETKÖZI MEGÁLLAPODÁSOK

VII. FEJEZET - AZ UNIÓ KAPCSOLATAI NEMZETKÖZI SZERVEZETEKSEL ÉS HARMADIK ORSZÁGOKKAL, VALAMINT AZ UNIÓ KÜLDÖTTSÉGEI

VIII. FEJEZET - A SZOLIDARITÁSI KLAUZULA VÉGREHAJTÁSA

VI. CÍM - AZ UNIÓ MŰKÖDÉSE

I. FEJEZET – INTÉZMÉNYI RENDELKEZÉSEK

1. szakasz - Az intézmények

1. alszakasz - Az Európai Parlament
2. alszakasz - Az Európai Tanács
3. alszakasz - A Miniszterek Tanácsa
4. alszakasz - Az Európai Bizottság
5. alszakasz - Az Európai Unió Bírósága
6. alszakasz - Az Európai Központi Bank
7. alszakasz - A Számvevőszék

2. szakasz - Az Unió tanácsadó szervei

1. alszakasz - A Régiók Bizottsága
2. alszakasz - A Gazdasági és Szociális Bizottság

3. szakasz - Az Európai Beruházási Bank

4. szakasz - Az Unió intézményeire, szerveire és hivatalaira vonatkozó közös rendelkezések

II. FEJEZET - PÉNZÜGYI RENDELKEZÉSEK

1. szakasz - A többéves pénzügyi keret
2. szakasz - Az Unió éves költségvetése
3. szakasz - A költségvetés végrehajtása és a felmentés
4. szakasz - Közös rendelkezések
5. szakasz - Küzdelem a csalás ellen

III. FEJEZET - MEGERŐSÍTETT EGYÜTTMŰKÖDÉS

VII. CÍM: KÖZÖS RENDELKEZÉSEK

IV. RÉSZ: ÁLTALÁNOS ÉS ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

SZERZŐDÉS
EURÓPAI ALKOTMÁNY
LÉTREHOZÁSÁRÓL

PREAMBULUM

ŐFELSÉGE A BELGÁK KIRÁLYA, A CSEH KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE,
ŐFELSÉGE DÁNIA KIRÁLYNŐJE, A NÉMETORSZÁGI SZÖVETSÉGI KÖZTÁRSASÁG
ELNÖKE, AZ ÉSZT KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE, A GÖRÖG KÖZTÁRSASÁG
ELNÖKE, ŐFELSÉGE SPANYOLORSZÁG KIRÁLYA, A FRANCIA
KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE, ÍRORSZÁG ELNÖKE, AZ OLASZ KÖZTÁRSASÁG
ELNÖKE, A CIPRUSI KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE, A LETT KÖZTÁRSASÁG
ELNÖKE, A LITVÁN KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE,
Ő KIRÁLYI FENSÉGE LUXEMBURG NAGYHERCEGE, A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG
ELNÖKE, MÁLTA ELNÖKE, ŐFELSÉGE HOLLANDIA KIRÁLYNŐJE,
AZ OSZTRÁK KÖZTÁRSASÁG SZÖVETSÉGI ELNÖKE,
A LENGYEL KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE, A PORTUGÁL KÖZTÁRSASÁG
ELNÖKE, A SZLOVÉN KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE, A SZLOVÁK KÖZTÁRSASÁG
ELNÖKE, A FINN KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE, A SVÉD KIRÁLYSÁG KORMÁNYA,
ŐFELSÉGE NAGY-BRITANNIA ÉS ÉSZAK-ÍRORSZÁG EGYESÜLT
KIRÁLYSÁGÁNAK KIRÁLYNŐJE,

ÖSZTÖNZÉST MERÍTVE Európa kulturális, vallási és humanista örökségéből, amelyből az ember sérthetetlen és elidegeníthetetlen jogai, a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, valamint a jogállamiság egyetemes értékei kibontakoztak,

ABBAN A HITBEN, hogy a fájdalmas tapasztalatokat követően újraegyesült Európa – valamennyi lakója, köztük a leggyengébbek és a leginkább elesettek javára – továbbra is a civilizáció, a haladás és a jólét útján kíván járni; hogy meg akar maradni a kultúrára, a tudásra és a társadalmi fejlődésre nyitott kontinensnek; hogy közéletének demokratikus és átlátható jellegét még inkább el kívánja mélyíteni, és világszerte fel kíván lépni a békéért, az igazságért és a szolidaritásért,

ATTÓL A MEGGYŐZŐDÉSTŐL VEZÉRELVE, hogy Európa népei, miközben büszkék maradnak saját nemzeti identitásukra és történelmükre, elhatározták, hogy felülemelkednek ősi megosztottságaikon, és – egymással mind szorosabb egységre lépve – egy közös jövő megteremtésére törekednek,

ABBAN A MEGGYŐZŐDÉSBEN, hogy az ily módon „sokféleségben egyesült” Európa a legjobb esélyt kínálja annak a nagyszerű vállalkozásnak a megvalósítására, amelynek révén e térség, minden egyes egyén jogainak tiszteletben tartása mellett, valamint az eljövendő nemzedékekért és a Föld jövőjéért viselt felelősségük tudatában, az emberiség reménységének különleges térségévé válik,

AZZAL AZ ELHATÁROZÁSSAL, hogy az Európai Közösségeket létrehozó szerződések és az Európai Unióról szóló szerződés keretében elért eredményeket továbbvigyék, egyben biztosítva a közösségi vívmányok folytonosságát,

KIFEJEZVE KÖSZÖNETÜKET ezen alkotmánytervezet kidolgozásáért Európa polgárai és államai nevében az Európai Konvent tagjainak,

MEGHATALMAZOTTJAIKKÉNT JELÖLTÉK KI:

ŐFELSÉGE A BELGÁK KIRÁLYA,

Guy VERHOFSTADT
miniszterelnököt,

Karel DE GUCHT
külügyminisztert;

A CSEH KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE,

Stanislav GROSS
miniszterelnököt,

Cyril SVOBODA
külügyminisztert;

ŐFELSÉGE DÁNIA KIRÁLYNŐJE,

Anders Fogh RASMUSSEN
miniszterelnököt,

Per Stig MØLLER
külügyminisztert;

A NÉMETORSZÁGI SZÖVETSÉGI KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE,

Gerhard SCHRÖDER
szövetségi kancellárt,

Joseph FISCHER
szövetségi külügyminisztert és szövetségi kancellárhelyettest;

AZ ÉSZT KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE,

Juhan PARTS
miniszterelnököt,

Kristiina OJULAND
külügyminisztert;

A GÖRÖG KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE,

Kostas KARAMANLIS
miniszterelnököt,

Petros G. MOLYVIATIS
külügyminisztert;

ŐFELSÉGE SPANYOLORSZÁG KIRÁLYA,

José Luis RODRÍGUEZ ZAPATERO-t,
a kormány elnökét,

Miguel Angel MORATINOS CUYAUBÉ-t,
a külügyekért és az együttműködésért felelős minisztert;

A FRANCIA KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE,

Jacques CHIRAC
köztársasági elnököt,

Jean-Pierre RAFFARIN
miniszterelnököt,

Michel BARNIER
külügyminisztert;

ÍRORSZÁG ELNÖKE,

Bertie AHERN
miniszterelnököt (Taoiseach-öt),

Dermot AHERN
külügyminisztert;

AZ OLASZ KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE,

Silvio BERLUSCONI
miniszterelnököt,

Franco FRATTINI
külügyminisztert;

A CIPRUSI KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE,

Tasszosz PAPADOPOULOSZ
köztársasági elnököt,

George IAKOVOU
külügyminisztert;

A LETT KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE,

Vaira VĪĶE FREIBERGA
köztársasági elnököt,

Indulis EMSIS
miniszterelnököt,

Artis PABRIKS
külügyminisztert;

A LITVÁN KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE,

Valdas ADAMKUS
köztársasági elnököt,

Algirdas Mykolas BRAZAUSKAS
miniszterelnököt,

Antanas VALIONIS
külügyminisztert;

Ő KIRÁLYI FELSÉGE A LUXEMBURGI NAGYHERCEG,

Jean-Claude JUNCKER
miniszterelnököt, Ministre d'État-t,

Jean ASSELBORN
miniszterelnök-helyettest, külügy- és bevándorlásügyi minisztert;

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE,

GYURCSÁNY Ferenc
miniszterelnököt,

KOVÁCS László
külügyminisztert;

MÁLTA ELNÖKE,

Hon. Lawrence GONZI
miniszterelnököt,

Hon. Michael FRENDÓ
külügyminisztert;

ŐFELSÉGE HOLLANDIA KIRÁLYNŐJE,

Dr. J. P. BALKENENDE
miniszterelnököt,

Dr. B. R. BOT
külügyminisztert;

AZ OSZTRÁK KÖZTÁRSASÁG SZÖVETSÉGI ELNÖKE,

Dr. Wolfgang SCHÜSSEL
szövetségi kancellárt,

Dr. Ursula PLASSNIK
szövetségi külügyminisztert;

A LENGYEL KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE,

Marek BELKA
miniszterelnököt,

Włodzimierz CIMOSZEWICZ
külügyminisztert;

A PORTUGÁL KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE,

Pedro Miguel DE SANTANA LOPES
miniszterelnököt,

António Victor MARTINS MONTEIRO
külügy- és a határokon túli portugál közösségekért felelős minisztert;

A SZLOVÉN KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE,

Anton ROP-ot
a kormány elnökét,

Ivo VAJGL
külügyminisztert;

A SZLOVÁK KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE,

Mikuláš DZURINDA
miniszterelnököt,

Eduard KUKAN
külügyminisztert;

A FINN KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE,

Matti VANHANEN
miniszterelnököt,

Erkki TUOMIOJA
külügyminisztert;

A SVÉD KIRÁLYSÁG KORMÁNYA,

Göran PERSSON
miniszterelnököt,

Laila FREIVALDS
külügyminisztert;

ŐFELSÉGE NAGY-BRITANNIA ÉS ÉSZAK-ÍRORSZÁG EGYESÜLT KIRÁLYSÁGÁNAK
KIRÁLYNŐJE,

Rt. Hon Tony BLAIR
miniszterelnököt,

Rt. Hon Jack STRAW
külügyi és nemzetközösségi minisztert;

AKIK, kicserélve jó és kellő alakban talált meghatalmazásaikat, a következőkben állapotok meg:

I. RÉSZ

I. CÍM

AZ UNIÓ MEGHATÁROZÁSA ÉS CÉLKITŰZÉSEI

I-1. CIKK

Az Unió létrehozása

- (1) Európa polgárainak és államainak közös jövőjük építésére irányuló akaratától vezérelve, ezzel az Alkotmánnyal létrejön az Európai Unió, amelyre közös célkitűzéseik elérése érdekében a tagállamok hatásköröket ruháznak. Az Unió összehangolja az e célkitűzések megvalósítására irányuló tagállami politikákat, és a ráruházott hatásköröket közösségi módon gyakorolja.
- (2) Az Unió minden olyan európai állam előtt nyitva áll, amely tiszteletben tartja értékeit, és elkötelezett azok közös érvényesítése mellett.

I-2. CIKK

Az Unió értékei

Az Unió az emberi méltóság tiszteletben tartása, a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, a jogállamiság, valamint az emberi jogok – ideértve a kisebbségekhez tartozó személyek jogait – tiszteletben tartásának értékein alapul. Ezek az értékek közösek a tagállamokban, a pluralizmus, a megkülönböztetés tilalma, a tolerancia, az igazságosság, a szolidaritás, valamint a nők és a férfiak közötti egyenlőség társadalmában.

I-3. CIKK

Az Unió célkitűzései

- (1) Az Unió célja a béke, az általa vallott értékek és népei jólétének előmozdítása.
- (2) Az Unió egy belső határok nélküli, a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térséget kínál polgárai számára, valamint egy belső piacot, ahol a verseny szabad és torzulásoktól mentes.
- (3) Az Unió Európa fenntartható fejlődéséért munkálkodik, amely olyan kiegyensúlyozott gazdasági növekedésen, árstabilitáson és magas versenyképességű, teljes foglalkoztatottságot és társadalmi haladást célul kitűző szociális piacgazdaságon alapul, amely a környezet minőségének magas fokú védelmével és javításával párosul. Az Unió elősegíti a tudományos és műszaki haladást.

Az Unió küzd a társadalmi kirekesztés és a megkülönböztetés ellen, és előmozdítja a társadalmi igazságosságot és védelmet, a nők és férfiak közötti egyenlőséget, a nemzedékek közötti szolidaritást, valamint a gyermekek jogainak védelmét.

Az Unió előmozdítja a gazdasági, a társadalmi és a területi kohéziót, valamint a tagállamok közötti szolidaritást.

Az Unió tiszteletben tartja saját kulturális és nyelvi sokféleségét, továbbá biztosítja Európa kulturális örökségének megőrzését és további gyarapítását.

(4) A világ többi részéhez fűződő kapcsolataiban az Unió védelmezi és érvényre juttatja értékeit és érdekeit. Hozzájárul a békéhez, a biztonsághoz, a Föld fenntartható fejlődéséhez, a népek közötti szolidaritáshoz és kölcsönös tisztelethez, a szabad és tisztességes kereskedelemhez, a szegénység felszámolásához és az emberi jogok, különösen pedig a gyermekek jogainak védelméhez, továbbá a nemzetközi jog szigorú betartásához és fejlesztéséhez, így különösen az Egyesült Nemzetek Alapokmányában foglalt alapelvek tiszteletben tartásához.

(5) Az Unió e célkitűzéseket a megfelelő eszközökkel, az Alkotmányban ráruházott hatáskörök keretein belül valósítja meg.

I-4. CIKK

Az alapvető szabadságok és a megkülönböztetés tilalma

(1) Az Alkotmánnyal összhangban az Unió a területén biztosítja a személyek, a szolgáltatások, az áruk és a tőke szabad mozgását, valamint a letelepedés szabadságát.

(2) Az Alkotmány alkalmazási körében és az abban foglalt különös rendelkezések sérelme nélkül, tilos az állampolgárság alapján történő minden megkülönböztetés.

I-5. CIKK

Az Unió és a tagállamok közötti viszony

(1) Az Unió tiszteletben tartja a tagállamok Alkotmány előtti egyenlőségét, valamint nemzeti identitását, amely elválaszthatatlan része azok alapvető politikai és alkotmányos berendezkedésének, ideértve a regionális és helyi önkormányzatokat is. Tiszteletben tartja az alapvető állami funkciókat, köztük az állam területi integritásának biztosítását, a közrend fenntartását és a nemzeti biztonság védelmét.

(2) Az Unió és a tagállamok a lojális együttműködés elvének megfelelően kölcsönösen tiszteletben tartják és segítik egymást az Alkotmányból eredő feladatok végrehajtásában.

A tagállamok az Alkotmányból, illetve az Unió intézményeinek intézkedéseiből eredő kötelezettségek teljesítésének biztosítása érdekében megteszik a megfelelő általános vagy különös intézkedéseket.

A tagállamok segítik az Uniót feladatainak teljesítésében, és tartózkodnak minden olyan intézkedéstől, amely veszélyeztetheti az Unió célkitűzéseinek megvalósítását.

I-6. CIKK

Az uniós jog

Az Alkotmány, valamint az Unió intézményei által a rájuk ruházott hatáskörök gyakorlása körében alkotott jog a tagállamok jogával szemben elsőbbséget élvez.

I-7. CIKK

Jogi személyiség

Az Unió jogi személy.

I-8. CIKK

Az Unió jelképei

Az Unió zászlaja kék alapon tizenkét arany csillag alkotta körből áll.

Az Unió himnusza Ludwig van Beethoven IX. szimfóniája Örömdájának részlete.

Az Unió jelmondata: „Egyesülve a sokféleségben”.

Az Unió pénzneme az euro.

Május 9-e Európa-napként kerül megünneplésre az Unió egészében.

II. CÍM

AZ ALAPVETŐ JOGOK ÉS AZ UNIÓS POLGÁRSÁG

I-9. CIKK

Az alapvető jogok

- (1) Az Unió elismeri a II. részt képező Alapjogi Chartában foglalt jogokat, szabadságokat és elveket.
- (2) Az Unió csatlakozik az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményhez. Ez a csatlakozás nem érinti az Uniónak az Alkotmányban meghatározott hatásköreit.
- (3) Az alapvető jogok, ahogyan azokat az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény biztosítja, továbbá ahogyan azok a tagállamok közös alkotmányos hagyományyaiból következnek, az uniós jogrend részét képezik, mint annak általános elvei.

I-10. CIKK

Az uniós polgárság

- (1) Uniós polgár mindenki, aki a tagállamok valamelyikének állampolgára. Az uniós polgárság kiegészíti, és nem helyettesíti a nemzeti állampolgárságot.

(2) Az uniós polgárokat megilletik az Alkotmányban meghatározott jogok, és terhelik az abban megállapított kötelezettségek. Így az uniós polgárok:

- a) jogosultak a tagállamok területén szabadon mozogni és tartózkodni;
- b) választásra jogosultak és választhatók a lakóhelyük szerinti tagállam európai parlamenti és helyhatósági választásain, ugyanolyan feltételekkel, mint az adott tagállam állampolgárai;
- c) jogosultak bármely tagállam diplomáciai vagy konzuli hatóságainak védelmét igénybe venni olyan harmadik ország területén, ahol az állampolgárságuk szerinti tagállam nem rendelkezik képvisellel, ugyanolyan feltételekkel, mint az adott tagállam állampolgárai;
- d) jogosultak petíciót benyújtani az Európai Parlamenthez, az európai ombudsmanhoz folyamodni, valamint arra, hogy az Alkotmány nyelveinek valamelyikén az Unió bármely intézményéhez vagy tanácsadó szervéhez forduljanak, és ugyanazon a nyelven választ kapjanak.

Ezek a jogok az Alkotmányban és a végrehajtására elfogadott intézkedésekben megállapított feltételekkel és korlátozásokkal gyakorolhatók.

III. CÍM

AZ UNIÓ HATÁSKÖREI

I-11. CIKK

Alapelvek

(1) Az Unió hatásköreinek elhatárolására a hatáskör-átruházás elve az irányadó. Az uniós hatáskörök gyakorlására a szubszidiaritás és az arányosság elvei az irányadók.

(2) A hatáskör-átruházás elvének megfelelően az Unió a tagállamok által az Alkotmányban ráruházott hatáskörök határain belül jár el az abban foglalt célkitűzések megvalósítása érdekében. Minden olyan hatáskör, amelyet az Alkotmány nem ruházott át az Unióra, a tagállamoknál marad.

(3) A szubszidiaritás elvének megfelelően azokon a területeken, amelyek nem tartoznak kizárólagos hatáskörébe, az Unió csak akkor és annyiban jár el, amikor és amennyiben a megtenni szándékozott intézkedés céljait a tagállamok sem központi, sem regionális vagy helyi szinten nem tudják kielégítően megvalósítani, így azok a tervezett intézkedés terjedelme vagy hatása miatt az Unió szintjén jobban megvalósíthatók.

Az Unió intézményei a szubszidiaritás elvét a szubszidiaritás és az arányosság elvének alkalmazásáról szóló jegyzőkönyvben meghatározottak szerint alkalmazzák. A nemzeti parlamentek az ebben a jegyzőkönyvben megállapított eljárásnak megfelelően gondoskodnak ennek az elvnek a tiszteletben tartásáról.

(4) Az arányosság elvének megfelelően az Unió fellépése sem tartalmilag, sem formailag nem terjedhet túl azon, ami az Alkotmány célkitűzéseinek eléréséhez szükséges.

Az intézmények az arányosság elvét a szubszidiaritás és az arányosság elvének alkalmazásáról szóló jegyzőkönyvben foglaltak szerint alkalmazzák.

I-12. CIKK

A hatáskörök típusai

- (1) Ha egy meghatározott területen az Alkotmány kizárólagos hatáskört ruház az Unióra, e területen kizárólag az Unió alkothat és fogadhat el kötelező erejű jogi aktust, a tagállamok pedig csak annyiban, amennyiben őket az Unió erre felhatalmazza, vagy ha annak célja az Unió által elfogadott jogi aktusok végrehajtása.
- (2) Ha egy meghatározott területen az Alkotmány a tagállamokkal megosztott hatáskört ruház az Unióra, e területen mind az Unió, mind pedig a tagállamok alkothatnak és elfogadhatnak kötelező erejű jogi aktusokat. A tagállamok e hatáskörükkel csak olyan mértékben élhetnek, amilyen mértékben az Unió hatáskörét nem gyakorolta, vagy úgy határozott, hogy lemond hatáskörének gyakorlásáról.
- (3) A tagállamok gazdaság- és foglalkoztatáspolitikájukat a III. részben meghatározottak szerinti szabályok keretében hangolják össze, amelyek megállapítására az Unió hatáskörrel rendelkezik.
- (4) Az Unió hatáskörrel rendelkezik a közös kül- és biztonságpolitika meghatározására és végrehajtására, ideértve egy közös védelempolitika fokozatos kialakítását.
- (5) Meghatározott területeken és az Alkotmányban megállapított feltételek mellett az Unió hatáskörrel rendelkezik a tagállamok intézkedéseit támogató, összehangoló vagy kiegészítő intézkedések végrehajtására, anélkül azonban, hogy ennek révén elvonná a tagállamok e területeken meglévő hatásköreit.

Az Unió e területekre vonatkozó, a III. részben meghatározott rendelkezések alapján elfogadott kötelező erejű jogi aktusai nem eredményezhetik a tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek harmonizációját.

(6) Az uniós hatáskörök terjedelmét és gyakorlásának részletes szabályait az Alkotmány III. részében foglalt, az egyes területekre vonatkozó külön rendelkezések állapítják meg.

I-13. CIKK

A kizárólagos hatáskörök területei

(1) Az Unió kizárólagos hatáskörrel rendelkezik a következő területeken:

- a) vámunió,
- b) a belső piac működéséhez szükséges versenyszabályok megállapítása,
- c) monetáris politika azon tagállamok tekintetében, amelyek pénzneme az euro,
- d) a tengerek biológiai erőforrásainak megőrzése a közös halászati politika keretében,
- e) közös kereskedelempolitika.

(2) Az Unió szintén kizárólagos hatáskörrel rendelkezik nemzetközi megállapodás megkötésére, ha annak megkötését valamely uniós törvényalkotási aktus írja elő, vagy ha az hatásköreinek belső gyakorlásához szükséges, illetve annyiban, amennyiben az a közös szabályokat érintheti, vagy azok alkalmazási körét megváltoztathatja.

I-14. CIKK

A megosztott hatáskörök területei

- (1) Az Unió a tagállamokkal megosztott hatáskörrel rendelkezik azokban az esetekben, ahol az Alkotmány olyan hatáskört ruház rá, amely nem tartozik az I-13. és I-17. cikkben felsorolt területekhez.
- (2) Az Unió és a tagállamok között megosztott hatáskörök a következő fő területekre terjednek ki:
- a) belső piac,
 - b) a szociálpolitikának a III. részben meghatározott vonatkozásai,
 - c) gazdasági, társadalmi és területi kohézió,
 - d) mezőgazdaság és halászat, kivéve a tengerek biológiai erőforrásainak megőrzését,
 - e) környezet,
 - f) fogyasztóvédelem,
 - g) közlekedés,
 - h) transzeurópai hálózatok,
 - i) energiaügy,
 - j) a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének térsége,
 - k) a közegészségügy terén jelentkező közös biztonsági kockázatoknak a III. részben meghatározott vonatkozásai.
- (3) A kutatás, a technológiafejlesztés és az űrkutatás területén az Unió hatáskörrel rendelkezik egyes intézkedések megtételére, így különösen programok kidolgozására és megvalósítására; e hatáskör gyakorlása azonban nem akadályozhatja meg a tagállamokat saját hatásköreik gyakorlásában.

(4) A fejlesztési együttműködés és a humanitárius segítségnyújtás területén az Unió hatáskörrel rendelkezik egyes intézkedések megtételére és közös politika folytatására; e hatáskör gyakorlása azonban nem akadályozhatja meg a tagállamokat saját hatásköreik gyakorlásában.

I-15. CIKK

A gazdaság- és foglalkoztatáspolitikák összehangolása

(1) A tagállamok az Unión belül összehangolják gazdaságpolitikájukat. Ennek érdekében a Miniszterek Tanácsa intézkedéseket, így különösen az e politikákra vonatkozó átfogó iránymutatásokat fogad el.

Azon tagállamokra, amelyek pénzneme az euro, külön rendelkezések vonatkoznak.

(2) Az Unió intézkedéseket hoz a tagállamok foglalkoztatáspolitikájának összehangolása céljából, így különösen meghatározza az e politikákra vonatkozó iránymutatásokat.

(3) Az Unió kezdeményezéseket tehet a tagállamok szociálpolitikájának összehangolása céljából.

I-16. CIKK

Közös kül- és biztonságpolitika

(1) Az Unió közös kül- és biztonságpolitikára vonatkozó hatásköre a külpolitika minden területére és az Unió biztonságát érintő valamennyi kérdésre kiterjed, ideértve egy közös védelempolitika fokozatos kialakítását, amely közös védelemhez vezethet.

(2) A tagállamok az Unió kül- és biztonságpolitikáját a lojalitás és a kölcsönös szolidaritás jegyében tevékenyen és fenntartások nélkül támogatják, és tiszteletben tartják az Unió e területen folytatott tevékenységét. Tartózkodnak az olyan cselekvéstől, amely ellentétes az Unió érdekeivel vagy ronthatja annak eredményességét.

I-17. CIKK

A támogató, összehangoló és kiegészítő intézkedések területei

Az Unió hatáskörrel rendelkezik támogató, összehangoló és kiegészítő intézkedések megtételére. Ezek az intézkedések európai szinten a következő területekre terjednek ki:

- a) az emberi egészség védelme és javítása,
- b) ipar,
- c) kultúra,
- d) idegenforgalom,
- e) oktatás, ifjúság, sport és szakképzés,
- f) polgári védelem,
- g) igazgatási együttműködés.

I-18. CIKK

Rugalmassági klauzula

- (1) Ha a III. részben meghatározott politikák keretében az Unió fellépése bizonyul szükségesnek ahhoz, hogy az Alkotmányban foglalt célkitűzések valamelyike megvalósuljon, és az Alkotmány nem biztosítja a szükséges hatáskört, a Miniszterek Tanácsa az Európai Bizottság javaslata alapján és az Európai Parlament egyetértését követően, egyhangúlag elfogadja a megfelelő intézkedéseket.
- (2) A szubszidiaritás elve érvényesülésének ellenőrzésére szolgáló, az I-11. cikk (3) bekezdésében említett eljárás keretében az Európai Bizottság köteles felhívni a nemzeti parlamentek figyelmét azokra a javaslatokra, amelyek e cikkben alapulnak.
- (3) Az e cikkben alapuló intézkedések nem eredményezhetik a tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek harmonizációját olyan területeken, amelyeken az Alkotmány az ilyen harmonizációt kizárja.

IV. CÍM

AZ UNIÓ INTÉZMÉNYEI ÉS SZERVEI

I. FEJEZET

INTÉZMÉNYI KERET

I-19. CIKK

Az Unió intézményei

(1) Az Unió saját intézményi kerettel rendelkezik, amelynek célja:

- értékeinek érvényesítése,
- célkitűzéseinek előmozdítása,
- az Unió, valamint polgárai és a tagállamok érdekeinek szolgálata,
- politikái és intézkedései egységességének, eredményességének és folyamatosságának a biztosítása.

Ez az intézményi keret a következőket foglalja magában:

- az Európai Parlament,
- az Európai Tanács,

- a Miniszterek Tanácsa (a továbbiakban: a Tanács),
- az Európai Bizottság (a továbbiakban: a Bizottság),
- az Európai Unió Bírósága.

(2) Az egyes intézmények az Alkotmányban rájuk ruházott hatáskörök határain belül, az ott meghatározott eljárások és feltételek szerint járnak el. Az intézmények jóhiszeműen és kölcsönösen együttműködnek egymással.

I-20. CIKK

Az Európai Parlament

(1) Az Európai Parlament, a Tanáccsal közösen, ellátja a törvényalkotási és költségvetési feladatokat. Az Alkotmányban meghatározott feltételek szerint politikai ellenőrzési és konzultatív feladatokat lát el. Az Európai Parlament megválasztja a Bizottság elnökét.

(2) Az Európai Parlament az Unió polgárainak képviselőiből áll. Számuk nem haladhatja meg a hétszázötvenet. A polgárok képviselete arányosan csökkenő módon valósul meg, ahol a tagállamonkénti alsó küszöbérték legalább hat tag. Egyik tagállamnak sem lehet több, mint kilencvenhat képviselői helye.

Az Európai Tanács, az Európai Parlament kezdeményezésére és vele egyetértésben, az első albekezdésben említett alapelvek tiszteletben tartásával egyhangúlag elfogadott európai határozattal meghatározza az Európai Parlament összetételét.

- (3) Az Európai Parlament tagjait közvetlen és általános választójog alapján, szabad és titkos választásokon, ötéves időtartamra választják.
- (4) Az Európai Parlament tagjai közül megválasztja elnökét és tisztségviselőit.

I-21. CIKK

Az Európai Tanács

- (1) Az Európai Tanács adja az Uniónak a fejlődéséhez szükséges ösztönzést, és meghatározza annak általános politikai irányait és prioritásait. Az Európai Tanács nem lát el törvényalkotási feladatokat.
- (2) Az Európai Tanács a tagállamok állam-, illetve kormányfőiből, valamint saját elnökéből és a Bizottság elnökéből áll. Munkájában részt vesz az Unió külügyminisztere.
- (3) Az Európai Tanács, elnökének összehívására, negyedévente ülészik. Amikor a napirend úgy kívánja, tagjai úgy határozhatnak, hogy munkájukat tagonként egy miniszter, illetve a Bizottság elnökének esetében egy biztos segítse. Ha a helyzet úgy kívánja, az elnök az Európai Tanácsot rendkívüli ülésre hívja össze.
- (4) Ha az Alkotmány eltérően nem rendelkezik, az Európai Tanács konszenzussal dönt.

I-22. CIKK

Az Európai Tanács elnöke

(1) Az Európai Tanács minősített többséggel, két és fél éves időtartamra választja meg elnökét; az elnök megbízatása egy alkalommal megújítható. Az elnök akadályoztatása vagy súlyos hivatali mulasztása esetén az Európai Tanács annak megbízatását ugyanilyen eljárással megszüntetheti.

(2) Az Európai Tanács elnöke:

- a) elnököl az Európai Tanács ülésein, és lendületet ad munkájának,
- b) a Bizottság elnökével együttműködve és az Általános Ügyek Tanácsában folytatott munka alapján gondoskodik az Európai Tanács munkájának előkészítéséről és folyamatosságáról,
- c) erőfeszítéseket tesz az Európai Tanácson belüli kohézió és konszenzus megteremtésére,
- d) az Európai Tanács minden ülését követően jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek.

Az Európai Tanács elnöke – a saját szintjén és e minőségében, valamint az Unió külügyminisztere hatáskörének sérelme nélkül – ellátja az Unió külső képviseletét a közös kül- és biztonságpolitikához tartozó ügyekben.

(3) Az Európai Tanács elnöke semmilyen nemzeti tisztséget nem tölthet be.

I-23. CIKK

A Miniszterek Tanácsa

- (1) A Tanács, az Európai Parlamenttel közösen, ellátja a törvényalkotási és költségvetési feladatokat. Az Alkotmányban meghatározott feltételek szerint politikameghatározási és koordinatív feladatokat lát el.
- (2) A Tanács a tagállamok egy-egy olyan miniszteri szintű képviselőjéből áll, aki az általa képviselt tagállam kormánya nevében kötelezettséget vállalhat és szavazhat.
- (3) Ha az Alkotmány eltérően nem rendelkezik, a Tanács minősített többséggel határoz.

I-24. CIKK

A Miniszterek Tanácsának formációi

- (1) A Tanács különböző formációkban ülésezik.
- (2) Az Általános Ügyek Tanácsa gondoskodik a Tanács különböző formációiban folyó munka összhangjáról.

Az Általános Ügyek Tanácsa, az Európai Tanács elnökével és a Bizottsággal kapcsolatot tartva, gondoskodik az Európai Tanács üléseinek előkészítéséről és nyomon követéséről.

- (3) A Külügyek Tanácsa az Európai Tanács által meghatározott stratégiai iránymutatások alapján kialakítja az Unió külső tevékenységét, és gondoskodik tevékenységeinek összhangjáról.
- (4) Az Európai Tanács minősített többséggel elfogadott európai határozatban megállapítja a Tanács további formációit.
- (5) A Tanács munkájának előkészítéséért a tagállamok kormányainak állandó képviselőiből álló bizottság felel.
- (6) A Tanács ülései, amikor azokon törvényalkotási aktus tervezetéről tanácskoznak vagy szavaznak, nyilvánosak. Ennek érdekében a Tanács ülései két részre tagolódnak: egy uniós törvényalkotási aktusokra vonatkozó döntéshozattal foglalkozó, és egy nem törvényalkotási tevékenységgel foglalkozó részre.
- (7) A Tanács különböző formációinak elnökségét, a Külügyek Tanácsának kivételével, a Tanácsban részt vevő tagállami képviselők látják el az Európai Tanács által európai határozatban meghatározott feltételeknek megfelelően, egy egyenjogúságon alapuló rotációs rend szerint. Az Európai Tanács minősített többséggel határoz.

I-25. CIKK

A minősített többség meghatározása az Európai Tanácsban és a Tanácsban

- (1) A minősített többséghez a Tanács tagjai legalább 55%-ának – legalább tizenöt tag által leadott, egyben az Unió népességének legalább 65%-át kitevő tagállamot képviselő – szavazata szükséges.

A blokkoló kisebbségnek a Tanács legalább négy tagjából kell állnia; ennek hiányában a minősített többséget elértnek kell tekinteni.

(2) Az (1) bekezdéstől eltérve, ha a Tanács nem a Bizottságnak vagy az Unió külügyminiszterének a javaslata alapján határoz, a minősített többséghez a Tanács tagjai legalább 72%-ának egyben az Unió népességének legalább 65%-át kitevő tagállamokat képviselő szavazata szükséges.

(3) Az (1) és (2) bekezdést kell alkalmazni akkor is, ha az Európai Tanács minősített többséggel határoz.

(4) Az Európai Tanácsban az elnök és a Bizottság elnöke nem szavaz.

I-26. CIKK

Az Európai Bizottság

(1) A Bizottság előmozdítja az Unió általános érdekeit, és ennek érdekében megteszi a megfelelő kezdeményezéseket. A Bizottság gondoskodik az Alkotmány, valamint az intézmények által az Alkotmány alapján elfogadott intézkedések alkalmazásáról. Az Európai Unió Bíróságának ellenőrzése mellett felügyeli az uniós jog alkalmazását. Végrehajtja a költségvetést és irányítja a programokat. Az Alkotmányban meghatározott feltételek szerint koordinatív, végrehajtó és igazgatási feladatokat lát el. A közös kül- és biztonságpolitika, valamint az Alkotmány által meghatározott más esetek kivételével ellátja az Unió külső képviseletét. Az intézmények közötti megállapodások létrehozása céljából indítványt tesz az Unió tevékenységének éves és többéves programjára.

(2) Ha az Alkotmány eltérően nem rendelkezik, az Unió törvényalkotási aktusait kizárólag a Bizottság javaslata alapján lehet elfogadni. Az egyéb jogi aktusokat akkor kell a Bizottság javaslata alapján elfogadni, ha az Alkotmány úgy rendelkezik.

(3) A Bizottság hivatali ideje öt év.

(4) A Bizottság tagjait általános alkalmasságuk és európai elkötelezettségük alapján, olyan személyek közül kell kiválasztani, akiknek függetlenségéhez nem férhet kétség.

(5) Az Alkotmány rendelkezései alapján kinevezett első Bizottság a tagállamok egy-egy állampolgárából áll, beleértve az elnökét, valamint az Unió külügyminiszterét, aki a Bizottság egyik alelnöke.

(6) A (5) bekezdésben említett Bizottság hivatali idejének lejártát követően a Bizottság – az elnökével és az Unió külügyminiszterével együtt – a tagállamok számának kétharmadával megegyező számú tagból áll, kivéve, ha az Európai Tanács egyhangúlag eljárva e szám megváltoztatása mellett dönt.

A Bizottság tagjait a tagállamok állampolgárai közül, a tagállamok közötti, egyenjogúságon alapuló rotációs rend szerint kell kiválasztani. Ezt a rendszert az Európai Tanács állapítja meg egyhangúlag elfogadott európai határozattal a következő elvek alapján:

a) annak meghatározásánál, hogy állampolgáraik milyen sorrendben és időtartamra válnak a Bizottság tagjává, a tagállamokat teljes mértékben egyenlően kell kezelni; ennek megfelelően a bármely két tagállam állampolgárai által betöltött összes hivatali időszakok számának különbsége soha nem lehet több egynél;

b) az a) pontra is figyelemmel, az egymást követő Bizottságokat úgy kell összeállítani, hogy azokban a tagállamok demográfiai és földrajzi különbözősége kielégítő módon megjelenjen.

(7) Feladatainak ellátása során a Bizottság teljes mértékben független. Az I-28. cikk (2) bekezdésének sérelme nélkül, a Bizottság tagjai nem kérhetnek és fogadhatnak el utasításokat semmilyen kormánytól, intézménytől, szervtől vagy más szervezettől. Tartózkodnak a kötelezettségeikkel vagy a feladataik ellátásával összeegyeztethetetlen cselekedetektől.

(8) A Bizottság testületileg felelősséggel tartozik az Európai Parlamentnek. Az Alkotmány III-340. cikkében foglaltaknak megfelelően az Európai Parlament a Bizottsággal szembeni bizalmatlansági indítványt fogadhat el. Bizalmatlansági indítvány elfogadása esetén a Bizottság tagjainak testületileg le kell mondaniuk, az Unió külügyminiszterének pedig le kell mondania a bizottsági tagságról.

I-27. CIKK

Az Európai Bizottság elnöke

(1) Az európai parlamenti választások figyelembevételével és a megfelelő egyeztetések lefolytatása után az Európai Tanács minősített többséggel eljárva javaslatot tesz az Európai Parlamentnek a Bizottság elnökének jelölt személyre vonatkozóan. A jelöltet az Európai Parlament tagjainak többségével választja meg. Ha a jelölt nem kapja meg a szükséges többségi támogatást, az Európai Tanács minősített többséggel egy hónapon belül új jelöltet javasol, akit az Európai Parlament ugyanezen eljárás szerint választ meg.

(2) A Tanács a megválasztott elnökkel közös megegyezésben elfogadja az azon további személyeket tartalmazó listát, akiket a Bizottság tagjaivá kíván kinevezni. E személyeket a tagállamok javaslatai alapján kell kiválasztani, az I-26. cikk (4) bekezdésében, valamint (6) bekezdésének második albekezdésében megállapított szempontok szerint.

Az elnöknek, az Unió külügyminiszterének és a Bizottság többi tagjának mint testületnek a jóváhagyásáról az Európai Parlament szavaz. E jóváhagyás alapján a Bizottságot az Európai Tanács nevezi ki minősített többséggel.

(3) A Bizottság elnöke:

- a) meghatározza a Bizottság működésére vonatkozó iránymutatásokat,
- b) megállapítja a Bizottság belső szervezetét annak biztosítása érdekében, hogy az koherens módon, hatékonyan és testületi szellemben tevékenykedjen,
- c) a Bizottság tagjai közül az Unió külügyminisztere mellett további alelnököket nevez ki.

A Bizottság tagja, ha az elnök erre felhívja, benyújtja lemondását. Az Unió külügyminisztere, amennyiben az elnök erre az I-28. cikk (1) bekezdésének megfelelően felhívja, benyújtja lemondását.

I-28. CIKK

Az Unió külügyminisztere

- (1) Az Európai Tanács, minősített többséggel és a Bizottság elnökének egyetértésével, kinevezi az Unió külügyminiszterét. Megbízatását az Európai Tanács ugyanilyen eljárás keretében megszüntetheti.
- (2) Az Unió külügyminisztere irányítja az Unió közös kül- és biztonságpolitikáját. Javasolataival hozzájárul e politika alakításához, és azt a Tanácstól kapott felhatalmazásban foglaltak szerint végrehajtja. Ugyanígy jár el a közös biztonság- és védelempolitika területén.
- (3) Az Unió külügyminisztere a Külügyek Tanácsának elnöke.
- (4) Az Unió külügyminisztere a Bizottság egyik alelnöke. Biztosítja az Unió külső tevékenységeinek összhangját. A Bizottságon belül ő felelős a Bizottság külkapcsolatokkal összefüggő feladatainak ellátásáért és az Unió külső tevékenysége egyéb területeinek összehangolásáért. Az Unió külügyminisztere a Bizottságon belüli feladatainak gyakorlása során és kizárólag e feladatok körében – annyiban, amennyiben ez összhangban áll a (2) és (3) bekezdésben meghatározottakkal – a Bizottság működésére irányadó eljárások szerint jár el.

I-29. CIKK

Az Európai Unió Bírósága

(1) Az Európai Unió Bírósága a Bíróságból, a Törvényszékből és különös hatáskörű törvényszékekből áll. Az Európai Unió Bírósága biztosítja a jog tiszteletben tartását az Alkotmány értelmezése és alkalmazása során.

A tagállamok megteremtik azokat a jogorvoslati lehetőségeket, amelyek az uniós jog által szabályozott területeken a hatékony jogvédelem biztosításához szükségesek.

(2) A Bíróság tagállamonként egy bíróból áll. Munkáját főtanácsnokok segítik.

A Törvényszék tagállamonként legalább egy bíróból áll.

A Bíróság bírait és a főtanácsnokait, valamint a Törvényszék bírait olyan személyek közül kell ki választani, akiknek függetlenségéhez nem férhet kétség, és akik megfelelnek a III-355. és III-356. cikkben megállapított követelményeknek. A bírákat és a főtanácsnokokat a tagállamok kormányai közös megegyezéssel hatéves időtartamra nevezik ki. Megbízatusuk megújítható.

(3) A III. részben foglalt rendelkezésekkel összhangban az Európai Unió Bírósága:

- a) dönt a tagállamok vagy az intézmények valamelyike, illetve valamely természetes vagy jogi személy által hozzá benyújtott keresetekkel elé terjesztett ügyekben;
- b) a nemzeti bíróságok kérelmére előzetes döntést hoz az Uniós jog értelmezésére vagy az intézmények által elfogadott jogi aktusok érvényességére vonatkozó kérdésekről;

- c) dönt az Alkotmányban meghatározott egyéb esetekben.

II. FEJEZET

AZ UNIÓ EGYÉB INTÉZMÉNYEI ÉS SZERVEI

I-30. CIKK

Az Európai Központi Bank

- (1) Az Európai Központi Bank és a nemzeti központi bankok alkotják a Központi Bankok Európai Rendszerét. Az Unió monetáris politikájának irányítói az Európai Központi Bank, valamint azon tagállamok nemzeti központi bankjai, amelyeknek pénzneme az euro, és amelyek együttesen az euro-rendszert alkotják.
- (2) A Központi Bankok Európai Rendszerét az Európai Központi Bank döntéshozó szervei irányítják. A Központi Bankok Európai Rendszerének elsődleges célja az árstabilitás fenntartása. E cél veszélyeztetése nélkül támogatja az Unión belüli általános gazdaságpolitikát azzal a céllal, hogy hozzájáruljon az Unió célkitűzéseinek megvalósításához. Az Alkotmány III. részével, valamint a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmányával összhangban ellátja az egyéb központi banki feladatokat.
- (3) Az Európai Központi Bank önálló jogi személyiséggel rendelkező intézmény. Kizárólag az Európai Központi Bank jogosult euro kibocsátásának engedélyezésére. Hatásköreinek gyakorlásában és saját pénzügyei intézésének tekintetében függetlenséget élvez. Az Unió intézményei, szervei és hivatalai, valamint a tagállamok kormányai tiszteletben tartják ezt a függetlenséget.

(4) Az Európai Központi Bank a III-185–III-191. és a III-196. cikkel, valamint a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmányában megállapított feltételekkel összhangban elfogadja a feladatai végrehajtásához szükséges intézkedéseket. Ugyanezen cikkeknek megfelelően azok a tagállamok és központi bankjaik, amelyek pénzneme nem az euro, megőrzik a monetáris ügyekben meglévő hatásköreiket.

(5) Az Európai Központi Bankkal konzultálni kell a hatáskörébe tartozó valamennyi uniós jogi aktusra irányuló javaslattal, továbbá valamennyi nemzeti jogszabálytervezettel kapcsolatban, és a hatáskörébe tartozó területeken véleményt terjeszthet elő.

(6) Az Európai Központi Bank döntéshozó szerveit, azok összetételét és a működésükre vonatkozó részletes szabályokat a III-382. és III-383. cikk, valamint a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmánya határozza meg.

I-31. CIKK

A Számvevőszék

(1) A Számvevőszék az Unió pénzügyi ellenőrzését végző intézmény.

(2) A Számvevőszék megvizsgálja az Unió valamennyi bevételre és kiadásra vonatkozó elszámolását, valamint figyelemmel kíséri a pénzgazdálkodás hatékonyságát és eredményességét.

(3) A Számvevőszék a tagállamok egy-egy állampolgárából áll. A Számvevőszék tagjai feladataik ellátása során teljes mértékben függetlenek, és az Unió általános érdekében járnak el.

I-32. CIKK

Az Unió tanácsadó szervei

- (1) Az Európai Parlamentet, a Tanácsot és a Bizottságot a Régiók Bizottsága és a Gazdasági és Szociális Bizottság segíti tanácsadói minőségben.
- (2) A Régiók Bizottsága a regionális és helyi testületek olyan képviselőiből áll, akik valamely regionális vagy helyi testületben választással nyert képviselői megbízással rendelkeznek, vagy valamely választott testületnek politikai felelősséggel tartoznak.
- (3) A Gazdasági és Szociális Bizottság a munkaadók és a munkavállalók szervezetei, valamint a civil társadalom egyéb területei, így különösen a gazdasági és társadalmi élet, az állampolgári részvétel, a szakmai és a kulturális területek reprezentatív szereplőit tömörítő szervezetek képviselőiből áll.
- (4) A Régiók Bizottságának és a Gazdasági és Szociális Bizottságnak a tagjai nem utasíthatók. Feladataik ellátása során teljes mértékben függetlenek, és az Unió általános érdekében járnak el.
- (5) Az e bizottságok összetételére, tagjaik kinevezésére, valamint a hatáskörükre és a működésükre vonatkozó szabályokat a III-386–III-392. cikk tartalmazza.

A (2) és (3) bekezdésben említett, a bizottságok összetételének jellegére vonatkozó szabályokat a Tanács az Unión belüli gazdasági, társadalmi és demográfiai helyzet alakulására tekintettel rendszeres időközönként felülvizsgálja. E célból a Tanács a Bizottság javaslata alapján európai határozatokat fogad el.

V. CÍM

AZ UNIÓ HATÁSKÖREINEK GYAKORLÁSA

I. FEJEZET

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

I-33. CIKK

Az Unió jogi aktusai

(1) Az intézmények az Unió hatásköreinek gyakorlása érdekében a III. részben foglaltaknak megfelelően a következő jogi eszközöket alkalmazzák: európai törvény, európai kerettörvény, európai rendelet, európai határozat, ajánlás és vélemény.

Az európai törvény általános hatállyal bíró törvényalkotási aktus. Teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Az európai kerettörvény olyan törvényalkotási aktus, amely az elérendő célokat illetően minden címzett tagállamra kötelező, azonban a forma és az eszközök megválasztását a nemzeti hatóságokra hagyja.

Az európai rendelet olyan általános hatállyal bíró nem törvényalkotási aktus, amely a törvényalkotási aktusok és az Alkotmány egyes rendelkezéseinek végrehajtására szolgál. Az európai rendelet vagy olyan, amely teljes egészében kötelező és valamennyi tagállamban közvetlenül alkalmazandó, vagy pedig olyan, amely az elérendő célokat illetően minden címzett tagállamra kötelező, azonban a forma és az eszközök megválasztását a nemzeti hatóságokra hagyja.

Az európai határozat teljes egészében kötelező, nem törvényalkotási aktus. Amennyiben külön megjelöli, hogy kik a címzettjei, az európai határozat kizárólag azokra nézve kötelező, akiket címzettként megjelöl.

Az ajánlások és vélemények nem bírnak kötelező erővel.

(2) A törvényalkotási aktusok tervezetének mérlegelésekor az Európai Parlament és a Tanács tartózkodik az adott területen alkalmazandó törvényalkotási eljárásban előírtaktól eltérő jogi aktusok elfogadásától.

I-34. CIKK

Törvényalkotási aktusok

(1) Az európai törvényeket és kerettörvényeket a Bizottság javaslata alapján az Európai Parlament és a Tanács közösen fogadja el a III-396. cikkben megállapított rendes törvényalkotási eljárásnak megfelelően. Amennyiben a két intézmény nem jut megegyezésre, az adott jogi aktus nem kerül elfogadásra.

(2) Az Alkotmányban külön meghatározott esetekben az európai törvényeket és kerettörvényeket a különleges törvényalkotási eljárásoknak megfelelően a Tanács közreműködésével az Európai Parlament, vagy az Európai Parlament közreműködésével a Tanács fogadja el.

(3) Az Alkotmányban külön meghatározott esetekben európai törvények és kerettörvények a tagállamok egy csoportjának vagy az Európai Parlamentnek a kezdeményezése, az Európai Központi Bank ajánlása vagy a Bíróság, illetve az Európai Beruházási Bank kérelme alapján is elfogadhatók.

I-35. CIKK

Nem törvényalkotási aktusok

- (1) Az Európai Tanács az Alkotmányban meghatározott esetekben európai határozatokat fogad el.
- (2) A Tanács és a Bizottság, különösen az I-36. és I-37. cikkben említett esetekben, illetve az Európai Központi Bank az Alkotmányban külön meghatározott esetekben európai rendeleteket és európai határozatokat fogad el.
- (3) A Tanács ajánlásokat fogad el. A Tanács a Bizottság javaslata alapján határoz minden olyan esetben, amikor az Alkotmány előírja, hogy a jogi aktusokat a Bizottság javaslata alapján kell elfogadnia. Egyhangúlag határoz azokon a területeken, amelyeken az Unió jogi aktusainak elfogadásához egyhangúság szükséges. A Bizottság, valamint az Európai Központi Bank az Alkotmányban külön meghatározott esetekben ajánlásokat fogad el.

I-36. CIKK

Felhatalmazáson alapuló európai rendeletek

- (1) Az európai törvényekben és kerettörvényekben felhatalmazás adható a Bizottság részére olyan felhatalmazáson alapuló európai rendeletek elfogadására, amelyek az európai törvények vagy kerettörvények egyes nem alapvető rendelkezéseit kiegészítik, illetve módosítják.

A felhatalmazást tartalmazó európai törvényekben és kerettörvényekben kifejezetten meg kell határozni a felhatalmazás céljait, tartalmát, alkalmazási körét és időtartamát. Az adott szabályozási terület alapvető elemei kizárólag az európai törvényben vagy kerettörvényben szabályozhatók, és ezekre vonatkozóan nem adható felhatalmazás.

(2) Az európai törvényben, illetve kerettörvényben kifejezetten meg kell határozni a felhatalmazás gyakorlásának feltételeit, amelyek a következők lehetnek:

- a) az Európai Parlament vagy a Tanács úgy határozhat, hogy a felhatalmazást visszavonja;
- b) a felhatalmazáson alapuló európai rendelet csak akkor léphet hatályba, ha az Európai Parlament vagy a Tanács az európai törvényben, illetve kerettörvényben előírt határidőn belül nem emel ellene kifogást.

Az a) és b) pont alkalmazásakor az Európai Parlament tagjainak többségével, a Tanács pedig minősített többséggel határoz.

I-37. CIKK

Végrehajtási aktusok

(1) A tagállamok nemzeti jogukban elfogadják a kötelező erejű uniós jogi aktusok végrehajtásához szükséges intézkedéseket.

(2) Ha valamely kötelező erejű uniós jogi aktus végrehajtásának egységes feltételek szerint kell történnie, az ilyen jogi aktus végrehajtási hatásköröket ruház a Bizottságra, illetve különleges és kellően indokolt esetekben, valamint az I-40. cikkben előírt esetekben a Tanácsra.

(3) A (2) bekezdésben foglaltak céljából európai törvényben előre meg kell határozni a Bizottság végrehajtási hatáskörének gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmusok szabályait és általános elveit.

(4) Az Unió végrehajtási aktusai európai végrehajtási rendeletek vagy európai végrehajtási határozatok lehetnek.

I-38. CIKK

Az Unió jogi aktusaira vonatkozó közös szabályok

- (1) Ha az Alkotmány nem határozza meg milyen típusú jogi aktust kell elfogadni, a jogi aktus típusát az intézmények az alkalmazandó eljárásoknak megfelelően eseti alapon maguk választják meg az arányosság I-11. cikkben foglalt elvével összhangban.
- (2) A jogi aktusoknak indokolást kell tartalmazniuk, és azokban utalni kell minden olyan javaslatra, kezdeményezésre, ajánlásra, kérésre vagy véleményre, amelyet az Alkotmány előír.

I-39. CIKK

Kihirdetés és hatálybalépés

- (1) A rendes törvényalkotási eljárás szerint elfogadott európai törvényeket és kerettörvényeket az Európai Parlament elnöke és a Tanács elnöke írja alá.

Az egyéb esetekben ezeket a jogi aktusokat az azokat elfogadó intézmény elnöke írja alá.

Az európai törvényeket és kerettörvényeket az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* ki kell hirdetni, és azok a bennük megjelölt napon, illetve ennek hiányában a kihirdetésüket követő huszadik napon lépnek hatályba.

- (2) Az európai rendeleteket, valamint a külön címzetti kört nem tartalmazó európai határozatokat az azokat elfogadó intézmény elnöke írja alá.

Az európai rendeleteket, valamint a külön címzetti kört nem tartalmazó európai határozatokat az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* ki kell hirdetni; ezek a bennük megjelölt napon, illetve ennek hiányában a kihirdetésüket követő huszadik napon lépnek hatályba.

(3) A (2) bekezdésben említettektől eltérő európai határozatokról értesíteni kell a címzettjeiket, és azok az értesítéssel lépnek hatályba.

II. FEJEZET

KÜLÖNÖS RENDELKEZÉSEK

I-40. CIKK

A közös kül- és biztonságpolitikára vonatkozó különös rendelkezések

(1) Az Európai Unió közös kül- és biztonságpolitikát folytat, amely a tagállamok közötti kölcsönös politikai szolidaritás továbbfejlesztésén, az általános érdekű ügyek azonosításán és a tagállamok fellépései között egyre növekvő fokú összhang megvalósításán alapul.

(2) Az Európai Tanács megállapítja az Unió stratégiai érdekeit és meghatározza az Unió közös kül- és biztonságpolitikájának célkitűzéseit. E politikát az Európai Tanács által meghatározott stratégiai iránymutatások alapján és a III. részben foglaltaknak megfelelően a Tanács alakítja.

(3) Az Európai Tanács és a Tanács meghozza a szükséges európai határozatokat.

(4) A közös kül- és biztonságpolitikát az Unió külügyminisztere és a tagállamok hajtják végre nemzeti és uniós erőforrások felhasználásával.

(5) Az Európai Tanácsban és a Tanácsban a tagállamok minden általános érdekű kül- és biztonságpolitikai kérdésről egyeztetnek egymással annak érdekében, hogy a kérdés vonatkozásában közös megközelítést alakítsanak ki. A tagállamok az Unió érdekeit érintő bármely nemzetközi szintű fellépés vagy kötelezettségvállalás megtétele előtt egyeztetnek a többi tagállammal a Tanácsban vagy az Európai Tanácsban. A tagállamok, egy irányba mutató fellépésük útján biztosítják, hogy az Unió képes legyen érdekeinek és értékeinek nemzetközi szinten való érvényesítésére. A tagállamok kölcsönösen szolidárisak egymás iránt.

(6) A közös kül- és biztonságpolitikára vonatkozó európai határozatok elfogadásakor az Európai Tanács és a Tanács, a III. részben megállapított esetek kivételével, egyhangúlag határoz. Az Európai Tanács, illetve a Tanács valamely tagállam kezdeményezése, az Unió külügyminiszterének a javaslata, illetve az Unió külügyminiszterének a Bizottság által támogatott javaslata alapján határoz. Európai törvényt és kerettörvényt nem lehet elfogadni.

(7) Az Európai Tanács egyhangúlag európai határozatot fogadhat el, amely előírja, hogy a Tanács a III. részben említettektől eltérő esetekben is minősített többséggel határozhat.

(8) Az Európai Parlamenttel rendszeresen konzultálni kell a közös kül- és biztonságpolitika főbb vonatkozásairól és alapvető választási lehetőségeiről, és folyamatosan tájékoztatni kell annak alakulásáról.

I-41. CIKK

A közös biztonság- és védelempolitikára vonatkozó különös rendelkezések

(1) A közös biztonság- és védelempolitika a közös kül- és biztonságpolitika szerves része. E politika polgári és katonai eszközök igénybevételével biztosítja az Unió műveleti képességét. Az Unió ezeket az eszközöket az Egyesült Nemzetek Alapokmányának alapelveivel összhangban igénybe veheti az Unión kívüli békefenntartó, konfliktusmegelőző és a nemzetközi biztonságot erősítő missziókban. E feladatok végrehajtása a tagállamok által rendelkezésre bocsátott képességeken alapul.

(2) A közös biztonság- és védelempolitika magában foglalja egy közös uniós védelempolitika fokozatos kialakítását. Ez, amennyiben az Európai Tanács egyhangúlag úgy határoz, közös védelemhez vezet. Ebben az esetben az Európai Tanács a tagállamoknak ajánlja egy ilyen határozatnak az alkotmányos követelményeiknek megfelelő elfogadását.

Az Unió e cikk szerinti politikája nem érinti az egyes tagállamok biztonság- és védelempolitikájának egyedi jellegét, tiszteletben tartja azoknak a tagállamoknak az Észak-atlanti Szerződés alapján vállalt kötelezettségeit, amelyek közös védelmüket az Észak-atlanti Szerződés Szervezetében látják megvalósítottak, és összeegyeztethető az annak keretében meghatározott közös biztonság- és védelempolitikával.

(3) A tagállamok a Tanács által meghatározott célkitűzések megvalósításához való hozzájárulásként a közös biztonság- és védelempolitika végrehajtásához polgári és katonai képességeket bocsátanak az Unió rendelkezésére. Azok a tagállamok, amelyek közösen többnemzetiségű erőket állítanak fel, ezeket szintén a közös biztonság- és védelempolitika rendelkezésére bocsáthatják.

A tagállamok vállalják, hogy fokozatosan fejlesztik katonai képességeiket. Létrejön egy védelmi képességfejlesztési, kutatási, beszerzési és fegyverzeti kérdésekkel foglalkozó ügynökség (Európai Védelmi Ügynökség), amelynek feladata a műveleti igények megállapítása, az ezen igények kielégítését szolgáló intézkedések támogatása, és amely hozzájárul a védelmi szektor ipari és technológiai alapjainak erősítéséhez szükséges intézkedések meghatározásához és – adott esetben – végrehajtásához, részt vesz egy európai fegyverzet- és képességpolitika meghatározásában, valamint segíti a Tanácsot a katonai képességek javításának értékelésében.

(4) A közös biztonság- és védelempolitikára vonatkozó európai határozatokat, ideértve az e cikkben említett missziók megindítására vonatkozó európai határozatokat is, a Tanács fogadja el egyhangúlag, az Unió külügyminiszterének javaslata vagy egy tagállam kezdeményezése alapján. Az Unió külügyminisztere, adott esetben a Bizottsággal közösen, nemzeti erőforrások és uniós eszközök felhasználását egyaránt indítványozhatja.

(5) A Tanács az Unió értékeinek védelme és érdekeinek érvényesítése céljából egyes misszióknak az Unió keretében történő végrehajtásával a tagállamok egy csoportját is megbízhatja. Az ilyen missziók végrehajtására a III-310. cikket kell alkalmazni.

(6) Azok a magasabb követelményeket kielégítő katonai képességekkel rendelkező tagállamok, amelyek a legnagyobb követelményeket támaztó missziókra tekintettel ezen a területen szigorúbb kötelezettségeket vállaltak, az Unió keretein belül állandó strukturált együttműködést alakítanak ki. Az ilyen együttműködésre a III-312. cikket kell alkalmazni. Ez nem érinti a III-309. cikkben foglalt rendelkezéseket.

(7) A tagállamok valamelyikének területe elleni fegyveres támadás esetén a többi tagállam – az Egyesült Nemzetek Alapokmányának 51. cikkével összhangban – köteles minden rendelkezésére álló segítséget és támogatást megadni ennek az államnak. Ez nem érinti az egyes tagállamok biztonság- és védelempolitikájának egyedi jellegét.

Az e területen vállalt kötelezettségeknek és együttműködésnek összhangban kell lenniük az Észak-atlanti Szerződés Szervezetének keretein belül tett kötelezettségvállalásokkal, amely szervezet az abban részes államok számára továbbra is a kollektív védelem alapját képezi, és annak végrehajtási fóruma marad.

(8) Az Európai Parlamenttel rendszeresen konzultálni kell a közös biztonság- és védelempolitika főbb vonatkozásairól és alapvető választási lehetőségeiről, és folyamatosan tájékoztatni kell annak alakulásáról.

I-42. CIKK

A szabadság, biztonság és a jog érvényesülésének térségére vonatkozó külön rendelkezések

- (1) Az Unió egy, a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térséget hoz létre:
- a) amennyiben szükséges, európai törvény és kerettörvény elfogadásával a tagállamok törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek közelítésére a III. részben felsorolt területeken;
 - b) a tagállamok illetékes hatóságai közötti kölcsönös bizalom előmozdításával, különösen a bírósági és a bíróságon kívüli határozatok kölcsönös elismerésének alapján;
 - c) operatív együttműködéssel a tagállamok hatáskörrel rendelkező hatóságai, köztük a tagállamok rendőrségei, vámhatóságai és a bűncselekmények megelőzésére és felderítésére szakosodott egyéb szolgálatai között.

(2) A szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének térsége keretében a nemzeti parlamentek részt vehetnek a III-260. cikke szerinti értékelő eljárásokban. A nemzeti parlamentek a III-276. cikkel, illetve a III-273. cikkel összhangban részt vesznek az Europol politikai ellenőrzésében, valamint az Eurojust tevékenységének értékelésében.

(3) A büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés területén a tagállamok a III-264. cikknek megfelelően kezdeményezési joggal rendelkeznek.

I-43. CIKK

Szolidaritási klauzula

(1) Ha egy tagállamot terrortámadás ér, illetve ha természeti vagy ember okozta katasztrófa áldozatává válik, az Unió és tagállamai a szolidaritás szellemében együttesen lépnek föl. Az Unió minden rendelkezésére álló eszközt, ideértve a tagállamok által a rendelkezésére bocsátott katonai erőforrásokat is, mozgósít annak érdekében, hogy:

- a) – megelőzze a terrorista fenyegetést a tagállamok területén;
– megvédje a demokratikus intézményeket és a polgári lakosságot egy esetleges terrortámadástól;
– terrortámadás esetén egy tagállamnak, politikai vezetése kérésére, a területén segítséget nyújtson;
- b) természeti vagy ember okozta katasztrófa esetén egy tagállamnak, politikai vezetése kérésére, a területén segítséget nyújtson.

(2) Az e cikk végrehajtására vonatkozó részletes szabályokat a III-329. cikk tartalmazza.

III. FEJEZET

MEGERŐSÍTETT EGYÜTTMŰKÖDÉS

I-44. CIKK

Megerősített együttműködés

(1) Azok a tagállamok, amelyek az Unió nem kizárólagos hatáskörébe tartozó területeken egymás között megerősített együttműködést kívánnak létrehozni, az e cikkben és a III-416–III-423. cikkben megállapított korlátokon belül és szabályokkal összhangban igénybe vehetik az Unió intézményeit, és az Alkotmány megfelelő rendelkezéseinek alkalmazásával gyakorolhatják ezeket a hatásköröket.

A megerősített együttműködés az Unió célkitűzései megvalósításának előmozdítására, érdekeinek védelmére és az integráció folyamatának megerősítésére irányul. Az ilyen együttműködés a III-418. cikkel összhangban valamennyi tagállam számára bármikor nyitva áll.

(2) Megerősített együttműködésre felhatalmazást adó európai határozatot a Tanács végső lehetőségként, akkor fogadhat el, ha megállapította, hogy az együttműködés célkitűzései az Unió egésze által ésszerű határidőn belül nem érhetők el, és ha abban legalább a tagállamok egyharmada részt vesz. A Tanács a III-419. cikkben megállapított eljárás szerint határoz.

(3) A Tanács tanácskozásain valamennyi tagállam részt vehet, de a szavazásban csak a Tanácsnak a megerősített együttműködésben részt vevő tagállamokat képviselő tagjai vesznek részt.

Az egyhangúság eléréséhez csak a részt vevő tagállamok képviselőinek szavazatait kell figyelembe venni.

A minősített többséghez a részt vevő tagállamokat képviselő tanácsi tagok legalább 55%-ának egyben az ezen államok népességének legalább 65%-át kitevő szavazata szükséges.

A blokkoló kisebbségnek legalább a Tanácsnak a részt vevő tagállamok népességének több, mint 35%-át képviselő tagjaiból és még egy tagból kell állnia; ennek hiányában a minősített többséget elértnek kell tekinteni.

A harmadik és negyedik albekezdéstől eltérve, ha a Tanács nem a Bizottságnak vagy az Unió külügyminiszterének a javaslata alapján határoz, a minősített többséghez a részt vevő tagállamokat képviselő tanácsi tagok legalább 72%-ának egyben az ezen államok népességének legalább 65%-át kitevő szavazata szükséges.

(4) A megerősített együttműködés keretében elfogadott jogi aktusok csak az abban részt vevő tagállamokat kötelezik. Az ilyen jogi aktusok nem részei az Unióhoz csatlakozni szándékozó országok által elfogadandó uniós vívmányoknak.

VI. CÍM

AZ UNIÓ DEMOKRATIKUS MŰKÖDÉSE

I-45. CIKK

A demokratikus egyenlőség elve

Az Unió minden tevékenysége során tiszteletben tartja a polgárok közötti egyenlőség elvét; az Unió intézményei, szervei és hivatalai valamennyi polgárt egyenlő figyelemben részesítik.

I-46. CIKK

A képviseleti demokrácia elve

- (1) Az Unió működése a képviseleti demokrácián alapul.
- (2) Az Unió szintjén a polgárok közvetlen képvisellete az Európai Parlamentben valósul meg.

A tagállamok képviselétét az Európai Tanácsban az állam-, illetve kormányfőjük, a Tanácsban pedig a kormányuk látja el, amelyek maguk vagy nemzeti parlamentjüknek, vagy a polgáraiknak tartoznak demokratikus felelősséggel.

- (3) Minden polgárnak joga van ahhoz, hogy részt vegyen az Unió demokratikus életében. A döntéseket a lehető legnyilvánosabban és a polgárokhoz a lehető legközelebb eső szinten kell meghozni.
- (4) Az európai szintű politikai pártok hozzájárulnak az európai politikai tudatosság kialakításához és az uniós polgárok akaratának kinyilvánításához.

I-47. CIKK

A részvételi demokrácia elve

- (1) Az intézmények a megfelelő eszközökkel biztosítják, hogy a polgárok és az érdekképviselati szervezetek az Unió bármely tevékenységéről véleményt nyilváníthassanak, és azokat nyilvánosan megvitathassák.

- (2) Az intézmények az érdekképviselői szervezetekkel és a civil társadalommal nyílt, átlátható és rendszeres párbeszédet tartanak fenn.
- (3) A Bizottság, annak érdekében, hogy biztosítsa az Unió fellépéseinek koherenciáját és átláthatóságát, az érintett felekkel széles körű előzetes konzultációkat folytat.
- (4) Legalább egymillió uniós polgár, akik egyben a tagállamok egy jelentős számának állampolgárai, kezdeményezheti, hogy a Bizottság – hatáskörén belül – terjesszen elő megfelelő javaslatot azokban az ügyekben, amelyekben a polgárok megítélése szerint az Alkotmány végrehajtásához uniós jogi aktus elfogadására van szükség. Az ilyen polgári kezdeményezésre alkalmazandó eljárásokra és feltételekre vonatkozó rendelkezéseket, ideértve azt is, hogy a kezdeményezésnek legkevesebb hány tagállam polgáraitól kell származnia, európai törvény állapítja meg.

I-48. CIKK

A szociális partnerek és az autonóm szociális párbeszéd

Az Unió az egyes nemzeti rendszerek különbözőségeinek figyelembevételével elismeri és támogatja a szociális partnerek uniós szintű szerepvállalását; önállóságuk tiszteletben tartása mellett elősegíti a szociális partnerek közötti párbeszédet.

A növekedésről és foglalkoztatásról szóló háromoldalú szociális csúcs hozzájárul a szociális párbeszéd folytatásához.

I-49. CIKK

Az európai ombudsman

Az Alkotmányban meghatározott feltételek mellett az Európai Parlament által megválasztott ombudsman fogadja az uniós intézmények, szervek vagy hivatalok tevékenysége során felmerülő hivatali visszasságokra vonatkozó panaszokat. A panaszokat kivizsgálja, és erről jelentést készít. Feladatainak ellátása során az ombudsman teljes mértékben független.

I-50. CIKK

Az uniós intézmények, szervek és hivatalok munkájának átláthatósága

- (1) A jó kormányzás előmozdítása és a civil társadalom részvételének biztosítása céljából az Unió intézményei, szervei és hivatalai munkájuk során a nyitottság elvének lehető legnagyobb mértékű tiszteletben tartásával járnak el.
- (2) Az Európai Parlament ülései nyilvánosak; a Tanács ülései, amikor azokon törvényalkotási aktus tervezetéről tanácskoznak, illetve szavaznak, szintén nyilvánosak.
- (3) A III. részben meghatározott feltételekkel bármely uniós polgár, valamint valamely tagállamban lakóhellyel, illetve létesítő okirat szerinti székhellyel rendelkező természetes vagy jogi személy jogosult hozzáférni az Unió intézményeinek, szerveinek és hivatalainak dokumentumaihoz, függetlenül azok megjelenési formájától.

Az e dokumentumokhoz való hozzáférési jog általános elveit és köz- vagy magánérdeken alapuló korlátozásait meghatározó szabályokat európai törvény állapítja meg.

(4) A (3) bekezdésben említett európai törvénnyel összhangban minden intézmény, szerv, illetve hivatal saját eljárási szabályzatában rögzíti a dokumentumaihoz való hozzáférésre vonatkozó különös rendelkezéseket.

I-51. CIKK

A személyes adatok védelme

- (1) Mindenkinek joga van a rá vonatkozó személyes adatok védelméhez.
- (2) A természetes személyeknek az uniós intézmények, szervek és hivatalok által, illetve az uniós jog alkalmazási körébe tartozó tevékenységeik során a tagállamok által végzett személyes adatok feldolgozása tekintetében történő védelmére, valamint az ilyen adatok szabad áramlására vonatkozó szabályokat európai törvény vagy kerettörvény állapítja meg. E szabályok tiszteletben tartását független hatóságok ellenőrzik.

I-52. CIKK

Az egyházak és világnézeti szervezetek jogállása

- (1) Az Unió tiszteletben tartja és nem sérti az egyházak és vallási szervezetek vagy közösségek nemzeti jog szerinti jogállását a tagállamokban.
- (2) Az Unió ugyanígy tiszteletben tartja a világnézeti szervezetek nemzeti jog szerinti jogállását.

- (3) Elismerve identitásukat és különleges hozzájárulásukat, az Unió nyílt, átlátható és rendszeres párbeszédet tart fenn ezekkel az egyházakkal és szervezetekkel.

VII. CÍM

AZ UNIÓ PÉNZÜGYEI

I-53. CIKK

Költségvetési és pénzügyi alapelvek

- (1) A III. részben foglaltakkal összhangban az Unió valamennyi bevételi és kiadási tételét elő kell irányozni az egyes pénzügyi évekre vonatkozóan, és fel kell tüntetni az Unió költségvetésében.
- (2) A költségvetés bevételeinek és kiadásainak egyensúlyban kell lenniük.
- (3) A költségvetésben feltüntetett kiadásokat a III-412. cikkben említett európai törvénnyel összhangban, egy pénzügyi évre vonatkozóan kell jóváhagyni.
- (4) A költségvetésben feltüntetett kiadások végrehajtásának előfeltétele olyan kötelező erejű uniós jogi aktus elfogadása a III-412. cikkben említett európai törvénnyel összhangban, amely jogalapot biztosít az Unió fellépéséhez és az azzal összefüggő kiadásoknak a végrehajtásához, kivéve az említett európai törvényben meghatározott eseteket.

(5) A költségvetési fegyelem biztosítása érdekében az Unió, amennyiben egy jogi aktus jelentős hatást gyakorolhat a költségvetésre, azt nem fogadhatja el mindaddig, amíg nem biztosítja, hogy az ebből a jogi aktusból eredő kiadások az Unió saját forrásainak határán belül, valamint az I-55. cikkben említett többéves pénzügyi keret tiszteletben tartásával finanszírozhatók.

(6) A költségvetést a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elveinek tiszteletben tartásával kell végrehajtani. A tagállamok és az Unió együttműködnek egymással annak érdekében, hogy biztosítsák a költségvetési előirányzatoknak az ezzel az alapelvvel összhangban történő felhasználását.

(7) Az Unió és a tagállamok a III-415. cikk rendelkezéseivel összhangban küzdenek a csalás és az Unió pénzügyi érdekeit sértő minden egyéb jogellenes tevékenység ellen.

I-54. CIKK

Az Unió saját forrásai

(1) Az Unió gondoskodik a céljai eléréséhez és politikái megvalósításához szükséges eszközökről.

(2) Az egyéb bevételeket nem érintve, az Unió költségvetését teljes egészében a saját forrásokból kell finanszírozni.

(3) Az Unió saját forrásainak rendszerére vonatkozó rendelkezéseket a Tanács által elfogadott európai törvény állapítja meg; e vonatkozásban az európai törvény a saját források újabb típusait teremtheti meg, illetve meglévő típusokat szüntethet meg. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően, egyhangúlag határoz. Az ilyen európai törvény csak azt követően lép hatályba, hogy a tagállamok saját alkotmányos követelményeiknek megfelelően jóváhagyták.

(4) Az Unió saját forrásainak rendszerére vonatkozó végrehajtási intézkedéseket a Tanács által elfogadott európai törvény állapítja meg annyiban, amennyiben a (3) bekezdés alapján elfogadott európai törvény így rendelkezik. A Tanács az Európai Parlament egyetértését követően határoz.

I-55. CIKK

Többéves pénzügyi keret

(1) A többéves pénzügyi keret biztosítja, hogy az Unió kiadásai rendezett módon, saját forrásainak határain belül alakuljanak. A többéves pénzügyi keret a III-402. cikkel összhangban kiadási kategóriánként határozza meg a kötelezettségvállalási előirányzatok éves felső határát.

(2) A többéves pénzügyi keretet a Tanács által egyhangúlag elfogadott európai törvény határozza meg. A Tanács az Európai Parlamentnek a tagjai többségével elfogadott egyetértését követően, egyhangúlag határoz.

(3) Az Unió éves költségvetésének összhangban kell lennie a többéves pénzügyi kerettel.

(4) Az Európai Tanács egyhangúlag elfogadott európai határozattal felhatalmazhatja a Tanácsot arra, hogy a (2) bekezdésben említett európai törvény elfogadásáról minősített többségi szavazással döntsön.

I-56. CIKK

Az Unió költségvetése

Az Unió éves költségvetését a III-404. cikkben megállapított szabályokkal összhangban elfogadott európai törvény határozza meg.

VIII. CÍM

AZ UNIÓ ÉS KÖZVETLEN KÖRNYEZETE

I-57. CIKK

Az Unió és közvetlen környezete

(1) Az Unió a vele szomszédos országokkal különleges kapcsolatokat épít ki a jólét és a jószomszédi viszonyok egy olyan térségének a létrehozása céljából, amely az Unió értékeire épül, és amelyet az együttműködésen alapuló szoros és békés kapcsolatok jellemeznek.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak céljából az Unió az érintett országokkal külön megállapodásokat köthet. Ezek a megállapodások kölcsönös jogokat és kötelezettségeket állapíthatnak meg, és közös fellépések lehetőségéről rendelkezhetnek. E megállapodások végrehajtásáról rendszeres egyeztetéseket kell folytatni.

IX. CÍM

AZ UNIÓS TAGSÁG

I-58. CIKK

Az Unióhoz való csatlakozás feltételei és az arra irányuló eljárás

(1) Az Unió minden olyan európai állam előtt nyitva áll, amely tiszteletben tartja az I-2. cikkben említett értékeket, és elkötelezett azok közös érvényesítése mellett.

(2) Minden olyan európai állam, amely az Unió tagjává kíván válni, erre irányuló kérelemmel fordulhat a Tanácshoz. A kérelemről értesíteni kell az Európai Parlamentet és a nemzeti parlamenteket. A Tanács a Bizottsággal folytatott konzultációt és az Európai Parlament tagjai többségével elfogadott egyetértését követően, egyhangúlag határoz. A felvétel feltételeit és részletes szabályait a tagállamok és a felvételét kérő állam közötti megállapodás rendezi. Ezt a megállapodást alkotmányos követelményeinek megfelelően valamennyi szerződő államnak meg kell erősítenie.

I-59. CIKK

Egyes uniós tagsági jogok felfüggesztése

(1) A Tanács, a tagállamok egyharmadának vagy az Európai Parlamentnek az indokolással ellátott kezdeményezése vagy a Bizottság javaslata alapján elfogadott európai határozatban megállapíthatja, hogy fennáll az egyértelmű veszélye annak, hogy egy tagállam súlyosan megsérti az I-2. cikkben említett értékeket. A Tanács az Európai Parlament egyetértését követően, tagjainak négyötödös többségével határoz.

Mielőtt ilyen megállapítást tenne, a Tanács meghallgatja az érintett tagállamot, és részére – ugyanezen eljárásnak megfelelően – ajánlásokat tehet.

A Tanács rendszeresen ellenőrzi, hogy azok az okok, amelyek alapján ilyen megállapítást tett, továbbra is fennállnak-e.

(2) A tagállamok egyharmadának kezdeményezése vagy a Bizottság javaslata alapján az Európai Tanács, miután az érintett államot felkérte észrevételei benyújtására, európai határozatban megállapíthatja, hogy a tagállam súlyosan és tartósan megsérti az I-2. cikkben említett értékeket. Az Európai Tanács a Parlament egyetértését követően, egyhangúlag határoz.

(3) A (2) bekezdés szerinti megállapítás esetén a Tanács minősített többséggel elfogadott európai határozattal felfüggesztheti az érintett tagállamnak az Alkotmány alkalmazásából származó egyes jogait, köztük a Tanács e tagállamot képviselő tagját megillető szavazati jogokat. Ebben az esetben a Tanács figyelembe veszi az ilyen felfüggesztésnek a természetes és jogi személyek jogait és kötelezettségeit érintő lehetséges következményeit.

Az érintett állam Alkotmány szerinti kötelezettségei minden esetben továbbra is kötik ezt az államot.

(4) A Tanács minősített többséggel elfogadott európai határozattal a (3) bekezdés alapján elfogadott intézkedéseket megváltoztathatja vagy visszavonhatja, amennyiben az elrendelésükhöz vezető körülményekben változás következett be.

(5) Ennek a cikknek az alkalmazásában az Európai Tanácsnak vagy a Tanácsnak az érintett tagállamot képviselő tagja nem vesz részt a szavazásban, és az érintett tagállamot nem lehet figyelembe venni a tagállamok egyharmadának, illetve négyötödének az (1), illetve (2) bekezdés szerinti kiszámításakor. A személyesen jelen lévő vagy képviselt tagok tartózkodása nem akadályozza a (2) bekezdésben említett európai határozatok elfogadásának.

A (3) és (4) bekezdésben említett európai határozatok elfogadásánál a minősített többséghez a szavazásban részt vevő tagállamokat képviselő tanácsi tagok legalább 72%-ának egyben az ezen államok népességének legalább 65%-át kitevő szavazata szükséges.

Ha a szavazati jog felfüggesztéséről szóló, a (3) bekezdésnek megfelelően elfogadott határozat elfogadását követően a Tanács az Alkotmány valamely rendelkezése alapján minősített többséggel határoz, a minősített többség meghatározása megegyezik a második albekezdésben foglaltakkal, illetve – ha a Tanács a Bizottság vagy az Unió külügyminiszterének javaslata alapján határoz – a minősített többséghez a szavazásban részt vevő tagállamokat képviselő tanácsi tagok legalább 55%-ának egyben az ezen államok népességének legalább 65%-át kitevő szavazata szükséges. Az utóbbi esetben a blokkoló kisebbségnek legalább a Tanácsnak a szavazásban részt vevő tagállamok népességének több, mint 35%-át képviselő tagjaiból és még egy tagból kell állnia; ennek hiányában a minősített többséget elértnek kell tekinteni.

(6) E cikk alkalmazásakor az Európai Parlament a leadott szavazatoknak az egyben a tagjai többségét is kitevő kétharmados többségével dönt.

I-60. CIKK

Önkéntes kilépés az Unióból

(1) Saját alkotmányos követelményeivel összhangban a tagállamok bármelyike úgy határozhat, hogy kilép az Unióból.

(2) A kilépést elhatározó tagállam szándékát bejelenti az Európai Tanácsnak. Az Európai Tanács által adott iránymutatások alapján az Unió tárgyalásokat folytat és megállapodást köt ezzel az állammal, amelyben az érintett államnak az Unióval való jövőbeli kapcsolataira tekintettel meghatározzák az illető állam kilépésének részletes szabályait. Ezt a megállapodást a III-325. cikk (3) bekezdésének megfelelően kell megtárgyalni. A megállapodást az Unió nevében a Tanács köti meg minősített többséggel eljárva, az Európai Parlament egyetértését követően.

(3) A kilépésről rendelkező megállapodás hatálybalépésének időpontjától, illetve ennek hiányában a (2) bekezdésben említett bejelentéstől számított két év elteltével az Alkotmány az érintett államra többé nem alkalmazható, kivéve ha az Európai Tanács az érintett tagállammal egyetértésben ennek a határidőnek a meghosszabbításáról egyhangúlag határoz.

(4) A (2) és (3) bekezdés alkalmazásában az Európai Tanácsnak, illetve a Tanácsnak a kilépő tagállamot képviselő tagja az Európai Tanács, illetve a Tanács rá vonatkozó tanácskozásain és a rá vonatkozó európai határozatok meghozatalában nem vesz részt.

A minősített többséghez a szavazásban részt vevő tagállamokat képviselő tanácsi tagok legalább 72%-ának egyben az ezen államok népességének legalább 65%-át kitevő szavazata szükséges.

(5) Amennyiben az az állam, amely korábban kilépett az Unióból, később újra felvételét kéri, kérelmére az I-58. cikkben megállapított eljárást kell alkalmazni.

II. RÉSZ

AZ UNIÓ ALAPJOGI CHARTÁJA

PREAMBULUM

Európa népei, az egymás közötti egyre szorosabb egység létrehozása során úgy döntöttek, hogy osztoznak a közös értékeken alapuló békés jövőben.

Szellemi és erkölcsi öröksége tudatában az Unió az emberi méltóság, a szabadság, az egyenlőség és a szolidaritás oszthatatlan és egyetemes értékein alapul, a demokrácia és a jogállamiság elveire támaszkodik. Tevékenységei középpontjába az egyént állítja, létrehozva az uniós polgárság intézményét és megteremtve a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének térségét.

Az Unió hozzájárul e közös értékek megőrzéséhez és továbbfejlesztéséhez, miközben tiszteletben tartja az európai népek kultúrájának és hagyományainak sokféleségét, a tagállamok nemzeti identitását és központi, regionális és helyi közhatalmi szervezetét; a kiegyensúlyozott és fenntartható fejlődés előmozdítására törekszik és biztosítja a személyek, az áruk, a szolgáltatások és a tőke szabad mozgását, valamint a letelepedés szabadságát.

Ennek érdekében a társadalmi változások, a társadalmi haladás, valamint a tudományos és technológiai fejlődés fényében szükséges az alapvető jogok megerősítése e jogoknak egy chartában való kinyilvánítása útján.

E Charta, tiszteletben tartva az Unió hatásköreit és feladatait, valamint a szubszidiaritás elvét, megerősíti azokat a jogokat, amelyek különösen a tagállamok közös alkotmányos hagyományyaiból és nemzetközi kötelezettségeiből, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményből, az Unió és az Európa Tanács által elfogadott szociális chartákból, valamint az Európai Unió Bíróságának és az Emberi Jogok Európai Bíróságának esetjogából következnek. Ebben az összefüggésben a Charta értelmezése során az Unió és a tagállamok bíróságai kellően figyelembe veszik a Chartát megszövegező Konvent elnökségének irányítása alatt készített és az Európai Konvent elnökségének felelőssége mellett naprakésszé tett magyarázatokat.

E jogok gyakorlása együtt jár a más személyek, az emberi közösség és a jövő nemzedékek iránt viselt felelősséggel és kötelezettségekkel.

Az Unió ezért elismeri az alábbiakban kinyilvánított jogokat, szabadságokat és elveket.

I. CÍM

MÉLTÓSÁG

II-61. CIKK

Az emberi méltóság

Az emberi méltóság sérthetetlen. Tiszteletben kell tartani, és védelmezni kell.

II-62. CIKK

Az élethez való jog

- (1) Minden embernek joga van az élethez.
- (2) Senkit sem lehet halálra ítélni vagy kivégezni.

II-63. CIKK

A személyi sérthetlenséghez való jog

- (1) Mindenkinek joga van a testi és szellemi sérthetlenséghez.
- (2) Az orvostudomány és a biológia területén különösen a következőket kell tiszteletben tartani:
 - a) az érintett személy szabad és tájékoztatáson alapuló beleegyezése a törvényben megállapított eljárásoknak megfelelően,
 - b) az eugenikai, különösen az egyedkiválasztást célzó gyakorlat tilalma,
 - c) az emberi test és részei ekként történő, haszonszerzési célú felhasználásának tilalma,
 - d) az emberi lények szaporítási célú klónozásának tilalma.

II-64. CIKK

A kínzás és az embertelen vagy megalázó bánásmód és büntetés tilalma

Senkit sem lehet kínzásnak, embertelen vagy megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni.

II-65. CIKK

A rabszolgaság és a kényszermunka tilalma

- (1) Senkit sem lehet rabszolgaságban vagy szolgaságban tartani.
- (2) Senkit sem lehet kényszermunkára vagy kötelező munkára igénybe venni.
- (3) Tilos emberi lényekkel kereskedni.

II. CÍM

SZABADSÁGOK

II-66. CIKK

A szabadsághoz és biztonsághoz való jog

Mindenkinek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz.

II-67. CIKK

A magán- és a családi élet tiszteletben tartása

Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát és kapcsolattartását tiszteletben tartsák.

II-68. CIKK

A személyes adatok védelme

- (1) Mindenkinek joga van a rá vonatkozó személyes adatok védelméhez.
- (2) Az ilyen adatokat csak tisztességesen és jóhiszeműen, meghatározott célokra, az érintett személy hozzájárulása alapján vagy valamilyen más, a törvényben rögzített jogos okból lehet kezelni. Mindenkinek joga van ahhoz, hogy a róla gyűjtött adatokat megismerje, és joga van azokat kijavíttatni.
- (3) E szabályok tiszteletben tartását független hatóságnak kell ellenőriznie.

II-69. CIKK

A házasságkötéshez és a családalapításhoz való jog

A házasságkötéshez és a családalapításhoz való jogot, az e jogok gyakorlását szabályozó nemzeti törvények szerint, biztosítani kell.

II-70. CIKK

A gondolat-, a lelkiismeret- és a vallásszabadság

- (1) Mindenkinek joga van a gondolat-, a lelkiismeret- és a vallásszabadsághoz. Ez a jog magában foglalja a vallás vagy a meggyőződés megváltoztatásának szabadságát, valamint a vallásnak vagy meggyőződésnek mind egyénileg, mind együttesen, mind a nyilvánosság előtt, mind a magánéletben, istentisztelet, oktatás és szertartások végzése útján való kifejezésre juttatását.
- (2) A katonai szolgálat lelkiismereti okból történő megtagadásához való jogot, az e jog gyakorlását szabályozó nemzeti törvények szerint, el kell ismerni.

II-71. CIKK

A véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadsága

- (1) Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. Ez a jog magában foglalja a véleményalkotás szabadságát, valamint az információk és eszmék megismerésének és közlésének szabadságát anélkül, hogy ebbe hatósági szerv beavatkozhatna, továbbá országhatárokra való tekintet nélkül.
- (2) A tömegtájékoztatás szabadságát és sokszínűségét tiszteletben kell tartani.

II-72. CIKK

A gyülekezés és az egyesülés szabadsága

- (1) Mindenkinek joga van a békés célú gyülekezés szabadságához és a másokkal való bármilyen szintű, különösen politikai, szakszervezeti és polgári célú egyesüléshez, ami magában foglalja mindenkinek a jogát ahhoz, hogy érdekei védelmére szakszervezetet alapítson, vagy azokhoz csatlakozzon.
- (2) Az uniós szintű politikai pártok hozzájárulnak az uniós polgárok politikai akaratának kinyilvánításához.

II-73. CIKK

A művészet és a tudomány szabadsága

A művészet és a tudományos kutatás szabad. A tudományos élet szabadságát tiszteletben kell tartani.

II-74. CIKK

Az oktatáshoz való jog

- (1) Mindenkinek joga van az oktatáshoz, valamint a szakképzésben és a továbbképzésben való részvételhez.
- (2) Ez a jog magában foglalja a kötelező oktatásban való ingyenes részvétel lehetőségét.

(3) Az oktatási intézmények demokratikus elvek figyelembevételével történő alapításának szabadságát, valamint a szülők azon jogát, hogy gyermekeik számára vallási, világnézeti vagy pedagógiai meggyőződésüknek megfelelő nevelést biztosítsanak, tiszteletben kell tartani az e jogok és szabadságok gyakorlását szabályozó nemzeti jogszabályokkal összhangban.

II-75. CIKK

A foglalkozás megválasztásának szabadsága és a munkavállaláshoz való jog

- (1) Mindenkinek joga van a munkavállaláshoz és szabadon választott vagy elfogadott foglalkozás gyakorlásához.
- (2) Az uniós polgárokat az Unió bármely tagállamában megilleti a szabad álláskeresés, munkavállalás, letelepedés és szolgáltatásnyújtás joga.
- (3) Harmadik országok azon állampolgárait, akik a tagállamok területén való munkavállalásra engedéllyel rendelkeznek, az uniós polgárokkal azonos munkafeltételek illetik meg.

II-76. CIKK

A vállalkozás szabadsága

A vállalkozás szabadságát, az uniós joggal és a nemzeti jogszabályokkal és gyakorlattal összhangban, el kell ismerni.

II-77. CIKK

A tulajdonhoz való jog

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogszerűen szerzett tulajdonát birtokolja, használja, azzal rendelkezzen, és azt örökül hagyja. Tulajdonától senkit sem lehet megfosztani, kivéve, ha ez közérdekből, a törvényben meghatározott esetekben és feltételekkel, valamint az ezáltal elszenvedett veszteségekért kellő időben fizetett méltányos összegű kártalanítás mellett történik. A tulajdon használatát, az általános érdek által szükségessé tett mértékben, törvénnyel lehet szabályozni.

(2) A szellemi tulajdon védelmet élvez.

II-78. CIKK

A menedékjog

A menekültek jogállásáról szóló 1951. július 28-i genfi egyezmény és az 1967. január 31-i jegyzőkönyv rendelkezéseivel, valamint az Alkotmánnyal összhangban a menedékjogot biztosítani kell.

II-79. CIKK

Védelem a kitoloncolással, a kiutasítással és a kiadatással szemben

(1) Tilos a kollektív kiutasítás.

(2) Senki sem toloncolható ki vagy utasítható ki olyan államba, vagy adható ki olyan államnak, ahol komolyan fenyegeti az a veszély, hogy halálra ítélik, kínozzák, vagy más embertelen bánásmódnak vagy büntetésnek vetik alá.

III. CÍM

EGYENLŐSÉG

II-80. CIKK

A törvény előtti egyenlőség

A törvény előtt mindenki egyenlő.

II-81. CIKK

A megkülönböztetés tilalma

(1) Tilos minden megkülönböztetés, így különösen a nem, faj, szín, etnikai vagy társadalmi származás, genetikai tulajdonság, nyelv, vallás vagy meggyőződés, politikai vagy más vélemény, nemzeti kisebbséghez tartozás, vagyoni helyzet, születés, fogyatékoság, kor vagy szexuális irányultság alapján történő megkülönböztetés.

(2) Az Alkotmány alkalmazási körében és az abban foglalt különös rendelkezések sérelme nélkül, tilos az állampolgárság alapján történő minden megkülönböztetés.

II-82. CIKK

A kulturális, vallási és nyelvi sokféleség

Az Unió tiszteletben tartja a kulturális, vallási és nyelvi sokféleséget.

II-83. CIKK

A nők és férfiak közötti egyenlőség

A nők és férfiak közötti egyenlőséget minden területen, így a foglalkoztatás, a munkavégzés és a díjazás területén is biztosítani kell.

Az egyenlőség elve nem akadályozza, hogy az alulreprezentált nem számára különleges előnyöket biztosító rendelkezéseket tartsanak fenn vagy hozzanak meg.

II-84. CIKK

A gyermekek jogai

(1) A gyermekeknek joguk van a jólétükhöz szükséges védelemhez és gondoskodáshoz. A gyermekek véleményüket szabadon kifejezhetik. Az őket érintő ügyekben véleményüket életkoruknak és érettségüknek megfelelően figyelembe kell venni.

(2) A hatóságok és a magánintézmények gyermekekkel kapcsolatos tevékenységében a gyermek mindenképp fölötte álló érdekének kell az elsődleges szempontnak lennie.

(3) Minden gyermeknek joga van ahhoz, hogy mindkét szülőjével rendszeres, személyes és közvetlen kapcsolatot tartson fenn, kivéve ha ez az érdekeivel ellentétes.

II-85. CIKK

Az idősek jogai

Az Unió elismeri, és tiszteletben tartja az idősek jogát a méltó és önálló élethez, a társadalmi és kulturális életben való részvételhez.

II-86. CIKK

A fogyatékkal élő személyek beilleszkedése

Az Unió elismeri és tiszteletben tartja a fogyatékkal élő személyek jogát az önállóságuk, társadalmi és foglalkozási beilleszkedésük, valamint a közösség életében való részvételük biztosítását célzó intézkedésekre.

IV. CÍM

SZOLIDARITÁS

II-87. CIKK

A munkavállalók joga a vállalkozásnál a tájékoztatáshoz és konzultációhoz

A munkavállalók vagy képviselőik számára az uniós jogban, valamint a nemzeti jogszabályokban és gyakorlatban meghatározott esetekben és feltételekkel biztosítani kell a megfelelő szintű és kellő időben történő tájékoztatást és konzultációt.

II-88. CIKK

A kollektív tárgyaláshoz és fellépéshez való jog

A munkavállalóknak és a munkaadóknak, illetőleg szervezeteiknek az uniós joggal, valamint a nemzeti jogszabályokkal és gyakorlattal összhangban joguk van arra, hogy megfelelő szinten kollektív tárgyalásokat folytassanak és kollektív szerződéseket kössenek, valamint hogy érdekütközés esetén érdekeik védelmében együttesen lépjenek fel, a sztrájkot is beleértve.

II-89. CIKK

A munkaközvetítői szolgáltatások igénybevételéhez való jog

Mindenkinek joga van az ingyenes munkaközvetítői szolgáltatások igénybevételéhez.

II-90. CIKK

Az indokolatlan elbocsátással szembeni védelem

Az uniós joggal, valamint a nemzeti jogszabályokkal és gyakorlattal összhangban minden munkavállalónak joga van az indokolatlan elbocsátással szembeni védelemhez.

II-91. CIKK

Tisztességes és igazságos munkafeltételek

- (1) Minden munkavállalónak joga van az egészségét, biztonságát és méltóságát tiszteletben tartó munkafeltételekhez.
- (2) Minden munkavállalónak joga van a munkaidő felső határának korlátozásához, a napi és heti pihenőidőhöz, valamint az éves fizetett szabadsághoz.

II-92. CIKK

A gyermekmunka tilalma és a fiatalok munkahelyi védelme

Tilos a gyermekek foglalkoztatása. A foglalkoztatás alsó korhatára – a fiatalok számára kedvezőbb szabályok sérelme nélkül és korlátozott kivételekkel – nem lehet alacsonyabb, mint a tanköteles kor felső határa.

A fiatal munkavállalóknak életkoruknak megfelelő munkakörülményeket kell biztosítani, védeni kell őket a gazdasági kizsákmányolással szemben és minden olyan munkától, ami sértheti biztonságukat, egészségüket, fizikai, szellemi, erkölcsi és szociális fejlődésüket, vagy összeütközésbe kerülhet nevelésükkel, oktatásukkal.

II-93. CIKK

A család és a munka

- (1) A család jogi, gazdasági és szociális védelmet élvez.
- (2) A család és a munka összeegyeztetése érdekében mindenkinek joga van a védelemre a gyermekvállalással összefüggő okból történő elbocsátás ellen, valamint joga van a fizetett szülési és szülői szabadságra, ha gyermeke születik, vagy gyermeket fogad örökbe.

II-94. CIKK

A szociális biztonság és a szociális segítségnyújtás

- (1) Az Unió, az uniós jog, valamint a nemzeti jogszabályok és gyakorlat által megállapított szabályokkal összhangban, elismeri és tiszteletben tartja a szociális biztonsági ellátásokra és szociális szolgáltatásokra való jogosultságot, amelyek védelmet nyújtanak anyaság, betegség, munkahelyi baleset, gondoskodásra utaltság vagy idős kor, továbbá a munkahely elvesztése esetén.

(2) Az Unión belül jogszerűen lakóhellyel rendelkező és tartózkodási helyét jogszerűen megváltoztató minden személy jogosult – az uniós joggal, valamint a nemzeti jogszabályokkal és gyakorlattal összhangban – szociális biztonsági ellátásokra és szociális előnyökre.

(3) A társadalmi kirekesztés és a szegénység leküzdése érdekében az Unió – az uniós jog, valamint a nemzeti jogszabályok és gyakorlat által lefektetett szabályokkal összhangban – elismeri és tiszteletben tartja a jogot a tisztességes megélhetést célzó szociális támogatásra és lakástámogatásra mindazok esetében, akik nem rendelkeznek az ehhez elégséges pénzeszközökkel.

II-95. CIKK

Egészségvédelem

A nemzeti jogszabályokban és gyakorlatban megállapított feltételek mellett mindenkinek joga van megelőző egészségügyi ellátás igénybe vételéhez, továbbá orvosi kezeléshez. Valamennyi uniós politika és tevékenység meghatározása és végrehajtása során biztosítani kell az emberi egészségvédelem magas szintjét.

II-96. CIKK

Az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az Unió – a nemzeti jogszabályokban és gyakorlatban foglaltak szerint és az Alkotmánnyal összhangban – elismeri és tiszteletben tartja az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokhoz való hozzáférést az Unió szociális és területi kohéziójának előmozdítása érdekében.

II-97. CIKK

Környezetvédelem

A magas színvonalú környezetvédelmet és a környezet minőségének javítását be kell építeni az uniós politikákba, és a fenntartható fejlődés elvével összhangban biztosítani kell megvalósulásukat.

II-98. CIKK

A fogyasztók védelme

Az Unió politikáiban biztosítani kell a fogyasztók védelmének magas szintjét.

V. CÍM

A POLGÁROK JOGAI

II-99. CIKK

Aktív és passzív választójog az európai parlamenti választásokon

- (1) Minden uniós polgár választásra jogosult és választható a lakóhelye szerinti tagállam európai parlamenti választásain, ugyanolyan feltételekkel, mint az adott tagállam állampolgárai.
- (2) Az Európai Parlament tagjait közvetlen és általános választójog alapján, szabad és titkos választásokon választják.

II-100. CIKK

Aktív és passzív választójog a helyhatósági választásokon

Minden uniós polgár választásra jogosult és választható a lakóhelye szerinti tagállam helyhatósági választásain, ugyanolyan feltételekkel, mint az adott tagállam állampolgárai.

II-101. CIKK

A megfelelő ügyintézéshez való jog

- (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit az Unió intézményei, szervei és hivatalai részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék.
- (2) Ez a jog magában foglalja:
 - a) mindenkinek a jogát arra, hogy az őt hátrányosan érintő egyedi intézkedések meghozatala előtt meghallgassák,
 - b) mindenkinek a jogát arra, hogy a személyére vonatkozó iratokba a bizalmas adatkezeléshez, illetőleg a szakmai és üzleti titokhoz fűződő jogos érdekek tiszteletben tartása mellett betekintsen,
 - c) az igazgatási szervek azon kötelezettségét, hogy döntéseiket indokolják.
- (3) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az Unió a tagállamok jogában foglalt közös általános elvek alapján megtérítse számára az intézményei és alkalmazottai által feladatuk teljesítése során neki okozott károkat.

(4) Mindenkinek lehetősége van arra, hogy az Alkotmány nyelveinek valamelyikén írásban forduljon az Unió intézményeihez, és ugyanazon a nyelven kapjon választ.

II-102. CIKK

A dokumentumokhoz való hozzáférés joga

Bármely uniós polgár, valamint valamely tagállamban lakóhellyel, illetve létesítő okirat szerinti székhellyel rendelkező természetes vagy jogi személy jogosult hozzáférni az Unió intézményeinek, szerveinek és hivatalainak dokumentumaihoz, függetlenül azok megjelenési formájától.

II-103. CIKK

Az európai ombudsman

Bármely uniós polgár, valamint valamely tagállamban lakóhellyel, illetve létesítő okirat szerint székhellyel rendelkező bármely természetes vagy jogi személy jogosult az európai ombudsmanhoz fordulni az Unió intézményeinek, szerveinek vagy hivatalainak – kivéve az igazságszolgáltatási hatáskörében eljáró Európai Unió Bíróságát – tevékenysége során felmerülő hivatali visszasságok esetén.

II-104. CIKK

A petíciós jog

Bármely uniós polgár, valamint valamely tagállamban lakóhellyel, illetve létesítő okirat szerint székhellyel rendelkező bármely természetes vagy jogi személy jogosult petíciót benyújtani az Európai Parlamenthez.

II-105. CIKK

A mozgás és a tartózkodás szabadsága

- (1) Minden uniós polgárnak joga van a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz.
- (2) Az Alkotmánnyal összhangban a mozgás és tartózkodás szabadsága a tagállamok területén jogszerűen tartózkodó harmadik országbeli állampolgároknak is biztosítható.

II-106. CIKK

A diplomáciai és konzuli védelem

Bármely uniós polgár jogosult bármely tagállam diplomáciai vagy konzuli hatóságainak védelmét igénybe venni olyan harmadik ország területén, ahol az állampolgárságuk szerinti tagállam nem rendelkezik képviselettel, ugyanolyan feltételekkel, mint az adott tagállam állampolgárai.

VI. CÍM

IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS

II-107. CIKK

A hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jog

Mindenkinek, akinek az Unió joga által biztosított jogait és szabadságait megsértették, az e cikkben megállapított feltételek mellett joga van a bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz.

Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen, nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja. Mindenkinek biztosítani kell a lehetőséget tanácsadás, védelem és képviselő igénybevételéhez.

Azoknak, akik nem rendelkeznek elégséges pénzeszközökkel, költségmentességet kell biztosítani, amennyiben az igazságszolgáltatás hatékony igénybevételéhez erre szükség van.

II-108. CIKK

Az ártatlanság vélelme és a védelemhez való jog

(1) Minden gyanúsított személyt mindaddig ártatlannak kell vélelmezni, amíg bűnösségét a törvénynek megfelelően meg nem állapították.

(2) Minden gyanúsított személy számára biztosítani kell a védelemhez való jogának tiszteletben tartását.

II-109. CIKK

A bűncselekmények és büntetések törvényességének és arányosságának elvei

- (1) Senkit sem szabad elítélni olyan cselekményért vagy mulasztásért, amely az elkövetése idején a hazai vagy a nemzetközi jog alapján nem volt bűncselekmény. Ugyancsak nem lehet a bűncselekmény elkövetése idején alkalmazható büntetésnél súlyosabb büntetést kiszabni. Ha valamely bűncselekmény elkövetése után a törvény enyhébb büntetés kiszabását rendeli, az enyhébb büntetést kell alkalmazni.
- (2) Ez a cikk nem zárja ki valamely személy bíróság elé állítását és megbüntetését olyan cselekményért vagy mulasztásért, amely elkövetése idején a nemzetek közössége által elismert általános elvek szerint bűncselekmény volt.
- (3) A büntetések súlyossága nem lehet aránytalan a bűncselekményhez mérten.

II-110. CIKK

A kétszeres eljárás alá vonás és a kétszeres büntetés tilalma

Senki sem vonható büntetőeljárás alá és nem büntethető olyan bűncselekményért, amely miatt az Unióban a törvénynek megfelelően már jogerősen felmentették vagy elítélték.

VII. CÍM

A CHARTA ÉRTELMEZÉSÉRE ÉS ALKALMAZÁSÁRA VONATKOZÓ ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

II-111. CIKK

Alkalmazási kör

(1) E Charta rendelkezéseinek címzettjei – a szubszidiaritás elvének megfelelő figyelembevételével mellett – az Unió intézményei, szervei és hivatalai, valamint a tagállamok annyiban, amennyiben az Unió jogát hajtják végre. Ennek megfelelően saját hatáskörükben és az Alkotmány egyéb részeiben az Unióra ruházott hatáskörök korlátain belül tiszteletben tartják az ebben a Chartában foglalt jogokat és betartják az abban foglalt elveket, valamint előmozdítják azok alkalmazását.

(2) Ez a Charta az uniós jog alkalmazási körét nem terjeszti ki az Unió hatáskörein túl, továbbá nem hoz létre új hatásköröket vagy feladatokat az Unió számára, és nem módosítja az Alkotmány egyéb részeiben meghatározott hatásköröket és feladatokat.

II-112. CIKK

A jogok és elvek hatálya és értelmezése

(1) Az e Chartában elismert jogok és szabadságok gyakorlása csak a törvény által, és e jogok lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. Az arányosság elvére figyelemmel, korlátozásukra csak akkor és annyiban kerülhet sor, ha és amennyiben az elengedhetetlen és ténylegesen az Unió által elismert általános érdekű célkitűzéseket vagy mások jogainak és szabadságainak védelmét szolgálja.

(2) A Charta által elismert, az Alkotmány egyéb részeiben szabályozott jogok csak az ott meghatározott feltételek és korlátozások mellett gyakorolhatók.

(3) Amennyiben e Charta olyan jogokat tartalmaz, amelyek megfelelnek az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményben biztosított jogoknak, akkor e jogok tartalmát és terjedelmét azonosnak kell tekinteni azokéval, amelyek az említett egyezményben szerepelnek. Ez a rendelkezés nem akadályozza meg azt, hogy az Unió joga kiterjedtebb védelmet nyújtson.

(4) Amennyiben e Charta a tagállamok közös alkotmányos hagyományából eredő alapvető jogokat ismer el, akkor ezeket a jogokat e hagyományokkal összhangban kell értelmezni.

(5) Az ebben a Chartában foglalt, alapelveket megállapító rendelkezések a saját hatásköreik gyakorlása során az Unió intézményei, szervei és hivatalai által elfogadott törvényalkotási és végrehajtási aktusok, illetve a tagállamok által elfogadott, az uniós jog végrehajtására irányuló jogi aktusok útján hajthatók végre. E rendelkezésekre bíróság előtt kizárólag az ilyen jogi aktusok értelmezése, illetve jogszerűségének megítélése tekintetében lehet hivatkozni.

(6) A nemzeti jogszabályokat és gyakorlatot az ebben a Chartában meghatározottak szerint teljes mértékben figyelembe kell venni.

(7) Az Unió és a tagállamok bíróságainak kellően figyelembe kell venniük az Alapjogi Charta értelmezésére vonatkozó iránymutatásként készült magyarázatokat.

II-113. CIKK

A védelem szintje

E Charta egyetlen rendelkezését sem lehet úgy értelmezni, mint amely szűkíti vagy hátrányosan érinti azokat az emberi jogokat és alapvető szabadságokat, amelyeket – saját alkalmazási területükön – az Unió joga, a nemzetközi jog, a tagállamok alkotmányai, illetve az Unió vagy a tagállamok mindegyikének részességével kötött nemzetközi megállapodások, így különösen az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény elismernek.

II-114. CIKK

A joggal való visszaélés tilalma

E Charta egyetlen rendelkezését sem lehet úgy értelmezni, hogy az bármilyen jogot biztosítana olyan tevékenység folytatására vagy olyan cselekedet végrehajtására, amely az e Chartában elismert jogok vagy szabadságok megsértésére vagy a Chartában meghatározottnál nagyobb mértékű korlátozására irányul.

III. RÉSZ

AZ UNIÓ POLITIKÁI ÉS MŰKÖDÉSE

I. CÍM

ÁLTALÁNOSAN ALKALMAZANDÓ RENDELKEZÉSEK

III-115. CIKK

Az Unió, célkitűzéseinek mindegyikét figyelembe véve és a hatáskör-átruházás elvével összhangban, biztosítja az ebben a részben említett különböző politikák és tevékenységek összhangját.

III-116. CIKK

Az Unió az ebben a részben említett valamennyi tevékenység folytatása során törekszik az egyenlőtlenségek kiküszöbölésére, valamint a nők és férfiak közötti egyenlőség előmozdítására.

III-117.CIKK

Az ebben a részben említett politikák és tevékenységek meghatározása és végrehajtása során az Unió figyelembe veszi a foglalkoztatás magas szintjének előmozdítására, a megfelelő szociális biztonság biztosítására, a társadalmi kirekesztés elleni küzdelemre, valamint az oktatás, a képzés és az emberi egészség védelmének magas szintjére vonatkozó követelményeket.

III-118. CIKK

Az ebben a részben említett politikák és tevékenységek meghatározása és végrehajtása során az Unió küzd mindenfajta nemet, faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékoságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetés ellen.

III-119. CIKK

A környezetvédelmi követelményeket – különösen a fenntartható fejlődés előmozdítására tekintettel – be kell illeszteni az ebben a részben említett uniós politikák és tevékenységek meghatározásába és végrehajtásába.

III-120. CIKK

A fogyasztóvédelmi követelményeket figyelembe kell venni az egyéb uniós politikák és tevékenységek meghatározásakor és végrehajtásakor.

III-121. CIKK

Az Unió mezőgazdasági, halászati, közlekedési, belső piaci, kutatási, technológiafejlesztési és úrkutatási politikáinak kidolgozása és végrehajtása során az Unió és a tagállamok teljes mértékben figyelembe veszik az állatok mint érző lények jólétére vonatkozó követelményeket, ugyanakkor tiszteletben tartják a tagállamoknak különösen a vallási rítusok, a kulturális hagyományok és a regionális örökség területén létező jogi vagy igazgatási előírásait és szokásait.

III-122. CIKK

Az I-5., a III-166., a III-167. és a III-238. cikk sérelme nélkül, és figyelemmel az általános gazdasági érdekű szolgáltatásoknak az Unió egésze számára elismert értékére, valamint a társadalmi és területi kohézióban játszott szerepére, az Unió és a tagállamok, saját hatáskörük és az Alkotmány alkalmazási körének határain belül, gondoskodnak arról, hogy ezek a szolgáltatások olyan – így különösen gazdasági és pénzügyi – elvek alapján és feltételek mellett működjenek, amelyek lehetővé teszik rendeltetésük teljesítését. Ezeket az elveket és feltételeket a tagállamok e szolgáltatások nyújtására, igénybevételére és finanszírozására vonatkozó – az Alkotmánynak megfelelő – hatáskörének sérelme nélkül európai törvény állapítja meg.

II. CÍM

A MEGKÜLÖNBÖZTETÉS TILALMA ÉS AZ UNIÓS POLGÁRSÁG

III-123. CIKK

Az állampolgárság alapján történő megkülönböztetésnek az I-4. cikk (2) bekezdésében előírt tilalmára vonatkozó szabályokat európai törvényben, illetve kerettörvényben lehet megállapítani.

III-124. CIKK

(1) Az Alkotmány egyéb rendelkezéseinek sérelme nélkül és az Alkotmány által az Unióra átruházott hatáskörök határain belül a Tanács európai törvényben vagy kerettörvényben megállapíthatja a nem, faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékoságon, koron vagy szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetés leküzdéséhez szükséges intézkedéseket. A Tanács az Európai Parlament egyetértését követően, egyhangúlag határoz.

(2) Az (1) bekezdéstől eltérve európai törvény vagy kerettörvény megállapíthatja az Unió ösztönző intézkedéseinek alapelveit, illetve ilyen ösztönző intézkedéseket határozhat meg az (1) bekezdésben meghatározott célok megvalósításához való hozzájárulást célzó tagállami intézkedések támogatásának érdekében, kizárva azonban a tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek bármilyen harmonizációját.

III-125. CIKK

(1) Ha az Unió fellépése bizonyul szükségesnek ahhoz, hogy megkönnyítsék valamennyi uniós polgár szabad mozgásra és tartózkodásra vonatkozó, az I-10. cikk (2) bekezdésének a) pontjában említett jogának gyakorlását, és az Alkotmány a szükséges hatásköröket nem biztosítja, az erre szolgáló szabályokat európai törvényben vagy kerettörvényben lehet megállapítani.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározottakkal azonos célok érdekében, és amennyiben az Alkotmány nem biztosított hatáskört az ilyen fellépésre, a Tanács európai törvényben vagy kerettörvényben az útlevelekre, személyazonosító igazolványokra, tartózkodási engedélyekre vagy bármilyen egyéb ilyen jellegű okmányra, valamint a szociális biztonságra, illetve szociális védelemre vonatkozó intézkedéseket fogadhat el. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően, egyhangúlag határoz.

III-126. CIKK

A Tanács európai törvényben vagy kerettörvényben meghatározza az I-10. cikk (2) bekezdésének b) pontjában említett azon jog gyakorlásának részletes szabályait, amely szerint minden uniós polgár választásra jogosult és választható a lakóhelye szerinti tagállam helyhatósági és európai parlamenti választásain, akkor is, ha nem az adott állam állampolgára. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően, egyhangúlag határoz. E részletes szabályok eltérést állapíthatnak meg, amennyiben valamely tagállam sajátos problémái azt indokolják.

Az európai parlamenti választások során az aktív és passzív választójog gyakorlása nem sértheti a III-330. cikk (1) bekezdését és az annak végrehajtására elfogadott intézkedéseket.

III-127. CIKK

A tagállamok elfogadják a szükséges rendelkezéseket annak érdekében, hogy az I-10. cikk (2) bekezdése c) pontjának megfelelően biztosítsák a harmadik országokban az uniós polgárok diplomáciai és konzuli védelmét.

A tagállamok e védelem biztosításának érdekében megkezdik a szükséges nemzetközi tárgyalásokat.

A Tanács európai törvényben megállapíthatja az e védelem megkönnyítéséhez szükséges rendelkezéseket. A Tanács az Európai Parlammal folytatott konzultációt követően határoz.

III-128. CIKK

A IV-448. cikk (1) bekezdése sorolja fel azokat a nyelveket, amelyeken az I-10. cikk (2) bekezdése d) pontjának megfelelően bármely uniós polgár jogosult írásban az Unió intézményeihez vagy szerveihez fordulni, illetve azoktól választ kapni. Az I-10. cikk (2) bekezdésének d) pontjában említett intézmények és szervek az I-19. cikk (1) bekezdésének második albekezdésében, valamint az I-30., I-31. és I-32. cikkben felsorolt intézmények és szervek, továbbá az európai ombudsman.

III-129. CIKK

A Bizottság minden harmadik évben jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és a Gazdasági és Szociális Bizottságnak az I-10. cikk és e cím alkalmazásáról. Ez a jelentés beszámol az Unió fejlődéséről.

Ennek alapján és az Alkotmány egyéb rendelkezéseinek sérelme nélkül a Tanács európai törvénnyel vagy kerettörvénnyel az I-10. cikkben megállapított jogokat továbbiakkal egészítheti ki. A Tanács a Parlament egyetértését követően, egyhangúlag határoz. Az ilyen európai törvény vagy kerettörvény csak azt követően lép hatályba, hogy a tagállamok saját alkotmányos követelményeiknek megfelelően azt jóváhagyják.

III. CÍM

BELSŐ POLITIKÁK ÉS TEVÉKENYSÉGEK

I. FEJEZET

BELSŐ PIAC

1. SZAKASZ

A BELSŐ PIAC LÉTREHOZÁSA ÉS MŰKÖDÉSE

III-130. CIKK

(1) Az Unió az Alkotmány vonatkozó rendelkezéseinek sérelme nélkül meghozza a belső piac létrehozásához, illetve működésének biztosításához szükséges intézkedéseket.

(2) A belső piac egy olyan, belső határok nélküli térség, amelyben az Alkotmány rendelkezéseivel összhangban biztosított a személyek, a szolgáltatások, az áruk és a tőke szabad mozgása.

(3) A Tanács a Bizottság javaslata alapján elfogadja azokat az európai rendeleteket és határozatokat, amelyek meghatározzák az összes érintett ágazat kiegyensúlyozott fejlődésének biztosításához szükséges iránymutatásokat és feltételeket.

(4) A Bizottság az (1) és (2) bekezdésben meghatározott célkitűzések megvalósítására irányuló javaslatainak kialakításánál figyelembe veszi azoknak az erőfeszítéseknek a mértékét, amelyeket egyes eltérő fejlettségű gazdaságoknak a belső piac létrehozása érdekében meg kell tenniük, és megfelelő intézkedéseket javasolhat.

Ha ezek az intézkedések eltéréseként jelennek meg, azoknak ideiglenes jellegűeknek kell lenniük, és a belső piac működését csak a lehető legkisebb mértékben zavarhatják.

III-131. CIKK

A tagállamok konzultálnak egymással annak érdekében, hogy közösen megtegyék a szükséges intézkedéseket annak megakadályozására, hogy a belső piac működését hátrányosan befolyásolják az olyan intézkedések, amelyek megtételére egy tagállam a közrend fenntartását befolyásoló súlyos belső zavarok esetén, háború, háborús fenyegetést jelentő súlyos nemzetközi feszültség esetén vagy a béke és nemzetközi biztonság fenntartása céljából vállalt kötelezettségei teljesítése érdekében kényszerül.

III-132. CIKK

Ha a III-131. és a III-436. cikkben említett esetekben tett intézkedések a belső piacon belüli versenyfeltételekre torzító hatást gyakorolnak, a Bizottság az érintett tagállammal együtt megvizsgálja, hogyan lehet ezeket az intézkedéseket az Alkotmányban megállapított rendelkezésekhez igazítani.

A III-360. és a III-361. cikkben megállapított eljárástól eltérve, a Bizottság vagy bármely tagállam közvetlenül a Bírósághoz fordulhat, ha megítélése szerint egy másik tagállam visszaél a III-131. és III-436. cikkben megállapított hatáskörével. A Bíróság határozatát zárt ülésen hozza meg.

2. SZAKASZ

A SZEMÉLYEK ÉS A SZOLGÁLTATÁSOK SZABAD MOZGÁSA

1. alszakasz

Munkavállalók

III-133. CIKK

(1) A munkavállalókat illeti az Unió belüli szabad mozgás joga.

- (2) Tilos az állampolgárság alapján történő minden megkülönböztetés a tagállamok munkavállalói között a foglalkoztatás, a javadalmazás, valamint az egyéb munka- és foglalkoztatási feltételek tekintetében.
- (3) A közrendi, közbiztonsági vagy közegészségügyi okok alapján indokolt korlátozásokra is figyelemmel, a munkavállalóknak joguk van arra, hogy:
- a) tényleges állásajánlatokra jelentkezzenek;
 - b) e célból a tagállamok területén szabadon mozogjanak;
 - c) munkavállalás céljából valamely tagállamban tartózkodjanak az adott tagállam állampolgárainak foglalkoztatására vonatkozó törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseknek megfelelően;
 - d) egy tagállamban történő alkalmazásukat követően a Bizottság által elfogadott európai rendeletekben meghatározott feltételek mellett az adott tagállam területén maradjanak.
- (4) E cikk a közszolgálatban történő foglalkoztatásra nem alkalmazható.

III-134. CIKK

A munkavállalók III-133. cikkben meghatározott szabad mozgásának eléréséhez szükséges intézkedéseket európai törvény vagy kerettörvény állapítja meg. Ezeket a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

Az ilyen európai törvény vagy kerettörvény különösen a következőkre irányul:

- a) a nemzeti foglalkoztatási szolgálatok közötti szoros együttműködés biztosítása;
- b) azoknak a közigazgatási eljárásoknak és gyakorlatnak, valamint a betölthető állások megszerzéséhez előírt időtartamoknak a megszüntetése, amelyek nemzeti jogszabályokon vagy a tagállamok között korábban megkötött megállapodásokon alapulnak, és amelyek fenntartása a munkavállalók szabad mozgásának megvalósulását akadályozná;
- c) azoknak a betölthető állások megszerzéséhez előírt időtartamoknak és egyéb korlátozásoknak a megszüntetése, amelyek nemzeti jogszabályokon vagy a tagállamok között korábban megkötött megállapodásokon alapulnak, és amelyek más tagállamok munkavállalói részére a saját munkavállalókra irányadóktól eltérő feltételeket írnak elő a munkahely szabad megválasztására vonatkozóan;
- d) megfelelő mechanizmusok kialakítása, amelyek összekapcsolják a munkaerő-piaci keresletet és kínálatot, valamint elősegítik e téren az egyensúly kialakítását oly módon, hogy a különböző régiókban és iparágakban elkerülhető legyen az életszínvonal és a foglalkoztatási szint komoly veszélyeztetése.

III-135. CIKK

A tagállamok közös program keretében ösztönzik a fiatal munkavállalók cseréjét.

III-136. CIKK

(1) A szociális biztonság területén európai törvény vagy kerettörvény állapítja meg azokat az intézkedéseket, amelyek a munkavállalók szabad mozgásának megvalósításához szükségesek, így különösen olyan rendszert hoz létre, amely a migráns munkavállalók és önálló vállalkozók, valamint az azok jogán jogosultak számára biztosítja

- a) a különböző országok jogszabályai szerint figyelembe vehető összes időszak összevonását a juttatásokhoz való jog megszerzése és fenntartása, valamint a juttatások összegének kiszámítása céljából;
- b) a juttatások kifizetését a tagállamok területén lakó személyek számára.

(2) Amennyiben a Tanács egy tagjának megítélése szerint valamely (1) bekezdés szerinti európai törvénytervezet vagy kerettörvény-tervezet szociális biztonsági rendszerének alapvető vonatkozásait érintené – ideértve annak alkalmazási körét, költségét vagy finanszírozási rendszerét –, vagy befolyásolná e rendszer pénzügyi egyensúlyát, kérheti, hogy a kérdést terjesszék az Európai Tanács elé. Ebben az esetben a III-396. cikkben említett eljárást fel kell függeszteni. A felfüggesztéstől számított 4 hónapon belül az Európai Tanács, a kérdés megvitatása után:

- a) a tervezetet visszautalja a Tanács elé, amely megszünteti a III-396. cikkben említett eljárás felfüggesztését, vagy
- b) új tervezet benyújtására kéri fel a Bizottságot; ebben az esetben az eredetileg javasolt jogi aktust el nem fogadottnak kell tekinteni.

2. alszakasz

A letelepedés szabadsága

III-137. CIKK

Az ebben az alszakaszban megállapított rendelkezéseknek megfelelően tilos a valamely tagállam állampolgárainak egy másik tagállam területén történő szabad letelepedésére vonatkozó minden korlátozás. Ezt a rendelkezést azokra a korlátozásokra is alkalmazni kell, amelyek képviseletnek, fióktelepnek vagy leányvállalatnak egy tagállam valamely tagállamban letelepedett állampolgára által történő alapítására vonatkoznak.

A tőke- és fizetési műveletekre vonatkozó 4. szakasz rendelkezéseire is figyelemmel, valamely tagállam állampolgárának joga van egy másik tagállam területén önálló vállalkozóként gazdasági tevékenység megkezdésére és folytatására, továbbá vállalkozások, így különösen a III-142. cikk második bekezdése szerinti társaságok alapítására és irányítására a letelepedés szerinti tagállam joga által a saját állampolgáira előírt feltételek szerint.

III-138. CIKK

(1) A letelepedési szabadság egyes meghatározott tevékenységek tekintetében történő megvalósítására irányuló intézkedéseket európai kerettörvény állapítja meg. Az ilyen európai kerettörvényt a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

(2) Az Európai Parlament, a Tanács, illetve a Bizottság az (1) bekezdés alapján rá háruló feladatokat különösen azáltal látja el, hogy:

- a) főszabályként elsőbbségi elbánást biztosít az olyan tevékenységek számára, amelyeknél a letelepedés szabadsága különös mértékben előmozdítja a termelés és a kereskedelem fejlődését;
- b) szoros együttműködést biztosít a tagállamok hatáskörrel rendelkező hatóságai között a különböző tevékenységek Unión belüli sajátos helyzetének megismerése érdekében;
- c) eltörli azokat a nemzeti jogszabályokon vagy a tagállamok között korábban kötött megállapodásokon alapuló közigazgatási eljárásokat és gyakorlatot, amelyek fenntartása a letelepedés szabadságának akadályát képeznék;
- d) biztosítja, hogy valamely tagállamnak egy másik tagállam területén alkalmazott munkavállalói önálló vállalkozói tevékenység folytatása céljából ez utóbbi állam területén maradhassanak, amennyiben megfelelnek azoknak a feltételeknek, amelyeket teljesíteniük kellene, ha abban az időpontban lépnének a másik tagállam területére, amikor az ilyen tevékenységet meg kívánják kezdeni;
- e) lehetővé teszi valamely tagállam állampolgára számára, hogy egy másik tagállam területén ingatlantulajdont szerezzen és használjon, amennyiben ez nem ellentétes a III-227. cikk (2) bekezdésében megállapított elvekkel;
- f) megvalósítja a letelepedési szabadság korlátozásainak fokozatos eltörlését minden érintett tevékenységi ágban, mind a képviseletek, fióktelepek vagy leányvállalatok valamely tagállam területén történő létrehozásának feltételeit, mind pedig az ilyen képviseletek, fióktelepek és leányvállalatok irányító és ellenőrző tisztségeinek az anyalétesítmény személyzete által történő betöltésére vonatkozó feltételeket illetően;

- g) a szükséges mértékben összehangolja azokat a biztosítékokat, amelyeket a tagállamok a III-142. cikk második bekezdése szerinti társaságoktól a tagok és harmadik személyek érdekeinek védelme céljából megkövetelnek, annak érdekében, hogy az ilyen biztosítékokat egyenértékűvé tegyék az Unión belül;
- h) megbizonyosodik arról, hogy a tagállamok által nyújtott támogatások nem torzítják-e a letelepedés feltételeit.

III-139. CIKK

Ennek az alszakasznak a rendelkezései a valamely tagállamban tartósan vagy időlegesen a közhatalom gyakorlásához kapcsolódó tevékenységekre az adott tagállam vonatkozásában nem alkalmazhatók.

Európai törvény vagy kerettörvény bizonyos tevékenységeket kivonhat ezen alszakasz rendelkezéseinek alkalmazása alól.

III-140. CIKK

(1) Ez az alszakasz és az ennek alapján elfogadott intézkedések nem érintik a tagállamok azon törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek az alkalmazhatóságát, amelyek közrendi, közbiztonsági vagy közegészségügyi okokból különleges bánásmódot írnak elő a külföldi állampolgárokra nézve.

(2) Az (1) bekezdésben említett nemzeti rendelkezéseket európai kerettörvény hangolja össze.

III-141. CIKK

- (1) Az önálló vállalkozói tevékenység megkezdését és gyakorlását európai kerettörvény segíti. Ez a következőkre terjed ki:
- a) az oklevelek, a bizonyítványok és a képesítés megszerzéséről szóló egyéb tanúsítványok kölcsönös elismerése;
 - b) a tagállamok önálló vállalkozói tevékenység megkezdésére és folytatására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek összehangolása.
- (2) Az orvosi és egyéb gyógyító, valamint a gyógyszerészeti szakmák esetében a korlátozások fokozatos eltörlése az e szakmáknak a különböző tagállamokban történő gyakorlására vonatkozó feltételek összehangolásától függ.

III-142. CIKK

A valamely tagállam jogszabályai alapján létrehozott olyan társaság, amelynek létesítő okirat szerinti székhelye, központi ügyvezetése vagy üzleti tevékenységének fő helye az Unió területén van, ennek az alszakasznak az alkalmazása szempontjából ugyanolyan elbánásban részesül, mint azok a természetes személyek, akik a tagállamok állampolgárai.

„Társaság” a polgári vagy kereskedelmi jog alapján létrejött társaság, beleértve a szövetkezeteket és a közjog vagy a magánjog hatálya alá tartozó más jogi személyeket, kivéve a nonprofit szervezeteket.

III-143. CIKK

A tagállamok – az Alkotmány egyéb rendelkezései alkalmazásának sérelme nélkül – a III-142. cikk második bekezdése értelmében vett társaságok tőkéjében való részesedést illetően a többi tagállam állampolgárait ugyanolyan elbánásban részesítik, mint a saját állampolgáraikat.

3. alszakasz

A szolgáltatásnyújtás szabadsága

III-144. CIKK

Az ebben az alszakaszban megállapított rendelkezéseknek megfelelően tilos az Unión belüli szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó minden korlátozás a tagállamok olyan állampolgárai tekintetében, akik nem abban a tagállamban letelepedettek, mint a szolgáltatást igénybe vevő személy.

Európai törvény vagy kerettörvény ezen alszakasz alkalmazását a harmadik országoknak az Unió területén letelepedett állampolgárai által történő szolgáltatásnyújtásra is kiterjesztheti.

III-145. CIKK

Az Alkotmány alkalmazásában „szolgáltatás” a rendszerint díjazás ellenében nyújtott szolgáltatás, ha nem tartozik a személyek, az áruk vagy a tőke szabad mozgására vonatkozó rendelkezések hatálya alá.

Szolgáltatásnak minősülnek különösen:

- a) az ipari jellegű tevékenységek;
- b) a kereskedelmi jellegű tevékenységek;
- c) a kézműipari tevékenységek;
- d) a szabadfoglalkozásuként végzett tevékenységek.

A letelepedés szabadságára vonatkozó 2. alszakasz rendelkezéseinek sérelme nélkül a szolgáltatást nyújtó személy a szolgáltatásnyújtás érdekében tevékenységét ideiglenesen a szolgáltatásnyújtás helye szerinti tagállamban is folytathatja az ezen állam saját állampolgáira irányadó feltételek szerint.

III-146. CIKK

- (1) A közlekedés területén a szolgáltatásnyújtás szabadságára a III. résznek a közlekedésre vonatkozó 7. szakaszának rendelkezései az irányadók.
- (2) A tőke mozgásokkal kapcsolatos banki és biztosítási szolgáltatások liberalizációja a tőke mozgások liberalizációjával összhangban valósul meg.

III-147. CIKK

(1) Az egyes meghatározott szolgáltatások liberalizációjának elérésére irányuló intézkedéseket európai kerettörvény állapítja meg. Az ilyen európai kerettörvényt a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

(2) Az (1) bekezdésben említett európai kerettörvények tekintetében főszabályként azok a szolgáltatások élveznek elsőbbséget, amelyek közvetlen hatást gyakorolnak a termelési költségekre, vagy amelyek liberalizációja hozzájárul a termékek kereskedelmének előmozdításához.

III-148. CIKK

A tagállamok törekednek arra, hogy a III-147. cikk (1) bekezdése alapján kibocsátott európai kerettörvények által előirányzott mértéken túl is vállalják a szolgáltatások liberalizációját, amennyiben általános gazdasági helyzetük és az érintett gazdasági ágazat helyzete ezt lehetővé teszi.

A Bizottság ennek érdekében ajánlásokat tesz az érintett tagállamoknak.

III-149. CIKK

A szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó korlátozások eltörléséig a tagállamok ezeket a korlátozásokat állampolgárság vagy lakóhely alapján történő különbségtétel nélkül alkalmazzák a III-144. cikk első bekezdése értelmében szolgáltatást nyújtó minden személyre.

III-150. CIKK

A III-139–III-142. cikket az ebben az alszakaszban szabályozott területeken is alkalmazni kell.

3. SZAKASZ

AZ ÁRUK SZABAD MOZGÁSA

1. alszakasz

Vámunió

III-151. CIKK

(1) Az Unió vámuniót alkot, amely a teljes árukereskedelemre kiterjed, és magában foglalja a behozatali és kiviteli vámok, valamint az azokkal azonos hatású díjak tilalmát a tagállamok között, továbbá közös vámtarifa bevezetését a harmadik országokkal fenntartott kapcsolataikban.

(2) A (4) bekezdés és a mennyiségi korlátozások tilalmára vonatkozó 3. alszakasz rendelkezéseit a tagállamokból származó, továbbá a harmadik országokból érkező és a tagállamokban szabad forgalomban lévő termékekre kell alkalmazni.

(3) A harmadik országokból érkező termékek akkor tekinthetők egy tagállamban szabad forgalomban lévőnek, ha az adott tagállamban eleget tettek a behozatal alaki követelményeinek, és a fizetendő vámot vagy az azzal azonos hatású díjakat az adott tagállamban e termékekre beszedték, és azt sem teljes egészében, sem részben nem térítették vissza.

(4) A tagállamok között tilos bármilyen behozatali vagy kiviteli vám és azzal azonos hatású díj. Ezt a tilalmat a fiskális vámokra is alkalmazni kell.

(5) A Tanács a Bizottság javaslata alapján elfogadja a Közös Vámtarifa vámtételeit meghatározó európai rendeleteket és határozatokat.

(6) Az e cikkben rábízott feladatok végrehajtása során a Bizottság a következőket tartja szem előtt:

- a) a tagállamok és harmadik országok közötti kereskedelem előmozdításának szükségessége;
- b) az Unión belüli verseny feltételeinek javítása olyan mértékben, amely a vállalkozások versenyképességének javulásához vezet;
- c) az Unió nyersanyag- és félkésztermék-ellátásával kapcsolatos követelmények; ebben a vonatkozásban a Bizottság ügyel arra, hogy elkerülje a tagállamok közötti verseny feltételeinek torzulását a késztermékek esetében;
- d) a tagállamok gazdaságaiban bekövetkező komoly zavarok elkerülésének, valamint az Unión belüli ésszerű termelésfejlesztés és fogyasztásbővítés biztosításának szükségessége.

2. alszakasz

Vámügyi együttműködés

III-152. CIKK

Az Alkotmány alkalmazási körében európai törvény vagy kerettörvény intézkedéseket állapít meg a tagállamok közötti, valamint a tagállamok és a Bizottság közötti vámügyi együttműködés erősítésére.

3. alszakasz

Mennyiségi korlátozások tilalma

III-153. CIKK

A tagállamok között tilos minden behozatalra vagy kivitelre vonatkozó mennyiségi korlátozás és azzal azonos hatású intézkedés.

III-154. CIKK

A III-153. cikk nem zárja ki a behozatalra, a kivitelre vagy a tranzitárukra vonatkozó olyan tilalmakat vagy korlátozásokat, amelyeket a közérkölc, a közrend, a közbiztonság, az emberek, az állatok és növények egészségének és életének védelme, a művészi, történelmi vagy régészeti értéket képviselő nemzeti kincsek védelme vagy az ipari és kereskedelmi tulajdon védelme indokol. Ezek a tilalmak és korlátozások azonban nem lehetnek önkényes megkülönböztetés vagy a tagállamok közötti kereskedelem rejtett korlátozásának eszközei.

III-155. CIKK

(1) A tagállamok minden kereskedelmi jellegű állami monopóliumot kiigazítanak oly módon, hogy az áruk beszerzési és értékesítési feltételei tekintetében a tagállamok állampolgárai között semmilyen megkülönböztetés ne érvényesüljön.

E cikket minden olyan szervre alkalmazni kell, amelyen keresztül a tagállamok közötti behozatalt vagy kivitelt valamely tagállam jogilag vagy ténylegesen, közvetlenül vagy közvetve ellenőrzi, irányítja vagy érzékelhetően befolyásolja. E cikket az állam által másokra átruházott monopóliumokra ugyanúgy alkalmazni kell.

(2) A tagállamok tartózkodnak minden olyan új intézkedéstől, amely ellentétes az (1) bekezdésben megállapított elvekkel, vagy amely korlátozza a tagállamok közötti vámok és mennyiségi korlátozások tilalmára vonatkozó cikkek hatályát.

(3) Ha egy kereskedelmi jellegű állami monopóliumhoz olyan szabályok kapcsolódnak, amelyek célja a mezőgazdasági termékek forgalomba hozatalának vagy legjobb áron történő értékesítésének megkönnyítése, ennek a cikknek az alkalmazásakor az érintett termelők foglalkoztatása és életszínvonala tekintetében egyenértékű biztosítékokat kell biztosítani.

4. SZAKASZ

TŐKE- ÉS FIZETÉSI MŰVELETEK

III-156. CIKK

E szakasz keretein belül a tagállamok, valamint a tagállamok és harmadik országok közötti tőkemozgásra és fizetési műveletekre vonatkozó minden korlátozás egyaránt tilos.

III-157. CIKK

(1) A III-156. cikk nem érinti azoknak a nemzeti vagy uniós jog alapján 1993. december 31-én hatályban lévő korlátozásoknak a harmadik országokra történő alkalmazását, amelyeket a harmadik országokba irányuló vagy onnan származó olyan tőkemozgás tekintetében fogadtak el, amely közvetlen befektetéssel – az ingatlanbefektetéseket is beleértve –, letelepedéssel, pénzügyi szolgáltatások nyújtásával vagy értékpapírok tőkepiacokra történő bevezetésével függ össze. Az Észtország és Magyarország nemzeti jogszabályai alapján hatályban lévő korlátozások vonatkozásában ez az időpont 1999. december 31.

(2) A közvetlen befektetéssel – az ingatlanbefektetéseket is beleértve –, letelepedéssel, pénzügyi szolgáltatások nyújtásával vagy értékpapírok tőkepiacokra történő bevezetésével összefüggő harmadik országokba irányuló vagy onnan származó tőkemozgásra vonatkozó intézkedéseket európai törvény vagy kerettörvény állapítja meg.

Az Európai Parlament és a Tanács arra törekszik, hogy a tagállamok és harmadik országok közötti szabad tőkemozgást az Alkotmány egyéb rendelkezéseinek sérelme nélkül a lehető legnagyobb mértékben megvalósítsa.

(3) A (2) bekezdéstől eltérve, kizárólag a Tanács által elfogadott európai törvény vagy kerettörvény állapíthat meg olyan intézkedéseket, amelyek az uniós jogban visszalépést jelentenek a harmadik országokba irányuló vagy onnan származó tőkemozgás liberalizációja tekintetében. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően, egyhangúlag határoz.

III-158. CIKK

(1) A III-156. cikk nem érinti a tagállamoknak azt a jogát, hogy:

- a) alkalmazzák adójoguk azon vonatkozó rendelkezéseit, amelyek a lakóhely vagy a tőkebefektetés helye alapján az adózók között különbséget tesznek;
- b) meghozzák a szükséges intézkedéseket a nemzeti törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések megsértésének megakadályozására, különösen az adózás és a pénzügyi szervezetek prudenciális felügyelete terén, vagy hogy eljárásokat alakítsanak ki a tőkemozgások igazgatási vagy statisztikai célú bejelentésére, illetve hogy megtegyék a közrend vagy a közbiztonság által indokolt intézkedéseket.

(2) E szakasz nem érinti a letelepedés szabadságára vonatkozó és az Alkotmánnyal összeegyeztethető korlátozások alkalmazhatóságát.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben említett intézkedések és eljárások nem szolgálhatnak a III-156. cikkben meghatározott szabad tőkemozgatásra és fizetési műveletekre vonatkozó önkényes megkülönböztetés vagy rejtett korlátozás eszközeül.

(4) A III-157. cikk (3) bekezdésében említett európai törvény vagy kerettörvény hiányában a Bizottság, illetve – amennyiben az érintett tagállam kérelmétől számított három hónapon belül a Bizottság nem fogad el európai határozatot – a Tanács európai határozatban megállapíthatja, hogy a tagállamok valamelyike által elfogadott, egy vagy több harmadik országot érintő korlátozó adóügyi intézkedéseket az Alkotmánnyal összeegyeztethetőnek kell tekinteni, amennyiben azokat valamely uniós célkitűzés indokolja, és a belső piac megfelelő működésével összeegyeztethetők. A Tanács a tagállamok valamelyikének kérelmére, egyhangúlag határoz.

III-159. CIKK

Ha rendkívüli körülmények fennállása esetén a harmadik országokba irányuló vagy onnan származó tőkemozgás a gazdasági és monetáris unió működésében súlyos nehézségeket okoz vagy azzal fenyeget, a Tanács, a Bizottság javaslata alapján, európai rendeletek vagy határozatok útján valamely harmadik országgal szemben hat hónapot meg nem haladó időszakra védintézkedéseket vezethet be, amennyiben ezek az intézkedések feltétlenül szükségesek. A Tanács az Európai Központi Bankkal folytatott konzultációt követően határoz.

III-160. CIKK

Ha az a III-257. cikkben megállapított célkitűzések elérése, a terrorizmus és az ahhoz kapcsolódó tevékenységek megelőzése és az azok elleni küzdelem érdekében szükséges, európai törvény meghatározza a tőkemozgások és fizetési műveletek terén meghozott közigazgatási intézkedések, így például a természetes és jogi személyek, csoportok vagy nem állami, illetve államisággal nem rendelkező entitások birtokában vagy tulajdonában lévő, illetve őket illető pénzkészletek, pénzügyi eszközök és gazdasági jövedelmek befagyasztásának kereteit.

A Tanács a Bizottság javaslata alapján elfogadja az első bekezdésben említett európai törvény végrehajtásához szükséges európai rendeleteket vagy határozatokat.

Az ebben a cikkben említett jogi aktusokban rendelkezni kell a szükséges jogi biztosítékokról.

5. SZAKASZ

VERSENYSZABÁLYOK

1. alszakasz

Vállalkozásokra vonatkozó szabályok

III-161. CIKK

(1) A belső piaccal összeegyeztethetetlen és tilos minden olyan vállalkozások közötti megállapodás, vállalkozások társulásai által hozott döntés és összehangolt magatartás, amely hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre, és amelynek célja vagy hatása a belső piacon belüli verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása, így különösen:

- a) a beszerzési vagy eladási árak, illetve bármely egyéb üzleti feltétel közvetlen vagy közvetett rögzítése;
- b) a termelés, az értékesítés, a műszaki fejlesztés vagy a befektetés korlátozása vagy ellenőrzése;
- c) a piacok vagy a beszerzési források felosztása;
- d) egyenértékű ügyletek esetén eltérő feltételek alkalmazása az üzletfelekkel szemben, ami által azok hátrányos versenyhelyzetbe kerülnek;

e) a szerződések megkötésének függővé tétele olyan kiegészítő kötelezettségeknek a másik fél részéről történő vállalásától, amelyek sem természetüknél fogva, sem a kereskedelmi szokások szerint nem tartoznak a szerződés tárgyához.

(2) Az e cikk alapján tiltott megállapodás vagy döntés semmis.

(3) Az (1) bekezdés alkalmazásától azonban el lehet tekinteni az olyan esetekben, amikor

- a vállalkozások közötti megállapodás vagy megállapodások csoportja,
- a vállalkozások társulásai által hozott döntés vagy döntések csoportja, illetve
- az összehangolt magatartás vagy összehangolt magatartások csoportja

hozzájárul az áruk termelésének vagy forgalmazásának javításához, illetve a műszaki vagy gazdasági fejlődés előmozdításához, ugyanakkor lehetővé teszi a fogyasztók méltányos részesedését a belőle eredő előnyből anélkül, hogy:

- a) az érintett vállalkozásokra olyan korlátozásokat róna, amelyek e célok eléréséhez nem nélkülözhetetlenek;
- b) lehetővé tenné ezeknek a vállalkozásoknak, hogy a kérdéses áruk jelentős része tekintetében megszüntessék a versenyt.

III-162. CIKK

A belső piaccal összeegyeztethetetlen és tilos egy vagy több vállalkozásnak a belső piacon vagy annak jelentős részén meglévő erőfölényével való visszaélése, amennyiben ez hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre.

Ilyen visszaélésnek minősül különösen:

- a) tisztességtelen beszerzési vagy eladási árak, illetve egyéb tisztességtelen üzleti feltételek közvetlen vagy közvetett kikötése,
- b) a termelés, az értékesítés vagy a műszaki fejlesztés korlátozása a fogyasztók kárára,
- c) egyenértékű ügyletek esetén eltérő feltételek alkalmazása az üzletfelekkel szemben, ami által azok hátrányos versenyhelyzetbe kerülnek,
- d) a szerződések megkötésének függővé tétele olyan kiegészítő kötelezettségeknek a másik fél részéről történő vállalásától, amelyek sem természetüknél fogva, sem a kereskedelmi szokások szerint nem tartoznak a szerződés tárgyához.

III-163. CIKK

A Tanács a Bizottság javaslata alapján elfogadja a III-161. és III-162. cikkben meghatározott elvek érvényre juttatását szolgáló európai rendeleteket. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően határoz.

Az ilyen európai rendeletek célja különösen:

- a) a III-161. cikk (1) bekezdésében és a III-162. cikkben megállapított tilalmak betartásának biztosítása pénzbírság vagy kényszerítő bírság előírásával;
- b) a III-161. cikk (3) bekezdésének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapítása, figyelembe véve egyrészt a hatékony felügyelet biztosításának, másrészt a hatósági ellenőrzés lehető legnagyobb mértékű egyszerűsítésének szükségességét;
- c) szükség esetén a III-161. és III-162. cikk rendelkezései hatályának meghatározása a gazdaság különböző ágazataiban;
- d) a Bizottság, illetve az Európai Unió Bírósága által az e bekezdésben említett rendelkezések alkalmazása terén ellátandó feladatok meghatározása;
- e) a nemzeti jogszabályok és az ezen alszakasz, illetve az e cikk alapján elfogadott európai rendeletek közötti kapcsolat meghatározása.

III-164. CIKK

A III-163. cikk alapján elfogadott európai rendeletek hatálybalépéséig a tagállamok hatósági nemzeti joguknak megfelelően, valamint a III-161. cikk, különösen annak (3) bekezdése, és a III-162. cikk rendelkezéseinek megfelelően döntenek a megállapodások, döntések és összehangolt magatartások megengedhetőségéről, valamint a belső piacon meglévő erőfölénnyel való visszaélésről.

III-165. CIKK

(1) A III-164. cikk sérelme nélkül a Bizottság biztosítja a III-161. és a III-162. cikkben megállapított elvek alkalmazását. Egy tagállam kérelmére vagy hivatalból – együttműködve a tagállamok hatáskörrel rendelkező hatóságaival, amelyek segítséget nyújtanak számára – kivizsgálja azokat az eseteket, ahol fennáll ezen elvek megsértésének a gyanúja. Amennyiben jogsértést állapít meg, javaslatot tesz a jogsértés megszüntetésére irányuló megfelelő intézkedésekre.

(2) Amennyiben az (1) bekezdésben említett jogsértést nem szüntetik meg, a Bizottság indokolással ellátott európai határozatot fogad el, amelyben megállapítja az elvek megsértését. A Bizottság határozatát nyilvánosságra hozhatja, és felhatalmazhatja a tagállamokat arra, hogy megtegyék a helyzet orvosolásához szükséges intézkedéseket, amelyek feltételeit és részleteit a Bizottság határozza meg.

(3) A Bizottság európai rendeleteket fogadhat el a megállapodások azon csoportjaira vonatkozóan, amelyek tekintetében a Tanács a III-163. cikk második bekezdésének b) pontjával összhangban európai rendeletet fogadott el.

III-166. CIKK

(1) A köztársaságok és az olyan vállalkozások esetében, amelyeknek a tagállamok különleges vagy kizárólagos jogokat biztosítanak, a tagállamok nem hozhatnak és nem tarthatnak fenn olyan rendelkezéseket, amelyek ellentétesek az Alkotmánnyal, különösen pedig annak I-4. cikke (2) bekezdésével, illetve III-161–III-169. cikkével.

(2) Az általános gazdasági érdekű szolgáltatások működtetésével megbízott vagy a jövedelemtermelő monopólium jellegű vállalkozások az Alkotmány rendelkezései, így különösen a versenyszabályok hatálya alá tartoznak, amennyiben e rendelkezések alkalmazása sem jogilag, sem ténylegesen nem akadályozza a rájuk bízott sajátos feladatok végrehajtását. A kereskedelem fejlődését ez nem befolyásolhatja olyan mértékben, amely ellentétes az Unió érdekeivel.

(3) A Bizottság biztosítja e cikk rendelkezéseinek alkalmazását, és elfogadja a megfelelő európai rendeleteket és határozatokat.

2. alszakasz

A tagállamok által nyújtott támogatások

III-167. CIKK

(1) Ha az Alkotmány másként nem rendelkezik, a belső piaccal összeegyeztethetetlen a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érinti a tagállamok közötti kereskedelmet.

(2) A belső piaccal összeegyeztethető:

a) a magánszemély fogyasztóknak nyújtott szociális jellegű támogatás, feltéve hogy azt a termék származásán alapuló megkülönböztetés nélkül nyújtják;

- b) a természeti csapások vagy más rendkívüli események által okozott károk helyreállítására nyújtott támogatás;
 - c) a Németországi Szövetségi Köztársaság Németország felosztása által érintett egyes területei gazdaságának nyújtott támogatás, amennyiben a támogatásra a felosztásból eredő gazdasági hátrányok ellensúlyozásához szükség van. Öt évvel az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződés hatálybalépését követően ezt a pontot a Tanács a Bizottság javaslata alapján elfogadott európai határozattal hatályon kívül helyezheti.
- (3) A belső piaccal összeegyeztethetőnek tekinthető:
- a) az olyan térségek gazdasági fejlődésének előmozdítására nyújtott támogatás, ahol rendkívül alacsony az életszínvonal vagy jelentős az alulfoglalkoztatottság, valamint a III-424. cikkben említett térségek gazdasági fejlődésének előmozdítására nyújtott támogatás, ezek strukturális, gazdasági és társadalmi helyzete okán;
 - b) valamely közös európai érdeket szolgáló fontos projekt megvalósításának előmozdítására vagy egy tagállam gazdaságában bekövetkezett komoly zavar megszüntetésére nyújtott támogatás;
 - c) az egyes gazdasági tevékenységek vagy gazdasági területek fejlődését előmozdító támogatás, amennyiben az ilyen támogatás nem befolyásolja hátrányosan a kereskedelmi feltételeket a közös érdekekkel ellentétes mértékben;
 - d) a kultúrát és a kulturális örökség megőrzését előmozdító támogatás, ha az az Unión belüli kereskedelmi és versenyfeltételeket nem befolyásolja a közös érdekekkel ellentétes mértékben;

- e) a támogatás olyan egyéb fajtái, amelyeket a Tanács által a Bizottság javaslata alapján elfogadott európai rendeletek vagy határozatok határoznak meg.

III-168. CIKK

(1) A Bizottság a tagállamokkal együttműködve folyamatosan vizsgálja a tagállamokban létező támogatási programokat. A Bizottság javaslatot tesz a tagállamoknak a belső piac fokozatos fejlődése, illetve működése által megkövetelt megfelelő intézkedések meghozatalára.

(2) Ha a Bizottság – azt követően, hogy felhívta az érintett feleket észrevételeik megtételére – megállapítja, hogy egy tagállam által vagy állami forrásból nyújtott támogatás a III-167. cikk értelmében nem egyeztethető össze a belső piaccal, vagy hogy az ilyen támogatást visszaélészerűen használják fel, európai határozatban kötelezi az érintett tagállamot arra, hogy a Bizottság által kitűzött határidőn belül szüntesse meg vagy módosítsa a támogatást.

Ha az érintett tagállam a kitűzött határidőn belül nem tesz eleget ennek az európai határozatnak, a Bizottság vagy bármely érdekelt tagállam – a III-360. és III-361. cikktől eltérve – közvetlenül az Európai Unió Bíróságához fordulhat.

Valamely tagállam kérelmére a Tanács egyhangúlag elfogadott európai határozatban megállapíthatja, hogy a tagállam által nyújtott vagy nyújtani kívánt támogatást a III-167. cikktől vagy a III-169. cikk alapján elfogadott európai rendeletektől eltérve a belső piaccal összeegyeztethetőnek kell tekinteni, ha az ilyen határozatot rendkívüli körülmények indokolják. Ha a Bizottság e támogatást illetően már megindította az e bekezdés első albekezdésében említett eljárást, a kérelem tagállam általi benyújtása a Tanácshoz a Tanács álláspontjának kinyilvánításáig az eljárás felfüggesztését eredményezi.

Ha azonban a Tanács a kérelem benyújtásától számított három hónapon belül nem nyilatkozik, az ügyben a Bizottság határoz.

(3) A tagállamoknak a Bizottságot az észrevételei megtételéhez szükséges időben tájékoztatniuk kell minden támogatás nyújtására és módosítására irányuló szándékukról. Ha a Bizottság úgy ítéli meg, hogy ez a szándék a III-167. cikk értelmében nem egyeztethető össze a belső piaccal, haladéktalanul megindítja az e cikk (2) bekezdése szerinti eljárást. Amíg ebben az eljárásban végső határozat nem születik, az érintett tagállam a tervezett intézkedéseket nem hajthatja végre.

(4) A Bizottság európai rendeleteket fogadhat el az állami támogatások azon csoportjaira vonatkozóan, amelyeket a Tanács a III-169. cikknek megfelelően az e cikk (3) bekezdésében említett eljárás alól mentesíthetőnek ítelt.

III-169. CIKK

A Tanács a Bizottság javaslata alapján európai rendeleteket fogadhat el a III-167. és III-168. cikk alkalmazására, és különösen a III-168. cikk (3) bekezdése alkalmazási feltételeinek, valamint az abban a bekezdésben előírt eljárás alól mentesülő támogatáscsoportoknak a meghatározására vonatkozóan. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően határoz.

6. SZAKASZ

ADÓZÁSRA VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

III-170. CIKK

(1) A tagállamok sem közvetlenül, sem közvetve nem vetnek ki más tagállamok termékeire a hasonló jellegű hazai termékre közvetlenül vagy közvetve kivetett adónál magasabb belső adót.

A tagállamok továbbá nem vetnek ki más tagállamok termékeire olyan természetű belső adót, amely más termékek közvetett védelmét szolgálhatja.

(2) Egy termék valamely tagállamból egy másik tagállamba történő kivitele esetén a belső adó visszatérítése nem haladhatja meg az erre közvetlenül vagy közvetve kivetett belső adók összegét.

(3) A forgalmi adóktól, jövedéki adóktól és a közvetett adók egyéb formáitól eltérő közterhek esetén a többi tagállamba irányuló kivitellel összefüggésben nem adhatók mentességek és visszatérítések, valamint a tagállamokból történő behozattal összefüggésben nem vethetők ki kiegyenlítő díjak, kivéve ha a tervezett intézkedéseket a Tanács a Bizottság javaslata alapján elfogadott európai határozatával korlátozott időtartamra előzetesen jóváhagyta.

III-171. CIKK

A Tanács európai törvényben vagy kerettörvényben intézkedéseket állapít meg a forgalmi adók, a jövedéki adók és a közvetett adók egyéb formáira vonatkozó jogszabályok olyan mértékű harmonizálására, amilyen mértékben az ilyen harmonizáció a belső piac létrehozásához vagy működéséhez és a verseny torzulásának elkerüléséhez szükséges. A Tanács az Európai Parlamenttel és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően, egyhangúlag határoz.

7. SZAKASZ

KÖZÖS RENDELKEZÉSEK

III-172. CIKK

(1) Ha az Alkotmány eltérően nem rendelkezik, a III-130. cikkben meghatározott célkitűzések megvalósítására ennek a cikknek a rendelkezéseit kell alkalmazni. Európai törvény vagy kerettörvény állapítja meg a tagállamok törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek közelítésére vonatkozó azon intézkedéseket, amelyek tárgya a belső piac létrehozása, illetve működése. Az ilyen európai törvényt vagy kerettörvényt a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

(2) Az (1) bekezdés az adózásra, a személyek szabad mozgására, valamint a munkavállalók jogaira és érdekeire vonatkozó rendelkezésekre nem alkalmazható.

(3) A Bizottság az (1) bekezdés alapján előterjesztett, az egészségügyre, a biztonságra, a környezetvédelemre és a fogyasztóvédelemre vonatkozó javaslataiban a védelem magas szintjét veszi alapul, különös figyelemmel a tudományos tényeken alapuló új fejleményekre. Az Európai Parlament és a Tanács saját hatáskörén belül szintén törekszik e célkitűzés megvalósítására.

(4) Ha valamely harmonizációs intézkedésnek európai törvénnyel, kerettörvénnyel vagy a Bizottság európai rendeletével való elfogadását követően egy tagállam a III-154. cikkben említett lényeges követelmények alapján vagy a környezet, illetve a munkakörnyezet védelmével kapcsolatosan szükségesnek tartja nemzeti rendelkezések fenntartását, ezekről a rendelkezésekről és fenntartásuk indokairól értesíti a Bizottságot.

(5) Ezen felül, a (4) bekezdés sérelme nélkül, amennyiben valamely harmonizációs intézkedésnek európai törvénnyel, kerettörvénnyel vagy a Bizottság európai rendeletével való elfogadását követően egy tagállam új tudományos bizonyítékon alapuló, a környezet vagy a munkakörnyezet védelmével kapcsolatos nemzeti rendelkezések bevezetését tartja szükségesnek az adott tagállamra jellemző olyan probléma miatt, amely a harmonizációs intézkedés elfogadása után merült fel, ezekről az előírányzott rendelkezésekről és bevezetésük indokairól értesíti a Bizottságot.

(6) A Bizottság a (4) és (5) bekezdésben említett értesítésektől számított hat hónapon belül európai határozatot fogad el, amelyben a vonatkozó nemzeti rendelkezéseket – miután ellenőrizte, hogy az érintett rendelkezések nem képezik-e a tagállamok közötti önkényes megkülönböztetés eszközt vagy a kereskedelem rejtett korlátozását, valamint hogy nem jelentenek-e akadályt a belső piac működésében – jóváhagyja vagy elutasítja.

Amennyiben a Bizottság e határidőn belül nem határoz, a (4) és (5) bekezdésben említett nemzeti rendelkezéseket jóváhagyottnak kell tekinteni.

Ha az ügy összetettsége indokolja, és az emberi egészséget fenyegető veszély nem áll fenn, a Bizottság értesítheti az érintett tagállamot arról, hogy az ebben a bekezdésben említett határidő legfeljebb további hat hónappal meghosszabbodik.

(7) Ha a (6) bekezdés alapján egy tagállamnak engedélyezték valamely harmonizációs intézkedéstől eltérő nemzeti rendelkezések fenntartását vagy bevezetését, a Bizottság haladéktalanul megvizsgálja, hogy javasolja-e az adott intézkedés kiigazítását.

(8) Ha egy olyan területen, amely korábban harmonizációs intézkedések tárgyát képezte, valamely tagállam különleges közegészségügyi problémát vet fel, erről tájékoztatja a Bizottságot, amely haladéktalanul megvizsgálja, hogy szükséges-e megfelelő intézkedéseket javasolni.

(9) A III-360. és III-361. cikkben megállapított eljárástól eltérve, a Bizottság vagy bármely tagállam közvetlenül az Európai Unió Bíróságához fordulhat, ha megítélése szerint egy másik tagállam az e cikkben biztosított hatáskörével visszaél.

(10) Az e cikkben említett harmonizációs intézkedések indokolt esetben védzáradékok tartalmazzanak, amely felhatalmazza a tagállamokat arra, hogy a III-154. cikkben említett egy vagy több nem gazdasági okból olyan ideiglenes intézkedéseket tegyenek, amelyek uniós ellenőrzési eljárás alá tartoznak.

III-173. CIKK

A Tanács, a III-172. cikk sérelme nélkül, európai kerettörvényt fogad el a tagállamok olyan törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek közelítésére, amelyek közvetlenül érintik a belső piac létrehozását, illetve működését. A Tanács az Európai Parlamenttel és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően, egyhangúlag határoz.

III-174. CIKK

Ha a Bizottság azt állapítja meg, hogy a tagállamok törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezései közötti különbségek torzítják a belső piaci verseny feltételeit, és ezt a torzulást ki kell küszöbölni, konzultál az érintett tagállamokkal.

Ha e konzultáció nem vezet megegyezésre, európai kerettörvény határozza meg azokat az intézkedéseket, amelyek a szóban forgó torzulások megszüntetéséhez szükségesek. E célból az Alkotmányban előírt bármilyen egyéb megfelelő intézkedést el lehet fogadni.

III-175. CIKK

(1) Amennyiben okkal lehet tartani attól, hogy a tagállami törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezések elfogadása vagy módosítása a III-174. cikk értelmében vett torzulást okoz, az így eljárni kívánó tagállam konzultál a Bizottsággal. A tagállamokkal folytatott konzultációt követően a Bizottság ajánlást tesz az érintett tagállamoknak a szóban forgó torzulás elkerülésére alkalmas intézkedésekre vonatkozóan.

(2) Ha az a tagállam, amely nemzeti rendelkezéseket kíván bevezetni vagy módosítani, nem tesz eleget a neki címzett bizottsági ajánlásnak, a többi tagállamtól nem követelhető meg a III-174. cikk értelmében, hogy e torzulás kiküszöbölése érdekében saját nemzeti rendelkezéseit módosítsa. Ha az a tagállam, amely figyelmen kívül hagyta a Bizottság ajánlását, olyan torzulást okoz, amely csak saját magára nézve hátrányos, a III-174. cikk nem alkalmazható.

III-176. CIKK

A belső piac létrehozása, illetve működése keretében európai törvény vagy kerettörvény útján intézkedéseket kell elfogadni a szellemi tulajdonjogok Unión belüli egységes oltalmát biztosító európai oltalmi jogcímek létrehozására, valamint egy uniós szintű központi engedélyezési, koordinációs és ellenőrzési rendszer megteremtésére.

Az európai oltalmi jogcímekre vonatkozó nyelvhasználati rendet a Tanács által elfogadott európai törvény állapítja meg. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően, egyhangúlag határoz.

II. FEJEZET

GAZDASÁG- ÉS MONETÁRIS POLITIKA

III-177. CIKK

Az I-3. cikkben meghatározott célok megvalósítása érdekében a tagállamok és az Unió tevékenysége – az Alkotmányban előírtak szerint – magában foglalja egy olyan gazdaságpolitika bevezetését, amely a tagállamok gazdaságpolitikájának szoros összehangolásán, a belső piacon és a közös célkitűzések meghatározásán alapul, és amelyet a szabad versenyen alapuló nyitott piacgazdaság elvével összhangban valósítanak meg.

Az előzőekkel párhuzamosan, továbbá az Alkotmányban előírtak és az abban meghatározott eljárások szerint ez a tevékenység magában foglalja egy közös pénz, az euro bevezetését, valamint egy egységes monetáris és árfolyam-politika meghatározását és megvalósítását, amelyek elsődleges célja az árstabilitás fenntartása és – e célkitűzés sérelme nélkül – az általános gazdaságpolitika támogatása az Unión belül, a szabad versenyen alapuló nyitott piacgazdaság elvével összhangban.

A tagállamok és az Unió ezen tevékenységei feltételezik a következő irányadó elvek betartását: stabil árak, rendezett államháztartás és monetáris feltételek, valamint stabil fizetési mérleg.

1. SZAKASZ

GAZDASÁGPOLITIKA

III-178. CIKK

A tagállamok úgy alakítják gazdaságpolitikájukat, hogy a III-179. cikk (2) bekezdésében említett átfogó iránymutatások szerint hozzájáruljanak az Unió I-3. cikkben meghatározott célkitűzéseinek megvalósításához. A tagállamok és az Unió a szabad versenyen alapuló nyitott piacgazdaság elvével összhangban tevékenykednek, elősegítve az erőforrások hatékony elosztását és tiszteletben tartva a III-177. cikkben meghatározott elveket.

III-179. CIKK

(1) A tagállamok közös érdekű ügynek tekintik és III-178. cikknek megfelelően összehangolják gazdaságpolitikájukat a Tanácsban.

(2) A Tanács a Bizottság ajánlása alapján tervezetet készít a tagállamok és az Unió gazdaságpolitikájára vonatkozó átfogó iránymutatásokról, és erről jelentést tesz az Európai Tanácsnak.

Az Európai Tanács a Tanács jelentése alapján a tagállamok és az Unió gazdaságpolitikájára vonatkozó átfogó iránymutatásokról kialakítja következtetését. E következtetés alapján a Tanács ajánlást fogad el, amelyben meghatározza ezeket az átfogó iránymutatásokat. A Tanács az ajánlásról tájékoztatja az Európai Parlamentet.

(3) A tagállamok gazdaságpolitikájának szorosabb összehangolása és gazdasági teljesítményének tartós egymáshoz közelítése érdekében a Tanács a Bizottság által benyújtott jelentések alapján figyelemmel kíséri az egyes tagállamok és az Unió gazdasági fejlődését, valamint a gazdaságpolitikák összeegyeztethetőségét a (2) bekezdésben említett átfogó iránymutatásokkal, és erről rendszeresen átfogó értékelést készít.

E többoldalú felügyelet céljából a tagállamok tájékoztatják a Bizottságot a gazdaságpolitikájuk terén hozott fontos intézkedésekről, valamint az általuk szükségesnek tartott egyéb adatokról.

(4) Ha a (3) bekezdésben említett eljárásban megállapításra kerül, hogy egy tagállam gazdaságpolitikája nem felel meg a (2) bekezdésben említett átfogó iránymutatásoknak, vagy veszélyeztetheti a gazdasági és monetáris unió megfelelő működését, a Bizottság az érintett tagállamot figyelmeztetésben részesítheti. A Tanács, a Bizottság ajánlása alapján, megteheti a szükséges ajánlásokat az érintett tagállamnak. A Tanács a Bizottság javaslata alapján úgy határozhat, hogy ajánlásait nyilvánosságra hozza.

Ennek a bekezdésnek az alkalmazásában a Tanács az érintett tagállam kormányát képviselő tanácsi tag szavazatát figyelmen kívül hagyva jár el.

A minősített többséghez a Tanács egyéb tagjai legalább 55%-ának egyben a szavazásban részt vevő tagállamok népességének legalább 65%-át kitevő tagállamokat képviselő szavazata szükséges.

A blokkoló kisebbségnek legalább a Tanácsnak a szavazásban részt vevő tagállamok népességének több, mint 35%-át képviselő ezen egyéb tagjaiból és még egy tagból kell állnia; ennek hiányában a minősített többséget elértnek kell tekinteni.

(5) A Tanács elnöke és a Bizottság jelentést tesz az Európai Parlamentnek a többoldalú felügyelet eredményeiről. Amennyiben a Tanács az ajánlásait nyilvánosságra hozta, a Tanács elnökét fel lehet hívni arra, hogy jelenjen meg az Európai Parlament hatáskörrel rendelkező bizottsága előtt.

(6) A (3) és (4) bekezdésben említett többoldalú felügyeleti eljárás részletes szabályait európai törvényben lehet megállapítani.

III-180. CIKK

(1) A Tanács, az Alkotmányban előírt egyéb eljárások sérelme nélkül, a Bizottság javaslata alapján elfogadott európai határozatban a gazdasági helyzetnek megfelelő intézkedéseket állapíthat meg, különösen ha egyes termékek esetén az ellátásban súlyos nehézségek merülnek fel.

(2) Ha egy tagállam természeti csapások vagy általa nem befolyásolható rendkívüli események folytán nehézségekkel küzd, vagy súlyos nehézségek komoly veszélye áll fenn, a Tanács a Bizottság javaslata alapján elfogadott európai határozattal az érintett tagállamnak bizonyos feltételek mellett uniós pénzügyi támogatást nyújthat. A Tanács elnöke az elfogadott európai határozatról tájékoztatja az Európai Parlamentet.

III-181. CIKK

(1) Az Európai Központi Bank, illetve a tagállamok központi bankjai (a továbbiakban: nemzeti központi bankok) nem nyújthatnak folyószámlahitelt vagy bármely más hitelt az uniós intézmények, szervek vagy hivatalok, továbbá a tagállamok központi kormányzata, regionális vagy helyi közigazgatási szervei, közjogi testületei, egyéb közintézményei vagy közvállalkozásai részére, és ezektől közvetlenül nem vásárolhatnak adósságinstrumentumokat.

(2) Az (1) bekezdés nem alkalmazható a köztulajdonban lévő hitelintézetekre, amelyeket a jegybanki pénzkínálat vonatkozásában a nemzeti központi bankoknak és az Európai Központi Banknak a magántulajdonban lévő hitelintézetekkel azonos elbánásban kell részesíteniük.

III-182. CIKK

Tilos minden olyan intézkedés vagy rendelkezés, amely nem prudenciális megfontoláson alapul, és amely az Unió intézményeinek, szerveinek vagy hivatalainak, illetve a tagállamok központi kormányzatának, regionális vagy helyi közigazgatási szerveinek, közjogi testületeinek, egyéb közintézményeinek vagy közvállalkozásainak kiváltságos hozzáférést biztosít a pénzügyi szervezetekhez.

III-183. CIKK

(1) Az Unió nem felel a tagállamok központi kormányzatának, regionális vagy helyi közigazgatási szerveinek, közjogi testületeinek, egyéb közintézményeinek vagy közvállalkozásainak kötelezettségeiért, és nem vállalja át azokat; ez nem sértheti a valamely meghatározott projekt közös megvalósítására vonatkozó kölcsönös pénzügyi garanciákat. A tagállamok nem felelnek egy másik tagállam központi kormányzatának, regionális vagy helyi közigazgatási szerveinek, közjogi testületeinek, egyéb közintézményeinek vagy közvállalkozásainak kötelezettségeiért, és nem vállalják át azokat; ez nem sértheti a valamely meghatározott projekt közös megvalósítására vonatkozó kölcsönös pénzügyi garanciákat.

(2) A Tanács a Bizottság javaslata alapján elfogadott európai rendeletetekben vagy határozatokban meghatározza a III-181. és a III-182. cikkben és az ebben a cikkben előírt tilalmak alkalmazásával kapcsolatos fogalmakat. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően határoz.

III-184. CIKK

(1) A tagállamok kerülnek a túlzott költségvetési hiányt.

(2) A Bizottság a jelentős mértékű eltérések feltárása érdekében figyelemmel kíséri a tagállamok költségvetési helyzetének és államadósság-állományának alakulását. Különösen a költségvetési fegyelem betartását vizsgálja az alábbi két kritérium alapján:

a) a tervezett vagy tényleges költségvetési hiánynak a bruttó hazai termékhez viszonyított aránya túllép-e egy meghatározott referenciaértéket, kivéve ha:

- i. az arány jelentős mértékben és folyamatosan csökkent, és elért egy, a referenciaértékhez közeli szintet, vagy
 - ii. a referenciaérték túllépése csak kivételes és átmeneti, és az arány közel marad a referenciaértékhez;
- b) az államadósságnak a bruttó hazai termékhez viszonyított aránya túllép-e egy meghatározott referenciaértéket, kivéve ha az arány elegendő mértékben csökken, és kielégítő ütemben közelít a referenciaértékhez.

A referenciaértékeket a túlzott hiány esetén követendő eljárásról szóló jegyzőkönyv határozza meg.

(3) Ha egy tagállam nem felel meg az egyik vagy mindkét kritériummal kapcsolatos követelményeknek, a Bizottság erről jelentést készít. A Bizottság jelentése figyelembe veszi, hogy a költségvetési hiány meghaladja-e az állami beruházások kiadásait, valamint minden egyéb vonatkozó tényezőt, beleértve a tagállam középtávú gazdasági és költségvetési helyzetét.

A Bizottság jelentést készíthet akkor is, ha a kritériumokkal kapcsolatos követelmények teljesítésétől függetlenül azon a véleményen van, hogy egy tagállamban túlzott hiány kialakulásának veszélye áll fenn.

(4) A III-192. cikknek megfelelően létrehozott Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményezi a Bizottság jelentését.

(5) Ha a Bizottság úgy ítéli meg, hogy egy tagállamban túlzott hiány áll fenn vagy következhet be, erről véleményt küld az érintett tagállamnak, amelyről tájékoztatja a Tanácsot.

(6) A Tanács, a Bizottság javaslata alapján és az érintett tagállam esetleges észrevételeit figyelembe véve, egy általános értékelést követően határoz arról, hogy fennáll-e a túlzott hiány. Ebben az esetben a Tanács a Bizottság ajánlása alapján késedelem nélkül ajánlásokat fogad el az érintett tagállamra vonatkozóan azzal a céllal, hogy ezt az állapotot meghatározott időn belül szüntesse meg. A (8) bekezdésre is figyelemmel, ezek az ajánlások nem hozhatók nyilvánosságra.

Ennek a bekezdésnek az alkalmazásában a Tanács az érintett tagállam kormányát képviselő tanácsi tag szavazatát figyelmen kívül hagyva jár el.

A minősített többséghez a Tanács egyéb tagjai legalább 55%-ának egyben a szavazásban részt vevő tagállamok népességének legalább 65%-át kitevő tagállamokat képviselő szavazata szükséges.

A blokkoló kisebbségnek legalább a Tanácsnak a szavazásban részt vevő tagállamok népességének több, mint 35%-át képviselő ezen egyéb tagjaiból és még egy tagból kell állnia, ennek hiányában a minősített többséget elértnek kell tekinteni.

(7) A Tanács, a Bizottság ajánlása alapján, elfogadja a (8)–(11) bekezdésben említett európai határozatokat.

Ennek során az érintett tagállam kormányát képviselő tanácsi tag szavazatát figyelmen kívül hagyva jár el.

A minősített többséghez a Tanács egyéb tagjai legalább 55%-ának egyben a szavazásban részt vevő tagállamok népességének legalább 65%-át kitevő tagállamokat képviselő szavazata szükséges.

A blokkoló kisebbségnek legalább a Tanácsnak a szavazásban részt vevő tagállamok népességének legalább 35%-át képviselő ezen egyéb tagjaiból és még egy tagból kell állnia; ennek hiányában a minősített többséget elértnek kell tekinteni.

(8) Ha a Tanács európai határozatban megállapítja, hogy ajánlásait a meghatározott időn belül nem követte eredményes intézkedés, azokat nyilvánosságra hozhatja.

(9) Ha a Tanács ajánlásainak egy tagállam továbbra sem tesz eleget, a Tanács európai határozatot fogadhat el, amelyben felszólítja a tagállamot arra, hogy meghatározott időn belül hozzon intézkedéseket a hiány olyan mértékű csökkentésére, amelyet a Tanács a helyzet orvoslásához szükségesnek ítél.

Ilyen esetben a Tanács az érintett tagállamtól meghatározott ütemezés szerint jelentések benyújtását kérheti annak érdekében, hogy a tagállam kiigazításra irányuló erőfeszítéseit felülvizsgálhassa.

(10) Mindaddig, amíg egy tagállam nem tesz eleget a (9) bekezdés szerint elfogadott európai határozatnak, a Tanács a következő intézkedések közül egynek vagy többnek az alkalmazásáról vagy adott esetben megszigorításáról dönthet:

- a) megköveteli, hogy az érintett tagállam a kötvények és értékpapírok kibocsátását megelőzően a Tanács által meghatározandó további adatokat hozzon nyilvánosságra;
- b) felkéri az Európai Beruházási Bankot, hogy vizsgálja felül hitelezési politikáját az érintett tagállam vonatkozásában;

- c) megköveteli, hogy az érintett tagállam megfelelő mértékű, nem kamatozó letétet helyezzen el az Uniónál mindaddig, amíg a Tanács meg nem állapítja, hogy a túlzott hiány kiigazítása megtörtént;
- d) megfelelő mértékű pénzbírságokat szab ki.

A Tanács elnöke az elfogadott intézkedésekről tájékoztatja az Európai Parlamentet.

(11) A Tanács a (6), (8), (9) és (10) bekezdésben említett intézkedések közül némelyikét vagy mindet hatályon kívül helyezi, ha úgy ítéli meg, hogy az érintett tagállamban megtörtént a túlzott hiány kiigazítása. Amennyiben a Tanács előzőleg ajánlásokat hozott nyilvánosságra, a (8) bekezdés szerinti európai határozat hatályon kívül helyezését követően nyilvános közleményben állapítja meg, hogy az érintett tagállamban megszűnt a túlzott hiány.

(12) A III-360. és a III-361. cikkben biztosított eljárásindítási jog e cikk (1)–(6), illetve (8) és (9) bekezdésének keretei között nem gyakorolható.

(13) Az ebben a cikkben leírt eljárás végrehajtására vonatkozó további rendelkezéseket a túlzott hiány esetén követendő eljárásról szóló jegyzőkönyv határozza meg.

A Tanács európai törvényt fogad el, amelyben megállapítja az említett jegyzőkönyv helyébe lépő megfelelő intézkedéseket. A Tanács az Európai Parlamenttel és az Európai Központi Bankkal folytatott konzultációt követően, egyhangúlag határoz.

E bekezdés egyéb rendelkezéseire is figyelemmel, a Tanács a Bizottság javaslata alapján európai rendeleteteket vagy határozatokat fogad el, amelyekben meghatározza az említett jegyzőkönyv végrehajtására vonatkozó szabályokat és fogalmakat. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően határoz.

2. SZAKASZ

MONETÁRIS POLITIKA

III-185. CIKK

(1) A Központi Bankok Európai Rendszerének elsődleges célja az árstabilitás fenntartása. E cél veszélyeztetése nélkül a Központi Bankok Európai Rendszere támogatja az Unión belüli általános gazdaságpolitikát annak érdekében, hogy hozzájáruljon az I-3. cikkben megállapított uniós célkitűzések megvalósításához. A Központi Bankok Európai Rendszere a szabad versenyen alapuló nyitott piacgazdaság elvével összhangban tevékenykedik, elősegítve az erőforrások hatékony elosztását és tiszteletben tartva a III-177. cikkben meghatározott alapelveket.

(2) A Központi Bankok Európai Rendszerének alapvető feladatai a következők:

- a) az Unió monetáris politikájának meghatározása és végrehajtása,
- b) devizaműveletek végzése a III-326. cikknek megfelelően,
- c) a tagállamok hivatalos devizatartalékainak tartása és kezelése,
- d) a fizetési rendszerek zavartalan működésének előmozdítása.

(3) A (2) bekezdés c) pontja nem érinti a devizában tartott technikai egyenlegeknek a tagállamok kormányai által történő tartását és kezelését.

- (4) Az Európai Központi Bankkal konzultálni kell:
- a) a hatáskörébe tartozó valamennyi uniós jogi aktusra irányuló javaslattal kapcsolatban;
 - b) a nemzeti hatóságok részéről az Európai Központi Bank hatáskörébe tartozó valamennyi jogszabálytervezettel kapcsolatban a Tanács által a III–187. cikk (4) bekezdésében megállapított eljárásnak megfelelően meghatározott kereteken belül és feltételek mellett.

Az Európai Központi Bank a hatáskörébe tartozó területeken véleményt terjeszthet az Unió intézményei, szervei vagy hivatalai, illetve a nemzeti hatóságok elé.

(5) A Központi Bankok Európai Rendszere támogatja a hatáskörrel rendelkező hatóságokat a hitelintézetek prudenciális felügyeletére és a pénzügyi rendszer stabilitására vonatkozó politikáik zavartalan megvalósításában.

(6) A Tanács európai törvényben az Európai Központi Bankot a hitelintézetek és – a biztosítóintézetek kivételével – az egyéb pénzügyi szervezetek prudenciális felügyeletére vonatkozó politikákkal kapcsolatban külön feladatokkal bízhatja meg. A Tanács az Európai Parlamenttel és az Európai Központi Bankkal folytatott konzultációt követően, egyhangúlag határoz.

III-186. CIKK

(1) Az Unión belül kizárólag az Európai Központi Bank jogosult euro-bankjegyek kibocsátásának az engedélyezésére. Ilyen bankjegyek kibocsátására az Európai Központi Bank és a nemzeti központi bankok jogosultak. Kizárólag az Európai Központi Bank és a nemzeti központi bankok által kibocsátott bankjegyek minősülnek törvényes fizetőeszköznek az Unión belül.

(2) A tagállamok az Európai Központi Bank által jóváhagyott mennyiségben euro-érméket bocsáthatnak ki.

A Tanács a Bizottság javaslata alapján európai rendeleteket fogadhat el, amelyek intézkedéseket állapítanak meg a forgalomba hozatalra szánt pénzürmék címletének és műszaki előírásainak az Unión belüli zavartalan forgalomhoz szükséges mértékű harmonizálására vonatkozóan. A Tanács az Európai Parlamenttel és az Európai Központi Bankkal folytatott konzultációt követően határoz.

III-187. CIKK

(1) A Központi Bankok Európai Rendszerét az Európai Központi Bank döntéshozó szervei, a Kormányzótanács és az Igazgatóság irányítják.

(2) A Központi Bankok Európai Rendszerének alapokmányát a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmányáról szóló jegyzőkönyv állapítja meg.

(3) A Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmánya 5. cikkének (1), (2) és (3) bekezdését, 17. és 18. cikkét, 19. cikkének (1) bekezdését, 22., 23., 24. és 26. cikkét, 32. cikkének (2), (3), (4) és (6) bekezdését, 33. cikke (1) bekezdésének a) pontját és 36. cikkét

- a) a Bizottság javaslata alapján és az Európai Központi Bankkal folytatott konzultációt követően, vagy
- b) az Európai Központi Bank javaslata alapján és a Bizottsággal folytatott konzultációt követően elfogadott európai törvénnyel lehet módosítani.

- (4) A Tanács elfogadja a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmánya 4. cikkében, 5. cikkének (4) bekezdésében, 19. cikkének (2) bekezdésében, 20. cikkében, 28. cikkének (1) bekezdésében, 29. cikkének (2) bekezdésében, 30. cikkének (4) bekezdésében és 34. cikkének (3) bekezdésében említett rendelkezéseket megállapító európai rendeleteket és határozatokat. A Tanács, az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően,
- a) a Bizottság javaslata alapján és az Európai Központi Bankkal folytatott konzultációt követően, vagy
- b) az Európai Központi Bank javaslata alapján és a Bizottsággal folytatott konzultációt követően határoz.

III-188. CIKK

Az Alkotmány és a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmánya által rájuk ruházott hatáskörök gyakorlása, valamint az ilyen feladatok és kötelezettségek végrehajtása során sem az Európai Központi Bank, sem a nemzeti központi bankok, sem döntéshozó szerveik valamely tagja nem kérhet vagy fogadhat el utasítást az uniós intézményektől, szervektől vagy hivataloktól, illetve a tagállamok kormányaitól vagy bármely egyéb szervtől vagy szervezettől. A Unió intézményei, szervei és hivatalai, valamint a tagállamok kormányai kötelezettséget vállalnak arra, hogy tiszteletben tartják ezt az elvet, és nem kísérlik meg az Európai Központi Bank vagy a nemzeti központi bankok döntéshozó szervei tagjainak befolyásolását feladataik ellátása során.

III-189. CIKK

Valamennyi tagállam gondoskodik arról, hogy nemzeti jogszabályai – nemzeti központi bankjának statútumát is beleértve – összeegyeztethetők legyenek az Alkotmánnyal és Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmányával.

III-190. CIKK

(1) A Központi Bankok Európai Rendszerére bízott feladatok teljesítése érdekében az Európai Központi Bank az Alkotmánynak megfelelően, továbbá a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmányában megállapított feltételek mellett

- a) európai rendeleteket alkot a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmánya 3. cikke (1) bekezdésének a) pontjában, 19. cikkének (1) bekezdésében, 22. cikkében és 25. cikkének (2) bekezdésében meghatározott feladatok végrehajtásához szükséges mértékben, valamint a III-187. cikk (4) bekezdésében említett európai rendeletekben és határozatokban megállapított esetekben;
- b) elfogadja az Alkotmány, illetve a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmánya értelmében a Központi Bankok Európai Rendszerére ruházott feladatok végrehajtásához szükséges európai határozatokat;
- c) ajánlásokat tesz és véleményeket fogad el.

(2) Az Európai Központi Bank úgy határozhat, hogy európai határozatait, valamint ajánlásait és véleményeit nyilvánosságra hozza.

(3) A Tanács a III-187. cikk (4) bekezdésében megállapított eljárásnak megfelelően elfogadott európai rendeletekben megállapítja azokat a kereteket és feltételeket, amelyek szerint az Európai Központi Bank az általa elfogadott európai rendeletekből és határozatokból fakadó kötelezettségeket nem teljesítő vállalkozásokra pénzbírságot vagy kényszerítő bírságot szabhat ki.

III-191. CIKK

Az Európai Központi Bankra ruházott hatáskörök sérelme nélkül az euro közös pénzként történő alkalmazásához szükséges intézkedéseket európai törvény vagy kerettörvény állapítja meg. Az ilyen európai törvényt vagy kerettörvényt az Európai Központi Bankkal folytatott konzultációt követően lehet elfogadni.

3. SZAKASZ

INTÉZMÉNYI RENDELKEZÉSEK

III-192. CIKK

- (1) A tagállamok politikáinak a belső piac működéséhez szükséges legteljesebb mértékű összehangolásának elősegítése érdekében létrejön a tanácsadói jogkörrel rendelkező Gazdasági és Pénzügyi Bizottság.
- (2) Ez a bizottság a következő feladatokat látja el:
- a) a Tanács vagy a Bizottság kérésére, illetve saját kezdeményezésére véleményt ad ezen intézmények részére;
 - b) figyelemmel kíséri a tagállamok és az Unió gazdasági és pénzügyi helyzetét, és arról rendszeresen jelentést készít a Tanács és a Bizottság részére, különös tekintettel a harmadik országokkal és a nemzetközi intézményekkel fennálló pénzügyi kapcsolatokra;

- c) a III-344. cikk sérelme nélkül hozzájárul a Tanácsnak a III-159. cikkben, a III-179. cikk (2), (3), (4) és (6) bekezdésében, a III-180., III-183., és III-184. cikkben, a III-185. cikk (6) bekezdésében, a III-186. cikk (2) bekezdésében, a III-187. cikk (3) és (4) bekezdésében, a III-191. és III-196. cikkben, továbbá a III-198. cikk (2) és (3) bekezdésében, a III-201. cikkben, a III-202. cikk (2) és (3) bekezdésében, valamint a III-322. és III-326. cikkben említett munkája előkészítéséhez, és ellátja a Tanács által ráruházott egyéb tanácsadói és előkészítő feladatokat;
- d) évente legalább egyszer megvizsgálja az Alkotmány és az Uniós jogi aktusok alkalmazásának eredményeként a tőkemozgás és a fizetési műveletek szabadsága tekintetében előálló helyzetet; a vizsgálat kiterjed a tőkemozgással és fizetési műveletekkel kapcsolatos összes intézkedésre; e vizsgálat eredményéről a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság jelentést tesz a Bizottságnak és a Tanácsnak.

Minden egyes tagállam, a Bizottság és az Európai Központi Bank legfeljebb két-két tagot nevez ki a Gazdasági és Pénzügyi Bizottságba.

(3) A Tanács a Bizottság javaslata alapján európai határozatot fogad el, amelyben meghatározza a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság összetételére vonatkozó részletes rendelkezéseket. A Tanács az Európai Központi Bankkal és a Gazdasági és Pénzügyi Bizottsággal folytatott konzultációt követően határoz. A Tanács elnöke e határozatról tájékoztatja az Európai Parlamentet.

(4) A (2) bekezdésben meghatározott feladatokon túl, amennyiben és amíg vannak olyan tagállamok, amelyek a III-197. cikk alapján eltéréssel rendelkeznek, a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság figyelemmel kíséri az ilyen tagállamok monetáris és pénzügyi helyzetét, valamint általános fizetési rendszerét, és e tárgyban rendszeresen jelentést készít a Tanács és a Bizottság számára.

III-193. CIKK

A III-179. cikk (4) bekezdésének, a III-184. cikknek – kivéve a (13) bekezdését –, a III-191., III-196. cikknek és a III-198. cikk (3) bekezdésének, valamint a III-326. cikknek a hatálya alá tartozó ügyekben a Tanács vagy valamely tagállam kérheti a Bizottságot, hogy szükség szerint tegyen ajánlásokat vagy javaslatokat. A Bizottság megvizsgálja ezt a kérelmet, és következtetéseit haladéktalanul benyújtja a Tanácsnak.

4. SZAKASZ

AZON TAGÁLLAMOKRA VONATKOZÓ KÜLÖN RENDELKEZÉSEK, AMELYEK PÉNZNEME AZ EURO

III-194. CIKK

(1) A gazdasági és monetáris unió megfelelő működésének biztosítása érdekében és az Alkotmány vonatkozó rendelkezéseivel összhangban a Tanács a III-179. és a III-184. cikkben meghatározott eljárások közül a vonatkozó eljárással összhangban – kivéve a III-184. cikk (13) bekezdésében említett eljárást – intézkedéseket fogad el azon tagállamokra vonatkozóan, amelyeknek pénzneme az euro:

- a) ezen tagállamokban a költségvetési fegyelem és a költségvetési felügyelet összehangolásának erősítése,
- b) az ezen tagállamokra vonatkozó gazdaságpolitikai iránymutatások megállapítására, biztosítva egyúttal ezeknek az Unió egészére vonatkozóan elfogadott iránymutatásokkal való összeegyeztethetőségét és felügyeletét.

(2) Az (1) bekezdésben említett intézkedések elfogadásakor a Tanácsnak csak azok a tagjai vesznek részt a szavazásban, akik azon tagállamokat képviselik, amelyek pénzneme az euro.

A minősített többséghez a Tanács ezen tagjai legalább 55%-ának a szavazásban részt vevő tagállamok népességének legalább 65%-át kitevő tagállamokat képviselő szavazata szükséges.

A blokkoló kisebbségnek legalább a Tanácsnak a szavazásban részt vevő tagállamok népességének több, mint 35%-át képviselő ezen tagjaiból és még egy tagból kell állnia; ennek hiányában a minősített többséget elértnek kell tekinteni.

III-195. CIKK

Az azon tagállamok minisztereinek találkozóira vonatkozó szabályokat, amelyek pénzneme az euro, az euro-csoportról szóló jegyzőkönyv állapítja meg.

III-196. CIKK

(1) Annak érdekében, hogy az eurónak a nemzetközi pénzrendszerben elfoglalt helyét biztosítsa, a Tanács, a Bizottság javaslata alapján, európai határozatban állapítja meg a gazdasági és monetáris unió szempontjából különösen jelentős ügyekben a nemzetközi pénzügyi intézményekben és konferenciákon képviselendő közös álláspontokat. A Tanács az Európai Központi Bankkal folytatott konzultációt követően határoz.

(2) A Tanács a Bizottság javaslata alapján megfelelő intézkedéseket fogadhat el a nemzetközi pénzügyi intézményekben és konferenciákon való egységes képviselet biztosítása céljából. A Tanács az Európai Központi Bankkal folytatott konzultációt követően határoz.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben említett intézkedések elfogadásakor a Tanácsnak csak azok a tagjai vesznek részt a szavazásban, akik azokat a tagállamokat képviselik, amelyek pénzneme az euro.

A minősített többséghez a Tanács ezen tagjai legalább 55%-ának egyben a szavazásban részt vevő tagállamok népességének legalább 65%-át kitevő tagállamokat képviselő szavazata szükséges.

A blokkoló kisebbségnek legalább a Tanácsnak a szavazásban részt vevő tagállamok népességének több, mint 35%-át képviselő ezen tagjaiból és még egy tagból kell állnia; ennek hiányában a minősített többséget elértnek kell tekinteni.

5. SZAKASZ

ÁTMENETI RENDELKEZÉSEK

III-197. CIKK

(1) Azoknak a tagállamoknak a megjelölése, amelyek vonatkozásában a Tanács nem határozott úgy, hogy teljesítik az euro bevezetéséhez szükséges feltételeket, a továbbiakban „eltéréssel rendelkező tagállam”.

(2) Az eltéréssel rendelkező tagállamokra az Alkotmány alábbi rendelkezései nem alkalmazhatók:

- a) az átfogó gazdaságpolitikai iránymutatások azon részeinek elfogadása, amelyek általános jelleggel az euro-övezetre vonatkoznak, (III-179. cikk, (2) bekezdés);
- b) a túlzott hiány orvoslására vonatkozó kényszerítő eszközök (III-184. cikk, (9) és (10) bekezdés);
- c) a Központi Bankok Európai rendszerének célkitűzései és feladatai (III-185. cikk, (1), (2), (3) és (5) bekezdés);
- d) euro kibocsátása (III-186. cikk);
- e) az Európai Központi Bank jogi aktusai (III-190. cikk);
- f) az euro alkalmazására vonatkozó intézkedések (III-191. cikk);
- g) a monetáris megállapodások és az egyéb árfolyampolitikai intézkedések (III-326. cikk);
- h) az Európai Központi Bank Igazgatósága tagjainak kinevezése (III-382. cikk, (2) bekezdés);
- i) a gazdasági és monetáris unió szempontjából különösen jelentős ügyekben a nemzetközi pénzügyi intézményekben és konferenciákon képviselendő közös álláspontot meghatározó európai határozatok (III-196. cikk (1) bekezdés);

- j) a nemzetközi pénzügyi intézményekben és konferenciákon való egységes képviselet biztosítására irányuló intézkedések (III-196. cikk (2) bekezdés).

Ennek megfelelően az a)–j) pontban hivatkozott cikkekben „tagállamok” alatt azokat a tagállamokat kell érteni, amelyek pénzneme az euro.

(3) A Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmányának IX. fejezetével összhangban az eltéréssel rendelkező tagállamokat és azok nemzeti központi bankjait nem illetik meg a Központi Bankok Európai Rendszerének keretében biztosított jogok, és nem terhelik az ott megállapított kötelezettségek.

(4) A Tanács eltéréssel rendelkező tagállamokat képviselő tagjainak szavazati jogát fel kell függeszteni a (2) bekezdésben felsorolt cikkekben említett intézkedéseknek a Tanács által történő elfogadásakor, továbbá a következő esetekben:

- a) a többoldalú felügyelet keretén belül azon tagállamoknak címzett ajánlások esetén – ideértve a stabilitási programokra és figyelmeztetésekre vonatkozóakat is –, amelyek pénzneme az euro (III-179. cikk (4) bekezdés);
- b) a túlzott hiányra vonatkozó olyan intézkedések esetén, amelyek azon tagállamokra vonatkoznak, amelyek pénzneme az euro (III-184. cikk (6), (7), (8) és (11) bekezdés).

A minősített többséghez a Tanács egyéb tagjai legalább 55%-ának egyben a szavazásban részt vevő tagállamok népességének legalább 65%-át kitevő tagállamokat képviselő szavazata szükséges.

A blokkoló kisebbségnek legalább a Tanácsnak a szavazásban részt vevő tagállamok népességének több, mint 35%-át képviselő ezen egyéb tagjaiból és még egy tagból kell állnia, ennek hiányában a minősített többséget elértnek kell tekinteni.

III-198. CIKK

(1) A Bizottság és az Európai Központi Bank legalább két évente egyszer, illetve valamely eltéréssel rendelkező tagállam kérelmére jelentést tesz a Tanácsnak az eltéréssel rendelkező tagállamok által a gazdasági és monetáris unió megvalósítására vonatkozó kötelezettségeik teljesítésében megtett előrehaladásról. E jelentésekben annak vizsgálatára is ki kell térni, hogy ezen tagállamok nemzeti jogszabályai – nemzeti központi bankjaik statútumait is beleértve – mennyiben egyeztethetők össze az Alkotmány III-188. és III-189. cikkével, illetve a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmányával. A jelentésekben vizsgálni kell továbbá a fenntartható konvergencia magas fokának elérését, elemezve, hogy az egyes tagállamok milyen mértékben felelnek meg a következő kritériumoknak:

- a) az árstabilitás magas fokának elérése; ez olyan inflációs ráta esetén áll fenn, amely közel esik az árstabilitás tekintetében legjobb eredményt felmutató legfeljebb három tagállaméhoz;
- b) az állam pénzügyi helyzetének fenntarthatósága; ezt olyan költségvetési egyenleg elérése mutatja, amely nem rendelkezik a III-184. cikk (6) bekezdése értelmében vett túlzott hiánnyal;
- c) az Európai Monetáris Rendszer árfolyam-mechanizmusa által előírt normál ingadozási sávok betartása legalább két évig anélkül, hogy az euróval szemben leértékelésre kerülne sor;

- d) az eltéréssel rendelkező tagállam által elért konvergencia és a tagállam részéről az árfolyam-mechanizmusban való részvétel fenntarthatósága, ami a hosszú távú kamatszintben tükröződik.

Az e bekezdésben említett négy kritériumot és azt az időtartamot, amelyen keresztül azokat be kell tartani, a konvergenciakritériumokról szóló jegyzőkönyv határozza meg részletesen. A Bizottság és az Európai Központi Bank jelentéseiben a piacok integrációjának eredményeit, a folyó fizetési mérlegek helyzetét és alakulását, továbbá a fajlagos bérköltségek alakulását és az egyéb árindexeket is figyelembe kell venni.

(2) A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt és az Európai Tanácsban folytatott vitát követően a Bizottság javaslata alapján európai határozatot fogad el, melyben megállapítja, hogy mely eltéréssel rendelkező tagállamok teljesítik a szükséges feltételeket az (1) bekezdésében megállapított szempontok alapján, és az érintett tagállamokra vonatkozó eltérést megszünteti.

A Tanács az azon tagállamait képviselő tagjai minősített többséggel elfogadott ajánlásának kézhezvételét követően határoz, amelyeknek pénzneme az euro. Ezek a tagok a Bizottság javaslatának a Tanács által történő kézhezvételét követő 6 hónapon belül határoznak.

A második albekezdésben említett minősített többséghez a Tanács ezen tagjai legalább 55%-ának egyben a szavazásban részt vevő tagállamok népességének legalább 65%-át kitevő tagállamokat képviselő szavazata szükséges. A blokkoló kisebbségnek legalább a Tanácsnak a szavazásban részt vevő tagállamok népességének több, mint 35%-át képviselő ezen tagjaiból és még egy tagból kell állnia; ennek hiányában a minősített többséget elértnek kell tekinteni.

(3) Ha a (2) bekezdésében megállapított eljárásnak megfelelően az eltérés megszüntetéséről határoztak, a Tanács, a Bizottság javaslata alapján, európai rendeletben vagy határozatban visszavonhatatlanul rögzíti azt az átváltási arányt, amelyen az euro az érintett tagállam valutájának helyébe lép, és meghozza az eurónak mint közös valutának a szóban forgó tagállamban történő bevezetéséhez szükséges egyéb intézkedéseket. A Tanács, az Európai Központi Bankkal folytatott konzultációt követően, az érintett tagállam, illetve azon tagállamok képviselőinek egyhangú szavazatával határoz, amelyek pénzneme az euro.

III-199. CIKK

(1) Amennyiben és amíg vannak eltéréssel rendelkező tagállamok, és a III-187. cikk (1) bekezdésének sérelme nélkül, az Európai Központi Bank harmadik döntéshozó szerveként fel kell állítani a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmányának 45. cikkében említett Általános Tanácsot.

(2) Amennyiben és amíg vannak eltéréssel rendelkező tagállamok, az Európai Központi Bank ezen tagállamok tekintetében:

- a) erősíti a nemzeti központi bankok közötti együttműködést;
- b) erősíti a tagállamok monetáris politikáinak összehangolását az árstabilitás biztosítása céljából;
- c) felügyeli az árfolyam-mechanizmus működését;

- d) konzultációkat tart a nemzeti központi bankok hatáskörébe tartozó, a pénzügyi szervezetek és piacok stabilitását érintő kérdésekben;
- e) ellátja az Európai Monetáris Együtműködési Alap egykori feladatait, amelyeket a későbbiekben az Európai Monetáris Intézet vett át.

III-200. CIKK

Az eltéréssel rendelkező tagállamok árfolyam-politikájukat közös érdekű ügyként kezelik. Eközben figyelembe veszik az árfolyam-mechanizmus keretén belüli együttműködés terén szerzett tapasztalatokat.

III-201. CIKK

(1) Ha egy eltéréssel rendelkező tagállam a fizetési mérlege tekintetében a fizetési mérleg egészének egyensúlyhiányából vagy a rendelkezésére álló deviza típusából adódóan nehézségekkel küzd, vagy ilyen nehézségek bekövetkezése komolyan fenyegeti, és ezek a nehézségek alkalmasak különösen a belső piac működésének vagy a közös kereskedelempolitika megvalósításának veszélyeztetésére, a Bizottság haladéktalanul megvizsgálja az érintett állam helyzetét és azokat az intézkedéseket, amelyeket ez az állam az Alkotmánynak megfelelően minden rendelkezésére álló eszközzel megtett vagy megtehet. A Bizottság megjelöli, hogy milyen intézkedések elfogadását javasolja az érintett tagállamnak.

Ha az eltéréssel rendelkező tagállam által hozott és a Bizottság által javasolt intézkedések elégtelennek bizonyulnak a felmerült vagy fenyegető nehézségek leküzdéséhez, a Bizottság a Gazdasági és Pénzügyi Bizottsággal folytatott konzultációt követően kölcsönös segítségnyújtásra és ehhez megfelelő módszerekre tesz javaslatot a Tanácsnak.

A Bizottság rendszeresen tájékoztatja a Tanácsot a helyzetről és annak alakulásáról.

(2) A Tanács európai rendeletben vagy határozatban elhatározza a kölcsönös segítségnyújtást, és meghatározza az ilyen segítségnyújtás feltételeit és részletes szabályait. A kölcsönös segítségnyújtás megvalósulhat:

- a) összehangolt fellépés útján olyan más nemzetközi szervezetek irányába vagy keretében, amelyekhez az eltéréssel rendelkező tagállamok fordulhatnak;
- b) olyan intézkedések útján, amelyek a kereskedelem eltérülésének elkerüléséhez szükségesek, ha a nehézségekkel küzdő, eltéréssel rendelkező tagállam harmadik országokkal szemben mennyiségi korlátozásokat tart fenn vagy vezet be újra;
- c) más tagállamok által nyújtott korlátozott mértékű hitelek útján, amihez ezek egyetértése szükséges.

(3) Ha a Tanács nem adja meg a Bizottság által ajánlott kölcsönös segítségnyújtást, vagy ha a kölcsönös segítségnyújtás és a meghozott intézkedések nem elégségesek, a Bizottság felhatalmazza a nehézségekkel küzdő, eltéréssel rendelkező tagállamot arra, hogy védintézkedéseket tegyen, amelyek feltételeit és részletes szabályait a Bizottság határozza meg.

A Tanács ezt a felhatalmazást visszavonhatja, illetve annak feltételeit és részletes szabályait megváltoztathatja.

III-202. CIKK

- (1) Ha egy tagállamban hirtelen fizetésimérleg-válság lép fel, és a III-201. cikk (2) bekezdése szerinti európai határozat elfogadására haladéktalanul nem kerül sor, az érintett eltéréssel rendelkező tagállam elővigyázatosságból megteheti a szükséges védintézkedéseket. Ezek az intézkedések a belső piac működésében csak a lehető legkisebb zavart okozhatják, és nem haladhatják meg a hirtelen felmerült nehézségek orvoslásához feltétlenül szükséges mértéket.
- (2) A Bizottságot és a többi tagállamot az (1) bekezdés szerinti védintézkedésekről legkésőbb azok hatálybalépésének időpontjában tájékoztatni kell. A Bizottság javaslatot tehet a Tanácsnak a III-201. cikk szerinti kölcsönös segítségnyújtásra.
- (3) A Bizottság véleményadását és a Gazdasági és Pénzügyi Bizottsággal folytatott konzultációt követően a Tanács európai határozatot fogadhat el arról, hogy az érintett tagállam módosítsa, függessze fel vagy törölje el az (1) bekezdés szerinti védintézkedéseket.

III. FEJEZET

EGYÉB TERÜLETEKRE VONATKOZÓ POLITIKÁK

1. SZAKASZ

FOGLALKOZTATÁS

III-203. CIKK

Az Unió és a tagállamok az I-3. cikkben meghatározott célkitűzések megvalósítása érdekében e szakasznak megfelelően arra törekednek, hogy összehangolt stratégiát alakítsanak ki a foglalkoztatás, és különösen a szakképzett, képzett és alkalmazkodásra képes munkaerő, valamint a gazdasági változásokra reagálni képes munkaerőpiacok fejlesztése terén.

III-204. CIKK

(1) A tagállamok foglalkoztatáspolitikájuk révén olyan módon járulnak hozzá a III-203. cikkben említett célkitűzések eléréséhez, hogy az összhangban álljon a tagállamok és az Unió gazdaságpolitikájára vonatkozó, a III-179. cikk (2) bekezdése alapján elfogadott átfogó iránymutatásokkal.

(2) A tagállamok, a szociális partnerek kötelezettségeire vonatkozó nemzeti gyakorlat figyelembevételével, közös érdekű ügynek tekintik a foglalkoztatás előmozdítását, és ilyen irányú tevékenységüket a III-206. cikknek megfelelően összehangolják a Tanácsban.

III-205. CIKK

(1) Az Unió hozzájárul a foglalkoztatás magas szintjéhez azáltal, hogy bátorítja a tagállamok közötti együttműködést, támogatja és szükség esetén kiegészíti tevékenységüket. Ennek során tiszteletben tartja a tagállamok hatáskörét.

(2) Az Unió politikáinak és tevékenységeinek meghatározása és végrehajtása során figyelembe kell venni a foglalkoztatás magas szintjére vonatkozó célkitűzést.

III-206. CIKK

(1) A Tanács és a Bizottság által készített együttes éves jelentés alapján az Európai Tanács évente megvizsgálja a foglalkoztatottság helyzetét az Unióban, és következtetéseket fogad el arra vonatkozóan.

(2) Az Európai Tanács következtetéseiből kiindulva a Tanács a Bizottság javaslata alapján évente iránymutatásokat dolgoz ki, amelyeket a tagállamoknak foglalkoztatáspolitikájukban figyelembe kell venniük. A Tanács az Európai Parlamenttel, a Gazdasági és Szociális Bizottsággal, a Régiók Bizottságával és Foglalkoztatási Bizottsággal folytatott konzultációt követően határoz.

Ezeknek az iránymutatásoknak összhangban kell állniuk a III-179. cikk (2) bekezdése alapján elfogadott átfogó iránymutatásokkal.

(3) Minden tagállam éves jelentést nyújt be a Tanácsnak és a Bizottságnak azokról a főbb intézkedésekről, amelyeket a (2) bekezdésben említett foglalkoztatási iránymutatásokat követve foglalkoztatáspolitikája végrehajtása céljából hozott.

(4) A Tanács a (3) bekezdésben említett jelentések alapján és a Foglalkoztatási Bizottság véleményének kézhezvételét követően a foglalkoztatási iránymutatások fényében évente megvizsgálja a tagállamok foglalkoztatáspolitikájának végrehajtását. A Tanács, a Bizottság ajánlása alapján, ajánlásokat tehet a tagállamok számára.

(5) A vizsgálat eredményei alapján a Tanács és a Bizottság együttes éves jelentést készít az Európai Tanács számára az Unió foglalkoztatási helyzetéről és a foglalkoztatási iránymutatások végrehajtásáról.

III-207. CIKK

Európai törvény vagy kerettörvény ösztönző intézkedéseket állapít meg, amelyek arra szolgálnak, hogy előmozdítsák az együttműködést a tagállamok között, és támogassák fellépésüket a foglalkoztatás terén olyan kezdeményezések révén, amelyek célja az információk és a bevált gyakorlatok cseréjének fejlesztése, összehasonlító elemzések és tanácsok szolgáltatása, valamint az innovatív megközelítések támogatása és a tapasztalatok kiértékelése, különösen kísérleti projektek útján. Az ilyen európai törvényt vagy kerettörvényt a Régiók Bizottságával és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

Az ilyen európai törvények, illetve kerettörvények nem foglalhatják magukban a tagállamok törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek harmonizációját.

III-208. CIKK

A Tanács egyszerű többséggel elfogadott európai határozattal létrehozza a tanácsadói jogkörrel rendelkező Foglalkoztatási Bizottságot annak érdekében, hogy elősegítse a tagállamok közötti koordinációt a foglalkoztatási és munkaerő-piaci politikák területén. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően határoz.

A bizottság a következő feladatokat látja el:

- a) figyelemmel kíséri a foglalkoztatási helyzetet és a foglalkoztatáspolitikát az Unióban és a tagállamokban;
- b) a III-344. cikk sérelme nélkül a Tanács, vagy a Bizottság kérésére vagy saját kezdeményezésére véleményeket dolgoz ki, és hozzájárul a Tanács III-206. cikkben említett tevékenységének előkészítéséhez.

Feladatának teljesítése során a bizottság konzultál a szociális partnerekkel.

Minden egyes tagállam és a Bizottság két-két bizottsági tagot nevez ki.

2. SZAKASZ

SZOCIÁLPOLITIKA

III-209. CIKK

Az alapvető szociális jogokat, többek között az 1961. október 18-án Torinóban aláírt Európai szociális chartában, valamint a munkavállalók alapvető szociális jogairól szóló 1989. évi közösségi chartában meghatározott jogokat szem előtt tartva, az Unió és a tagállamok célkitűzése a foglalkoztatás, az életkörülmények és munkafeltételek javítása – lehetővé téve ezáltal a fejlődési folyamat fenntartása mellett ezek összehangolását –, a megfelelő szociális védelem, a szociális partnerek közötti párbeszéd és az emberi erőforrások fejlesztésének elősegítése a tartósan magas foglalkoztatás és a kirekesztés elleni küzdelem érdekében.

E célból az Unió és a tagállamok fellépésük során figyelembe veszik – különösen a szerződéses kapcsolatok terén – a nemzeti gyakorlatok sokféleségét, valamint az Unió gazdasági versenyképessége fenntartásának szükségességét.

Az Unió és a tagállamok úgy vélik, hogy ez a fejlődés nemcsak a szociális rendszerek összehangolását előnyben részesítő belső piac működéséből következik, hanem az Alkotmányban megállapított eljárásokból, valamint a tagállamok törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek közelítéséből is.

III-210. CIKK

(1) A III-209. cikkben foglalt célkitűzések megvalósítása érdekében az Unió támogatja és kiegészíti a tagállamok tevékenységeit a következő területeken:

- a) különösen a munkakörnyezet javítása a munkavállalók egészségének és biztonságának védelme érdekében;
- b) munkafeltételek;
- c) a munkavállalók szociális biztonsága és szociális védelme;
- d) a munkavállalók védelme munkaviszonyuk megszüntetése esetén;
- e) a munkavállalók tájékoztatása és véleményük meghallgatása;
- f) a munkavállalók és munkaadók érdekeinek képviselete és kollektív védelme, beleértve – a (6) bekezdésre is figyelemmel – a vállalatvezetésben való részvételt;

- g) az Unió területén jogszerűen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok foglalkoztatásának feltételei;
- h) a munkaerőpiacról kirekesztett személyek beilleszkedésének lehetővé tétele a III-283. cikk sérelme nélkül;
- i) a nők és férfiak munkaerő-piaci esélyegyenlősége és az egyenlő munkahelyi bánásmód;
- j) a társadalmi kirekesztés elleni küzdelem;
- k) a szociális védelmi rendszerek modernizálása, a c) pontban foglaltak sérelme nélkül.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak céljából:

- a) európai törvényben vagy kerettörvényben olyan intézkedéseket állapíthatók meg – kizárva azonban a tagállamok törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek bármilyen harmonizációját –, amelyek arra szolgálnak, hogy ösztönözzék az együttműködést a tagállamok között olyan kezdeményezések révén, amelyek célja az ismeretek gyarapítása, az információk és a bevált gyakorlatok cseréjének fejlesztése, az innovatív megközelítések támogatása és a tapasztalatok kiértékelése;
- b) az (1) bekezdés a)–i) pontjában említett területeken európai kerettörvény, figyelembe véve az egyes tagállamokban fennálló feltételeket és műszaki szabályokat, fokozatosan alkalmazandó minimumkövetelményeket állapíthat meg. Az ilyen európai kerettörvény nem írhat elő olyan közigazgatási, pénzügyi vagy jogi korlátozásokat, amelyek gátolnák a kis- és középvállalkozások alapítását és fejlődését.

Minden ilyen európai törvényt vagy kerettörvényt a Régiók Bizottságával és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

(3) A (2) bekezdéstől eltérve, az (1) bekezdés c), d), f) és g) pontjában említett területeken az európai törvényeket és kerettörvényeket a Tanács fogadja el egyhangúlag, az Európai Parlamenttel, valamint a Régiók Bizottságával és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően.

A Tanács a Bizottság javaslata alapján európai határozatban előírhatja, hogy az (1) bekezdés d), f) és g) pontjára a rendes törvényalkotási eljárást kell alkalmazni. Erről a Tanács, az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően, egyhangúlag határoz.

(4) A szociális partnereket, együttes kérelmükre, bármely tagállam megbízhatja a (2) és (3) bekezdés alapján elfogadott európai kerettörvények, illetve – adott esetben – a III-212. cikk rendelkezéseinek megfelelően elfogadott európai rendeletek vagy határozatok végrehajtásával.

Ebben az esetben e tagállamnak meg kell bizonyosodnia arról, hogy a szociális partnerek legkésőbb az európai kerettörvény átültetési határidejének, illetve az európai rendelet vagy határozatot végrehajtási határidejének lejártáig megállapodás útján bevezették a szükséges intézkedéseket, miközben minden szükséges intézkedést meg kell tennie annak érdekében, hogy az említett európai kerettörvényben, rendeletben vagy határozatban előírt eredmények elérését mindenkor biztosítani tudja.

(5) Az e cikk alapján elfogadott európai törvények és kerettörvények

- a) nem érinthetik a tagállamok azon jogát, hogy szociális biztonsági rendszerük alapelveit meghatározzák és nem érinthetik jelentősen e rendszerek pénzügyi egyensúlyát;
- b) nem akadályozhatják a tagállamokat abban, hogy olyan szigorúbb védintézkedéseket tartsanak fenn vagy vezessenek be, amelyek az Alkotmánnyal összeegyeztethetőek.

(6) E cikk a díjazásra, az egyesülési jogra, a sztrájkjogra vagy a kizárás jogára nem alkalmazható.

III-211. CIKK

(1) A Bizottság elősegíti a szociális partnerek uniós szintű konzultációját, és meghoz minden szükséges intézkedést, hogy megkönnyítse a felek közötti párbeszédet a számukra nyújtott kiegyensúlyozott támogatás biztosításával.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak céljából a Bizottság a szociálpolitika területére vonatkozó javaslatok benyújtása előtt konzultál a szociális partnerekkel az Unió fellépésének lehetséges irányáról.

(3) Ha a (2) bekezdés szerinti konzultációt követően a Bizottság uniós fellépést tart kívánatosnak, a tervezett javaslat tartalmáról konzultál a szociális partnerekkel. A szociális partnerek a Bizottsághoz véleményt vagy – adott esetben – ajánlást juttatnak el.

(4) A (2) és (3) bekezdésben említett konzultációk alkalmával a szociális partnerek tájékoztathatják a Bizottságot arról, hogy a III-212. cikk (1) bekezdésében említett eljárás megindítását igénylik. Ezen eljárás időtartama nem haladhatja meg a kilenc hónapot, kivéve ha az érintett szociális partnerek, valamint a Bizottság együttesen úgy határoznak, hogy azt meghosszabbítják.

III-212. CIKK

(1) A szociális partnerek közötti uniós szintű párbeszéd, amennyiben úgy kívánják, szerződéses kapcsolatokhoz, így megállapodásokhoz vezethet.

(2) Az uniós szinten megkötött megállapodásokat a szociális partnerek és a tagállamok sajátos eljárásainak és gyakorlatának megfelelően, vagy pedig – a III-210. cikk hatálya alá tartozó kérdésekben – az aláíró felek együttes kérelmére, a Tanács által a Bizottság javaslata alapján elfogadott európai rendelettel vagy határozattal kell végrehajtani. Erről az Európai Parlamentet tájékoztatni kell.

Ha a kérdéses megállapodás egy vagy több, valamely olyan területre vonatkozó rendelkezést tartalmaz, amelyre nézve a III-210. cikk (3) bekezdése értelmében egyhangúságra van szükség, a Tanács egyhangúlag határoz.

III-213. CIKK

A III-209. cikkben foglalt célkitűzések megvalósítása érdekében és az Alkotmány egyéb rendelkezéseinek sérelme nélkül, a Bizottság a szociálpolitikának az e szakasz hatálya alá tartozó minden területén ösztönzi a tagállamok együttműködését, és megkönnyíti intézkedéseik összehangolását, különösen a következő területeken:

- a) foglalkoztatás,
- b) munkajog és munkafeltételek,
- c) alap- és magasabb szintű szakképzés,
- d) szociális biztonság,
- e) munkahelyi balesetek és foglalkozási megbetegedések megelőzése,
- f) munkahelyi egészségvédelem,
- g) egyesülési jog, valamint a munkaadók és munkavállalók közötti kollektív tárgyalások.

E célból a Bizottság a tagállamokkal szoros kapcsolatot tartva tanulmányokat készít, véleményeket ad és konzultációkat szervez mind a nemzeti szinten felmerülő, mind pedig a nemzetközi szervezetek érdeklődésére is számot tartó problémakörökben, különös tekintettel az iránymutatók és mutatók megállapítására, a bevált gyakorlatok cseréjének megszervezésére, valamint az időszakonkénti felülvizsgálat és kiértékelés szükséges elemeinek kialakítására irányuló kezdeményezésekre. Az Európai Parlamentet teljeskörűen tájékoztatni kell.

Az e cikkben említett véleményeinek közreadását megelőzően a Bizottság konzultál a Gazdasági és Szociális Bizottsággal.

III-214. CIKK

(1) Minden tagállam biztosítja annak az elvnek az alkalmazását, hogy a nők és férfiak egyenlő vagy egyenlő értékű munkáért egyenlő díjazást kapjanak.

(2) E cikk alkalmazásában „díjazás” a rendes alap- vagy minimálbér, illetve illetmény, valamint minden egyéb olyan juttatás, amelyet a munkavállaló a munkáltatójától közvetlenül vagy közvetve, készpénzben vagy természetben a munkaviszonyára tekintettel kap.

A nemem alapuló megkülönböztetés nélküli egyenlő díjazás azt jelenti, hogy:

- a) teljesítménybér esetén az azonos munkáért járó díjazást azonos mérték alapján kell megállapítani;
- b) időbér esetén azonos munkakörben azonos díjazás jár.

(3) Európai törvény vagy kerettörvény intézkedéseket állapít meg annak érdekében, hogy biztosítsák a nők és férfiak közötti esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód elvének alkalmazását a foglalkoztatás és a munka területén, beleértve az egyenlő vagy egyenlő értékű munkáért járó egyenlő díjazás alapelvét is. Az ilyen európai törvényt vagy kerettörvényt a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

(4) Annak érdekében, hogy ténylegesen biztosítsák a teljes egyenlőséget a nők és férfiak között a munka világában, az egyenlő bánásmód elve nem akadályozza a tagállamokat abban, hogy bizonyos előnyöket nyújtó intézkedéseket tartsanak fenn vagy fogadjanak el abból a célból, hogy az alulreprezentált nem számára a szakmai tevékenységek folytatását megkönnyítsék, illetve hogy a szakmai előmenetelükben őket érő hátrányokat megakadályozzák vagy kiegyenlítsék.

III-215. CIKK

A tagállamok törekednek arra, hogy fenntartsák a fizetett szabadságra vonatkozó szabályozási rendszerek fennálló egyenértékűségét.

III-216. CIKK

A Bizottság évente jelentést készít a III-209. cikk célkitűzéseinek megvalósításában elért előrehaladásról, beleértve az Unión belüli demográfiai helyzetet. Jelentését megküldi az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és a Gazdasági és Szociális Bizottságnak.

III-217. CIKK

A Tanács egyszerű többséggel elfogadott európai határozattal létrehozza a tanácsadói jogkörrel rendelkező Szociális Védelemmel Foglalkozó Bizottságot annak érdekében, hogy a szociális védelmi politikák területén elősegítse az együttműködést a tagállamok között és a Bizottsággal. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően határoz.

A bizottság a következő feladatokat látja el:

- a) figyelemmel kíséri a szociális helyzetet és a szociális védelmi politikák alakulását a tagállamokban és az Unióban;
- b) elősegíti az információk, a tapasztalatok és a bevált gyakorlatok cseréjét a tagállamok között, valamint a tagállamok és a Bizottság között;
- c) a III-344. cikk sérelme nélkül a Tanács vagy a Bizottság kérésére vagy saját kezdeményezésére jelentéseket készít, véleményeket dolgoz ki, vagy a hatáskörébe tartozó területeken egyéb feladatokat végez.

Feladatának teljesítése során a bizottság megfelelő kapcsolatokat alakít ki a szociális partnerekkel.

Minden egyes tagállam és a Bizottság két-két bizottsági tagot nevez ki.

III-218. CIKK

A Bizottság az Európai Parlamentnek készített éves jelentésében külön fejezetet szentel az Unión belül szociális téren bekövetkezett fejleményeknek.

Az Európai Parlament felkérheti a Bizottságot, hogy készítsen jelentést a szociális körülményeket érintő sajátos problémáról.

III-219. CIKK

(1) A belső piacon a munkavállalók foglalkoztatási lehetőségeinek javítása és ezáltal az életszínvonal emeléséhez való hozzájárulás érdekében létrejön az Európai Szociális Alap, amelynek célja az Unión belül a munkavállalók foglalkoztatásának megkönnyítése, földrajzi és foglalkozási mobilitásuk növelése, továbbá az ipari és a termelési rendszerben bekövetkező változásokhoz való alkalmazkodásuk megkönnyítése, különösen szakképzés és átképzés útján.

(2) Az alapot a Bizottság kezeli. Ebben a feladatában a Bizottságot egy, a tagállamok, a szakszervezetek és a munkaadói szervezetek képviselőiből álló bizottság segíti, amelynek elnöke a Bizottság egyik tagja.

(3) Az alapra vonatkozó végrehajtási intézkedéseket európai törvény állapítja meg. Az ilyen európai törvényt a Régiók Bizottságával és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

3. SZAKASZ

GAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS TERÜLETI KOHÉZIÓ

III-220. CIKK

Átfogó harmonikus fejlődésének előmozdítása érdekében az Unió úgy alakítja és folytatja tevékenységét, hogy az a gazdasági, társadalmi és területi kohézió erősítését eredményezze.

Az Unió különösen a különböző régiók fejlettségi szintje közötti egyenlőtlenségek és a legkedvezőtlenebb helyzetű régiók lemaradásának csökkentésére törekszik.

Az érintett régiók közül kiemelt figyelemmel kell kezelni a vidéki térségeket, az ipari átalakulás által érintett térségeket és az olyan súlyos és állandó természeti vagy demográfiai hátrányban lévő régiókat, mint a legészakibb, rendkívül gyéren lakott régiók, valamint a szigeti, a határon átnyúló és a hegyvidéki régiók.

III-221. CIKK

A tagállamok úgy folytatják és hangolják össze gazdaságpolitikájukat, hogy a III-220. cikkben meghatározott célokat is elérjék. Ezeket a célokat figyelembe kell venni az Unió politikáinak és tevékenységeinek meghatározásakor és végrehajtásakor, valamint a belső piac megvalósítása során, és ezeknek hozzá kell járulniuk azok eléréséhez. Az Unió e célok elérését a strukturális alapok (Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garanciaalap orientációs részlege; Európai Szociális Alap; Európai Regionális Fejlesztési Alap), az Európai Beruházási Bank és az egyéb meglévő pénzügyi eszközök révén megvalósított fellépésével is támogatja.

A Bizottság három évente jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, a Régiók Bizottságának és a Gazdasági és Szociális Bizottságnak a gazdasági, társadalmi és területi kohézió elérése terén megvalósított előrehaladásról, és arról, hogy az e cikkben előírt különböző eszközök ehhez hogyan járultak hozzá. A jelentéshez szükség szerint megfelelő javaslatokat kell csatolni.

Európai törvény vagy kerettörvény, az egyéb uniós politikák keretében elfogadott intézkedések sérelme nélkül bármilyen egyéb, az alapokon kívüli egyedi intézkedést megállapíthat. Az ilyen európai törvényt vagy kerettörvényt a Régiók Bizottságával és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

III-222. CIKK

Az Európai Regionális Fejlesztési Alap rendeltetése, hogy elősegítse az Unión belüli legjelentősebb regionális egyenlőtlenségek orvoslását a fejlődésben lemaradt térségek fejlesztésében és strukturális alkalmazkodásában, valamint a hanyatló ipari térségek átalakításában való részvétel útján.

III-223. CIKK

(1) A III-224. cikk sérelme nélkül európai törvény állapítja meg a strukturális alapok feladatait, elsődleges célkitűzéseit és megszervezését – ami magában foglalhatja az alapok átcsoportosítását is –, továbbá az alapokra alkalmazandó általános szabályokat és azokat a rendelkezéseket, amelyek az alapok eredményes működésének, valamint az egymás közötti és az egyéb meglévő pénzügyi eszközökkel történő összehangolásának biztosításához szükségesek.

Az európai törvénnyel létrehozott Kohéziós Alap pénzügyi hozzájárulást nyújt a környezetvédelmi projektekhez, illetve a közlekedési infrastruktúra területén a transzeurópai hálózatokra vonatkozó projektekhez.

Minden ilyen európai törvényt a Régiók Bizottságával és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

(2) Az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződés aláírásának napján hatályban lévő rendelkezéseket követően a strukturális alapokra és a Kohéziós Alapra vonatkozóan elfogadásra kerülő első rendelkezéseket a Tanács európai törvényben állapítja meg. Ennek során a Tanács az Európai Parlament egyetértését követően egyhangúlag határoz.

III-224. CIKK

Az Európai Regionális Fejlesztési Alapra vonatkozó végrehajtási intézkedéseket európai törvény állapítja meg. Az ilyen európai törvényt a Régiók Bizottságával és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

Az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garanciaalap orientációs részlegére a III-231. cikket, az Európai Szociális Alapra pedig a III-219. cikk (3) bekezdését alkalmazni kell.

4. SZAKASZ

MEZŐGAZDASÁG ÉS HALÁSZAT

III-225. CIKK

Az Unió közös mezőgazdasági és halászati politikát határoz meg és hajt végre.

„Mezőgazdasági termékek” a termőföld, az állattenyésztés és a halászat termékei, valamint az ezekhez a termékekhez közvetlenül kapcsolódó első feldolgozási szint termékei. A közös agrárpolitikára vagy a mezőgazdaságra vonatkozó utalásokat, valamint a „mezőgazdasági”, illetve az „agrár-” kifejezéseket úgy kell értelmezni, mint amelyek a halászatot is magukban foglalják, figyelembe véve ezen ágazat sajátos jellemzőit.

III-226. CIKK

- (1) A belső piac kiterjed a mezőgazdaságra és a mezőgazdasági termékek kereskedelmére.
- (2) Ha a III-227–III-232. cikk másként nem rendelkezik, a belső piac létrehozására, illetve működésére megállapított szabályokat a mezőgazdasági termékekre is alkalmazni kell.
- (3) A III-227–III-232. cikk hatálya alá tartozó termékeket az I. melléklet sorolja fel.
- (4) A mezőgazdasági termékek belső piaca működésének és fejlődésének együtt kell járnia egy közös agrárpolitikával.

III-227. CIKK

- (1) A közös agrárpolitika célkitűzései a következők:
- a) a mezőgazdasági termelékenység növelése a műszaki fejlődés előmozdításával, valamint a mezőgazdasági termelés ésszerű fejlesztésének és a termelési tényezők, így különösen a munkaerő lehető legjobb hasznosításának biztosításával;
 - b) ily módon a mezőgazdasági népesség megfelelő életszínvonalának biztosítása, különösen a mezőgazdaságban dolgozók egy főre jutó jövedelmének növelésével;
 - c) a piacok stabilizálása;
 - d) az ellátás hozzáférhetőségének biztosítása;
 - e) a fogyasztók elfogadható ár ellenében történő ellátásának biztosítása;
- (2) A közös agrárpolitika és az alkalmazásához szükséges különleges módszerek kidolgozása során figyelembe kell venni:
- a) a mezőgazdasági tevékenységnek a mezőgazdaság társadalmi szerkezetéből és a különböző mezőgazdasági régiók közötti szerkezeti és természeti egyenlőtlenségekből adódó sajátos természetét;
 - b) a megfelelő kiigazítások fokozatos megvalósításának szükségességét;
 - c) azt a tényt, hogy a tagállamokban a mezőgazdaság a gazdaság egészéhez szorosan kapcsolódó ágazat.

III-228. CIKK

(1) A III-227. cikkben megfogalmazott célkitűzések elérése érdekében létre kell hozni a mezőgazdasági piacok közös szervezését.

Ez a piacszerzés, az érintett terméktől függően, az alábbi formák valamelyikét ölti:

- a) közös versenyszabályok;
- b) a különböző nemzeti piaci rendtartások kötelező összehangolása;
- c) egy európai piaci rendtartás.

(2) Az (1) bekezdés értelmében létrehozott közös piacszerzés a III-227. cikkben megfogalmazott célkitűzések eléréséhez szükséges minden intézkedést magában foglalhat, így különösen árszabályozást, különböző termékek előállításához és piaci értékesítéséhez nyújtott támogatást, raktározási és készletgazdálkodási szabályokat, valamint közös mechanizmust a behozatal és a kivitel stabilizálására.

A közös piacszerzés a III-227. cikkben meghatározott célkitűzések megvalósítására korlátozódik, és a termelők vagy a fogyasztók közötti minden megkülönböztetést kizár az Unión belül.

Egy esetleges közös árpolitikának közös ismérveken és egységes számítási módszereken kell alapulnia.

(3) Az (1) bekezdésben említett közös piacszerzés célkitűzéseinek elérése érdekében egy vagy több mezőgazdasági orientációs és garanciaalap hozható létre.

III-229. CIKK

A III-227. cikkben megfogalmazott célkitűzések elérése érdekében a közös agrárpolitika keretében rendelkezni lehet különösen:

- a) a szakképzés, a kutatás és a mezőgazdasági ismeretek terjesztésének területén az erőfeszítések eredményes összehangolásáról, amely magában foglalhatja projektek vagy intézmények közös finanszírozását;
- b) közös intézkedésekről bizonyos termékek fogyasztásának előmozdítására.

III-230. CIKK

(1) A versenyszabályokról szóló szakasz a mezőgazdasági termékek termelésére és kereskedelmére csak olyan mértékben alkalmazható, ahogyan azt a III-231. cikk (2) bekezdésével összhangban elfogadott európai törvény vagy kerettörvény – a III-227. cikkben megfogalmazott célkitűzések figyelembevételével – meghatározza.

(2) A Tanács a Bizottság javaslata alapján elfogadott európai rendeletben vagy európai határozatban támogatás nyújtását engedélyezheti:

- a) szerkezeti vagy természeti feltételek miatt hátrányos helyzetben lévő üzemek védelméhez;
- b) gazdaságfejlesztési programok keretében.

III-231. CIKK

(1) A Bizottság javaslatokat terjeszt elő a közös agrárpolitika kidolgozására és végrehajtására, beleértve a nemzeti rendtartásoknak a III-228. cikk (1) bekezdésében említett közös piacszervezés egyik formájával történő felváltását, továbbá az e szakaszban meghatározott intézkedések végrehajtására.

Ezekben a javaslatokban figyelembe kell venni az ebben a szakaszban említett mezőgazdasági kérdések egymással való kölcsönös összefüggését.

(2) A III-228. cikk (1) bekezdésében előírt közös piacszervezést, továbbá a közös agrárpolitika és a közös halászati politika célkitűzéseinek megvalósításához szükséges egyéb rendelkezéseket európai törvény vagy kerettörvény állapítja meg. Az ilyen az európai törvényt vagy kerettörvényt a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

(3) A Tanács, a Bizottság javaslata alapján, európai rendeletet vagy határozatot fogad el az árak, a lefölözések, a támogatások és a mennyiségi korlátozások rögzítésére, továbbá a halászati lehetőségek meghatározására és elosztására vonatkozóan.

(4) A (2) bekezdésnek megfelelően a nemzeti piaci rendtartásokat a III-228. cikk (1) bekezdése szerinti közös piacszervezés válthatja fel, ha

- a) a közös piacszervezés azoknak az ilyen intézkedést ellenző tagállamoknak, amelyek a kérdéses termeléssel kapcsolatban saját nemzeti piaci rendtartással rendelkeznek, az érintett termelők foglalkoztatására és életszínvonalára vonatkozóan egyenértékű biztosítékot nyújt; ennek során a lehetséges alkalmazkodás és a szükséges szakosodás ütemét is figyelembe kell venni, és
- b) ez a közös piacszervezés a nemzeti piacon fennálló feltételekhez hasonló feltételeket biztosít az Unión belüli kereskedelem számára.

(5) Ha egyes nyersanyagokra vonatkozóan a közös piacszervezést azt megelőzően hozzák létre, hogy a megfelelő feldolgozott termékekre már létezne közös piacszervezés, a harmadik országokba irányuló kivitelre szánt feldolgozott termékekhez felhasznált nyersanyagok az Unión kívülről is behozhatók.

III-232. CIKK

Ha egy tagállamban valamely termék olyan nemzeti piaci rendtartás vagy azzal azonos hatású nemzeti szabályozás hatálya alá tartozik, amely egy másik tagállam hasonló termékének versenyhelyzetét hátrányosan befolyásolja, a tagállamok kiegyenlítő díjat számolnak fel az abból a tagállamból érkező behozatalra, amelyben ilyen rendtartás vagy szabályozás létezik, kivéve ha ez utóbbi állam a kivitelre kiegyenlítő díjat alkalmaz.

Ezeknek a díjaknak az összegét, az egyensúly helyreállításához szükséges mértékben, a Bizottság állapítja meg európai rendeletekben vagy határozatokban; ezeken túlmenően egyéb intézkedéseket is engedélyezhet, amelyeknek feltételeit és részleteit maga határozza meg.

5. SZAKASZ

KÖRNYEZET

III-233. CIKK

- (1) Az Unió környezetpolitikája hozzájárul a következő célkitűzések eléréséhez:
- a) a környezet minőségének megőrzése, védelme és javítása,
 - b) az emberi egészség védelme,
 - c) a természeti erőforrások körültekintő és ésszerű hasznosítása,
 - d) a regionális vagy világméretű környezeti problémák leküzdésére irányuló intézkedések ösztönzése nemzetközi szinten.
- (2) Az Unió környezetpolitikájának célja a magas szintű védelem, figyelembe véve ugyanakkor az Unió különböző régióinak helyzetében mutatkozó különbségeket. Ez a politika az elővigyázatosság és a megelőzés elvén, a környezeti károk elsődlegesen a forrásuknál történő elhárításának elvén, valamint a „szennyező fizet”-elven alapul.
- Ebben az összefüggésben a környezetvédelmi követelményeknek megfelelő harmonizációs intézkedések adott esetben egy védzáradékot foglalnak magukban, amely felhatalmazza a tagállamokat arra, hogy nem gazdasági jellegű környezetvédelmi okokból ideiglenes intézkedéseket tegyenek, amelyek uniós ellenőrzési eljárás alá tartoznak.
- (3) Környezetpolitikája kidolgozása során az Unió figyelembe veszi:

- a) a rendelkezésre álló tudományos és műszaki adatokat,
- b) az Unió különböző régióinak környezeti feltételeit,
- c) a beavatkozás, illetve a be nem avatkozás lehetséges hasznait és költségeit,
- d) az Unió egészének gazdasági és társadalmi fejlődését, valamint régióinak kiegyensúlyozott fejlődését.

(4) Az Unió és a tagállamok hatáskörük keretén belül együttműködnek a harmadik országokkal és a hatáskörrel rendelkező nemzetközi szervezetekkel. A Unió által folytatott együttműködésre vonatkozó részletes szabályok az Unió és az érintett harmadik felek közötti megállapodások tárgyát képezhetik.

Az első albekezdés nem érinti a tagállamok arra vonatkozó hatáskörét, hogy nemzetközi fórumokon tárgyalásokat folytassanak és nemzetközi megállapodásokat kössenek.

III-234. CIKK

(1) A III-233. cikkben említett célok elérése érdekében megteendő intézkedéseket európai törvény vagy kerettörvény állapítja meg. Az ilyen európai törvényt vagy kerettörvényt a Régiók Bizottságával és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

(2) Az (1) bekezdéstől eltérve és a III-172. cikk sérelme nélkül a Tanács egyhangúlag fogadja el az olyan európai törvényeket, illetve kerettörvényeket, amelyek:

- a) elsődlegesen adózási természetű intézkedéseket állapítanak meg;
- b) olyan intézkedéseket állapítanak meg, amelyek érintik

- i. a területrendezést;
 - ii. a mennyiségi vízkészlet-gazdálkodást, illetve amelyek az e készletek rendelkezésre állását akár közvetlenül, akár közvetve befolyásolják,
 - iii. a földhasználatot, kivéve a hulladékgazdálkodást;
- c) a tagállamok valamelyikének különböző energiaforrások közötti választását és energiaellátásának általános szerkezetét jelentős mértékben érintő intézkedéseket állapítanak meg.

A Tanács, a Bizottság javaslata alapján, egyhangúlag elfogadott európai határozatban előírhatja, hogy az első albekezdésben említett területeken a rendes törvényalkotási eljárást kell alkalmazni.

A Tanács minden esetben az Európai Parlamenttel, a Régiók Bizottságával és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően határoz.

(3) Európai törvény általános cselekvési programokat állapít meg, amelyek meghatározzák az elérendő elsődleges célkitűzéseket. Az ilyen európai törvényt a Régiók Bizottságával és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

Az e programok végrehajtásához szükséges intézkedéseket, az adott esettől függően, az (1), illetve a (2) bekezdésben foglalt feltételeknek megfelelően kell elfogadni.

(4) Az Unió által elfogadott egyes intézkedéseket nem érintve, a környezetpolitika finanszírozásáról és megvalósításáról a tagállamok gondoskodnak.

(5) Ha az (1) bekezdésen alapuló valamely intézkedés egy tagállam hatóságai számára aránytalanul magas költségekkel járna, az ilyen intézkedésekben – a „szennyező fizet”-elv sérelme nélkül – megfelelő módon rendelkezni kell a következőkről:

- a) átmeneti eltérés és/vagy
- b) a Kohéziós Alapból nyújtott pénzügyi támogatás.

(6) Az e cikk alapján elfogadott védintézkedések nem akadályozzák a tagállamokat abban, hogy szigorúbb védintézkedések tartsanak fenn vagy vezessenek be. Ezeknek az intézkedéseknek összeegyeztethetőeknek kell lenniük az Alkotmánnyal. Az intézkedésekről értesíteni kell a Bizottságot.

6. SZAKASZ

FOGYASZTÓVÉDELEM

III-235. CIKK

- (1) A fogyasztói érdekek érvényesülésének előmozdítása és a fogyasztóvédelem magas szintjének biztosítása érdekében az Unió hozzájárul a fogyasztók egészségének, biztonságának és gazdasági érdekeinek védelméhez, valamint a tájékoztatáshoz, oktatáshoz és az érdekeik védelmét célzó önszerveződéshez való jogaik megerősítéséhez.
- (2) Az Unió a következőkkel járul hozzá az (1) bekezdésben említett célok eléréséhez:
- a) a III-172. cikk alapján a belső piac létrehozásával, illetve működésével összefüggésben elfogadott intézkedések;
 - b) a tagállami politikákat támogató, kiegészítő és figyelemmel kísérelő intézkedések.

(3) A (2) bekezdés b) pontjában említett intézkedéseket európai törvény vagy kerettörvény állapítja meg. Az ilyen európai törvényt vagy kerettörvényt a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

(4) A (3) bekezdés szerint elfogadott jogi aktusok nem akadályozzák a tagállamokat abban, hogy szigorúbb védintézkedéseket tartsanak fenn vagy vezessenek be. Ezeknek az intézkedéseknek összeegyeztethetőeknek kell lenniük az Alkotmánnyal. Az intézkedésekről értesíteni kell a Bizottságot.

7. SZAKASZ

KÖZLEKEDÉS

III-236. CIKK

(1) Az Alkotmány célkitűzései az e szakaszban szabályozott területeken egy közös közlekedéspolitika keretében valósulnak meg.

(2) Az (1) bekezdést, figyelembe véve a közlekedés sajátosságait, európai törvény vagy kerettörvény hajtja végre. Az ilyen európai törvényt vagy kerettörvényt a Régiók Bizottságával és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

Az ilyen európai törvény vagy kerettörvény megállapítja:

a) a valamely tagállam területére irányuló vagy onnan kiinduló, illetve egy vagy több tagállam területén áthaladó nemzetközi közlekedésre alkalmazandó közös szabályokat;

- b) azokat a feltételeket, amelyek mellett valamely tagállamban egy ott nem honos fuvarozó közlekedési szolgáltatásokat végezhet;
 - c) a közlekedés biztonságát javító intézkedéseket;
 - d) az egyéb megfelelő rendelkezéseket.
- (3) A (2) bekezdésben említett európai törvény vagy kerettörvény elfogadásakor figyelembe kell venni azokat az eseteket, ahol az európai törvény vagy kerettörvény alkalmazása egyes régiókban súlyosan befolyásolhatja az életszínvonalat, a foglalkoztatási szintet, illetve a közlekedési eszközök és infrastruktúra működtetését.

III-237. CIKK

A III-236. cikk (2) bekezdésében említett európai törvények és kerettörvények elfogadásáig az erre a területre 1958. január 1-jén, illetve a csatlakozó államoknál a csatlakozásuk időpontjában irányadó különböző rendelkezéseket egyetlen tagállam sem változtathatja meg oly módon, hogy azok más tagállamok fuvarozóit a belföldi fuvarozóknál – akár közvetlenül, akár közvetve – hátrányosabban érintsék, kivéve, ha ez alól a Tanács egyhangúlag elfogadott európai határozatban eltérést engedélyezett.

III-238. CIKK

Az Alkotmánnyal összeegyeztethetők azok a támogatások, amelyek megfelelnek a közlekedés összehangolására irányuló igényeknek, vagy amelyek a közszolgáltatás fogalmában benne rejlő bizonyos kötelezettségek terheinek megtérítését szolgálják.

III-239. CIKK

Az Alkotmány keretei között a fuvarozási díjakra és feltételekre vonatkozóan elfogadott intézkedéseknek figyelembe kell venniük a fuvarozók gazdasági körülményeit.

III-240. CIKK

(1) Az Unión belüli közlekedés terén tilos minden olyan megkülönböztetés, amely abban nyilvánul meg, hogy a fuvarozók azonos áruk azonos viszonylatban történő fuvarozása esetén különböző díjakat és feltételeket állapítanak meg az áru származása vagy rendeltetési helye szerinti tagállamtól függően.

(2) Az (1) bekezdés nem zárja ki hogy a III-236. cikk (2) bekezdése alapján egyéb európai törvények és kerettörvények kerüljenek elfogadásra.

(3) A Tanács a Bizottság javaslata alapján elfogadja az (1) bekezdés végrehajtására vonatkozó európai rendeleteket és határozatokat. A Tanács az Európai Parlamenttel és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően határoz.

A Tanács mindenekelőtt olyan európai rendeleteket és határozatokat fogadhat el, amelyek ahhoz szükségesek, hogy az Unió intézményei az (1) bekezdésben megállapított szabály betartását biztosítani tudják, továbbá hogy az ebből származó előnyöket a felhasználók teljes mértékben élvezhessék.

(4) A Bizottság saját kezdeményezésére vagy valamely tagállam kérelmére az (1) bekezdés hatálya alá tartozó valamennyi megkülönböztetést megvizsgálja, és az érintett tagállamokkal folytatott konzultációt követően, a (3) bekezdésben említett európai rendeletek és határozatok keretei között elfogadja a szükséges európai határozatokat.

III-241. CIKK

(1) A tagállamok az Unión belüli közlekedés tekintetében nem állapíthatnak meg olyan díjat vagy feltételt, amely egy vagy több vállalkozás vagy iparág támogatásának vagy védelmének valamely elemét foglalja magában, kivéve ha a Bizottság ezt európai határozatban engedélyezi.

(2) A Bizottság saját kezdeményezésére vagy valamely tagállam kérelmére megvizsgálja az (1) bekezdésben említett díjakat és feltételeket, figyelembe véve különösen a megfelelő regionális gazdaságpolitika követelményeit, a gazdasági fejlődésben elmaradt területek szükségleteit és a politikai körülmények által súlyosan érintett területek problémáit egyrészt, valamint a díjaknak és feltételeknek a különböző közlekedési módok közötti versenyre gyakorolt hatását másrészt.

A valamennyi érintett tagállammal lefolytatott konzultációt követően a Bizottság elfogadja a szükséges európai határozatokat.

(3) Az (1) bekezdésben előírt tilalom nem vonatkozik a versenytarifákra.

III-242. CIKK

A fuvarozók által a határátlépéssel összefüggésben a fuvardíjakon felül felszámított költségek vagy díjak nem léphetnek túl egy ésszerű szintet, figyelembe véve a határátlépéssel ténylegesen felmerült költségeket is.

A tagállamok törekednek ezeknek a költségeknek a csökkentésére.

A Bizottság e cikk alkalmazására ajánlásokat tehet a tagállamoknak.

III-243. CIKK

E szakasz rendelkezései nem akadályozzák a Németországi Szövetségi Köztársaságban hozott intézkedések alkalmazását, amennyiben azokra olyan gazdasági hátrányok ellensúlyozása érdekében van szükség, amelyeket Németország felosztása okozott a Szövetségi Köztársaság e felosztás által érintett egyes területeinek gazdaságában. Öt évvel az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződés hatálybalépését követően e cikket a Tanács a Bizottság javaslata alapján elfogadott európai határozattal hatályon kívül helyezheti.

III-244. CIKK

A Bizottság mellett a tagállamok kormányai által kijelölt szakértőkből álló tanácsadó bizottságot kell létrehozni. A Bizottság, amennyiben szükségesnek tartja, konzultál ezzel a bizottsággal a közlekedési kérdésekről.

III-245. CIKK

(1) E szakaszt a vasúti, közúti és belvízi közlekedésre kell alkalmazni.

(2) Európai törvény vagy kerettörvény megfelelő rendelkezéseket állapíthat meg a tengeri és légi közlekedésre vonatkozóan. Az ilyen európai törvényt vagy kerettörvényt a Régiók Bizottságával és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

8. SZAKASZ

TRANSZEURÓPAI HÁLÓZATOK

III-246. CIKK

(1) A III-130. és III-220. cikkben említett célkitűzések elérése, valamint annak lehetővé tétele érdekében, hogy az uniós polgárok, a gazdasági szereplők, valamint a regionális és helyi közösségek a belső határok nélküli térség kialakításának előnyeit teljes mértékben élvezhessék, az Unió hozzájárul a transzeurópai hálózatok létrehozatalához és fejlesztéséhez a közlekedési, a távközlési és az energiaipari infrastruktúra területén.

(2) A nyitott és versengő piacok rendszerének keretén belül az Unió fellépésének az a célja, hogy elősegítse a nemzeti hálózatok összekapcsolódását és átjárhatóságát, valamint a hálózatokhoz történő hozzáférést. Az Unió különös figyelmet fordít annak szükségességére, hogy a szigeteket, az elzárt területeket és a peremterületeket összekössék a Közösség központi területeivel.

III-247. CIKK

- (1) A III-246. cikkben említett célkitűzések elérése érdekében az Unió:
- a) iránymutatás-csomagot dolgoz ki, amely a transzeurópai hálózatok területén a tervezett intézkedések célkitűzéseire, prioritásaira és főbb vonalaira vonatkozik; ezek az iránymutatások közös érdekű projekteket határoznak meg;
 - b) végrehajt minden olyan intézkedést, különösen a műszaki szabványok harmonizálásának területén, amely a hálózatok átjárhatóságának biztosításához szükséges;
 - c) támogathatja – különösen megvalósíthatósági tanulmányok, hitelgaranciák vagy kamattámogatások formájában – a tagállamok által támogatott, az a) pontban említett iránymutatások által meghatározott közös érdekű projekteket; az Unió emellett a Kohéziós Alapon keresztül hozzájárulhat a közlekedési infrastruktúra területén egyedi projektek finanszírozásához a tagállamokban.

Az Unió tevékenységei során figyelembe kell venni a projektek potenciális gazdasági életképességét.

- (2) A (1) bekezdésben említett iránymutatásokat és egyéb intézkedéseket európai törvény vagy kerettörvény állapítja meg. Az ilyen európai törvényt vagy kerettörvényt a Régiók Bizottságával és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

A valamely tagállam területét érintő iránymutatásokhoz és közös érdekű projektekhez az érintett tagállam egyetértése szükséges.

(3) A tagállamok a Bizottsággal kapcsolatot tartva összehangolják azokat a nemzeti szinten folytatott politikáikat, amelyek jelentős hatással lehetnek a III-246. cikkben említett célkitűzések elérésére. A Bizottság a tagállamokkal szorosan együttműködve megteheti minden hasznos kezdeményezést az összehangolás előmozdítására.

(4) Az Unió a közös érdekű projektek előmozdítása és a hálózatok átjárhatóságának biztosítása érdekében harmadik országokkal együttműködést folytathat.

9. SZAKASZ

KUTATÁS, TECHNOLÓGIAFEJLESZTÉS ÉS ŰRKUTATÁS

III-248. CIKK

(1) Az Unió arra törekszik, hogy egy európai kutatási térség létrehozásával, amelyen belül a kutatók, a tudományos ismeretek és a technológiák szabadon áramlanak, erősítse tudományos és technológiai alapjait, továbbá ösztönözze versenyképességének fejlődését – ideértve az Unió iparát is –, ugyanakkor támogassa az Alkotmány egyéb fejezetei alapján szükségesnek ítélt kutatási tevékenységeket.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak céljából az Unió az egész területén ösztönzi a vállalkozásokat – a kis- és középvállalkozásokat is beleértve –, a kutatóközpontokat és egyetemeket a magas színvonalú kutatási és technológiafejlesztési tevékenységeik terén. Így különösen a nemzeti közbeszerzések megnyitása, a közös szabványok meghatározása és az együttműködés jogi és adóügyi akadályainak felszámolása útján támogatja azokat az együttműködésüket célzó erőfeszítéseiket, amelyek célja elsősorban az, hogy a kutatók a határokon átívelve szabadon együttműködhessenek egymással, és hogy a vállalkozások képesek legyenek kihasználni a belső piac lehetőségeit.

(3) Az Unió a kutatás és a technológiafejlesztés terén végzett minden tevékenységét – a demonstrációs projekteket is beleértve – e szakasz rendelkezéseinek megfelelően kell meghatározni és végrehajtani.

III-249. CIKK

A III-248. cikkben meghatározott célkitűzések megvalósítása érdekében az Unió a tagállamokban végzett tevékenységeket kiegészítő alábbi tevékenységeket folytatja:

- a) kutatási, technológiafejlesztési és demonstrációs programok végrehajtása a vállalkozásokkal, kutatóközpontokkal és egyetemekkel való és az azok közötti együttműködés előmozdításával;
- b) a harmadik országokkal és nemzetközi szervezetekkel történő együttműködés előmozdítása az uniós kutatás, technológiafejlesztés és demonstráció területén;
- c) az uniós kutatási, technológiafejlesztési és demonstrációs tevékenységek eredményeinek terjesztése és hasznosítása;
- d) az uniós kutatók képzésének és mobilitásának ösztönzése.

III-250. CIKK

(1) Az Unió és a tagállamok a nemzeti politikák és az uniós politika kölcsönös összhangjának biztosítása érdekében összehangolják kutatási és technológiafejlesztési tevékenységeiket.

(2) A Bizottság a tagállamokkal szorosan együttműködve megtehet minden hasznos kezdeményezést az (1) bekezdésben említett összehangolás előmozdítása érdekében, különös tekintettel az iránymutatások és mutatók megállapítására, a bevált gyakorlatok cseréjének megszervezésére, valamint az időszakonkénti felülvizsgálat és kiértékelés szükséges elemeinek kialakítására irányuló kezdeményezésekre. Az Európai Parlamentet teljeskörűen tájékoztatni kell.

III-251. CIKK

(1) Európai törvény többéves keretprogramot állapít meg, amely az Unió által finanszírozott valamennyi tevékenységet felöleli. Az ilyen európai törvényt a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

A keretprogram

- a) megállapítja azokat a tudományos és technológiai célkitűzéseket, amelyeket a III-249. cikkben előírányzott tevékenységekkel kell megvalósítani, és megállapítja az ezekkel kapcsolatos prioritásokat;
 - b) kijelöli e tevékenységek irányvonalait;
 - c) megállapítja a keretprogramban való uniós pénzügyi részvétel legmagasabb teljes összegét és részletes szabályait, valamint az egyes előírányzott tevékenységekre vonatkozó részösszegeket.
- (2) A többéves keretprogramot a helyzet változásának megfelelően ki kell igazítani, illetve ki kell egészíteni.

(3) A Tanács európai törvényben megállapítja azokat az egyedi programokat, amelyek a többéves keretprogramokat az egyes tevékenységek keretén belül végrehajtják. Minden egyedi programban meg kell határozni végrehajtásának részletes szabályait, rögzíteni kell időtartamát és rendelkezni kell a szükségesnek ítélt eszközökről. Az egyedi programokban rögzített, szükségesnek ítélt összegek nem léphetik túl a keretprogramra és az egyes tevékenységekre megállapított teljes összeg felső határát. Az ilyen európai törvényt az Európai Parlamenttel és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

(4) A többéves keretprogramokban tervezett tevékenységek kiegészítéseként európai törvény állapítja meg az európai kutatási térség végrehajtásához szükséges intézkedéseket. Az ilyen európai törvényt a Tanács a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően fogadja el.

III-252. CIKK

(1) A többéves keretprogram végrehajtása céljából európai törvény vagy kerettörvény állapítja meg:

- a) a vállalkozások, kutatóközpontok és egyetemek részvételére vonatkozó szabályokat, és
- b) a kutatási eredmények terjesztésére vonatkozó szabályokat.

Az ilyen európai törvényt és kerettörvényt a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

(2) A többéves keretprogram végrehajtása során európai törvénnyel olyan kiegészítő programok is létrehozhatók, amelyekben csak bizonyos tagállamok vesznek részt, és amelyeket – az Unió esetleges részvételére is figyelemmel – a részt vevő tagállamok finanszíroznak.

A kiegészítő programokra, így különösen az ismeretek terjesztésére és a más tagállamok általi hozzáférésre vonatkozó szabályokat európai törvény állapítja meg. Az ilyen európai törvényt a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően, az érintett tagállamokkal egyetértésben kell elfogadni.

(3) A többéves keretprogram végrehajtása során európai törvény – az érintett tagállamokkal egyetértésben – előírhatja a több tagállam által indított kutatási és fejlesztési programokban való részvételt, beleértve az e programok végrehajtására kialakított struktúrákban való részvételt is.

Az ilyen európai törvényt a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

(4) A többéves keretprogram végrehajtása során az Unió harmadik országokkal vagy nemzetközi szervezetekkel történő együttműködést irányozhat elő az uniós kutatás, technológiafejlesztés és demonstráció területén.

Az ilyen együttműködésre vonatkozó részletes szabályok az Unió és az érintett harmadik felek közötti megállapodások tárgyát képezhetik.

III-253. CIKK

A Tanács a Bizottság javaslata alapján elfogadott európai rendelettel vagy határozattal közös vállalkozásokat vagy egyéb olyan struktúrákat hozhat létre, amelyek az uniós kutatási, technológiafejlesztési és demonstrációs programok szabályszerű végrehajtásához szükségesek. A Tanács az Európai Parlamenttel és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően határoz.

III-254. CIKK

(1) A tudományos és műszaki haladás, az ipari versenyképesség, valamint az uniós politikák végrehajtásának elősegítése érdekében az Unió európai űrpolitikát alakít ki. E célból közös kezdeményezéseket támogathat, előmozdíthatja a kutatást és a technológiafejlesztést, továbbá összehangolhatja a világűr kutatásához és hasznosításához szükséges erőfeszítéseket.

(2) Az (1) bekezdésben említett célkitűzések megvalósításához való hozzájárulás érdekében a szükséges intézkedéseket európai törvény vagy kerettörvény állapítja meg; az intézkedések európai űrprogram formájában is megvalósulhatnak.

(3) Az Unió megfelelő kapcsolatokat épít ki az Európai Űrügynökséggel.

III-255. CIKK

A Bizottság minden év elején jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak. A jelentés különösen a megelőző évi kutatási és technológiafejlesztési tevékenységre, e tevékenységek eredményének terjesztésére, valamint a folyó év munkaprogramjára terjed ki.

10. SZAKASZ

ENERGIA

III-256. CIKK

(1) A belső piac létrehozása, illetve működése keretében, valamint a környezet megőrzésének és javításának szükségességére tekintettel az Unió energiapolitikájának fő céljai a következők:

- a) az energiapiac működésének biztosítása,
- b) az energiaellátás biztonságának garantálása az Unión belül, és
- c) az energiahatékonyság és az energiatakarékosság, valamint az új és megújuló energiaforrások kifejlesztésének előmozdítása.

(2) Az Alkotmány egyéb rendelkezései alkalmazásának sérelme nélkül, az (1) bekezdésben említett célkitűzések elérésére európai törvény vagy kerettörvény intézkedéseket állapít meg. Az ilyen európai törvényt vagy kerettörvényt a Régiók Bizottságával és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

Az ilyen európai törvény vagy kerettörvény – a III-234. cikk (2) bekezdésének c) pontját nem érintve – nem befolyásolhatja a tagállamok jogát az energiaforrások kiaknázására vonatkozó feltételek meghatározására, továbbá nem befolyásolhatja a tagállamok különböző energiaforrások közötti választását és energiaellátásuk általános szerkezetét.

(3) A (2) bekezdéstől eltérve, az ott említett intézkedéseket, amennyiben azok elsődlegesen adózási természetűek, a Tanács által elfogadott európai törvény vagy kerettörvény állapítja meg. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően, egyhangúlag határoz.

IV. FEJEZET

A SZABADSÁG, A BIZTONSÁG ÉS A JOG ÉRVÉNYESÜLÉSÉNEK TÉRSÉGE

1. SZAKASZ

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

III-257. CIKK

(1) Az Unió egy, a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térséget alkot, amelyben tiszteletben tartják az alapvető jogokat és a tagállamok eltérő jogrendszereit és jogi hagyományait.

(2) Az Unió biztosítja a személyek belső határokon történő ellenőrzések alóli mentességét, továbbá a menekültügy, a bevándorlás és a külső határok ellenőrzése terén a tagállamok közötti szolidaritáson alapuló olyan közös politikát alakít ki, amely a harmadik országok állampolgáraival szemben méltányos bánásmódot biztosít. E fejezet alkalmazásában a hontalan személyeket harmadik ország állampolgárának kell tekinteni.

(3) Az Unió a bűncselekmények, a rasszizmus és az idegengyűlölet megelőzésére és leküzdésére irányuló intézkedésekkel, valamint a rendőri, az igazságügyi és az egyéb, hatáskörrel rendelkező hatóságok koordinációjára és együttműködésére irányuló intézkedésekkel, továbbá a büntetőügyekben hozott bírósági határozatok kölcsönös elismerése és – amennyiben szükséges – a büntető jogszabályok közelítése révén a biztonság magas szintjének garantálásán munkálkodik.

(4) Az Unió, különösen a polgári ügyekben hozott bírósági és bíróságon kívüli határozatok kölcsönös elismerésének elvével, megkönnyíti az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést.

III-258. CIKK

Az Európai Tanács meghatározza a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének térségén belüli törvényalkotási és operatív programok tervezésére vonatkozó stratégiai iránymutatásokat.

III-259. CIKK

A nemzeti parlamentek a szubszidiaritás és az arányosság elvének alkalmazásáról szóló jegyzőkönyvben foglaltaknak megfelelően gondoskodnak arról, hogy a 4. és 5. szakasz keretében benyújtott törvényalkotási javaslatok és kezdeményezések összhangban legyenek a szubszidiaritás és az arányosság elvével.

III-260. CIKK

A III-360–III-362. cikk sérelme nélkül a Tanács a Bizottság javaslata alapján európai rendeleteket és határozatokat fogadhat el, amelyekben megállapítja azokat a szabályokat, amelyek szerint a tagállamok a Bizottsággal együttműködve – különösen a kölcsönös elismerés elvének teljes körű alkalmazását elősegítendő – elvégzik az e fejezetben említett uniós politikák tagállami hatóságok általi végrehajtásának objektív és pártatlan értékelését. Az értékelés tartalmáról és eredményéről tájékoztatni kell az Európai Parlamentet és a nemzeti parlamenteket.

III-261. CIKK

A belső biztonságra vonatkozó operatív együttműködés Unión belüli előmozdításának és erősítésének biztosítására a Tanácson belül egy állandó bizottság jön létre. A III-344. cikk sérelme nélkül e bizottság segíti a hatáskörrel rendelkező tagállami hatóságok intézkedéseinek összehangolását. E bizottság munkájába az Unió érintett szerveinek és hivatalainak képviselőit is be lehet vonni. A bizottság munkájáról folyamatosan tájékoztatni kell az Európai Parlamentet és a nemzeti parlamenteket.

III-262. CIKK

E fejezet nem érinti a közrend fenntartásával, illetve a belső biztonság megőrzésével kapcsolatos tagállami hatáskörök gyakorlását.

III-263. CIKK

A Tanács európai rendeleteket fogad el a tagállamok illetékes szervezeti egységei között, illetve az ezen egységek és a Bizottság között az e fejezet által szabályozott területeken történő igazgatási együttműködés biztosítására. A Tanács, a III-264. cikkre is figyelemmel, a Bizottság javaslata alapján és az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően határoz.

III-264. CIKK

A 4. és 5. szakaszban említett jogi aktusokat, valamint a III-263. cikkben meghatározott, az e szakaszban említett területeken az igazgatási együttműködést biztosító európai rendeleteket

- a) a Bizottság javaslata alapján vagy
- b) a tagállamok egynegyedének kezdeményezése alapján

kell elfogadni.

2. SZAKASZ

A HATÁROK ELLENŐRZÉSÉVEL, A MENEKÜLTÜGGYEL ÉS A BEVÁNDORLÁSSAL KAPCSOLATOS POLITIKÁK

III-265. CIKK

- (1) Az Unió olyan politikát alakít ki, amelynek célja:

- a) annak biztosítása, hogy a belső határok átlépésekor a személyek, állampolgárságuktól függetlenül, mentesüljenek mindenfajta ellenőrzés alól;
- b) a személyek ellenőrzésének és a határátlépések eredményes felügyeletének biztosítása a külső határokon;
- c) a külső határok integrált határőrizeti rendszerének fokozatos bevezetése.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak céljából európai törvény vagy kerettörvény intézkedéseket állapít meg a következőkre vonatkozóan:

- a) a vízumokra és az egyéb rövid távú tartózkodásra jogosító tartózkodási engedélyekre vonatkozó közös politika;
- b) azok az ellenőrzések, amelyeknek a külső határokat átlépő személyeket alá kell vetni;
- c) azok a feltételek, amely mellett harmadik országok állampolgárai rövid ideig szabadon mozoghatnak az Unión belül;
- d) a külső határok integrált határőrizeti rendszerének fokozatos bevezetéséhez szükséges valamennyi intézkedés;
- e) a személyek – állampolgárságuktól független – mentessége mindenfajta ellenőrzés alól a belső határok átlépésekor.

(3) E cikk nem érinti a tagállamok arra vonatkozó hatáskörét, hogy a nemzetközi joggal összhangban megállapítsák földrajzi határaikat.

III-266. CIKK

(1) Az Unió közös menekültügyi, valamint kiegészítő védelem és ideiglenes védelem nyújtására vonatkozó politikát alakít azzal a céllal, hogy a nemzetközi védelmet igénylő harmadik országbeli állampolgárok mindegyike számára megfelelő jogállást kínáljon és biztosítsa a visszaküldés tilalma elvének tiszteletben tartását. E politikának összhangban kell lennie a menekültek jogállásáról szóló, 1951. július 28-ai genfi egyezményvel és az 1967. január 31-ei jegyzőkönyvvel, valamint az egyéb vonatkozó szerződésekkel.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak céljából európai törvény vagy kerettörvény intézkedéseket állapít meg egy közös európai menekültügyi rendszer létrehozása céljából, amely a következőket foglalja magában:

- a) az Unió egészén belül érvényes, egységes menekült jogállás a harmadik országok állampolgárai számára,
- b) az Unió egészén belül érvényes, egységes kiegészítő védelmet biztosító jogállás a harmadik országok azon állampolgárai számára, akiknek, anélkül hogy európai menekült jogállást kapnának, nemzetközi védelemre van szükségük,
- c) közös rendszer a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek tömeges beáramlása esetén e személyek ideiglenes védelmére,
- d) közös eljárások az egységes menekült-, vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállás megadására és visszavonására vonatkozóan,
- e) a menedékjog vagy kiegészítő védelem iránti kérelem elbírálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó kritériumok és eljárások,
- f) előírások a menedékkérők és a kiegészítő védelmet kérők befogadásának feltételeire vonatkozóan,

g) partnerség és együttműködés a harmadik országokkal a menedékkérők, illetve a kiegészítő vagy ideiglenes védelmet kérő személyek beáramlásának kezelése céljából.

(3) Ha egy vagy több tagállam olyan sürgősségi helyzetbe kerül, amelyet harmadik országok állampolgárainak hirtelen beáramlása jellemez, a Tanács a Bizottság javaslata alapján elfogadott európai rendeletben vagy határozatban az érintett tagállam vagy tagállamok érdekében átmeneti intézkedéseket fogadhat el. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően határoz.

III-267. CIKK

(1) Az Unió közös bevándorlási politikát alakít ki, amelynek célja a migrációs hullámok hatékony kezelése azok minden szakaszában, méltányos bánásmód biztosítása a harmadik országok azon állampolgárai számára, akik jogszerűen tartózkodnak valamely tagállamban, valamint az illegális bevándorlás és az emberkereskedelem megelőzése és az ezek elleni megerősített küzdelem.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak céljából európai törvény vagy kerettörvény intézkedéseket állapít meg a következőkre vonatkozóan:

- a) a beutazás és a tartózkodás feltételei, valamint a hosszú távú tartózkodásra jogosító vízumok és a hosszú távú tartózkodási engedélyek tagállamok által történő kiadására vonatkozó szabályok, beleértve a családegyesítési célúakat is,
- b) a tagállamok valamelyikében jogszerűen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok jogainak meghatározása, ideértve a más tagállamokban való szabad mozgásra és tartózkodásra irányadó feltételeket is,

- c) illegális bevándorlás és jogellenes tartózkodás, beleértve a jogellenesen tartózkodó személyek kitoloncolását és repatriálását is;
- d) küzdelem az emberkereskedelem, különösen a nők és gyermekek kereskedelme ellen.

(3) Az Unió harmadik országokkal megállapodásokat köthet a területén tartózkodó olyan személyek származási országukba vagy abba az országba való visszafogadása érdekében, ahonnan érkeztek, akik a tagállamok valamelyikének területére való belépés vagy tartózkodás feltételeinek eleve nem, vagy már nem felelnek meg.

(4) Európai törvényben vagy kerettörvényben intézkedések állapíthatók meg – kizárva azonban a tagállamok törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek bármilyen harmonizációját – azoknak a tagállami intézkedéseknek az ösztönzésére és támogatására, amelyek a területükön jogszerűen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok beilleszkedésének elősegítésére irányulnak.

(5) E cikk nem érinti a tagállamok jogát arra, hogy meghatározzák, harmadik országok hány olyan állampolgárát engedik be területükre, akik a harmadik országból azzal a szándékkal érkeznek, hogy önálló vállalkozóként vagy alkalmazottként vállaljanak munkát.

III-268. CIKK

Az Unió e szakaszban meghatározott politikáira és azok végrehajtására a szolidaritás és a felelősség tagállamok közötti igazságos elosztásának elve az irányadó, ideértve annak pénzügyi vonatkozásait is. Az Unió e szakasz alapján elfogadott jogi aktusaiban, minden olyan esetben, amikor erre szükség van, megfelelő módon rendelkezni kell ennek az elvnek az alkalmazásáról.

3. SZAKASZ

IGAZSÁGÜGYI EGYÜTTMŰKÖDÉS POLGÁRI ÜGYEKBEN

III-269. CIKK

(1) Az Unió a több államra kiterjedő vonatkozású polgári ügyek tekintetében igazságügyi együttműködést alakít ki, amely a bírósági és bíróságon kívüli határozatok kölcsönös elismerésének elvén alapul. Ez az együttműködés olyan intézkedések elfogadását is magában foglalhatja, amelyek célja a tagállamok törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek közelítése.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak céljából európai törvény vagy kerettörvény intézkedéseket állapít meg – különösen, ha ez a belső piac megfelelő működéséhez szükséges – biztosítandó a következőket:

- a) a bírósági és bíróságon kívüli ügyekben hozott határozatok tagállamok közötti kölcsönös elismerése és azok végrehajtása,
- b) a bírósági és bíróságon kívüli iratok határokon túlra történő kézbesítése,
- c) a tagállamokban alkalmazandó kollíziós, illetve joghatóságra vonatkozó szabályok összeegyeztethetősége,
- d) együttműködés a bizonyításfelvétel terén,
- e) az igazságszolgáltatáshoz való tényleges hozzáférés,

- f) a polgári eljárások zökkenőmentes lefolytatását gátló akadályok megszüntetése, szükség esetén a tagállamokban alkalmazandó polgári eljárásjogi szabályok összeegyeztethetőségének előmozdításával,
- g) alternatív módszerek kidolgozása a jogviták rendezésére,
- h) a bírák, ügyészek és az igazságügyi alkalmazottak képzésének támogatása.

(3) A (2) bekezdéstől eltérve, a több államra kiterjedő vonatkozású családjogi kérdésekre vonatkozó intézkedéseket a Tanács által elfogadott európai törvény vagy kerettörvény állapítja meg. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően, egyhangúlag határoz.

A Tanács a Bizottság javaslata alapján európai határozatot fogadhat el, amelyben meghatározza a több államra kiterjedő vonatkozású családjogi kérdések azon területeit, amelyek esetében a rendes törvényalkotási eljárást lehet alkalmazni. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően, egyhangúlag határoz.

4. SZAKASZ

IGAZSÁGÜGYI EGYÜTTMŰKÖDÉS BÜNTETŐÜGYEKBE

III-270. CIKK

(1) Az Unióban a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés a büntetőügyekben hozott bírósági ítéletek és határozatok kölcsönös elismerésének elvén alapul, és magában foglalja a tagállamok törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek közelítését a (2) bekezdésben és a III-271. cikkben említett területeken.

Európai törvény vagy kerettörvény intézkedéseket állapít meg, amelyek célja:

- a) a bírósági ítéletek és határozatok minden formájának az Unió egészén belüli kölcsönös elismerését biztosító szabályok és eljárások megállapítása,
- b) a tagállamok közötti joghatósági összeütközések megelőzése és rendezése,
- c) a bírák, ügyészek és az igazságügyi alkalmazottak képzésének támogatása,
- d) a tagállamok igazságügyi vagy annak megfelelő hatóságai közötti együttműködés megkönnyítése a büntetőeljárások keretében és a határozatok végrehajtása terén.

(2) Amilyen mértékben az a több államra kiterjedő vonatkozású büntetőügyekben a bírósági ítéletek és határozatok kölcsönös elismerésének, valamint a rendőrségi és igazságügyi együttműködésnek a megkönnyítése érdekében szükséges, európai kerettörvényben minimumszabályokat lehet megállapítani. E szabályoknak figyelembe kell venniük a tagállamok jogi hagyományai és jogrendszerei közötti különbségeket.

E minimumszabályok a következőkre vonatkoznak:

- a) a bizonyítékok tagállamok közötti kölcsönös elfogadhatósága,
- b) a személyek jogai a büntetőeljárásban,
- c) a bűncselekmények sértettjeinek jogai,

- d) a büntetőeljárás egyéb olyan külön vonatkozásai, amelyeket a Tanács európai határozatban előzetesen ilyenként határozott meg; az ilyen európai határozat elfogadásakor a Tanács az Európai Parlament egyetértését követően, egyhangúlag határoz.

Az ebben a bekezdésben említett minimumszabályoknak az elfogadása nem akadályozza meg a tagállamokat abban, hogy a személyek számára magasabb szintű védelmet biztosító intézkedéseket tartsanak fenn, vagy vezessenek be.

(3) Amennyiben a Tanács egy tagjának megítélése szerint valamely (2) bekezdés szerinti európai kerettörvény-tervezet büntető igazságügyi rendszerének alapvető vonatkozásait érintené, kérheti, hogy az európai kerettörvény-tervezetet terjesszék az Európai Tanács elé. Ebben az esetben III-396. cikkben említett eljárást fel kell függeszteni. A felfüggesztéstől számított 4 hónapon belül az Európai Tanács, a kérdés megvitatása után:

- a) a tervezetet visszautalja a Tanács elé, amely megszünteti a III-396. cikkben említett eljárás felfüggesztését, vagy
- b) új tervezet benyújtására kéri fel a Bizottságot vagy a tagállamok azon csoportját, amelyektől az európai kerettörvény-tervezet származik; ebben az esetben az eredetileg javasolt jogi aktust el nem fogadottnak kell tekinteni.

(4) Amennyiben a (3) bekezdésben említett időtartam lejártával az Európai Tanács nem döntött, vagy amennyiben a (3) bekezdés b) pontja értelmében beterjesztett új tervezet benyújtását követő tizenkét hónapon belül az európai kerettörvény-tervezet nem került elfogadásra, és a tagállamok legalább egyharmada megerősített együttműködést kíván létrehozni az adott európai kerettörvény-tervezet alapján, ezek a tagállamok ennek megfelelő bejelentést tesznek az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és a Bizottságnak.

Ebben az esetben a megerősített együttműködés folytatására vonatkozóan az I-44. cikk (2) bekezdésében, illetve a III-419. cikk (1) bekezdésében előírt felhatalmazást megadottnak kell tekinteni, és a megerősített együttműködésre vonatkozó intézkedéseket kell alkalmazni.

III-271. CIKK

(1) Európai kerettörvényben szabályozási minimumok állapíthatók meg a bűncselekményi tényállások és a büntetési tételek meghatározására vonatkozóan az olyan különösen súlyos bűncselekmények esetében, amelyek jellegüknél vagy hatásuknál fogva a több államra kiterjedő vonatkozásúak, illetve amelyek esetében különösen szükséges, hogy az ellenük folytatott küzdelem közös alapokon nyugodjék.

Ezek a bűncselekményi területek a következők: terrorizmus, emberkereskedelem és a nők és gyermekek szexuális kizsákmányolása, tiltott kábítószer-kereskedelem, tiltott fegyverkereskedelem, pénzmosás, korrupció, pénz és egyéb fizetőeszközök hamisítása, számítógépes bűnözés és szervezett bűnözés.

A bűnözés alakulásának függvényében a Tanács európai határozatban egyéb bűncselekményi területekről állapíthatja meg, hogy azok megfelelnek az e bekezdésben meghatározott feltételeknek. Erről a Tanács az Európai Parlament egyetértését követően, egyhangúlag határoz.

(2) Ha valamely harmonizációs intézkedések hatálya alá tartozó területen az Unió politikájának eredményes végrehajtásához elengedhetetlen a tagállamok büntetőügyekre vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek közelítése, európai kerettörvényben szabályozási minimumokat lehet megállapítani e területen a bűncselekményi tényállások és a büntetési tételek meghatározására vonatkozóan. A III-264. cikk sérelme nélkül az ilyen európai kerettörvényt ugyanazon eljárásnak megfelelően kell elfogadni, mint amely szerint az említett harmonizációs intézkedéseket elfogadták.

(3) Amennyiben a Tanács valamely tagjának megítélése szerint valamely (1) vagy (2) bekezdésben említett európai kerettörvény-tervezet büntető igazságügyi rendszerének alapvető vonatkozásait érintené, kérheti, hogy az európai kerettörvény-tervezetet terjesszék az Európai Tanács elé. Ebben az esetben a III-396. cikkben említett eljárást – amennyiben az alkalmazandó – fel kell függeszteni. A felfüggesztéstől számított 4 hónapon belül az Európai Tanács, a kérdés megvitatása után:

- a) a tervezetet visszautalja a Tanács elé, amely – amennyiben az alkalmazandó – megszünteti a III-396. cikkben említett eljárás felfüggesztését, vagy
- b) új tervezet benyújtására kéri fel a Bizottságot vagy a tagállamok azon csoportját, amelyektől az európai kerettörvény-tervezet származik; ebben az esetben az eredetileg javasolt jogi aktust el nem fogadottnak kell tekinteni.

(4) Amennyiben a (3) bekezdésben említett időtartam lejártával az Európai Tanács nem döntött, vagy amennyiben a (3) bekezdés b) pontja értelmében beterjesztett új tervezet benyújtását követő tizenkét hónapon belül az európai kerettörvény nem került elfogadásra, és a tagállamok legalább egyharmada megerősített együttműködést kíván létrehozni az adott európai kerettörvény-tervezet alapján, ezek a tagállamok ennek megfelelő bejelentést tesznek az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és a Bizottságnak.

Ebben az esetben a megerősített együttműködés folytatására vonatkozóan az I-44. cikk (2) bekezdésében, illetve a III-419. cikk (1) bekezdésében előírt felhatalmazást megadottnak kell tekinteni, és a megerősített együttműködésre vonatkozó intézkedéseket kell alkalmazni.

III-272. CIKK

Európai törvény vagy kerettörvény intézkedéseket állapíthat meg a bűnmegelőzés terén a tagállami intézkedések előmozdítására és támogatására, kizárva azonban a tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek bármilyen harmonizációját.

III-273. CIKK

(1) Az Eurojust feladata a két vagy több tagállamot érintő, illetve a közös alapokon való bűnüldözést szükségessé tevő súlyos bűncselekmények kivizsgálására, valamint az ezekkel kapcsolatos büntetőeljárás lefolytatására hatáskörrel rendelkező nemzeti bűnüldöző hatóságok közötti megfelelő koordináció és együttműködés támogatása és erősítése a nemzeti hatóságok, illetve az Europol által végzett operatív cselekmények és az általuk szolgáltatott információk alapján.

Ebben az összefüggésben az Eurojust felépítését, működését, tevékenységi területét és feladatait európai törvény határozza meg. E feladatok a következőket foglalhatják magukban:

- a) az illetékes nemzeti hatóságok által lefolytatandó nyomozások megindítása, illetve javaslatétel a nemzeti hatóságok által lefolytatandó bünvádi eljárások megindítására különösen az Unió pénzügyi érdekeit sértő bűncselekmények vonatkozásában;
- b) az a) pontban említett nyomozások és bünvádi eljárások összehangolása;
- c) az igazságügyi együttműködés erősítése, többek között a joghatósági összeütközések feloldása, valamint az Európai Igazságügyi Hálózattal való szoros együttműködés révén.

Európai törvényben kell továbbá meghatározni azokat a szabályokat, amelyek alapján az Európai Parlament és a nemzeti parlamentek részt vesznek az Eurojust tevékenységének értékelésében.

(2) Az (1) bekezdésben említett büntetőeljárások során, a III-274. cikk sérelme nélkül, a hivatalos eljárási cselekményeket a tagállamok hatáskörrel rendelkező tisztviselői fogatosítják.

III-274. CIKK

(1) Az Unió pénzügyi érdekeit sértő bűncselekmények üldözésére a Tanács európai törvénnyel az Eurojustból Európai Ügyészséget hozhat létre. Erről a Tanács az Európai Parlament egyetértését követően, egyhangúlag határoz.

(2) Az Európai Ügyészség hatáskörrel rendelkezik – adott esetben az Europollal együttműködve – az Unió pénzügyi érdekeit sértő bűncselekmények tetteseinek és részeseinek felkutatására, velük szemben a nyomozás lefolytatására és bíróság elé állításukra az (1) bekezdésben előírt európai törvényben meghatározottak szerint. Az ilyen bűncselekmények vonatkozásában a tagállamok hatáskörrel rendelkező bíróságai előtt a vádhatósági feladatokat az Európai Ügyészség látja el.

(3) Az (1) bekezdésben említett európai törvény meghatározza az Európai Ügyészség jogállását, feladatainak ellátására irányadó feltételeket, a tevékenységét szabályozó eljárási szabályokat és a bizonyítékok elfogadhatóságának szabályait, valamint a feladatai ellátása során végzett eljárási cselekményeinek bíróság általi felülvizsgálatára vonatkozó szabályokat.

(4) Az Európai Tanács az európai törvény elfogadásával egyidejűleg vagy ezt követően európai határozatban, annak érdekében, hogy az Európai Ügyészség hatáskörét kiterjessze a több államra kiterjedő vonatkozású súlyos bűncselekményekre, az (1) bekezdést és ebből következően – a több tagállamot érintő súlyos bűncselekmények elkövetőit és részeseit illetően – a (2) bekezdést módosíthatja. Az Európai Tanács az Európai Parlament egyetértését és a Bizottsággal folytatott konzultációt követően, egyhangúlag határoz.

5. SZAKASZ

RENDŐRSÉGI EGYÜTTMŰKÖDÉS

III-275. CIKK

(1) Az Unió rendőrségi együttműködést alakít ki, amelyben részt vesz a tagállamok valamennyi hatáskörrel rendelkező hatósága, köztük a tagállamok rendőrségei, vámhatóságai és a bűncselekmények megelőzésére és felderítésére szakosodott egyéb bűnüldöző szolgálatai.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak céljából európai törvényben vagy kerettörvényben intézkedéseket lehet megállapítani a következőkre vonatkozóan:

- a) a releváns információk összegyűjtése, tárolása, feldolgozása, elemzése és cseréje;
- b) az állomány képzésének támogatása, valamint együttműködés az állomány egymás közötti cseréje, a felszerelések használata és a kriminalisztikai kutatások terén;
- c) a szervezett bűnözés súlyos formáinak felderítésére vonatkozó közös nyomozási technikák.

(3) A Tanács európai törvényben vagy kerettörvényben intézkedéseket állapíthat meg az (1) bekezdésben említett hatóságok közötti operatív együttműködésre vonatkozóan. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően, egyhangúlag határoz.

III-276. CIKK

(1) Az Europol feladata, hogy támogassa és erősítse a tagállamok rendőri hatóságainak és egyéb bűnüldöző szolgálatainak tevékenységét, valamint a közöttük folytatott kölcsönös együttműködést a két vagy több tagállamot érintő bűncselekmények, a terrorizmus és az uniós politikák alá tartozó közös érdekeket sértő bűnözési formák megelőzése és üldözése terén.

(2) Az Europol felépítését, működését, tevékenységi területét és feladatait európai törvény határozza meg. E feladatok a következőket foglalhatják magukban:

- a) az információk, így különösen a tagállamok hatóságai vagy harmadik országok, illetve Unión kívüli szervezetek vagy intézmények által szolgáltatott információk összegyűjtése, tárolása, feldolgozása, elemzése és cseréje;
- b) a tagállamok hatáskörrel rendelkező hatóságaival közösen vagy közös nyomozócsoportok keretében végzett nyomozati és operatív cselekmények összehangolása, megszervezése és végrehajtása, adott esetben az Eurojusttal kapcsolatot tartva.

Európai törvény határozza meg azokat az eljárásokat, amelyek szerint az Európai Parlament – a nemzeti parlamentekkel közösen – ellenőrzi az Europol tevékenységét.

(3) Az Europol által végzett operatív cselekményeket annak a tagállamnak a hatóságaival kapcsolatot tartva és velük egyetértésben kell végrehajtani, amelynek területét ezek a cselekmények érintik. Kényszerítő intézkedések alkalmazására kizárólag a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságok jogosultak.

III-277. CIKK

A Tanács európai törvényben vagy kerettörvényben meghatározza azokat a feltételeket és korlátokat, amelyek mellett a tagállamoknak a III-270. és III-275. cikkben említett hatáskörrel rendelkező hatóságai egy másik tagállam területén – annak hatóságaival kapcsolatot tartva és velük egyetértésben – intézkedéseket fogantatosíthatnak. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően egyhangúlag határoz.

V. FEJEZET

AZOK A TERÜLETEK, AHOL AZ UNIÓ TÁMOGATÓ, ÖSSZEHANGOLÓ VAGY KIEGÉSZÍTŐ INTÉZKEDÉSEKET TEHET

1. SZAKASZ

NÉPEGÉSZSÉGÜGY

III-278. CIKK

(1) Valamennyi uniós politika és tevékenység meghatározása és végrehajtása során biztosítani kell az emberi egészség védelmének magas szintjét.

Az Unió tevékenysége, amely kiegészíti a nemzeti politikákat, a népegészségügyi helyzet javítására, az emberi megbetegedések és betegségek, valamint az emberek testi és szellemi egészségét fenyegető veszélyek okainak megelőzésére irányul. Az ilyen tevékenység magában foglalja:

- a) a széles körben terjedő súlyos betegségek elleni küzdelmet az azok okaira, terjedésére és megelőzésére vonatkozó kutatások, valamint az egészségügyi tájékoztatás és oktatás által,
- b) a határokon át terjedő súlyos egészségügyi veszélyek figyelemmel kísérését, az ilyen veszélyek korai előrejelzését és az ezek elleni küzdelmet.

Az Unió kiegészíti a tagállamok tevékenységét a kábítószer-fogyasztással kapcsolatos egészségkárosodás csökkentése érdekében, beleértve a felvilágosítást és a megelőzést is.

(2) Az Unió ösztönzi a tagállamok közötti együttműködést az e cikkben említett területeken, és szükség esetén támogatást nyújt a tagállamok tevékenységéhez. Az Unió ösztönzi különösen a határmenti területeken az egészségügyi szolgáltatások egymást kiegészítő jellegének javítására irányuló, tagállamok közötti együttműködést.

A tagállamok a Bizottsággal együttműködve összehangolják politikáikat és programjaikat az (1) bekezdésben említett területeken. A Bizottság – a tagállamokkal szorosán együttműködve – minden hasznos kezdeményezést megtehet az összehangolás előmozdítására, különös tekintettel az iránymutatások és mutatók megállapítására, a bevált gyakorlatok cseréjének megszervezésére, valamint az időszakonkénti felülvizsgálat és kiértékelés szükséges elemeinek kialakítására irányuló kezdeményezésekre. Az Európai Parlamentet teljeskörűen tájékoztatni kell.

(3) Az Unió és a tagállamok elősegítik az együttműködést harmadik országokkal és a népegészségügy területén hatáskörrel rendelkező nemzetközi szervezetekkel.

(4) Az I-12. cikk (5) bekezdésétől, illetve az I-17. cikk a) pontjától eltérve, és az I-14. cikk (2) bekezdésének k) pontjával összhangban az e cikkben említett célkitűzések eléréséhez való hozzájárulás érdekében a közös biztonsági kockázatok kezelésére európai törvény vagy kerettörvény állapítja meg a következőket:

- a) az emberi eredetű szervek és szövetek, a vér és vérszítványok magas szintű minőségi és biztonsági előírásainak megállapítására vonatkozó intézkedések; ezek az intézkedések nem akadályozhatják a tagállamokat abban, hogy szigorúbb védintézkedéseket tartsanak fenn vagy vezessenek be;
- b) intézkedések az állat- és növényegészségügy terén, amelyek közvetlen célja a közegészség védelme;
- c) a gyógyszerek és a gyógyászati célú eszközök magas szintű minőségi és biztonsági előírásainak megállapítására vonatkozó intézkedéseket;
- d) a határokon át terjedő súlyos egészségügyi veszélyek figyelemmel kísérésére, az ilyen veszélyek korai előrejelzésére és az ezek elleni küzdelemre vonatkozó intézkedések.

Az ilyen európai törvényt vagy kerettörvényt a Régiók Bizottságával és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

(5) Európai törvény vagy kerettörvény ösztönző intézkedéseket állapíthat meg az emberi egészség védelmére és javítására, és különösen a határokon át széles körben terjedő súlyos betegségek elleni küzdelemre vonatkozóan, valamint olyan intézkedéseket állapíthat meg, amelyeknek közvetlen célja – a dohányra és a túlzott alkoholfogyasztásra vonatkozóan – a közegészség védelme, kizárva azonban a tagállamok törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek bármilyen harmonizációját.

Az ilyen európai törvényt vagy kerettörvényt a Régiók Bizottságával és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

(6) A Tanács a Bizottság javaslata alapján ajánlásokat is elfogadhat az e cikkben meghatározott célok érdekében.

(7) Az Unió tevékenységének tiszteletben kell tartania a tagállamoknak az egészségügyi politikájuk meghatározására, valamint az egészségügyi szolgáltatások és az orvosi ellátás megszervezésére és biztosítására vonatkozó hatáskörét. A tagállamok hatásköre kiterjed az egészségügyi szolgáltatások és az orvosi ellátás működtetésére, és a hozzájuk rendelt erőforrások elosztására. A (4) bekezdés a) pontjában említett intézkedések nem érinthetik a szervek és vér adására vagy gyógyászati célú felhasználására vonatkozó nemzeti rendelkezéseket.

2. SZAKASZ

IPAR

III-279. CIKK

(1) Az Unió és a tagállamok biztosítják az uniós ipar versenyképességéhez szükséges feltételek meglétét.

E célból – összhangban a nyitott és versengő piacok rendszerével – tevékenységük arra irányul, hogy:

- a) felgyorsítsák az ipar alkalmazkodását a strukturális változásokhoz;
- b) ösztönözzék olyan környezet kialakítását, amely az Unió egész területén kedvez a kezdeményezéseknek és a vállalkozások – különösen a kis- és középvállalkozások – fejlődésének;

- c) ösztönözzék olyan környezet kialakítását, amely kedvez a vállalkozások közötti együttműködésnek;
- d) elősegítsék az innovációs, kutatási és technológiafejlesztési politikákban rejlő ipari lehetőségek jobb kihasználását.

(2) A tagállamok – a Bizottsággal kapcsolatot tartva – konzultálnak egymással, és amennyiben szükséges, összehangolják tevékenységüket. A Bizottság minden hasznos kezdeményezést megtehet az ilyen összehangolás előmozdítására, különös tekintettel az iránymutatások és mutatók megállapítására, a bevált gyakorlatok cseréjének megszervezésére, valamint az időszakonkénti felülvizsgálat és kiértékelés szükséges elemeinek kialakítására irányuló kezdeményezésekre. Az Európai Parlamentet teljeskörűen tájékoztatni kell.

(3) Az Unió az Alkotmány egyéb rendelkezései alapján folytatott politikái és tevékenysége révén hozzájárul az (1) bekezdésben említett célok megvalósításához. Európai törvény vagy kerettörvény egyedi intézkedéseket állapíthat meg a tagállamokban végrehajtott olyan intézkedések támogatására, amelyek az (1) bekezdésben kitűzött célok megvalósítására irányulnak, kizárva azonban a tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek bármilyen harmonizációját. Az ilyen európai törvényt vagy kerettörvényt a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

E szakasz nem szolgálhat alapot ahhoz, hogy az Unió bármilyen olyan intézkedést vezessen be, amely a verseny torzulásához vezethet, vagy amely adórendelkezéseket vagy a munkavállalók jogait és érdekeit érintő rendelkezéseket tartalmaz.

3. SZAKASZ

KULTÚRA

III-280. CIKK

- (1) Az Unió hozzájárul a tagállamok kultúrájának virágzásához, tiszteletben tartva nemzeti és regionális sokféleségüket, ugyanakkor előtérbe helyezve a közös kulturális örökséget.
- (2) Az Unió tevékenységének célja a tagállamok közötti együttműködés előmozdítása és szükség esetén tevékenységük támogatása és kiegészítése a következő területeken:
 - a) az európai népek kultúrája és történelme ismeretének és terjesztésének javítása,
 - b) az európai jelentőségű kulturális örökség megőrzése és védelme,
 - c) nem kereskedelmi jellegű kulturális cserék,
 - d) a művészeti és irodalmi alkotói tevékenység, beleértve az audiovizuális szektort is.
- (3) Az Unió és a tagállamok erősítik az együttműködést a harmadik országokkal és a kultúra területén hatáskörrel rendelkező nemzetközi szervezetekkel, így különösen az Európa Tanáccsal.
- (4) Az Unió az Alkotmány egyéb rendelkezésein alapuló tevékenységei során, különösen kulturái sokféleségének tiszteletben tartása és előmozdítása érdekében, figyelembe veszi a kulturális szempontokat.

- (5) Az e cikkben említett célkitűzések eléréséhez való hozzájárulás érdekében:
- a) európai törvény vagy kerettörvény ösztönző intézkedéseket állapít meg, kizárva azonban a tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek bármilyen harmonizációját. Az ilyen európai törvényt vagy kerettörvényt a Régiók Bizottságával folytatott konzultációt követően kell elfogadni.
 - b) a Tanács a Bizottság javaslata alapján ajánlásokat fogad el.

4. SZAKASZ

IDEGENFORGALOM

III-281. CIKK

(1) Az Unió, különösen az idegenforgalmi ágazatban működő uniós vállalkozások versenyképességének elősegítése révén, kiegészíti a tagállamoknak az idegenforgalmi ágazat terén folytatott tevékenységét.

Ennek elérésére érdekében az Unió tevékenységének célja, hogy:

- a) ösztönözze az ebben az ágazatban működő vállalkozások fejlődéséhez szükséges kedvező környezet kialakítását;
- b) előmozdítsa a tagállamok együttműködését, különös tekintettel a bevált gyakorlatok cseréjére.

(2) Európai törvény vagy kerettörvény egyedi intézkedéseket állapíthat meg a tagállamokban végrehajtott olyan intézkedések kiegészítésére, amelyek az e cikkben kitűzött célok megvalósítására irányulnak, kizárva azonban a tagállamok törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek bármilyen harmonizációját.

5. SZAKASZ

OKTATÁS, IFJÚSÁG, SPORT ÉS SZAKKÉPZÉS

III-282. CIKK

(1) Az Unió a tagállamok közötti együttműködés ösztönzésével és szükség esetén tevékenységük támogatásával és kiegészítésével hozzájárul a minőségi oktatás fejlesztéséhez. Ennek során teljes mértékben tiszteletben tartja a tagállamoknak az oktatás tartalmára és szervezeti felépítésére vonatkozó hatáskörét, valamint kulturális és nyelvi sokféleségüket.

Az Unió a sport sajátos természetére, az önkéntes részvételen alapuló szerkezeti sajátosságaira, valamint a társadalomban és a nevelésben betöltött szerepére tekintettel hozzájárul az európai sport előmozdításához.

Az Unió tevékenységének célja:

- a) az európai dimenzió fejlesztése az oktatásban, különösen a tagállamok nyelveinek oktatása és terjesztése útján;

- b) a diákok és a tanárok mobilitásának ösztönzése, többek között az oklevelek és résztanulmányok tanulmányi célú elismerésének ösztönzésével;
 - c) az oktatási intézmények közötti együttműködés előmozdítása;
 - d) a tagállamok oktatási rendszereit egyaránt érintő kérdésekre vonatkozó információ- és tapasztalatcsere fejlesztése;
 - e) a fiatalok és a szociálpedagógusok csereprogramjainak elősegítése, valamint a fiatalok ösztönzése arra, hogy vegyenek részt Európa demokratikus életében;
 - f) a távoktatás fejlesztésének ösztönzése;
 - g) a sport európai dimenzióinak fejlesztése a sportversenyek tisztaságának és nyitottságának, valamint a sport területén felelős szervezetek közötti együttműködésnek az előmozdítása, illetve a sportolók, különösen a fiatal sportolók fizikai és szellemi épségének védelme révén.
- (2) Az Unió és a tagállamok erősítik a harmadik országokkal, valamint a hatáskörrel rendelkező nemzetközi szervezetekkel, így különösen az Európa Tanáccsal való együttműködést az oktatás, valamint a sport területén.
- (3) Az e cikkben említett célkitűzések eléréséhez való hozzájárulás érdekében:
- a) európai törvény vagy kerettörvény ösztönző intézkedéseket állapít meg, kizárva azonban a tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek bármilyen harmonizációját. Az ilyen európai törvényt vagy kerettörvényt a Régiók Bizottságával és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

- b) a Tanács a Bizottság javaslata alapján ajánlásokat fogad el.

III-283. CIKK

(1) Az Unió olyan szakképzési politikát folytat, amely támogatja és kiegészíti a tagállamok ezirányú tevékenységét, ugyanakkor teljes mértékben tiszteletben tartja a tagállamoknak a szakképzés tartalmára és szervezeti felépítésére vonatkozó hatáskörét.

Az Unió tevékenységének célja:

- a) az ipari változásokhoz való alkalmazkodás megkönnyítése, különösen szakképzés és átképzés útján;
- b) a szakmai alapképzés és továbbképzés javítása a munkaerő-piaci szakmai beilleszkedés és újrabeilleszkedés megkönnyítése érdekében;
- c) a szakképzésbe történő bejutás megkönnyítése, továbbá az oktatók és a szakképzésben részt vevők, különösen a fiatalok mobilitásának ösztönzése;
- d) az oktatási vagy szakképző intézmények és a vállalkozások közötti együttműködés ösztönzése a képzés területén;
- e) a tagállamok képzési rendszereit egyaránt érintő kérdésekre vonatkozó információ- és tapasztalatcsere fejlesztése.
- (2) Az Unió és a tagállamok erősítik az együttműködést a harmadik országokkal és a szakképzés területén hatáskörrel rendelkező nemzetközi szervezetekkel.

- (3) Az e cikkben említett célkitűzések elérése érdekében
- a) európai törvény vagy kerettörvény ösztönző intézkedéseket állapít meg, kizárva azonban a tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek bármilyen harmonizációját. Az ilyen európai törvényt vagy kerettörvényt a Régiók Bizottságával és a Gazdasági és Szociális Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni;
 - b) a Tanács a Bizottság javaslata alapján ajánlásokat fogad el.

6. SZAKASZ

POLGÁRI VÉDELEM

III-284. CIKK

- (1) Az Unió ösztönzi a tagállamok közötti együttműködést a természeti vagy ember okozta katasztrófák megelőzését és az azokkal szembeni védekezést szolgáló rendszerek hatékonyságának javítása érdekében.

Az Unió tevékenységének célja:

- a) az Unión belül a tagállamok nemzeti, regionális vagy helyi szintű fellépésének támogatása és kiegészítése a kockázatok megelőzése, a polgári védelemben dolgozók felkészítése és a természeti vagy ember által okozott katasztrófák kezelése terén,

- b) a nemzeti polgári védelmi szolgálatok gyors és eredményes operatív együttműködésének előmozdítása az Unión belül,
- c) a nemzetközi szintű polgári védelmi intézkedések koherenciájának előmozdítása.

(2) A (1) bekezdésben említett célkitűzések megvalósításának elősegítéséhez szükséges intézkedéseket európai törvény vagy kerettörvény állapítja meg, kizárva azonban a tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek bármilyen harmonizációját.

7. SZAKASZ

IGAZGATÁSI EGYÜTTMŰKÖDÉS

III-285. CIKK

- (1) Az uniós jog tagállamok általi eredményes nemzeti végrehajtását, ami az Unió megfelelő működése szempontjából elengedhetetlen, közös érdekű ügynek kell tekinteni.
- (2) Az Unió támogathatja a tagállamok azon erőfeszítéseit, amelyek az uniós jog végrehajtásához szükséges igazgatási kapacitásaik javítására irányulnak. Az ilyen fellépés különösen az információk és a köztisztviselők cseréjének megkönnyítését, valamint a képzési programok támogatását foglalhatja magában. Az ilyen támogatás igénybevételére egyik tagállam sem kötelezhető. Az e célból szükséges intézkedéseket európai törvény állapítja meg kizárva azonban a tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek bármilyen harmonizációját.

(3) E cikk nem érinti sem a tagállamoknak az uniós jog végrehajtására vonatkozó kötelezettségeit, sem pedig a Bizottság előjogait és feladatait. E cikk nem érinti továbbá az Alkotmány azon egyéb rendelkezéseit, amelyek a tagállamok egymás közötti, illetve a tagállamok és az Unió közötti igazgatási együttműködésről rendelkeznek.

IV. CÍM

A TENGERENTÚLI ORSZÁGOK ÉS TERÜLETEK TÁRSULÁSA

III-286. CIKK

(1) A Dániával, Franciaországgal, Hollandiával és az Egyesült Királysággal különleges kapcsolatban álló, Európán kívüli országok és területek társulnak az Unióhoz. Ezeket az országokat és területeket (a továbbiakban: országok és területek) a 2. melléklet sorolja fel.

E cím rendelkezéseit Grönlandra is alkalmazni kell, figyelemmel a Grönlandra vonatkozó különös szabályokról szóló jegyzőkönyvben foglalt sajátos rendelkezésekre.

(2) A társulás célja az országok és területek gazdasági és társadalmi fejlődésének előmozdítása, valamint közöttük és az Unió között szoros gazdasági kapcsolatok létrehozása.

A társulás elsődlegesen ezen országok és területek lakosai érdekeinek és jólétének előmozdítását szolgálja annak érdekében, hogy hozzásegítse őket az általuk kívánt gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődéshez.

III-287. CIKK

A társulás célkitűzései a következők:

- a) a tagállamok az országokkal és területekkel folytatott kereskedelmükben ugyanolyan elbánást alkalmaznak, mint amelyet az Alkotmány értelmében egymásnak biztosítanak;
- b) a tagállamokkal, illetve a többi országgal és területtel folytatott kereskedelmében minden ország vagy terület ugyanolyan elbánást alkalmaz, mint amelyet a vele különleges kapcsolatban álló európai állammal szemben;
- c) a tagállamok hozzájárulnak az ezen országok és területek fokozatos fejlődéséhez szükséges beruházásokhoz,
- d) az Unió által finanszírozott beruházások esetén a pályázati eljárásokban és a beszerzésekben egyenlő feltételekkel vehet részt minden olyan természetes és jogi személy, aki vagy amely valamely tagállam vagy valamely ország, illetve terület állampolgára, illetve ott honos;
- e) a tagállamok, illetve az országok és területek közötti kapcsolatokban az állampolgárok és társaságok letelepedését a III. rész I. fejezete 2. szakaszának a letelepedés szabadságára vonatkozó 2. alszakaszában megállapított rendelkezéseknek és eljárásoknak megfelelően, megkülönböztetéstől mentesen kell szabályozni, figyelembe véve a III-291. cikk alapján elfogadott jogi aktusokat is.

III-288. CIKK

(1) A tagállamok közötti vámoknak az Alkotmányban előírt tilalmával összhangban tilos az országokból és területekről származó áruknak a tagállamokba történő behozatala esetén vám alkalmazása.

(2) A III-151. cikk (4) bekezdésében foglalt rendelkezéseknek megfelelően, tilos a tagállamokból, illetve az országokból vagy területekről bármely más országba vagy területre irányuló behozatal esetén vám alkalmazása.

(3) Az országok és területek ugyanakkor kivethetnek olyan vámokat, amelyek fejlesztési és iparosítási szükségleteiket elégítik ki, vagy amelyek fiskális természetüknél fogva költségvetési bevételül szolgálnak.

Az első albekezdésben említett vámok nem haladhatják meg az azon tagállamból származó termékek behozatalára kivetett vámok szintjét, amellyel az egyes országok vagy területek különleges kapcsolatot tartanak fenn.

(4) A (2) bekezdést nem kell alkalmazni az olyan országokra és területekre, amelyek az őket kötő külön nemzetközi kötelezettségek alapján már egy nem diszkriminatív vámtarifát alkalmaznak.

(5) Az országokba és területekre behozott árukat terhelő vámok bevezetése vagy megváltoztatása sem jogilag, sem ténylegesen nem eredményezhet közvetlen vagy közvetett megkülönböztetést a különböző tagállamokból származó behozatalok között.

III-289. CIKK

Ha egy harmadik országból származó árura a valamely országba vagy területre történő belépésekor alkalmazandó vám mértéke a III-288. cikk (1) bekezdésének alkalmazása folytán feltehetően a kereskedelem eltérülését okozza valamely tagállam hátrányára, ez a tagállam kérheti a Bizottságot, hogy tegyen javaslatot a többi tagállamnak a helyzet orvoslásához szükséges intézkedések megtételére.

III-290. CIKK

A közegészségügyre, közbiztonságra vagy közrendre vonatkozó rendelkezésekre is figyelemmel, az országokból és területekről származó munkavállalóknak a tagállamokon belüli, valamint a tagállamokból származó munkavállalóknak az országokban és területeken történő szabad mozgását a III-291. cikk alapján elfogadott jogi aktusok szabályozzák.

III-291. CIKK

A Tanács a Bizottság javaslata alapján az országoknak és területeknek az Unióval való társulása keretében szerzett tapasztalatok, és az Alkotmányban meghatározott elvek alapján egyhangúlag európai törvényt, kerettörvényt, rendeletet vagy határozatot fogad el, amely megállapítja az országok és területek Unióval való társulására vonatkozó részletes szabályokkal és eljárással kapcsolatos rendelkezéseket. Az ilyen európai törvényt vagy kerettörvényt az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

V. CÍM

AZ UNIÓ KÜLSŐ TEVÉKENYSÉGE

I. FEJEZET

ÁLTALÁNOSAN ALKALMAZANDÓ RENDELKEZÉSEK

III-292. CIKK

(1) Az Unió nemzetközi szintű fellépése azon elvekre épül, amelyek létrehozását, fejlődését és bővítését vezérelték, és arra irányul, hogy ezek érvényesülését a világ többi részén is előbbre vigye; ezek az alapelvek a demokrácia, a jogállamiság, az emberi jogok és alapvető szabadságok egyetemes és oszthatatlan volta, az emberi méltóság tiszteletben tartása, az egyenlőség és a szolidaritás elvei, valamint az Egyesült Nemzetek Alapokmányában foglalt elvek és a nemzetközi jog tiszteletben tartása.

Az Unió arra törekszik, hogy kapcsolatokat alakítson ki és partnerségre lépjen azokkal a harmadik országokkal, valamint univerzális vagy regionális nemzetközi szervezetekkel, amelyek osztoznak vele az első albekezdésben említett elvekben. Az Unió, különösen az Egyesült Nemzetek keretében, elősegíti a közös problémák többoldalú megoldását.

(2) Az Unió közös politikákat és tevékenységeket határoz meg és hajt végre, és a nemzetközi kapcsolatok minden területén magas szintű együttműködés kialakításán munkálkodik annak érdekében, hogy:

a) megvédje értékeit, alapvető érdekeit, biztonságát, függetlenségét és integritását;

- b) megszilárdítsa és erősítse a demokráciát, a jogállamiságot, az emberi jogokat és a nemzetközi jog elveit;
 - c) összhangban az Egyesült Nemzetek Alapokmányának céljaival és elveivel, valamint a Helsinkii Záróokmány elveivel és a Párizsi Charta céljaival – beleértve a külső határokhoz kapcsolódókat is – megőrizze a békét, megelőzze a konfliktusok kialakulását, és erősítse a nemzetközi biztonságot;
 - d) elősegítse a fejlődő országok fenntartható gazdasági, társadalmi és környezeti fejlődését, elsődlegesen pedig a szegénység felszámolását;
 - e) előmozdítsa valamennyi ország bekapcsolódását a világgazdaságba, egyebek mellett a nemzetközi kereskedelemben érvényesülő korlátozások fokozatos megszüntetése révén;
 - f) hozzájáruljon olyan nemzetközi intézkedések kidolgozásához, amelyek a fenntartható fejlődés biztosítása érdekében a környezet minőségének és a világ természeti erőforrásaival való fenntartható gazdálkodásnak a megőrzésére és javítására irányulnak;
 - g) segítséget nyújtson a természeti vagy ember által okozott katasztrófákkal sújtott embercsoportoknak, országoknak vagy régióknak;
 - h) előmozdítsa egy erősebb többoldalú együttműködésen és a világ felelős kormányzásán alapuló nemzetközi rendszer létrejöttét.
- (3) Az e cím hatálya alá tartozó területeken folytatott külső tevékenységei, illetve az egyéb uniós politikák kidolgozása és végrehajtása során az Unió tiszteletben tartja az (1) bekezdésben felsorolt alapelveket, és követi a (2) bekezdésben felsorolt célokat.

Az Unió biztosítja, hogy külső tevékenységeinek különböző területei egymással, illetve az egyéb uniós politikákkal összhangban legyenek. A Tanács és a Bizottság – az Unió külügyminiszterének közreműködésével – felelősek ennek az összhangnak a biztosításáért és e célból együttműködnek egymással.

III-293. CIKK

(1) A III-292. cikkben említett alapelvek és célkitűzések alapján az Európai Tanács meghatározza az Unió stratégiai érdekeit és célkitűzéseit.

Az Európai Tanácsnak az Unió stratégiai érdekeit és célkitűzéseit meghatározó európai határozatai a közös kül- és biztonságpolitikára és az Unió külső tevékenységének egyéb területeire vonatkoznak. Ezek az európai határozatok az Unió egyes országokkal vagy térségekkel fenntartott kapcsolataira, illetve valamely meghatározott tárgykörre is vonatkozhatnak. Az ilyen európai határozatokban meg kell határozni azok időtartamát, valamint az Unió és a tagállamok által rendelkezésre bocsátandó eszközöket.

Az Európai Tanács – a Tanácsnak az egyes területekre vonatkozó szabályok szerint elfogadott ajánlása alapján – egyhangúlag határoz. Az Európai Tanács által elfogadott európai határozatokat az Alkotmányban előírt eljárásoknak megfelelően kell végrehajtani.

(2) A közös kül- és biztonságpolitika terén az Unió külügyminisztere, a külkapcsolatok egyéb területein pedig a Bizottság közös javaslatokat terjeszthet a Tanács elé.

II. FEJEZET

KÖZÖS KÜL- ÉS BIZTONSÁGPOLITIKA

I. SZAKASZ

KÖZÖS RENDELKEZÉSEK

III-294. CIKK

(1) Az Unió a külső tevékenységeire irányadó alapelvekkel és célkitűzésekkel összhangban közös kül- és biztonságpolitikát határoz meg és hajt végre, amely a kül- és biztonságpolitika minden területére kiterjed.

(2) A tagállamok az Unió közös kül- és biztonságpolitikáját a lojalitás és a kölcsönös szolidaritás jegyében tevékenyen és fenntartások nélkül támogatják.

A tagállamok együtt munkálkodnak kölcsönös politikai szolidaritásuk erősítésén és továbbfejlesztésén. Tartózkodnak minden olyan tevékenységtől, amely ellentétes az Unió érdekeivel, illetve ronthatja az Unió mint kohéziós erő eredményességét a nemzetközi kapcsolatokban.

A Tanács és az Unió külügyminisztere gondoskodnak ezeknek az elveknek a tiszteletben tartásáról.

(3) A közös kül- és biztonságpolitika folytatására az Unió:

a) általános iránymutatásokat határoz meg;

- b) európai határozatokat fogad el, amelyek meghatározzák
 - i. az Unió által végrehajtandó fellépéseket,
 - ii. az Unió által képviselendő álláspontokat, és
 - iii. az i. és ii. pontban említett európai határozatok végrehajtásának szabályait;
- c) erősíti a tagállamok közötti rendszeres együttműködést politikájuk folytatásában.

III-295. CIKK

(1) Az Európai Tanács meghatározza a közös kül- és biztonságpolitikára vonatkozó általános iránymutatásokat, beleértve a védelmi vonatkozású kérdéseket is.

Ha a nemzetközi fejlemények szükségessé teszik, az Európai Tanács elnöke rendkívüli európai tanácsi ülést hív össze abból a célból, hogy e fejleményekre tekintettel meghatározzák az Unió által követendő politika stratégiai irányvonalait.

(2) A Tanács az Európai Tanács által meghatározott általános iránymutatások és stratégiai irányvonalak alapján elfogadja a közös kül- és biztonságpolitika meghatározásához és végrehajtásához szükséges európai határozatokat.

III-296. CIKK

(1) Az Unió külügyminisztere, aki ellátja a Külügyek Tanácsának elnöki tisztjét, javaslataival hozzájárul a közös kül- és biztonságpolitika kidolgozásához, és gondoskodik az Európai Tanács, illetve a Tanács által elfogadott európai határozatok végrehajtásáról.

(2) A közös kül- és biztonságpolitikára vonatkozó ügyekben az Uniót az Unió külügyminisztere képviseli. Az Unió nevében politikai párbeszédet folytat harmadik felekkel, és képviseli az Unió álláspontját a nemzetközi szervezetekben és a nemzetközi konferenciákon.

(3) Megbízatásának ellátása során az Unió külügyminiszterét európai külügyi szolgálat segíti. Ez a szolgálat a tagállamok diplomáciai szolgálataival együttműködésben tevékenykedik, és a Tanács Főtitkársága, valamint a Bizottság megfelelő szervezeti egységeinek tisztviselőiből, továbbá a nemzeti diplomáciai szolgálatok által kirendelt személyzetből áll. Az európai külügyi szolgálat szervezetét és működését a Tanács európai határozatban állapítja meg. A Tanács az Unió külügyminiszterének javaslata alapján, az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt és a Bizottság egyetértését követően határoz.

III-297. CIKK

(1) Amennyiben a nemzetközi helyzet műveleti fellépést tesz szükségessé, a Tanács elfogadja a szükséges európai határozatokat. Ezekben az európai határozatokban meg kell határozni a fellépés céljait, hatókörét, az Unió rendelkezésére bocsátandó eszközöket, valamint végrehajtásának feltételeit és szükség esetén időtartamát.

Amennyiben a körülmények változása lényeges kihatással van az európai határozatban foglalt valamely kérdésre, a Tanács felülvizsgálja ezen európai határozat elveit és célkitűzéseit, és elfogadja a szükséges európai határozatokat.

(2) Az (1) bekezdésben említett európai határozatok kötik a tagállamokat álláspontjaik elfogadásakor és tevékenységeik folytatása során.

(3) Valamennyi, az (1) bekezdésben említett európai határozat keretében tervezett nemzeti álláspontról vagy nemzeti fellépésről az érintett tagállamnak időben tájékoztatást kell adnia, hogy szükség esetén arról a Tanácsban előzetesen egyeztetni lehessen. Az előzetes tájékoztatási kötelezettség nem vonatkozik azokra az intézkedésekre, amelyek csupán az említett európai határozatot ültetik át nemzeti szinten.

(4) A helyzet megváltozásából eredő kényszerítő szükség esetén, és amennyiben a Tanács nem vizsgálta felül az (1) bekezdésben említett európai határozatot, a tagállamok – szem előtt tartva az említett európai határozat általános célkitűzéseit – megtehetik a szükséges halaszthatatlan intézkedéseket. Az érintett tagállam haladéktalanul tájékoztatja a Tanácsot az ilyen intézkedésekről.

(5) Amennyiben az e cikk szerinti európai határozat végrehajtása során jelentős nehézségek merülnek fel, a tagállam azokat a Tanács elé utalja, amely ezeket megvitatja, és megfelelő megoldásokat keres. A megoldások nem állhatnak ellentétben a fellépés célkitűzéseivel, és nem ronthatják annak eredményességét.

III-298. CIKK

A Tanács európai határozatokat fogad el, amelyek meghatározzák, hogy az Unió hogyan viszonyul egy adott földrajzi vagy tematikus természetű kérdéshez. A tagállamok gondoskodnak arról, hogy nemzeti politikájuk összhangban legyen az Unió álláspontjával.

III-299. CIKK

(1) Bármely tagállam, az Unió külügyminisztere, illetve az Unió külügyminisztere a Bizottság támogatásával a közös kül- és biztonságpolitikát érintő bármely kérdést a Tanács elé utalhat, illetve kezdeményezéseket vagy javaslatokat terjeszthet a Tanács elé.

(2) Gyors döntést igénylő esetekben az Unió külügyminisztere hivatalból vagy valamely tagállam kérelmére negyvennyolc órán, illetve sürgősségi helyzetben rövidebb időn belül összehívja a Tanács rendkívüli ülését.

III-300. CIKK

(1) Az e fejezetben említett európai határozatokat a Tanács egyhangúlag fogadja el.

A szavazástól való tartózkodás esetén tartózkodásához a Tanács bármely tagja formális nyilatkozatot fűzhet. Ebben az esetben nem köteles az európai határozatot alkalmazni, de elfogadja, hogy az köti az Uniót. A kölcsönös szolidaritás szellemében az érintett tagállam tartózkodik minden olyan tevékenységtől, amely ellentétes lehet az Uniónak a szóban forgó európai határozaton alapuló fellépésével vagy azt hátráltathatja, a többi tagállam pedig ezt az álláspontját tiszteletben tartja. Ha a Tanácsnak azok a tagjai, akik tartózkodásukhoz ilyen nyilatkozatot fűztek, a tagállamok legalább egyharmadát és egyben az Unió népességének legalább egyharmadát képviselik, az európai határozat nem kerül elfogadásra.

(2) Az (1) bekezdéstől eltérve, a Tanács minősített többséggel határoz:

- a) amikor az Európai Tanácsnak az Unió stratégiai érdekeit és célkitűzéseit meghatározó, a III-293. cikk (1) bekezdése szerinti európai határozata alapján az Unió fellépését vagy álláspontját meghatározó európai határozatot fogad el;
- b) amikor az Unió fellépését vagy álláspontját meghatározó európai határozatot az Unió külügyminisztere által benyújtott olyan javaslat alapján fogadja el, amelynek benyújtására a külügyminisztert az Európai Tanács saját, vagy a külügyminiszter kezdeményezésére külön felkérte;
- c) amikor az Unió valamely fellépését vagy álláspontját meghatározó európai határozat végrehajtására vonatkozó európai határozatot fogad el;
- d) amikor a III-302. cikknek megfelelően különleges képviselő kinevezésére vonatkozó európai határozatot fogad el.

Ha a Tanács valamely tagja kijelenti, hogy létfontosságú és általa megnevezett nemzeti politikai okokból ellenezni kívánja a minősített többséggel elfogadandó európai határozat elfogadását, a szavazásra nem kerül sor. Az Unió külügyminisztere az érintett tagállammal intenzív konzultációt folytat a tagállam számára elfogadható megoldás felkutatására. Amennyiben nem jár sikerrel, a Tanács minősített többséggel eljárva kérheti, hogy az ügyet egyhangúlag elfogadandó európai határozat meghozatala érdekében terjesszék az Európai Tanács elé.

(3) Az I-40. cikk (8) bekezdésének megfelelően az Európai Tanács egyhangúlag elfogadott európai határozatban úgy rendelkezhet, hogy a Tanács az e cikk (2) bekezdésében említettektől eltérő esetekben is határozhat minősített többséggel.

(4) A (2) és (3) bekezdés nem alkalmazható a katonai vagy védelmi vonatkozású döntések esetén.

III-301. CIKK

(1) Ha az Európai Tanács, vagy a Tanács az I-40. cikk (5) bekezdése szerinti uniós közös megközelítést határoz meg, az Unió külügyminisztere és a tagállamok külügyminiszterei a Tanács keretében összehangolják tevékenységeiket.

(2) A tagállamok diplomáciai képviselői és az Unió küldöttségei a harmadik országokban és a nemzetközi szervezetekben együttműködnek egymással és hozzájárulnak az (1) bekezdésben említett közös megközelítés kialakításához és végrehajtásához.

III-302. CIKK

A Tanács az Unió külügyminiszterének javaslata alapján meghatározott politikai kérdésekben felhatalmazással rendelkező különleges képviselőt nevezhet ki. A különleges képviselő megbízatását az Unió külügyminiszterének irányítása alapján látja el.

III-303. CIKK

Az Unió az e fejezet által szabályozott területeken egy vagy több állammal vagy nemzetközi szervezettel megállapodásokat köthet.

III-304. CIKK

(1) Az Unió külügyminisztere az I-40. cikk (6) bekezdésével, illetve az I-41. cikk (8) bekezdésével összhangban konzultál az Európai Parlamenttel és tájékoztatást ad számára, továbbá gondoskodik arról, hogy az Európai Parlament nézeteit kellőképpen figyelembe vegyék. Az Európai Parlament tájékoztatásába a különleges képviselőket is be lehet vonni.

(2) Az Európai Parlament kérdéseket intézhet a Tanácshoz és az Unió külügyminiszteréhez, illetve számukra ajánlásokat tehet. Az Európai Parlament évente két alkalommal megvitatja a közös kül- és biztonságpolitika – ideértve a közös biztonság- és védelempolitikát is – végrehajtása terén elért előrehaladást.

III-305. CIKK

(1) A tagállamok összehangolják tevékenységüket a nemzetközi szervezetekben és nemzetközi konferenciákon. Ezekben a fórumokon képviselik az Unió álláspontjait. Ennek az összehangolásnak a megszervezéséről az Unió külügyminisztere gondoskodik.

Az olyan nemzetközi szervezetekben, illetve nemzetközi konferenciákon, ahol nem vesz részt minden tagállam, a részt vevő tagállamok képviselik az Unió álláspontjait.

(2) Az I-16. cikk (2) bekezdésével összhangban azok a tagállamok, amelyek olyan nemzetközi szervezetekben, illetve konferenciákon vesznek részt, ahol nem vesz részt minden tagállam, folyamatosan tájékoztatják a többi tagállamot és az Unió külügyminiszterét a közös érdekű kérdésekről.

Azok a tagállamok, amelyek az Egyesült Nemzetek Biztonsági Tanácsának is tagjai, egyeztetnek egymással, illetve teljeskörűen tájékoztatják a többi tagállamot és az Unió külügyminiszterét. Azok a tagállamok, amelyek tagjai a Biztonsági Tanácsnak, feladataik ellátása során – az Egyesült Nemzetek Alapokmánya alapján fennálló kötelezettségeik sérelme nélkül – védelmezik az Unió álláspontjait és érdekeit.

Ha az Unió az Egyesült Nemzetek Biztonsági Tanácsának napirendjén szereplő valamely ügyben meghatározta álláspontját, azok a tagállamok, amelyek részt vesznek a Biztonsági Tanács ülésén, kötelesek kérni az Unió külügyminiszterének meghallgatását az Unió álláspontjának kifejtése céljából.

III-306. CIKK

A tagállamok diplomáciai és konzuli képviseletei, valamint az Unió harmadik országokban működő, illetve nemzetközi konferenciákon részt vevő küldöttségei, továbbá nemzetközi szervezetek melletti képviseletei együttműködnek az e fejezet alapján elfogadott, az Unió fellépését vagy álláspontját meghatározó európai határozatok tiszteletben tartásának, illetve végrehajtásának biztosítása érdekében. A tagállamok az információk cseréje és közös értékelések lefolytatása révén fokozzák együttműködésüket.

Hozzájárulnak az I-10. cikk (2) bekezdésének c) pontjában említett, az európai polgárok számára harmadik országok területén biztosítandó védelemre vonatkozó jog érvényesítéséhez, valamint a III-127. cikk alapján elfogadott intézkedések végrehajtásához.

III-307. CIKK

(1) A III-344. cikk sérelme nélkül a Politikai és Biztonsági Bizottság figyelemmel kíséri a nemzetközi helyzet alakulását a közös kül- és biztonságpolitika alá tartozó területeken, és hozzájárul a politikák meghatározásához azáltal, hogy a Tanácsnak, illetve az Unió külügyminiszterének kérelmére vagy saját kezdeményezésére véleményeket terjeszt a Tanács elé. Az Unió külügyminisztere hatásköreinek sérelme nélkül a Politikai és Biztonsági Bizottság figyelemmel kíséri továbbá az elfogadott politikák végrehajtását.

(2) E fejezet keretén belül – a Tanácsnak és az Unió külügyminiszterének felelőssége mellett – a Politikai és Biztonsági Bizottság gyakorolja a III-309. cikkben meghatározottak szerinti válságkezelő műveletek politikai ellenőrzését és stratégiai irányítását.

A Tanács a válságkezelő művelet céljára és időtartamára, amelyet a Tanács maga határoz meg, felhatalmazhatja a bizottságot, hogy meghozza a művelet politikai ellenőrzésére és stratégiai irányítására vonatkozó megfelelő intézkedéseket.

III-308. CIKK

A közös kül- és biztonságpolitika végrehajtása nem sérti az I-13–I-15. cikkben és az I-17. cikkben felsorolt uniós hatáskörök gyakorlására vonatkozóan az Alkotmányban az intézmények részére előírt eljárások alkalmazását és az intézmények erre vonatkozó hatásköreinek terjedelmét.

Hasonlóképpen, az e cikkekben felsorolt politikák végrehajtása nem sérti az Unió e fejezetben említett hatásköreinek gyakorlására vonatkozóan az Alkotmányban az intézmények részére előírt eljárások alkalmazását és az intézmények vonatkozó hatásköreinek terjedelmét.

2. SZAKASZ

KÖZÖS BIZTONSÁG- ÉS VÉDELEMPOLITIKA

III-309. CIKK

(1) Az I-41. cikk (1) bekezdésében említett missziók, amelyek végrehajtása során az Unió polgári és katonai eszközöket vehet igénybe, közös leszerelési műveleteket, humanitárius és mentési feladatokat, katonai tanácsadói és segítségnyújtási feladatokat, konfliktusmegelőzést és békefenntartást, harcoló erők válságkezelésben kifejtett feladatait – beleértve a béketeremtést is – és a konfliktusok lezárását követően a helyzet stabilizálására irányuló műveleteket foglalnak magukban. E missziók mindegyike hozzájárulhat a terrorizmus elleni küzdelemhez, ideértve a terrorizmus ellen saját területükön küzdő harmadik országok támogatását is.

(2) A Tanács európai határozatban meghatározza az (1) bekezdésben említett missziók céljait, hatókörét és végrehajtásuk általános feltételeit. Az Unió külügyminisztere – a Tanács felügyelete mellett és a Politikai és Biztonsági Bizottsággal szoros és állandó kapcsolatot tartva – gondoskodik e missziók polgári és katonai vonatkozásainak összehangolásáról.

III-310. CIKK

(1) A III-309. cikknek megfelelően elfogadott európai határozatok keretében a Tanács valamely misszió végrehajtásával a misszióban részt venni szándékozó, és az annak ellátásához szükséges képességekkel rendelkező tagállamok egy csoportját is megbízhatja. Ezek a tagállamok az Unió külügyminiszterének részvétele mellett egymás között megállapodnak a misszió végrehajtásának részleteiről.

(2) A misszióban részt vevő tagállamok saját kezdeményezésükre vagy valamely másik tagállam kérésére rendszeresen tájékoztatják a Tanácsot annak alakulásáról. Ha a misszió végrehajtása jelentős következményekkel jár, illetve ha a misszió az (1) bekezdésben említett európai határozatokban rögzített céljának, hatókörének vagy szabályainak módosítása válik szükségessé, a részt vevő tagállamok erről haladéktalanul értesítik a Tanácsot. Ezekben az esetekben a Tanács elfogadja a szükséges európai határozatokat.

III-311. CIKK

(1) Az I-41. cikk (3) bekezdésével létrehozott, védelmi képességfejlesztési, kutatási, beszerzési és fegyverzeti kérdésekkel foglalkozó ügynökség (Európai Védelmi Ügynökség), amely a Tanács felügyelete alatt áll, a következő feladatokat látja el:

- a) hozzájárul a tagállamok katonai képességeire vonatkozó célkitűzések meghatározásához és a tagállamok által a katonai képességekre vonatkozóan vállalt kötelezettségek teljesítésének értékeléséhez;
- b) előmozdítja a műveleti igények harmonizálását, valamint hatékony és egymással kompatibilis beszerzési módszerek elfogadását;
- c) a katonai képességekre vonatkozó célkitűzések teljesítése érdekében többoldalú projektekre tesz javaslatot, gondoskodik a tagállamok által végrehajtott programok összehangolásáról és a külön meghatározott együttműködési programok irányításáról;
- d) támogatja a védelmi technológiai kutatásokat, továbbá koordinálja és tervezi a közös kutatási tevékenységeket és a jövőbeni műveleti igények kielégítését szolgáló műszaki megoldások felkutatását;

e) hozzájárul minden olyan hasznos intézkedés meghatározásához és adott esetben végrehajtásához, amelyek a védelmi szektor ipari és technológiai alapjainak erősítését vagy a katonai kiadások hatékonyságának javítását szolgálják.

(2) Az ügynökség az abban részt venni kívánó valamennyi tagállam számára nyitva áll. A Tanács minősített többséggel elfogadott európai határozatban megállapítja az ügynökség jogállását, meghatározza székhelyét és működésének szabályait. Ebben az európai határozatban figyelembe kell venni az ügynökségben való tényleges részvétel szintjét. Az ügynökségen belül a közös projektekben részt vevő tagállamokat tömörítő külön csoportok jönnek létre. Az ügynökség feladatait szükség esetén a Bizottsággal kapcsolatot tartva látja el.

III-312. CIKK

(1) Azok a tagállamok, amelyek részt kívánnak venni az I-41. cikk (6) bekezdésében meghatározott állandó strukturált együttműködésben, és amelyek megfelelnek a követelményeknek és kötelezettséget vállalnak a katonai képességekre vonatkozóan az állandó strukturált együttműködésről szóló jegyzőkönyvben foglaltak szerint, értesítik szándékukról a Tanácsot és az Unió külügyminiszterét.

(2) Az (1) bekezdésben említett értesítéstől számított három hónapon belül a Tanács európai határozatot fogad el az állandó strukturált együttműködés létrehozásáról és a részt vevő tagállamok listájáról. A Tanács az Unió külügyminiszterével folytatott konzultációt követően, minősített többséggel határoz.

(3) Bármely tagállam, amelyik egy későbbi szakaszban részt kíván venni az állandó strukturált együttműködésben, e szándékáról értesíti a Tanácsot és az Unió külügyminiszterét.

A Tanács európai határozatot fogad el, amelyben megerősíti, hogy az érintett tagállam, amely megfelel a követelményeknek, és megtette a kötelezettségvállalásokat az állandó strukturált együttműködésről szóló jegyzőkönyv 1. és 2. cikkében foglaltak szerint, részt vesz az állandó strukturált együttműködésben. A Tanács az Unió külügyminiszterével folytatott konzultációt követően, minősített többséggel határoz. A szavazásban csak a részt vevő tagállamokat képviselő tanácsi tagok vesznek részt.

A minősített többséghez a részt vevő tagállamokat képviselő tanácsi tagok legalább 55%-ának egyben az ezen államok népességének legalább 65%-át kitevő szavazata szükséges.

A blokkoló kisebbségnek legalább a Tanácsnak a részt vevő tagállamok lakosságának több, mint 35%-át képviselő tagjaiból és még egy tagból kell állnia; ennek hiányában a minősített többséget elértnek kell tekinteni.

(4) Amennyiben egy részt vevő tagállam már nem felel meg az állandó strukturált együttműködésről szóló jegyzőkönyv 1. és 2. cikkében foglalt követelményeknek, vagy nem képes teljesíteni az ott meghatározott kötelezettségeket, a Tanács az érintett tagállam részvételi jogát felfüggesztő európai határozatot fogadhat el.

A Tanács minősített többséggel határoz. A szavazásban – az érintett tagállamot kivéve – csak a részt vevő tagállamokat képviselő tanácsi tagok vesznek részt.

A minősített többséghez a részt vevő tagállamokat képviselő tanácsi tagok legalább 55%-ának egyben az ezen államok népességének legalább 65%-át kitevő szavazata szükséges.

A blokkoló kisebbségnek legalább a Tanácsnak a részt vevő tagállamok népességének több, mint 35%-át képviselő tagjaiból és még egy tagból kell állnia; ennek hiányában a minősített többséget elértnek kell tekinteni.

(5) Az a részt vevő tagállam, amely ki kíván lépni az állandó strukturált együttműködésből, ezen szándékát bejelenti a Tanácsnak, amely megállapítja, hogy az érintett tagállam részvétele megszűnt.

(6) A Tanács, a strukturált együttműködés keretei között elfogadandó – a (2)–(5) bekezdéstől eltérő – európai határozatait és ajánlásait egyhangúlag fogadja el. E bekezdés alkalmazásában az egyhangúság eléréséhez kizárólag a részt vevő tagállamokat képviselő tanácsi tagok szavazatait kell figyelembe venni.

3. SZAKASZ

PÉNZÜGYI RENDELKEZÉSEK

III-313. CIKK

(1) Az intézményeknek az e fejezet végrehajtásával kapcsolatban felmerülő igazgatási kiadásai az Unió költségvetését terhelik.

(2) Az e fejezet végrehajtása során felmerülő működési kiadások szintén az Unió költségvetését terhelik, kivéve a katonai vagy védelmi vonatkozású műveletekből eredő kiadásokat, illetve azokat az eseteket, amikor a Tanács másként határoz.

Azokban az esetekben, amikor a kiadások nem az Unió költségvetését terhelik, azok a bruttó nemzeti termék-kulcs szerint a tagállamokat terhelik, kivéve ha a Tanács másként határoz. A katonai vagy védelmi vonatkozású műveletekből eredő kiadások esetén azok a tagállamok, amelyek képviselői a III-300. cikk (1) bekezdésének második albekezdése szerinti formális nyilatkozatot tettek a Tanácsban, ezeknek a költségeknek a finanszírozásához nem kötelesek hozzájárulni.

(3) A Tanács európai határozatban meghatározza azokat a külön eljárásokat, amelyek garantálják az Unió költségvetésében a közös biztonság- és védelempolitika keretében végrehajtandó intézkedések, különösen pedig az I-41. cikk (1) bekezdésében és a III-309. cikkben említett missziókat előkészítő tevékenységek sürgős finanszírozására szolgáló előirányzatokhoz való gyors hozzáférést. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően határoz.

Az I-41. cikk (1) bekezdésében és a III-309. cikkben említett missziókat előkészítő azon tevékenységek finanszírozására, amelyek nem az Unió költségvetését terhelik, a tagállamok hozzájárulásaiból egy induló alapot kell létrehozni.

A Tanács az Unió külügyminiszterének javaslata alapján minősített többséggel elfogadott európai határozatokban meghatározza:

- a) a induló alap létrehozására és finanszírozására vonatkozó szabályokat, így különösen az alap rendelkezésére bocsátott pénzeszközök összegét,
- b) az induló alap kezelésére vonatkozó szabályokat,
- c) a pénzügyi ellenőrzésre vonatkozó szabályokat.

Ha az I-41. cikk (1) bekezdésében és a III-309. cikkben említett misszió az Unió költségvetésének terhére nem finanszírozható, a Tanács felhatalmazza az Unió külügyminiszterét az alap igénybevételére. Az Unió külügyminisztere e felhatalmazás végrehajtásáról jelentést tesz a Tanácsnak.

III. FEJEZET

KÖZÖS KERESKEDELEMPOLITIKA

III-314. CIKK

A III-151. cikk szerinti vámunió létrehozásával az Unió a közös érdeknek megfelelően hozzájárul a világkereskedelem harmonikus fejlődéséhez, a nemzetközi kereskedelemre és a külföldi közvetlen befektetésekre vonatkozó korlátozások fokozatos megszüntetéséhez és a vám- és egyéb akadályok csökkentéséhez.

III-315. CIKK

(1) A közös kereskedelempolitika egységes elveken alapul; ez vonatkozik különösen a vámtarifák módosításaira, az áruk és szolgáltatások kereskedelméhez kapcsolódó vámtarifa- és kereskedelmi megállapodások megkötésére, valamint a szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásaira, továbbá a külföldi közvetlen befektetésekre, a liberalizációs intézkedések egységesítésére, az exportpolitikára és az olyan kereskedelempolitikai védintézkedésekre, mint a dömping vagy szubvenció esetén meghozandó intézkedések. A közös kereskedelempolitikát az Unió külső tevékenységének elvei és célkitűzései által meghatározott keretek között kell folytatni.

(2) A közös kereskedelempolitika végrehajtásának kereteit meghatározó intézkedéseket európai törvény határozza meg.

(3) Ha egy vagy több országgal vagy nemzetközi szervezettel megállapodásokat kell megtárgyalni, illetve megkötni, az e cikk különös rendelkezéseire is figyelemmel, a III-325. cikk rendelkezéseit kell alkalmazni.

A Bizottság ajánlásokat terjeszt a Tanács elé, amely felhatalmazza a szükséges tárgyalások megnyitására. A Tanács és a Bizottság feladata annak biztosítása, hogy a megtárgyalt megállapodások a belső uniós politikákkal és szabályokkal összeegyeztethetők legyenek.

A Bizottság ezeket a tárgyalásokat a Tanács által e feladatának támogatására kijelölt különbizottsággal konzultálva és a Tanács által számára adott esetben kibocsátott irányelvek keretei között folytatja le. A Bizottság a tárgyalások előrehaladásáról rendszeresen jelentést tesz a különbizottságnak és az Európai Parlamentnek.

(4) A (3) bekezdésben említett megállapodások tárgyalása és megkötése tekintetében a Tanács minősített többséggel határoz.

A szolgáltatások kereskedelme, a szellemi tulajdon kereskedelmi vonatkozásai, valamint a közvetlen külföldi befektetések területére vonatkozó megállapodások tárgyalása és megkötése tekintetében a Tanács egyhangúlag határoz, ha a megállapodás olyan rendelkezéseket tartalmaz, amelyek elfogadásához a belső szabályok esetében egyhangúságra van szükség.

A Tanács szintén egyhangúlag határoz:

a) a kulturális és audiovizuális szolgáltatások kereskedelmére vonatkozó megállapodások tárgyalása és megkötése tekintetében, ha fennáll a veszélye annak, hogy azok korlátozzák az Unió kulturális és nyelvi sokféleségét;

b) a szociális, oktatási és egészségügyi szolgáltatások kereskedelmére vonatkozó megállapodások tárgyalása és megkötése tekintetében, ha fennáll a veszélye annak, hogy azok komoly zavarokat okoznak az ilyen szolgáltatások nemzeti megszervezésében, illetve korlátozzák a tagállamok ezek biztosítására vonatkozó hatáskörét.

(5) A közlekedés területén a nemzetközi megállapodások tárgyalására és megkötésére a III. fejezet 7. szakaszát és a III-325. cikket kell alkalmazni.

(6) Az e cikkben a közös kereskedelempolitika területén átruházott hatáskörök gyakorlása nem sértheti az Unió és a tagállamok közötti hatáskörök elhatárolását, és nem vezethet a tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek harmonizációjához, amennyiben az Alkotmány az ilyen harmonizációt kizárja.

IV. FEJEZET

EGYÜTTMŰKÖDÉS HARMADIK ORSZÁGOKKAL ÉS HUMANITÁRIUS SEGÍTSÉGNYÚJTÁS

1. SZAKASZ

FEJLESZTÉSI EGYÜTTMŰKÖDÉS

III-316. CIKK

(1) Az Unió fejlesztési együttműködésre vonatkozó politikáját az Unió külső tevékenységének elvei és célkitűzései által meghatározott keretek között kell folytatni. Az Unió és a tagállamok fejlesztési együttműködési politikái kiegészítik és erősítik egymást.

Az Unió e területen folytatott politikája elsődleges célként a szegénység mérséklésére, idővel pedig annak felszámolására irányul. Az Unió azon politikáinak végrehajtásakor, amelyek hatással lehetnek a fejlődő országokra, figyelembe veszi a fejlesztési együttműködés célkitűzéseit.

(2) Az Unió és a tagállamok teljesítik azokat a kötelezettségeket és figyelembe veszik azokat a célkitűzéseket, amelyeket az Egyesült Nemzetek Szervezete és a hatáskörrel rendelkező egyéb nemzetközi szervezetek keretében fogadtak el.

III-317. CIKK

(1) A fejlesztési együttműködési politika végrehajtására vonatkozó intézkedéseket európai törvény vagy kerettörvény határozza meg; ezek az intézkedések a fejlődő országokkal folytatandó többéves együttműködési programok vagy egy adott tárgykörre vonatkozó programok formáját ölthetik.

(2) Az Unió a harmadik országokkal és a hatáskörrel rendelkező nemzetközi szervezetekkel megkötethet minden olyan megállapodást, amely segíti a III-292. cikkben és a III-316. cikkben említett célkitűzések megvalósítását.

Az első albekezdés nem érinti a tagállamok arra vonatkozó hatáskörét, hogy nemzetközi fórumokon tárgyalásokat folytassanak és megállapodásokat kössenek.

(3) Az Európai Beruházási Bank az alapokmányában megállapított feltételek szerint hozzájárul az (1) bekezdésben említett intézkedések végrehajtásához.

III-318. CIKK

(1) Tevékenységeik egymást kiegészítő jellegének és eredményességének előmozdítása érdekében az Unió és a tagállamok – nemzetközi szervezetek és nemzetközi konferenciák keretében is – összehangolják a fejlesztési együttműködésre irányuló politikáikat, és egyeztetnek egymással segélyprogramjaikról. Unió és a tagállamok együttesen is felléphetnek. A tagállamok szükség szerint hozzájárulnak az uniós segélyprogramok végrehajtásához.

(2) A Bizottság megtehet minden hasznos kezdeményezést az (1) bekezdésben említett összehangolás előmozdítása érdekében.

(3) Az Unió és a tagállamok hatáskörük keretén belül együttműködnek a harmadik országokkal és a hatáskörrel rendelkező nemzetközi szervezetekkel.

2. SZAKASZ

HARMADIK ORSZÁGOKKAL FOLYTATOTT GAZDASÁGI, PÉNZÜGYI ÉS MŰSZAKI
EGYÜTTMŰKÖDÉS

III-319. CIKK

(1) Az Alkotmány egyéb rendelkezéseinek, különösen a III-316–III-318. cikkben foglalt rendelkezéseknek a sérelme nélkül az Unió intézkedéseket tesz az olyan harmadik országokkal való gazdasági, pénzügyi és műszaki együttműködés terén, beleértve a – különösen a pénzügyi területen nyújtott – támogatásokat, amelyek nem tartoznak a fejlődő országok közé. Ezeknek az intézkedéseknek összhangban kell lenniük az Unió fejlesztési politikájával, és azokat az Unió külső tevékenységének elvei és célkitűzései által meghatározott keretek között kell végrehajtani. Az Unió és a tagállamok intézkedései kiegészítik és erősítik egymást.

(2) Az (1) bekezdés végrehajtásához szükséges intézkedéseket európai törvény vagy kerettörvény állapítja meg.

(3) Az Unió és a tagállamok hatáskörük keretén belül együttműködnek a harmadik országokkal és a hatáskörrel rendelkező nemzetközi szervezetekkel. Az Unió által folytatott együttműködésre vonatkozó részletes szabályok az Unió és az érintett harmadik felek közötti megállapodások tárgyát képezhetik.

Az első albekezdés nem érinti a tagállamok arra vonatkozó hatáskörét, hogy nemzetközi fórumokon tárgyalásokat folytassanak és megállapodásokat kössenek.

III-320. CIKK

Amennyiben a harmadik országban fennálló helyzet sürgős pénzügyi támogatást tesz szükségessé, a Tanács – a Bizottság javaslata alapján – elfogadja a szükséges európai határozatokat.

3. SZAKASZ

HUMANITÁRIUS SEGÍTSÉGNYÚJTÁS

III-321. CIKK

- (1) Az Unió humanitárius segítségnyújtási intézkedéseit az Unió külső tevékenységének elvei és célkitűzései által meghatározott keretek között kell végrehajtani. Ezen intézkedések arra irányulnak, hogy a harmadik országok lakosainak, akik természeti vagy ember okozta katasztrófák áldozataivá váltak, eseti támogatást, segítséget és védelmet nyújtsanak a rendkívüli helyzetből eredő emberi szükségleteik kielégítésében. Az Unió és a tagállamok intézkedései kiegészítik és erősítik egymást.
- (2) A humanitárius segítségnyújtási intézkedések során tiszteletben kell tartani a nemzetközi jog elveit, a pártatlanság és a semlegesség követelményét, valamint a megkülönböztetés tilalmának elvét.
- (3) Az Unió humanitárius segítségnyújtási intézkedései végrehajtásának kereteit európai törvény vagy kerettörvény határozza meg.
- (4) Az Unió a harmadik országokkal és a hatáskörrel rendelkező nemzetközi szervezetekkel minden olyan megállapodást megkötethet, amely segíti az (1) bekezdésben és a III-292. cikkben említett célkitűzések megvalósítását.

Az első albekezdés nem érinti a tagállamok arra vonatkozó hatáskörét, hogy nemzetközi fórumokon tárgyalásokat folytassanak és megállapodásokat kössenek.

(5) Az európai fiataloknak az Unió humanitárius segélyezési intézkedéseiben való közös részvételéhez szükséges keretek biztosítása céljából létrejön az Európai Önkéntes Humanitárius Segélyezési Hadtest. E hadtest jogállását és működésének szabályait európai törvény határozza meg.

(6) Az uniós és a nemzeti humanitárius segélyezési intézkedések hatásosságának és egymást kiegészítő jellegének erősítése érdekében a Bizottság minden hasznos kezdeményezést megtehet az Unió és a tagállamok intézkedéseinek összehangolására.

(7) Az Unió gondoskodik arról, hogy humanitárius intézkedései összhangban legyenek a nemzetközi szervezetek és intézmények, így különösen az Egyesült Nemzetek Szervezetéhez kapcsolódó rendszerben működő szervezetek és intézmények által végzett ilyen műveletekkel, és azokhoz koherens módon illeszkedjenek.

V. FEJEZET

KORLÁTOZÓ INTÉZKEDÉSEK

III-322. CIKK

(1) Ha a II. fejezet szerint elfogadott valamely európai határozat az egy vagy több harmadik országgal fennálló gazdasági és pénzügyi kapcsolatok részbeni vagy teljes megszakítását vagy korlátozását írja elő, a Tanács az Unió külügyminisztere és a Bizottság által előterjesztett közös javaslat alapján, minősített többséggel elfogadja a szükséges európai rendeleteket vagy határozatokat. Erről tájékoztatja az Európai Parlamentet.

(2) Amennyiben a II. fejezet alapján elfogadott valamely európai határozat úgy rendelkezik, a Tanács az (1) bekezdésben említett eljárásnak megfelelően egyes természetes és jogi személyekkel, csoportokkal vagy nem állami, illetve államisággal nem rendelkező entitásokkal szemben korlátozó intézkedéseket állapíthat meg.

(3) Az ebben a cikkben említett jogi aktusokban rendelkezni kell a szükséges jogi biztosítékokról.

VI. FEJEZET

NEMZETKÖZI MEGÁLLAPODÁSOK

III-323. CIKK

(1) Az Unió megállapodást köthet egy vagy több harmadik országgal vagy nemzetközi szervezettel, ha az Alkotmány ilyen megállapodás megkötését írja elő, ha az az Alkotmányban meghatározott célkitűzések elérése érdekében szükséges, ha valamely kötelező erejű jogi aktus ilyen értelmű rendelkezést tartalmaz, vagy ha az a közös szabályokat érintheti, illetve azok alkalmazási körét megváltoztathatja.

(2) Az Unió által megkötött megállapodások kötelezőek az Unió intézményeire és a tagállamokra.

III-324. CIKK

Az Unió egy vagy egy több harmadik országgal vagy nemzetközi szervezettel társulási megállapodást köthet, amelynek célja kölcsönös jogok és kötelezettségek, közös tevékenység és különleges eljárások által jellemzett társulás létrehozása.

III-325. CIKK

- (1) A III-315. cikkben megállapított különös rendelkezések sérelme nélkül az Unió és a harmadik országok, illetve nemzetközi szervezetek közötti megállapodásokat az alábbi eljárás szerint kell megtárgyalni és megkötöni.
- (2) A Tanács felhatalmazást ad a tárgyalások megkezdésére, elfogadja a tárgyalási irányelveket, felhatalmazást ad az aláírásra és megkötöti a megállapodásokat.
- (3) A Bizottság, illetve – ha a tervezett megállapodás kizárólag vagy túlnyomórészt a közös kül- és biztonságpolitikára vonatkozik – a külügyminiszter ajánlást nyújt be a Tanácsnak, amely a tárgyalások megkezdéséről európai határozatot fogad el, amelyben a Tanács kinevezi – a tervezett megállapodás tárgyától függően – a főtárgyalót vagy az Unió tárgyaló küldöttségének vezetőjét.
- (4) A Tanács a főtárgyaló számára irányelveket határoz meg, és egy különbizottságot nevezhet ki, amellyel a tárgyalások folytatása során egyeztetni kell.
- (5) A főtárgyaló javaslata alapján a Tanács európai határozatban felhatalmazást ad a megállapodás aláírására és – amennyiben szükséges – a hatálybalépését megelőzően ideiglenes alkalmazására.

(6) A Tanács a főtárgyaló javaslata alapján a megállapodás megkötéséről európai határozatot fogad el.

A kizárólag kül- és biztonságpolitikára vonatkozó megállapodások kivételével a Tanács a megállapodás megkötésére vonatkozó európai határozatot a következőképpen fogadja el:

- a) az Európai Parlament egyetértését követően a következő esetekben:
- i. társulási megállapodások megkötése,
 - ii. az Uniónak az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményhez való csatlakozása,
 - iii. együttműködési eljárások bevezetése útján külön intézményi keretet létrehozó megállapodások megkötése,
 - iv. az Unióra nézve jelentős költségvetési kihatásokkal járó megállapodások megkötése, és
 - v. a rendes törvényalkotási eljárás, vagy a különleges, az Európai Parlament egyetértéséhez kötött eljárás alkalmazási körébe tartozó területekre vonatkozó megállapodások megkötése;

Az Európai Parlament és a Tanács sürgős esetben megállapodhat az egyetértés megadásának határidejében.

- b) az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően minden egyéb esetben. Az Európai Parlament véleményét a Tanács által az ügy sürgősségétől függően megállapított határidőn belül közli. Ha ezen a határidőn belül nem nyilvánít véleményt, a Tanács határozhat.

(7) A megállapodás megkötésekor a Tanács – az (5), (6), illetve (9) bekezdéstől eltérve – felhatalmazhatja a főtárgyalót arra, hogy az Unió nevében módosításokat hagyjon jóvá, ha a megállapodás rendelkezése szerint a módosításokat egyszerűsített eljárással kell elfogadni, vagy azokat a megállapodás által létrehozott szervnek kell elfogadnia; a Tanács e felhatalmazást meghatározott feltételekhez kötheti.

(8) A Tanács az eljárás egésze során minősített többséggel határoz.

Mindazonáltal a Tanács egyhangúlag határoz, ha a megállapodás olyan területre vonatkozik, ahol az uniós jogi aktusok elfogadásához egyhangúságra van szükség, valamint a társulási megállapodások és a III-319. cikkben említett, a tagjelölt országokkal kötendő megállapodások esetén.

(9) A Tanács a Bizottságnak vagy az Unió külügyminiszterének a javaslata alapján európai határozatot fogad el valamely megállapodás alkalmazásának felfüggesztésére, valamint a megállapodásokkal felállított szervezetben az Unió által képviselendő álláspontok kialakítására vonatkozóan, amennyiben az ilyen szervnek joghatással bíró jogi aktust kell hoznia, kivéve a megállapodás intézményi kereteit kiegészítő vagy módosító jogi aktusokat.

(10) Az Európai Parlamentet az eljárás minden szakaszában haladéktalanul és teljeskörűen tájékoztatni kell.

(11) Egy tagállam, az Európai Parlament, a Tanács vagy a Bizottság kérheti a Bíróság véleményét a tervezett megállapodásnak az Alkotmánnyal való összeegyeztethetőségéről. Ha a Bíróság véleménye kedvezőtlen, a tervezett megállapodás csak akkor léphet hatályba, ha azt módosítják, vagy az Alkotmányt felülvizsgálják.

III-326. CIKK

(1) A III-325. cikktől eltérve, a Tanács az Európai Központi Bank ajánlása alapján vagy az Európai Központi Bankkal az árstabilitási célkitűzéssel összhangban álló konszenzus elérése céljából folytatott konzultációt követően, a Bizottság ajánlása alapján hivatalos megállapodásokat köthet az euro és harmadik államok valutái közötti árfolyamrendszerről. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően, a (3) bekezdésben előírtakkal összhangban egyhangúlag határoz.

A Tanács az Európai Központi Bank ajánlása alapján vagy az Európai Központi Bankkal az árstabilitási célkitűzéssel összhangban álló konszenzus elérése céljából folytatott konzultációt követően, a Bizottság ajánlása alapján az árfolyamrendszeren belül elfogadhatja, kiigazíthatja vagy megszüntetheti az euro középárfolyamait. A Tanács elnöke tájékoztatja az Európai Parlamentet az euro középárfolyamainak elfogadásáról, kiigazításáról vagy megszüntetéséről.

(2) Ha egyes harmadik államok valutájára vonatkozóan nem létezik az (1) bekezdés szerinti árfolyamrendszer, a Tanács az Európai Központi Bank ajánlása alapján vagy az Európai Központi Bankkal az árstabilitási célkitűzéssel összhangban álló konszenzus elérése céljából folytatott konzultációt követően, a Bizottság ajánlása alapján minősített többséggel kialakíthatja e valuták vonatkozásában az árfolyam-politika általános irányait. Ezek nem sérthetik a Központi Bankok Európai Rendszerének az árstabilitás fenntartására irányuló elsődleges célját.

(3) Ha az Uniónak egy vagy több állammal vagy nemzetközi szervezettel a monetáris vagy árfolyamrendszert érintő megállapodásokat kell megtárgyalnia, a Tanács – a III-325. cikktől eltérve – a Bizottság javaslata alapján és az Európai Központi Bankkal folytatott konzultációt követően minősített többséggel meghatározza e megállapodások megtárgyalásának és megkötésének szabályait. Ezeknek a szabályoknak biztosítaniuk kell, hogy az Unió egységes álláspontot képviseljen. A Bizottság teljes mértékben részt vesz a tárgyalásokban.

(4) A tagállamok – a gazdasági és monetáris unióra vonatkozó uniós hatáskörök és megállapodások sérelme nélkül – nemzetközi fórumokon tárgyalásokat folytathatnak és megállapodásokat köthetnek.

VII. FEJEZET

AZ UNIÓ KAPCSOLATAI NEMZETKÖZI SZERVEZETEKKEL ÉS HARMADIK ORSZÁGOKKAL, VALAMINT AZ UNIÓ KÜLDÖTTSÉGEI

III-327. CIKK

(1) Az Unió megfelelő együttműködési formákat épít ki az Egyesült Nemzetek Szervezetének szerveivel és szakosított intézményeivel, az Európa Tanáccsal, az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezettel, valamint a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezettel.

Az Unió továbbá egyéb nemzetközi szervezetekkel is megfelelő kapcsolatokat tart fenn.

(2) E cikk végrehajtásáért az Unió külügyminisztere és a Bizottság felelős.

III-328. CIKK

- (1) Az Uniót a harmadik országokban és a nemzetközi szervezetekben az Unió küldöttségei képviselik.
- (2) Az Unió küldöttségei az Unió külügyminiszterének alárendelve működnek. A küldöttségek a tagállamok diplomáciai és konzuli képviseleteivel szoros együttműködésben végzik tevékenységüket.

VIII. FEJEZET

A SZOLIDARITÁSI KLAUZULA VÉGREHAJTÁSA

III-329. CIKK

- (1) Amennyiben egy tagállamot terrortámadás ér, illetve ha természeti vagy ember okozta katasztrófa áldozatává válik, e tagállam politikai vezetésének kérésére a többi tagállam segítséget nyújt számára. E célból a tagállamok a Tanács keretében egyeztetnek egymással.
- (2) Az I-43. cikkben említett szolidaritási klauzula Unió általi végrehajtására vonatkozó részletes szabályokat – a Bizottság és az Unió külügyminiszterének együttes javaslata alapján – a Tanács európai határozatban állapítja meg. Ha ennek az európai határozatnak védelmi vonatkozásai vannak a Tanács a III-300. cikk (1) bekezdése szerint határoz. Az Európai Parlamentet tájékoztatni kell.

E bekezdés alkalmazása során és a III-344. cikk sérelme nélkül a Tanácsot a Politikai és Biztonsági Bizottság a közös biztonság- és védelempolitika keretében kialakított struktúrákra támaszkodva -, valamint a III-261. cikkben említett bizottság segíti, amelyek szükség esetén együttes véleményt terjesztenek elő számára.

(3) Az Unió és tagállamai eredményes fellépésének biztosítása érdekében az Európai Tanács rendszeresen értékeli az Uniót fenyegető veszélyeket.

VI. CÍM

AZ UNIÓ MŰKÖDÉSE

I. FEJEZET

INTÉZMÉNYI RENDELKEZÉSEK

1. SZAKASZ

AZ INTÉZMÉNYEK

1. alszakasz

Az Európai Parlament

III-330. CIKK

(1) A Tanács európai törvényben vagy kerettörvényben megállapítja az Európai Parlament tagjainak valamennyi tagállamban egységes eljárás szerint vagy valamennyi tagállamban közös elveknek megfelelően tartandó közvetlen és általános választójog alapján történő megválasztásához szükséges intézkedéseket.

A Tanács az Európai Parlament kezdeményezése alapján, az Európai Parlamentnek a tagjai többségével elfogadott egyetértését követően, egyhangúlag határoz. Az ilyen európai törvény vagy kerettörvény azt követően lép hatályba, hogy a tagállamok saját alkotmányos követelményeiknek megfelelően azt jóváhagyták.

(2) Az Európai Parlament európai törvényben megállapítja a tagjai feladatainak ellátására vonatkozó szabályokat és általános feltételeket. Az Európai Parlament saját kezdeményezése alapján, a Bizottság véleményének kikérését és a Tanács egyetértését követően határoz. A Tanács a tagok vagy volt tagok adózására vonatkozó bármilyen szabályról vagy feltételről egyhangúlag határoz.

III-331. CIKK

Az I-46. cikk (4) bekezdésében említett európai szintű politikai pártokra irányadó szabályokat, így különösen a finanszírozásukra vonatkozó előírásokat európai törvény határozza meg.

III-332. CIKK

Az Európai Parlament tagjainak többségével felkérheti a Bizottságot, hogy terjesszen elő megfelelő javaslatot valamely olyan kérdésre vonatkozóan, amelyben az Európai Parlament megítélése szerint az Alkotmány végrehajtása céljából uniós jogi aktus kidolgozása szükséges. Ha a Bizottság nem terjeszt elő javaslatot, ennek okairól tájékoztatja az Európai Parlamentet.

III-333. CIKK

Feladatainak teljesítése során az Európai Parlament, összes tagjai egynegyedének kérelmére, ideiglenes vizsgálóbizottságot állíthat fel, hogy – az Alkotmány által más intézményekre vagy szervekre ruházott hatáskörök sérelme nélkül – kivizsgálja az uniós jog végrehajtása során felmerülő állítólagos jogsértéseket vagy hivatali visszasságokat, kivéve ha az állítólagos tényállást bíróság vizsgálja, a bírósági eljárás lezárásáig.

Jelentésének benyújtása után az ideiglenes vizsgálóbizottság feloszlik.

A vizsgálati jog gyakorlására vonatkozó részletes szabályokat az Európai Parlament európai törvényben állapítja meg. Az Európai Parlament saját kezdeményezése alapján, a Tanács és a Bizottság egyetértését követően határoz.

III-334. CIKK

Az I-10. cikk (2) bekezdésének d) pontjával összhangban bármely uniós polgár, valamint valamely tagállamban lakóhellyel, illetve létesítő okirat szerinti székhellyel rendelkező természetes vagy jogi személy egyénileg vagy más személyekkel közösen petíciót nyújthat be az Európai Parlamenthez az Unió tevékenységi területére tartozó és őt közvetlenül érintő ügyben.

III-335. CIKK

(1) Az Európai Parlament megválasztja az európai ombudsmant. Az I-10. cikk (2) bekezdésének d) pontjával és az I-49. cikkel összhangban az európai ombudsman jogosult a bármely uniós polgártól vagy valamely tagállamban lakóhellyel, illetve létesítő okirat szerinti székhellyel rendelkező természetes vagy jogi személytől érkező, a közösségi intézmények, szervek vagy hivatalok – kivéve az igazságszolgáltatási hatáskörében eljáró Európai Unió Bíróságát – tevékenysége során felmerülő hivatali visszásságokra vonatkozó panaszok átvételére.

Az ombudsman megbízásának megfelelően, saját kezdeményezésére vagy a hozzá közvetlenül vagy az Európai Parlament valamely tagján keresztül benyújtott panaszok alapján, lefolytatja az általa indokoltnak ítélt vizsgálatokat, kivéve, ha az állítólagos tényállás bírósági eljárás tárgyát képezi vagy képezte. Amennyiben az ombudsman hivatali visszásságot állapít meg, az ügyben megkeresi az érintett intézményt, szervet vagy hivatalt, amelynek három hónap áll rendelkezésére, hogy tájékoztassa őt álláspontjáról. Ezt követően az ombudsman jelentést küld az Európai Parlamentnek és az érintett intézménynek, szervnek vagy hivatalnak. A panaszt benyújtó személyt tájékoztatni kell a vizsgálatok eredményéről.

Vizsgálatainak eredményeiről az ombudsman évente jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek.

(2) Az ombudsmant minden európai parlamenti választást követően, az Európai Parlament megbízásának időtartamára választják. Az ombudsman megbízatása megújítható.

Az ombudsmant a Bíróság az Európai Parlament kérelmére felmentheti, ha már nem felel meg a feladatai ellátásához szükséges feltételeknek, vagy ha súlyos kötelezettségszegést követett el.

(3) Feladatainak ellátása során az ombudsman teljes mértékben független. Feladatainak ellátása során nem kérhet és nem fogadhat el utasítást semmilyen intézménytől, szervtől vagy más szervezettől. Az ombudsman megbízatásának ideje alatt semmilyen egyéb – akár kereső, akár ingyenesen végzett – foglalkozást nem folytathat.

(4) Az Európai Parlament európai törvényben megállapítja az ombudsman feladatainak ellátására vonatkozó szabályokat és általános feltételeket. Az Európai Parlament saját kezdeményezése alapján, a Bizottság véleményének kikérését követően és a Tanács egyetértését követően határoz.

III-336. CIKK

Az Európai Parlament évente egy ülészakot tart. Minden március második keddjén külön összehívás nélkül ül össze.

Az Európai Parlament tagjai többségének kérelmére, valamint a Tanács vagy a Bizottság kérelmére rendkívüli ülészakot tarthat.

III-337. CIKK

(1) Az Európai Tanács, illetve a Tanács a saját eljárási szabályzatukban megállapított feltételeknek megfelelően az Európai Parlamentben felszólalhatnak.

(2) A Bizottság az Európai Parlament bármely ülésen részt vehet, és kérésére bármikor felszólalhat. A Bizottság szóban vagy írásban válaszol az Európai Parlament vagy annak tagjai által hozzá intézett kérdésekre.

(3) Az Európai Parlament nyilvános ülésen megvitatja a Bizottság által hozzá benyújtott éves általános jelentést.

III-338. CIKK

Ha az Alkotmány másként nem rendelkezik, az Európai Parlament a leadott szavazatok többségével határoz. A határozatképesség feltételeit az eljárási szabályzata határozza meg.

III-339. CIKK

Az Európai Parlament tagjai szavazatainak többségével elfogadja eljárási szabályzatát.

Az Európai Parlament aktusait az Alkotmányban, illetve az eljárási szabályzatában megállapított feltételeknek megfelelően kell közzétenni.

III-340. CIKK

Az Európai Parlament, ha a Bizottság tevékenysége miatt bizalmatlansági indítványt terjesztenek elé, arról legkorábban az indítvány betérjesztése után három nappal, nyílt szavazással határoz.

Ha a bizalmatlansági indítványt a leadott szavazatok kétharmadával és az Európai Parlament tagjainak többségével elfogadják, a Bizottság tagjainak testületileg le kell mondaniuk, és az Unió külügyminiszterének pedig le kell mondania a bizottsági tagságról. Az új Bizottságnak az I-26. és I-27. cikkel összhangban történő kinevezéséig azonban hivatalban maradnak, és a folyamatban lévő ügyeket továbbra is ellátják. Ebben az esetben a Bizottság utódul kinevezett tagjainak hivatali ideje azon a napon jár le, amikor a testületileg lemondásra kötelezett bizottsági tagok hivatali ideje lejárt volna.

2. alszakasz

Az Európai Tanács

III-341. CIKK

(1) Szavazás esetén az Európai Tanács bármely tagja legfeljebb még egy másik tag képviseletében is eljárhat.

A jelen lévő vagy képviselt tagok tartózkodása nem akadályozza az Európai Tanács egyhangúságot igénylő jogi aktusai elfogadásának.

(2) Az Európai Parlament elnökét fel lehet hívni arra, hogy szólaljon fel az Európai Tanácsban.

(3) Az Európai Tanács eljárási kérdésekben, valamint eljárási szabályzatának elfogadásakor egyszerű többséggel határoz.

(4) Az Európai Tanács munkáját a Tanács Főtitkársága segíti.

3. alszakasz

A Miniszterek Tanácsa

III-342. CIKK

A Tanácsot – saját kezdeményezésére, illetve a Tanács valamely tagja vagy a Bizottság kérésére – az elnöke hívja össze.

III-343. CIKK

- (1) Szavazás esetén a Tanács bármely tagja legfeljebb még egy másik tag képviselőjében is eljárhat.
- (2) Az egyszerű többséget igénylő határozatok elfogadásakor a Tanács tagjainak többségével határoz.
- (3) A jelen lévő vagy képviselt tagok tartózkodása nem akadályozza a Tanács egyhangúságot igénylő jogi aktusai elfogadásának.

III-344. CIKK

- (1) A Tanács munkájának előkészítése, és a Tanács által adott megbízatások teljesítése egy, a tagállamok állandó képviselőiből álló bizottság feladata. A bizottság a Tanács eljárási szabályzatában előírt esetekben eljárási határozatokat fogadhat el.

(2) A Tanács munkáját az általa kinevezett főtitkár irányítása alatt álló Főtitkárság segíti.

A Főtitkárság szervezetét a Tanács határozza meg egyszerű többséggel.

(3) A Tanács eljárási kérdésekben, valamint eljárási szabályzatának elfogadásakor egyszerű többséggel határoz.

III-345. CIKK

A Tanács egyszerű többséggel felkérheti a Bizottságot, hogy végezze el a Tanács által a közös célkitűzések megvalósításához szükségesnek tartott vizsgálatokat, és terjesszen be hozzá megfelelő javaslatokat. Ha a Bizottság nem terjeszt elő javaslatot, ennek okairól tájékoztatja a Tanácsot.

III-346. CIKK

A Tanács európai határozatban megállapítja az Alkotmány által előírt bizottságokra vonatkozó szabályokat. Erről a Tanács a Bizottsággal folytatott konzultációt követően, egyszerű többséggel határoz.

4. alszakasz

Az Európai Bizottság

III-347. CIKK

A Bizottság tagjai tartózkodnak a feladataikkal összeegyeztethetetlen cselekedetektől. A tagállamok tiszteletben tartják a függetlenségüket, és nem kísérik meg befolyásolásukat feladataik ellátása során.

A Bizottság tagjai hivatali idejük alatt nem folytathatnak semmilyen egyéb – akár kereső, akár ingyenesen végzett – foglalkozást. Hivatalba lépésükkor ünnepélyesen kötelezettséget vállalnak arra, hogy hivatali idejük alatt és után tiszteletben tartják a hivatalukból eredő kötelezettségeiket és különösen azt, hogy megbízatásuk megszűnését követően feddhetetlenül és tartózkodóan járnak el kinevezések vagy előnyök elfogadásával kapcsolatban. E kötelezettségek megsértése esetén a Bíróság a Tanács egyszerű többséggel elfogadott kérelme, vagy a Bizottság kérelme alapján az érintett személyt, a körülményektől függően, a III-349. cikknek megfelelően felmentheti, vagy megvonhatja tőle nyugdíjjogosultságát vagy az ezt helyettesítő egyéb juttatásokhoz való jogát.

III-348. CIKK

(1) A Bizottság tagjainak megbízatása – a megbízatás lejártától vagy az elhalálozástól eltekintve – lemondással vagy felmentéssel szűnik meg.

(2) A lemondó, hivatalából felmentett vagy elhalálozott bizottsági tag helyébe hivatali idejének fennmaradó részére a Tanács, Bizottság elnökével közös megegyezésben, az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően az I-27. cikk (4) bekezdésében meghatározott feltételeknek megfelelően a távozó taggal azonos állampolgárságú új bizottsági tagot nevez ki.

A Tanács a Bizottság elnökének a javaslata alapján egyhangúlag úgy is határozhat, hogy a távozó tag helyébe nem szükséges új tagot kinevezni, különösen, ha a bizottsági tag fennmaradó hivatali ideje rövid.

(3) Az elnök lemondása, felmentése vagy halála esetén hivatali idejének fennmaradó részére az I-27. cikknek megfelelően új elnököt kell kinevezni.

(4) Az Unió külügyminiszterének lemondása, felmentése vagy halála esetén hivatali idejének fennmaradó részére az I-28. cikk (1) bekezdésének megfelelően új külügyminisztert kell kinevezni.

(5) Amennyiben a Bizottság összes tagja lemond hivataláról, a lemondó tagok mindaddig hivatalban maradnak, és a folyamatban lévő ügyeket továbbra is ellátják, amíg helyükre hivatali idejük fennmaradó részére az I-26. és I-27. cikknek megfelelően új bizottsági tagokat neveznek ki.

III-349. CIKK

Ha a Bizottság valamely tagja már nem felel meg a feladatai ellátásához szükséges feltételeknek, vagy ha súlyos kötelezettségszegést követett el, a Bíróság – a Tanács egyszerű többséggel elfogadott kérelme, vagy a Bizottság kérelme alapján – felmentheti hivatalából.

III-350. CIKK

Az I-28. cikk (4) bekezdésének sérelme nélkül, a Bizottságra háruló feladatok csoportosításáról és a Bizottság tagjai közötti elosztásáról az elnök dönt az Alkotmány I-27. cikk (3) bekezdésének megfelelően. Az elnök e feladatok elosztását a Bizottság hivatali ideje alatt megváltoztathatja. A Bizottság tagjai az elnök által számukra megállapított feladatokat az elnök irányításával látják el.

III-351. CIKK

A Bizottság a tagjainak többségével határoz. A határozatképesség feltételeit az eljárási szabályzat határozza meg.

III-352. CIKK

- (1) A Bizottság eljárási szabályzatot fogad el annak biztosítása érdekében, hogy ő maga és szervezeti egységei megfelelően működjenek. A Bizottság gondoskodik e szabályzat közzétételéről.
- (2) A Bizottság évente, legkésőbb az Európai Parlament ülészakának megnyitása előtt egy hónappal általános jelentést tesz közzé az Unió tevékenységéről.

5. alszakasz

Az Európai Unió Bírósága

III-353. CIKK

A Bíróság az Európai Unió Bíróságának alapokmányában megállapított szabályoknak megfelelően tanácsokban, nagytanácsban vagy teljes ülésben jár el.

III-354. CIKK

A Bíróságot nyolc főtanácsnok segíti. Amennyiben a Bíróság kéri, a Tanács egyhangúlag elfogadott európai határozattal megnövelheti a főtanácsnokok számát.

A főtanácsnok feladata, hogy teljesen pártatlanul és függetlenül eljárva, nyilvános tárgyaláson indokolással ellátott indítványt terjesszen elő azokban az ügyekben, amelyek esetében az Európai Unió Bíróságának alapokmánya szerint a főtanácsnok részvételére van szükség.

III-355. CIKK

A Bíróság bíráit és főtanácsnokait olyan személyek közül kell kiválasztani, akiknek függetlenségéhez nem férhet kétség, és akik megfelelnek az országukban a legfelsőbb bírói tisztségekbe történő kinevezéshez szükséges feltételeknek, vagy akik elismert szakértelemmel rendelkező jogtudósok; a bírákat és a főtanácsnokokat a III-357. cikkben említett bizottsággal folytatott konzultációt követően a tagállamok kormányai nevezik ki közös megegyezéssel.

Három évente a bírói és a főtanácsnoki kar részleges megújítására kerül sor az Európai Unió Bíróságának alapokmányában megállapított feltételek szerint.

A Bíróság elnökét a bírák maguk közül választják meg hároméves időtartamra. Az elnök újraválasztható.

A Bíróság elfogadja eljárási szabályzatát. E szabályzat elfogadásához a Tanács jóváhagyása szükséges.

III-356. CIKK

A Törvényszék bíráinak számát az Európai Unió Bíróságának alapokmánya határozza meg. Az Európai Unió Bíróságának alapokmánya előírhatja, hogy a Törvényszéket főtanácsnokok segítik.

A Törvényszék tagjait olyan személyek közül kell kiválasztani, akiknek függetlenségéhez nem férhet kétség, és akik rendelkeznek a felsőbb bírói tisztségbe történő kinevezéshez szükséges alkalmassággal. A bírákat a III-262. cikkben említett bizottsággal folytatott konzultációt követően a tagállamok kormányai nevezik ki közös megegyezéssel.

A Törvényszék bírói kara háromévenként részlegesen megújul.

A Törvényszék elnökét a bírák maguk közül választják meg hároméves időtartamra. Az elnök újraválasztható.

A Törvényszék a Bírósággal egyetértésben meghatározza eljárási szabályzatát. E szabályzat elfogadásához a Tanács jóváhagyása szükséges.

Ha az Európai Unió Bíróságának alapokmánya másként nem rendelkezik, a Törvényszékre az Alkotmánynak a Bíróságra vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni.

III-357. CIKK

Létrejön egy bizottság, amelynek feladata, hogy a Bíróságra és a Törvényszékre bírának, vagy főtanácsnokoknak jelölt személyeknek a feladatra való alkalmasságáról azt megelőzően véleményt adjon, hogy a tagállamok kormányai a III-355., illetve a III-356. cikknek megfelelően kineveznék őket.

A bizottságot hét személy alkotja, akiket a Bíróság és a Törvényszék korábbi tagjai, a tagállamok legfelsőbb bíróságának tagjai és az elismert szakértelemmel rendelkező jogászok közül választanak ki, és akik közül egy személyre az Európai Parlament tesz javaslatot. A Tanács európai határozatban megállapítja e bizottság működésének szabályait, és európai határozatban kinevezi a bizottság tagjait. A Tanács a Bíróság elnökének kezdeményezése alapján jár el.

III-358. CIKK

(1) A Törvényszék rendelkezik hatáskörrel első fokon a III-365., III-367., III-370., III-372. és III-374. cikkben említett keresetek elbírálására, kivéve azokat, amelyeket a III-359. cikk alapján létrehozott különös hatáskörű törvényszékek hatáskörébe utaltak, illetve amelyek az Európai Unió Bíróságának alapokmánya értelmében a Bíróság hatáskörében maradnak. Az Európai Unió Bíróságának alapokmánya úgy rendelkezhet, hogy a Törvényszék egyéb keresetfajták tekintetében is hatáskörrel rendelkezik.

A Törvényszék e bekezdés szerinti határozataival szemben az Európai Unió Bíróságának alapokmányában megállapított feltételek mellett és korlátokon belül, kizárólag jogkérdésekben a Bírósághoz lehet fellebbezni.

(2) A Törvényszék hatáskörébe tartozik a különös hatáskörű törvényszékek határozatai ellen benyújtott jogorvoslati kérelmek elbírálása.

A Törvényszék e bekezdés szerinti határozatait az Európai Unió Bíróságának alapokmányában megállapított feltételek mellett és korlátokon belül a Bíróság kivételesen felülvizsgálhatja, ha fennáll a komoly veszélye annak, hogy az uniós jog egységessége vagy koherenciája sérül.

(3) A Törvényszék az Európai Unió Bíróságának alapokmányában meghatározott egyes ügycsoportokban hatáskörrel rendelkezik a III-369. cikk szerinti előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések eldöntésére.

Ha a Törvényszék úgy ítéli meg, hogy az ügyben olyan elvi döntés meghozatalára van szükség, amely az uniós jog egységességét és koherenciáját befolyásolhatja, az ügyet, annak eldöntése végett, a Bíróság elé utalhatja.

A Törvényszék előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéseket eldöntő határozatait az Európai Unió Bíróságának alapokmányában megállapított feltételek mellett és korlátokon belül a Bíróság kivételesen felülvizsgálhatja, ha fennáll a komoly veszélye annak, hogy az uniós jog egységessége vagy koherenciája sérül.

III-359. CIKK

(1) Európai törvénnyel a Törvényszékhez kapcsolódó különös hatáskörű törvényszékek hozhatók létre egyes területeken benyújtott meghatározott keresetfajták első fokon történő elbírálására. Az ilyen európai törvényt a Bizottság javaslata alapján és a Bírósággal folytatott konzultációt követően, vagy a Bíróság kérelmére és a Bizottsággal folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

(2) A különös hatáskörű törvényszék létrehozásáról szóló európai törvényben meg kell határozni a törvényszék összetételére vonatkozó szabályokat és a törvényszékre ruházott hatáskör pontos terjedelmét.

(3) A különös hatáskörű törvényszékek határozataival szemben kizárólag jogkérdésekben, illetve – ha a különös hatáskörű törvényszéket létrehozó európai törvény úgy rendelkezik – jogi és ténykérdésekben egyaránt a Törvényszékhez lehet fellebbezni.

(4) A különös hatáskörű törvényszékek tagjait olyan személyek közül kell kiválasztani, akiknek függetlenségéhez nem férhet kétség, és akik rendelkeznek a bírói tisztségbe történő kinevezéshez szükséges alkalmassággal. A különös hatáskörű törvényszékek tagjait a Tanács nevezi ki egyhangúlag eljárva.

(5) A különös hatáskörű törvényszékek a Bírósággal egyetértésben meghatározzák eljárási szabályzatukat. E szabályzat elfogadásához a Tanács jóváhagyása szükséges.

(6) Ha a különös hatáskörű törvényszékek létrehozásáról szóló európai törvény másként nem rendelkezik, a különös hatáskörű törvényszékekre az Alkotmánynak az Európai Unió Bíróságára vonatkozó rendelkezéseit és az Európai Unió Bíróságának alapokmányában foglalt rendelkezéseket kell alkalmazni. A különös hatáskörű törvényszékekre az Európai Unió Bírósága alapokmányának I. címét és 64. cikkét minden esetben alkalmazni kell.

III-360. CIKK

Ha a Bizottság megítélése szerint egy tagállam az Alkotmányból eredő valamely kötelezettségét nem teljesítette, az ügyről indokolással ellátott véleményt ad, miután az érintett államnak lehetőséget biztosított észrevételei megtételére.

Ha az érintett állam a Bizottság által meghatározott határidőn belül nem tesz eleget a véleményben foglaltaknak, a Bizottság az Európai Unió Bíróságához fordulhat.

III-361. CIKK

Bármely tagállam az Európai Unió Bíróságához fordulhat, ha megítélése szerint egy másik tagállam az Alkotmányból eredő valamely kötelezettségét nem teljesítette.

Mielőtt egy tagállam keresetet nyújt be egy másik tagállam ellen az Alkotmányból eredő valamely kötelezettség állítólagos megsértése miatt, az ügyet a Bizottság elé kell terjesztenie.

A Bizottság indokolással ellátott véleményt ad, miután az érintett államoknak lehetőséget biztosított arra, hogy kontradiktórius eljárás keretében szóban és írásban nyilatkozzanak.

Ha a Bizottság az ügy előterjesztésétől számított három hónapon belül nem ad véleményt, a vélemény hiányától függetlenül az ügyben az Európai Unió Bíróságához lehet fordulni.

III-362. CIKK

(1) Ha az Európai Unió Bírósága megállapítja, hogy egy tagállam nem teljesítette az Alkotmányból eredő valamely kötelezettségét, az adott államnak meg kell tennie az Európai Unió Bíróságának ítéletében foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedéseket.

(2) Ha a Bizottság megítélése szerint az érintett tagállam nem teszi meg az (1) bekezdésben említett ítéletben foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedéseket, a Bizottság, miután a tagállamnak lehetőséget biztosított észrevételei megtételére, az Európai Unió Bíróságához fordulhat. A Bizottság meghatározza az érintett tagállam által fizetendő átalányösszeg vagy kényszerítő bírság összegét, amelyet az adott körülmények között megfelelőnek ítél.

Ha az Európai Unió Bírósága megállapítja, hogy az érintett tagállam nem tett eleget az ítéletében foglaltaknak, a tagállamot átalányösszeg vagy kényszerítő bírság fizetésére kötelezheti.

Ez az eljárás nem érinti a III-361. cikket.

(3) Ha a Bizottság a III-360. cikknek megfelelően azon az alapon nyújt be keresetet az Európai Unió Bíróságához, hogy az érintett tagállam nem tett eleget valamely európai kerettörvény átültetésére elfogadott intézkedéseinek bejelentésére vonatkozó kötelezettségének, a Bizottság, amennyiben megfelelőnek ítéli, meghatározhatja az érintett tagállam által fizetendő átalányösszegnek vagy kényszerítő bírságnak az általa az adott körülmények között megfelelőnek tartott mértékét.

Ha az Európai Unió Bírósága megállapítja, hogy jogsértés történt, a tagállamot – a Bizottság által meghatározott összeget meg nem haladó mértékű – átalányösszeg vagy kényszerítő bírság fizetésére kötelezheti. A fizetési kötelezettség az Európai Unió Bíróságának ítéletében megállapított időpontban válik esedékessé.

III-363. CIKK

A Tanács európai törvényei és rendeletei a bennük előírt szankciók tekintetében teljes körű mérlegelési jogkört ruházhatnak az Európai Unió Bíróságára.

III-364. CIKK

Az Alkotmány egyéb rendelkezéseinek sérelme nélkül európai törvény úgy rendelkezhet, hogy az Európai Unió Bíróságát – az ott meghatározott mértékben – hatáskörrel ruházza fel az Alkotmány alapján elfogadott, európai szellemi tulajdonjogokat alapító jogi aktusok alkalmazásával kapcsolatos jogviták elbírálására.

III-365. CIKK

(1) Az Európai Unió Bírósága megvizsgálja az európai törvények és kerettörvények, továbbá – az ajánlások és vélemények kivételével – a Tanács, a Bizottság, valamint az Európai Központi Bank által elfogadott jogi aktusoknak, továbbá az Európai Parlament és az Európai Tanács harmadik személyekre nézve joghatás kiváltására irányuló aktusainak jogszerűségét. Az Európai Unió Bírósága megvizsgálja továbbá az Unió szervei vagy hivatalai által elfogadott, harmadik személyekre joghatással járó jogi aktusok jogszerűségét.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásában az Európai Unió Bírósága hatáskörrel rendelkezik az olyan keresetek tekintetében, amelyeket valamely tagállam, az Európai Parlament, a Tanács vagy a Bizottság nyújt be hatáskör hiánya, lényeges eljárási szabályok megsértése, az Alkotmány vagy az alkalmazására vonatkozó bármely jogi rendelkezés megsértése vagy hatáskörrel való visszaélés miatt.

(3) Az Európai Unió Bírósága az (1) és (2) bekezdésben említett feltételek mellett hatáskörrel rendelkezik a Számvevőszék, az Európai Központi Bank és a Régiók Bizottsága által előjogaik megóvása érdekében indított keresetek tekintetében.

(4) Bármely természetes vagy jogi személy az (1) és (2) bekezdésben említett feltételek mellett eljárást indíthat a neki címzett vagy az őt közvetlenül és személyében érintő jogi aktusok ellen, továbbá az őt közvetlenül érintő olyan rendeleti jellegű jogi aktusok ellen, amelyek nem tartalmazzak végrehajtási intézkedéseket.

(5) Az Unió szerveit és hivatalait létrehozó jogi aktusok meghatározhatják azokat a külön feltételeket, amelyek alapján egy természetes vagy jogi személy az e szervek és hivatalok által elfogadott, rá nézve joghatás kiváltására irányuló jogi aktusokkal szemben keresettel élhet.

(6) Az e cikkben szabályozott eljárásokat, az esettől függően, a jogi aktus kihirdetésétől vagy a felperessel történő közlésétől, illetve ennek hiányában attól a naptól számított két hónapon belül kell megindítani, amikor arról a felperes tudomást szerzett.

III-366. CIKK

Ha a kereset megalapozott, az Európai Unió Bírósága a megtámadott jogi aktust semmisnek nyilvánítja.

Az Európai Unió Bírósága azonban, ha azt szükségesnek ítéli, megjelöli a semmisnek nyilvánított jogi aktusoknak azokat a joghatásait, amelyek továbbra is fennmaradnak.

III-367. CIKK

Ha az Európai Parlament, az Európai Tanács, a Tanács, a Bizottság vagy az Európai Központi Bank az Alkotmányt megsértve elmulasztja a döntéshozatalt, a tagállamok és az Unió többi intézménye keresettel fordulhatnak az Európai Unió Bíróságához a jogsértés megállapítása iránt. E cikket, azonos feltételek mellett, a Unió mulasztó szerveire és hivatalaira is alkalmazni kell.

A kereset csak akkor elfogadható, ha az érintett intézményt, szervet vagy hivatalt előzetesen felszólították arra, hogy járjon el. Ha a felszólítástól számított két hónapon belül az érintett intézmény, szerv vagy hivatal nem foglal állást, a keresetet további két hónapon belül lehet megindítani.

Bármely természetes vagy jogi személy az első és a második bekezdésben foglalt feltételek mellett panasszal fordulhat az Európai Unió Bíróságához, ha az Unió valamely intézménye, szerve vagy hivatala elmulasztott valamely neki címzendő jogi aktust – az ajánlások és vélemények kivételével – meghozni.

III-368. CIKK

Az az intézmény, szerv vagy hivatal, amelynek aktusait semmisnek nyilvánították, vagy amelynek mulasztását az Alkotmánnyal ellentétesnek nyilvánították, köteles megtenni az Európai Unió Bíróságának ítéletében foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedéseket.

Ez a kötelezettség nem érinti azokat a kötelezettségeket, amelyek a III-431. cikk második bekezdésének alkalmazásából származhatnak.

III-369. CIKK

Az Európai Unió Bírósága hatáskörrel rendelkezik előzetes döntés meghozatalára a következő kérdésekben:

- a) az Alkotmány értelmezése,
- b) az Unió intézményei, szervei és hivatalai által elfogadott jogi aktusok érvényessége és értelmezése.

Ha egy tagállam bírósága előtt ilyen kérdés merül fel, és ez a bíróság úgy ítéli meg, hogy ítélete meghozatalához szükség van a kérdés eldöntésére, kérheti az Európai Unió Bíróságát, hogy hozzon ebben a kérdésben döntést.

Ha egy tagállam olyan bírósága előtt folyamatban lévő ügyben merül fel ilyen kérdés, amelynek határozatai ellen a nemzeti jog értelmében nincs jogorvoslati lehetőség, e bíróság köteles az Európai Unió Bíróságához fordulni.

Ha egy tagállami bíróság előtt folyamatban lévő ügyben olyan kérdés merül fel, amely valamely fogvatartott személyt érint, az Európai Unió Bírósága a lehető legrövidebb időn belül határoz.

III-370. CIKK

Az Európai Unió Bírósága hatáskörrel rendelkezik a III-431. cikk második és harmadik bekezdésében említett kártérítési vitákban.

III-371. CIKK

Az Európai Tanács, illetve a Tanács által az I-59. cikk alapján elfogadott jogi aktus jogszerűségének megállapítására a Bíróság, kizárólag az Európai Tanács, illetve a Tanács megállapításával érintett tagállam kérelmére, és kizárólag az említett cikk által előírt eljárás szabályainak tiszteletben tartása tárgyában rendelkezik hatáskörrel.

Az ilyen kérelmet az említett megállapítás meghozatalától számított egy hónapon belül kell benyújtani. A Bíróság a kérelem benyújtásának időpontjától számított egy hónapon belül határoz.

III-372. CIKK

Az Európai Unió Bírósága az Unió tisztviselőinek személyzeti szabályzatában és az Unió egyéb alkalmazottaira vonatkozó alkalmazási feltételekben megállapított keretek között és feltételek mellett hatáskörrel rendelkezik az Unió és alkalmazottai között felmerülő minden vitás ügyben.

III-373. CIKK

Az Európai Unió Bírósága az itt megállapított kereteken belül hatáskörrel rendelkezik a következő vitás ügyekben:

- a) az Európai Beruházási Bank alapokmányából eredő kötelezettségek teljesítése a tagállamok által. Ebben a vonatkozásban a Bank Igazgatótanácsa rendelkezik a III-360. cikk által a Bizottságra ruházott hatáskörrel;
- b) az Európai Beruházási Bank Kormányzótanácsa által elfogadott intézkedések. Ebben a vonatkozásban bármely tagállam, a Bizottság vagy a Bank Igazgatótanácsa indíthat keresetet a III-365. cikkben megállapított feltételek mellett;
- c) az Európai Beruházási Bank Igazgatótanácsa által elfogadott intézkedések. Az ilyen intézkedések ellen csak a tagállamok vagy a Bizottság indíthatnak keresetet a III-365. cikkben meghatározott feltételek mellett, és kizárólag a Bank alapokmánya 19. cikkének (2), (5), (6) és (7) bekezdésében foglalt eljárási szabályok megsértésére történő hivatkozással;

- d) az Alkotmányból, valamint a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmányából eredő kötelezettségek teljesítése a nemzeti központi bankok által. Ebben a vonatkozásban a nemzeti központi bankokat illetően az Európai Központi Bank Kormányzótanácsa ugyanolyan hatáskörrel rendelkezik, mint amelyet a tagállamokat illetően a III-360. cikk a Bizottságra ruház. Ha az Európai Unió Bírósága megállapítja, hogy egy nemzeti központi bank nem teljesítette az Alkotmányból eredő valamely kötelezettségét, a bank köteles megtenni az Európai Unió Bíróságának ítéletében foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedéseket.

III-374. CIKK

Az Európai Unió Bírósága hatáskörrel rendelkezik arra, hogy az Unió által vagy nevében kötött közjogi vagy magánjogi szerződésekből foglalt választottbírói kikötés alapján határozatot hozzon.

III-375. CIKK

- (1) Az olyan vitás ügyeket, amelyekben az Unió az egyik fél, nem lehet erre hivatkozva kizárni a tagállamok bíróságainak hatásköréből, kivéve, ha ezt a hatáskört az Alkotmány az Európai Unió Bíróságára ruházza.
- (2) A tagállamok vállalják, hogy az Alkotmány értelmezésére vagy alkalmazására vonatkozó vitáikat kizárólag az Alkotmányban előírt eljárások útján rendezik.
- (3) A Bíróság hatáskörrel rendelkezik a tagállamok között felmerülő, az Alkotmány tárgyával összefüggő vitás ügyekben, ha az ilyen ügyeket a felek egy külön megállapodás alapján elé terjesztik.

III-376. CIKK

Az Európai Unió Bírósága nem rendelkezik hatáskörrel az I-40. és I-41. cikk, valamint az V. cím II. fejezetének a közös kül- és biztonságpolitikára vonatkozó rendelkezései, valamint a III-293. cikknek a közös kül- és biztonságpolitikai vonatkozású rendelkezései tekintetében.

Mindazonáltal az Európai Unió Bírósága hatáskörrel rendelkezik a III-308. cikk betartásának ellenőrzése, valamint a Tanács által az V. cím II. fejezete alapján a természetes vagy jogi személyekre vonatkozóan elfogadott korlátozó intézkedéseket előíró európai határozatok jogszerűségének felülvizsgálatára irányuló, a III-365. cikk (4) bekezdése alapján hozzá benyújtott keresetek tekintetében.

III-377. CIKK

A III. cím a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének térségéről szóló IV. fejezete 4. és 5. szakaszának rendelkezéseire vonatkozó hatásköreinek gyakorlása során az Európai Unió Bírósága nem rendelkezik hatáskörrel egy tagállam rendőrsége vagy más bűnüldöző szolgálata által végrehajtott intézkedések érvényességének vagy arányosságának, illetve a közrend fenntartásával és a belső biztonság megőrzésével kapcsolatos tagállami hatáskörök gyakorlásának felülvizsgálatára.

III-378. CIKK

A III-365. cikk (6) bekezdésében megállapított határidő lejárta ellenére az Unió intézményei, szervei, vagy hivatalai által elfogadott általános hatállyal bíró jogi aktusokra vonatkozó jogvitában bármelyik fél élhet a III-365. cikk (2) bekezdésében meghatározott eszközökkel annak érdekében, hogy az Európai Unió Bírósága előtt a szóban forgó jogi aktus alkalmazhatatlanságára hivatkozzon.

III-379. CIKK

(1) Az Európai Unió Bíróságához benyújtott kereseteknek nincs halasztó hatályuk. Az Európai Unió Bírósága azonban elrendelheti a megtámadott jogi aktus végrehajtásának felfüggesztését, ha a körülmények alapján azt szükségesnek tartja.

(2) Az Európai Unió Bírósága az elé terjesztett ügyekben bármilyen szükséges ideiglenes intézkedést elrendelhet.

III-380. CIKK

Az Európai Unió Bíróságának ítéletei a III-401. cikkben megállapított feltételek szerint végrehajthatók.

III-381. CIKK

Az Európai Unió Bíróságának alapokmányát jegyzőkönyv állapítja meg.

Az Európai Unió Bírósága alapokmányának rendelkezéseit – az I. cím és a 64. cikk kivételével – európai törvénnyel lehet módosítani. Az ilyen európai törvényt a Bíróság kérelmére és a Bizottsággal folytatott konzultációt követően vagy a Bizottság kérelmére és a Bírósággal folytatott konzultációt követően, egyhangúlag kell elfogadni.

6. alszakasz

Az Európai Központi Bank

III-382. CIKK

(1) Az Európai Központi Bank Kormányzótanácsa az Európai Központi Bank Igazgatóságának tagjaiból és a III-197. cikk szerinti eltéréssel nem rendelkező tagállamok nemzeti központi bankjainak elnökeiből áll.

(2) Az Igazgatóság az elnökből, az alelnökből és négy további tagból áll.

Az elnököt, az alelnököt és az Igazgatóság többi tagját az Európai Tanács minősített többséggel, a Tanács ajánlása alapján, az Európai Parlamenttel és az Európai Központi Bank Kormányzótanácsával folytatott konzultációt követően olyan személyek közül nevezik ki, akik monetáris vagy banki területen elismert szakmai tekintéllyel és tapasztalattal rendelkeznek.

Megbízatusuk nyolc évre szól és nem újítható meg.

Az Igazgatóság tagjai csak a tagállamok állampolgárai lehetnek.

III-383. CIKK

(1) A Tanács elnöke és a Bizottság egy tagja – szavazati jog nélkül – részt vehet az Európai Központi Bank Kormányzótanácsának ülésein.

A Tanács elnöke megvitatás céljából indítványt terjeszthet az Európai Központi Bank Kormányzótanácsa elé.

(2) Ha a Tanács a Központi Bankok Európai Rendszere céljaival és feladataival kapcsolatos kérdéseket vitat meg, az ülésre meg kell hívni az Európai Központi Bank elnökét.

(3) Az Európai Központi Bank a Központi Bankok Európai Rendszere tevékenységéről, valamint az előző és a folyó év monetáris politikájáról éves jelentést készít az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak és a Bizottságnak. Ezt a jelentést az Európai Központi Bank elnöke nyújtja be az Európai Parlamentnek, amely ez alapján általános vitát tarthat, és a Tanácsnak.

Az Európai Központi Bank elnökét és az Igazgatóság többi tagját az Európai Parlament kérésére vagy saját kezdeményezésükre az Európai Parlament hatáskörrel rendelkező szervei meghallgathatják.

7. alszakasz

A Számvevőszék

III-384. CIKK

(1) A Számvevőszék megvizsgálja az Unió összes bevételre és kiadásra vonatkozó elszámolását. Megvizsgálja az Unió által létrehozott valamennyi szerv vagy hivatal minden bevételre és kiadásra vonatkozó elszámolását is, amennyiben a szervet vagy hivatalt létrehozó okirat az ilyen vizsgálatot nem zárja ki.

A Számvevőszék az elszámolás megbízhatóságát, valamint az alapjául szolgáló ügyletek jogszerűségét és szabályszerűségét igazoló megbízhatósági nyilatkozatot terjeszt az Európai Parlament és a Tanács elé, amelyet az Európai Unió Hivatalos Lapjában közzé kell tenni. Ez a nyilatkozat az Unió tevékenységének valamennyi főbb területére kiterjedő külön értékelésekkel egészíthető ki.

(2) A Számvevőszék megvizsgálja a bevételek és kiadások jogszerűségét és szabályszerűségét, valamint a pénzgazdálkodás hatékonyságát és eredményességét. Ennek során jelzi különösen az általa észlelt összes szabálytalanságot.

A bevételek ellenőrzését az esedékesként megállapított összegek és az Unió számára ténylegesen megfizetett összegek alapján végzik.

A kiadások ellenőrzését a vállalt kötelezettségek és a teljesített kifizetések alapján végzik.

Ezek az ellenőrzések az adott pénzügyi évre vonatkozó elszámolások lezárása előtt is elvégezhetők.

(3) Az ellenőrzést a nyilvántartások alapján és szükség esetén a helyszínen, a többi intézményben, valamint az Unió nevében bevételt vagy kiadást kezelő szervek vagy hivatalok helyiségeiben és a tagállamokban – beleértve a költségvetésből kifizetésben részesülő bármely természetes vagy jogi személy helyiségeit is – végzik. A tagállamokban az ellenőrzést a nemzeti ellenőrző szervekkel vagy – ha ezek nem rendelkeznek a szükséges hatáskörrel – a hatáskörrel rendelkező tagállami szervezeti egységekkel kapcsolatban tartva kell elvégezni. A Számvevőszék és a nemzeti ellenőrző szervek függetlenségük megőrzése mellett a bizalom szellemében együttműködnek. Ezek a szervek vagy szervezeti egységek közlik a Számvevőszékkel, hogy részt kívánnak-e venni az ellenőrzésben.

A többi intézmény, az Unió nevében bevételt vagy kiadást kezelő szervek vagy hivatalok, a költségvetésből kifizetésben részesülő bármely természetes vagy jogi személy és a nemzeti ellenőrző szervek, illetve – ha ezek nem rendelkeznek a szükséges hatáskörrel – a hatáskörrel rendelkező tagállami szervezeti egységek a Számvevőszék kérésére megküldik a feladatai elvégzéséhez szükséges valamennyi dokumentumot vagy információt.

Az Európai Beruházási Banknak az Unió kiadásainak és bevételeinek kezelése terén végzett tevékenysége tekintetében a Számvevőszéknek a Bank által őrzött információkhoz való hozzáférési jogát a Számvevőszék, a Bank és a Bizottság közötti megállapodás szabályozza. A Számvevőszék azonban megállapodás hiányában is hozzájuthat azokhoz az információkhoz, amelyek a Bank által kezelt uniós kiadások és bevételek ellenőrzéséhez szükségesek.

(4) A Számvevőszék minden egyes pénzügyi év lezárását követően éves jelentést készít. A jelentést meg kell küldeni a többi intézménynek, és ezeknek az intézményeknek a Számvevőszék megállapításaira adott válaszával együtt közzé kell tenni az *Európai Unió Hivatalos Lapjában*.

A Számvevőszék továbbá meghatározott kérdésekre vonatkozó megállapításait – elsősorban külön jelentés formájában – bármikor előterjeszheti, és a többi intézmény bármelyikének kérésére véleményt adhat.

A Számvevőszék éves jelentéseit, külön jelentéseit vagy véleményeit tagjainak többségével fogadja el. A Számvevőszék mindazonáltal bizonyos típusú jelentések vagy vélemények elfogadása céljából belső tanácsokat hozhat létre az eljárási szabályzatában meghatározott feltételek szerint.

A Számvevőszék segíti az Európai Parlamentet és a Tanácsot a költségvetés végrehajtásával kapcsolatos ellenőrzési feladataik gyakorlása során.

A Számvevőszék megállapítja eljárási szabályzatát. E szabályzat elfogadásához a Tanács jóváhagyása szükséges.

III-385. CIKK

(1) A Számvevőszék tagjait olyan személyek közül kell kiválasztani, akik államukban külső ellenőrzést végző szervekhez tartoznak vagy tartoztak, vagy akik rendelkeznek az ehhez a hivatalhoz szükséges megfelelő képesítéssel. Függetlenségükhöz nem férhet kétség.

(2) A Számvevőszék tagjait hatéves időtartamra nevezik ki. Megbízatusuk megújítható. A Tanács európai határozatban megállapítja a Számvevőszék tagjainak az egyes tagállamok javaslatai alapján összeállított listáját. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően határoz.

A tagok maguk közül hároméves időtartamra megválasztják a Számvevőszék elnökét. Az elnök újraválasztható.

(3) A Számvevőszék tagjai feladataik ellátása során nem kérhetnek és fogadhatnak el utasításokat semmilyen kormánytól és semmilyen más szervtől vagy szervezettől. Tartózkodnak a feladataikkal összeegyeztethetetlen cselekedetektől.

(4) A Számvevőszék tagjai hivatali idejük alatt semmilyen egyéb – akár kereső, akár ingyenesen végzett – foglalkozást nem folytathatnak. Hivatalba lépésükkor ünnepélyesen kötelezettséget vállalnak arra, hogy hivatali idejük alatt és után tiszteletben tartják a hivatalukból eredő kötelezettségeiket és különösen azt, hogy megbízatusuk megszűnését követően feddhetetlenül és tartózkodóan járnak el kinevezések vagy előnyök elfogadásával kapcsolatban.

(5) A Számvevőszék tagjainak megbízatása – a megbízatás lejártától vagy az elhalálozástól eltekintve – lemondással vagy a Bíróságnak a (6) bekezdés alapján hozott ítéletében kimondott felmentéssel szűnik meg.

A távozó tag helyébe hivatali idejének fennmaradó részére új tagot neveznek ki.

A hivatalból történő felmentés esetét kivéve, a Számvevőszék tagjai addig maradnak hivatalukban, amíg helyükbe új tagokat nem neveznek ki.

(6) A Számvevőszék tagját csak akkor lehet hivatalából elmozdítani, illetve nyugdíjjogosultságától vagy az ezt helyettesítő egyéb juttatáshoz való jogosultságától megfosztani, ha a Bíróság a Számvevőszék kérelmére megállapítja, hogy már nem felel meg a megkívánt feltételeknek, vagy nem tesz eleget a hivatalából eredő kötelezettségeknek.

2. SZAKASZ

AZ UNIÓ TANÁCSADÓ SZERVEI

1. alszakasz

A Régiók Bizottsága

III-386. CIKK

A Régiók Bizottsága tagjainak száma nem haladhatja meg a háromszázötvenet. A Tanács a Bizottság javaslata alapján egyhangúlag elfogadott európai határozatban megállapítja a bizottság összetételét.

A bizottság tagjait és azonos számú póttagjait öt évre nevezik ki. Megbízásuk megújítható. A bizottság tagjai nem lehetnek egyszerre az Európai Parlament tagjai is.

A Tanács európai határozatban meghatározza a bizottság tagjainak és póttagjainak az egyes tagállamok javaslatai alapján összeállított listáját.

A bizottság tagjának megbízása automatikusan megszűnik, ha az az I-32. cikk (2) bekezdésében említett képviselői megbízás, amely alapján őt tagnak javasolták, megszűnik; helyére a hivatali idő fennmaradó részére ugyanazon eljárásnak megfelelően másik tagot kell kinevezni.

III-387. CIKK

A Régiók Bizottsága a tagjai közül két és fél éves időtartamra megválasztja elnökét és tisztségviselőit.

A bizottságot az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak vagy a Bizottságnak a kérésére a bizottság elnöke hívja össze. A bizottság saját kezdeményezésére is üléseshet.

A bizottság elfogadja eljárási szabályzatát.

III-388. CIKK

Az Európai Parlament, a Tanács vagy a Bizottság az Alkotmányban meghatározott esetekben, továbbá minden olyan – különösen a határokon átnyúló együttműködést érintő – esetben, amikor ezen intézmények valamelyike indokoltnak tartja, konzultál a Régiók Bizottságával.

Ha az Európai Parlament, a Tanács vagy a Bizottság szükségesnek tartja, a bizottság számára véleményének benyújtására határidőt tűzhet ki, amely nem lehet rövidebb, mint az erről szóló értesítésnek az elnök általi kézhezvételétől számított egy hónap. A határidő lejártát követően a vélemény hiánya nem képezheti akadályát a további eljárásnak.

Ha a Gazdasági és Szociális Bizottsággal konzultálni kell, az Európai Parlament, a Tanács vagy a Bizottság tájékoztatja a Régiók Bizottságát a véleményadás iránti megkeresésről. Ha a Régiók Bizottsága úgy ítéli meg, hogy sajátos regionális érdekekről van szó, véleményt adhat az ügyről. A bizottság saját kezdeményezésére is adhat véleményt.

A bizottság véleményét a tanácskozásokról készült összefoglalóval együtt meg kell küldeni az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és a Bizottságnak.

2. alszakasz

A Gazdasági és Szociális Bizottság

III-389. CIKK

A Gazdasági és Szociális Bizottság tagjainak száma nem haladhatja meg a háromszázötvenet. A Tanács a Bizottság javaslata alapján egyhangúlag elfogadott európai határozatban megállapítja a bizottság összetételét.

III-390. CIKK

A bizottság tagjait öt évre nevezik ki. Megbízásuk megújítható. A Tanács európai határozatban meghatározza a bizottság tagjainak az egyes tagállamok javaslatai alapján összeállított listáját.

A Tanács a Bizottsággal folytatott konzultációt követően határoz. A Tanács kikérheti a gazdasági és társadalmi életnek, valamint a civil társadalomnak az Unió tevékenységében érdekelt különböző ágazatait képviselő európai szervezetek véleményét.

III-391. CIKK

A Gazdasági és Szociális Bizottság a tagjai közül két és fél éves időtartamra megválasztja elnökét és tisztségviselőit.

A bizottságot az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak vagy a Bizottságnak a kérésére a bizottság elnöke hívja össze. A bizottság saját kezdeményezésére is üléseshet.

A bizottság elfogadja eljárási szabályzatát.

III-392. CIKK

Az Európai Parlament, a Tanács vagy a Bizottság az Alkotmányban meghatározott esetekben konzultál a Gazdasági és Szociális Bizottsággal. Ezek az intézmények minden egyéb, általuk indokoltnak tartott esetben konzultálhatnak a bizottsággal. A bizottság saját kezdeményezésére is adhat véleményt.

Ha az Európai Parlament, a Tanács vagy a Bizottság szükségesnek tartja, a bizottság számára véleményének benyújtására határidőt tűzhet ki, amely nem lehet rövidebb, mint az erről szóló értesítésnek az elnök általi kézhezvételétől számított egy hónap. A határidő lejártát követően a vélemény hiánya nem képezheti akadályát a további eljárásnak.

A bizottság véleményét a tanácskozásokról készült összefoglalóval együtt meg kell küldeni az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és a Bizottságnak.

3. SZAKASZ

AZ EURÓPAI BERUHÁZÁSI BANK

III-393. CIKK

Az Európai Beruházási Bank jogi személy.

Tagjai a tagállamok.

Az Európai Beruházási Bank alapokmányát jegyzőkönyv állapítja meg.

Az Európai Beruházási Bank alapokmányát a Tanács európai törvénnyel módosíthatja. A Tanács – az Európai Beruházási Bank kérelmére és az Európai Parlamenttel, valamint a Bizottsággal folytatott konzultációt követően, vagy a Bizottság javaslata alapján és az Európai Parlamenttel, valamint az Európai Beruházási Bankkal folytatott konzultációt követően – egyhangúlag határoz.

III-394. CIKK

A Bank feladata, hogy a tőkepiac igénybevételével és saját forrásai felhasználásával az Unió érdekében hozzájáruljon a belső piac kiegyensúlyozott és egyenletes fejlődéséhez. Ennek érdekében a Bank, nyereségszerzési cél nélkül, különösen kölcsönök és garanciák nyújtásával elősegíti a következő projektek finanszírozását a gazdaság valamennyi ágazatában:

- a) projektek a kevésbé fejlett régiók fejlesztésére;
- b) projektek a vállalkozások modernizálására vagy átalakítására, illetve a belső piac létrehozása, illetve működése folytán szükségessé váló új tevékenységek kialakítására, ha ezek a projektek olyan terjedelműek vagy természetűek, hogy azokat az egyes tagállamokban rendelkezésre álló különböző eszközökkel nem lehet teljes egészében finanszírozni;
- c) olyan projektek, amelyek több tagállam közös érdekét szolgálják, és olyan terjedelműek vagy természetűek, hogy azokat az egyes tagállamokban rendelkezésre álló különböző eszközökkel nem lehet teljes egészében finanszírozni.

Feladatának ellátása során az Európai Beruházási Bank, a strukturális alapoktól és egyéb uniós pénzügyi eszközökből kapott támogatásokhoz kapcsolódva, megkönnyíti beruházási programok finanszírozását.

4. SZAKASZ

AZ UNIÓ INTÉZMÉNYEIRE, SZERVEIRE ÉS HIVATALAIRA
VONATKOZÓ KÖZÖS RENDELKEZÉSEK

III-395. CIKK

- (1) Ha az Alkotmány értelmében a Tanács a Bizottság javaslata alapján határoz, a javaslatot – az I-55. cikk, az I-56. cikk, a III-396. cikk (10) és (13) bekezdése, a III-404. cikk, valamint a III-405. cikk (2) bekezdése kivételével – csak egyhangúlag módosíthatja.
- (2) Amíg a Tanács nem határozott, a Bizottság az uniós jogi aktus elfogadásához vezető eljárások során javaslatát bármikor módosíthatja.

III-396. CIKK

- (1) Ha az Alkotmány értelmében valamely európai törvényt vagy kerettörvényt a rendes törvényalkotási eljárás szerint kell elfogadni, a következő rendelkezéseket kell alkalmazni.
- (2) A Bizottság javaslatot terjeszt az Európai Parlament és a Tanács elé.

Első olvasat

- (3) Az Európai Parlament első olvasatban elfogadja álláspontját, és azt továbbítja a Tanácsnak.
- (4) Ha a Tanács az Európai Parlament álláspontját jóváhagyja, a javasolt aktust az Európai Parlament álláspontjának megfelelő szövegezéssel elfogadottnak kell tekinteni.

(5) Ha a Tanács nem hagyja jóvá az Európai Parlament álláspontját, a Tanács első olvasatban elfogadja saját álláspontját, és azt közli az Európai Parlamenttel.

(6) A Tanács teljeskörűen tájékoztatja az Európai Parlamentet az első olvasatban elfogadott álláspont elfogadásához vezető okokról. A Bizottság teljeskörűen tájékoztatja az Európai Parlamentet a saját álláspontjáról.

Második olvasat

(7) Ha az e közléstől számított három hónapon belül az Európai Parlament:

- a) jóváhagyja a Tanács első olvasatban elfogadott álláspontját, vagy nem foglal állást, a szóban forgó jogi aktust a Tanács álláspontjának megfelelő szövegezéssel elfogadottnak kell tekinteni;
- b) tagjainak többségével elutasítja a Tanács első olvasatban elfogadott álláspontját, a javasolt jogi aktust el nem fogadottnak kell tekinteni;
- c) tagjainak többségével módosításokat javasol a Tanács első olvasatban elfogadott álláspontjához, az így módosított szöveget továbbítja a Tanácsnak és a Bizottságnak; a Bizottság véleményt nyilvánít ezekről a módosításokról.

(8) Ha az Európai Parlament módosításainak kézhezvételétől számított három hónapon belül a Tanács minősített többséggel:

- a) valamennyi módosítást jóváhagyja, a javasolt jogi aktust elfogadottnak kell tekinteni;
- b) nem fogadja el valamennyi módosítást, a Tanács elnöke az Európai Parlament elnökével egyetértésben hat héten belül összehívja az egyeztetőbizottságot.

(9) A Tanács egyhangúlag határoz azokról a módosításokról, amelyekről a Bizottság elutasító véleményt adott.

Egyeztetés

(10) A Tanács tagjaiból vagy azok képviselőiből és az Európai Parlament azonos számú képviselőiből álló egyeztetőbizottság feladata, hogy a Tanács tagjainak vagy azok képviselőinek minősített többségével és az Európai Parlament képviselőinek többségével az Európai Parlament és a Tanács második olvasatban elfogadott álláspontjai alapján az összehívásától számított hat héten belül megállapodásra jusson egy közös szövegtervezetről.

(11) A Bizottság részt vesz az egyeztetőbizottság munkájában, és megtesz minden szükséges kezdeményezést az Európai Parlament és a Tanács álláspontjának közelítése érdekében.

(12) Ha az egyeztetőbizottság az összehívásától számított hat héten belül nem hagy jóvá közös szövegtervezetet, a javasolt jogi aktust el nem fogadottnak kell tekinteni.

Harmadik olvasat

(13) Ha e határidőn belül az egyeztetőbizottság jóváhagy egy közös szövegtervezetet, e jóváhagyástól számítva hat hét áll rendelkezésre, hogy az Európai Parlament a leadott szavazatok többségével, a Tanács pedig minősített többséggel e tervezetnek megfelelően elfogadja a szóban forgó jogi aktust. Ha ez nem teljesül, a javasolt jogi aktust el nem fogadottnak kell tekinteni.

(14) Az e cikkben említett három hónapos, illetve hathetes határidő az Európai Parlament vagy a Tanács kezdeményezésére legfeljebb egy hónappal, illetve két héttel meghosszabbodik.

Különleges rendelkezések

(15) Ha az Alkotmányban meghatározott esetekben valamely európai törvényt vagy kerettörvényt a tagállamok egy csoportjának kezdeményezésére, az Európai Központi Bank ajánlása alapján, illetve a Bíróság kérelme alapján kell a rendes törvényalkotási eljárás keretében elfogadni, a (2) bekezdés, a (6) bekezdés második mondata és a (9) bekezdés nem alkalmazható.

Ebben az esetben az Európai Parlament és a Tanács a javasolt jogi aktust az első és második olvasatban elfogadott álláspontjaikkal együtt közlik a Bizottsággal. Az eljárás folyamán az Európai Parlament és a Tanács kikérhetik a Bizottság véleményét, amely véleményt a Bizottság saját kezdeményezésére is kiadhat. A Bizottság, amennyiben szükségesnek ítéli, a (11) bekezdésnek megfelelően részt vesz az egyeztetőbizottságban is.

III-397. CIKK

Az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság egyeztetnek egymással, és közös megegyezéssel meghatározzák együttműködésük szabályait. E célból az Alkotmánynak megfelelően kötelező jellegű intézményközi megállapodásokat köthetnek.

III-398. CIKK

(1) Feladataik ellátása során az Unió intézményei, szervei és hivatalai egy nyitott, hatékony és független európai igazgatásra támaszkodnak.

(2) A III-427. cikk alapján elfogadott szabályzat és alkalmazási feltételek tiszteletben tartásával, európai törvény rendelkezéseket állapít meg ennek érdekében.

III-399. CIKK

(1) Az Unió intézményei, szervei és hivatalai biztosítják munkájuk átláthatóságát, és az I-50. cikk alkalmazásával eljárási szabályzataikban megállapítják a dokumentumaikhoz való nyilvános hozzáférésre vonatkozó külön rendelkezéseket. Az I-50. cikk (3) bekezdését és e cikket az Európai Unió Bíróságára, az Európai Központi Bankra és az Európai Beruházási Bankra csak annyiban kell alkalmazni, amennyiben igazgatási feladatokat látnak el.

(2) Az I-50. cikk (3) bekezdésben említett európai törvényben megállapított feltételek szerint az Európai Parlament és a Tanács biztosítja a törvényalkotási eljárásokhoz kapcsolódó dokumentumok nyilvánosságát.

III-400. CIKK

(1) A Tanács európai rendeletekben és határozatokban meghatározza:

- a) az Európai Tanács elnökének, a Bizottság elnökének, az Unió külügyminiszterének, a Bizottság tagjainak, az Európai Unió Bírósága elnökének, bíráinak és hivatalvezetőjének, valamint a Tanács főtitkárának illetményét, juttatásait és nyugdíját;
- b) a Számvevőszék elnökének és tagjainak alkalmazási feltételeit, különösen illetményét, juttatásait és nyugdíját;

c) az a) és b) pontban említett személyek minden egyéb, javadalmazás helyett fizetett juttatását.

(2) A Tanács európai rendeletekben és határozatokban megállapítja a Gazdasági és Szociális Bizottság tagjainak juttatásait.

III-401. CIKK

A Tanács, a Bizottság vagy az Európai Központi Bank által elfogadott azon jogi aktusok, amelyek a jogalanyokra – az államokat kivéve – vagyoni kötelezettséget rónak, végrehajthatók.

A végrehajtásra annak a tagállamnak a hatályos polgári eljárási szabályai az irányadók, amelynek területén a végrehajtásra sor kerül. A határozatot végrehajtási záradékkal az a nemzeti hatóság látja el – az okirat valódiságának vizsgálatán kívül minden más ellenőrzést mellőzve –, amelyet az egyes tagállamok kormányai erre a célra kijelölnek, és amelyről a Bizottságot és az Európai Unió Bíróságát tájékoztatják.

Ha ezeknek az alaki követelményeknek az érintett fél kérelmére eleget tettek, a fél a nemzeti jognak megfelelően közvetlenül az illetékes hatóságtól kérheti a végrehajtást.

A végrehajtást csak az Európai Unió Bíróságának határozata alapján lehet felfüggeszteni. A végrehajtási eljárás szabálytalanságára vonatkozó panaszok tekintetében azonban a nemzeti igazságszolgáltatási szervek rendelkeznek hatáskörrel.

II. FEJEZET

PÉNZÜGYI RENDELKEZÉSEK

1. SZAKASZ

A TÖBBÉVES PÉNZÜGYI KERET

III-402. CIKK

- (1) A többéves pénzügyi keretet az I-55. cikkel összhangban legkevesebb 5 éves időszakra kell meghatározni.
- (2) A többéves pénzügyi keret kiadási kategóriánként meghatározza a kötelezettségvállalási és a kifizetési előirányzatok éves felső határát. A korlátozott számú kiadási kategóriák az Unió tevékenysége főbb területeinek felelnek meg.
- (3) A pénzügyi keret meghatároz minden, az éves költségvetési eljárás zavartalan lefolytatásához szükséges egyéb rendelkezést is.
- (4) Ha az előző pénzügyi keret időszakának végéig a Tanács nem fogadta el az új pénzügyi keretet meghatározó európai törvényt, az új európai törvény elfogadásáig az előző keret utolsó évének megfelelő felső határok és egyéb rendelkezések alkalmazása meghosszabbodik.
- (5) Az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság az új pénzügyi keret elfogadására irányuló eljárás során mindvégig köteles minden szükséges intézkedést megtenni az eljárás eredményes lezárása érdekében.

2. SZAKASZ

AZ UNIÓ ÉVES KÖLTSÉGVETÉSE

III-403. CIKK

A pénzügyi év január 1-jétől december 31-éig tart.

III-404. CIKK

Az Unió éves költségvetését európai törvényben kell meghatározni a következő rendelkezéseknek megfelelően:

1. Valamennyi intézmény július 1-je előtt megtervezi a következő pénzügyi évre vonatkozó kiadásait. A Bizottság ezeket a javaslatokat költségvetési tervezetbe foglalja, amely eltérő javaslatokat is tartalmazhat.

A költségvetési tervezet egy tervezett bevételi előirányzatot és egy tervezett kiadási előirányzatot tartalmaz.

2. A Bizottságnak a költségvetési tervezetet magába foglaló javaslatát legkésőbb az adott pénzügyi évet megelőző év szeptember 1-jéig az Európai Parlament és a Tanács elé kell terjesztenie.

A Bizottság az eljárás során a költségvetési tervezetet mindaddig módosíthatja, amíg az 5. pont szerinti egyeztetőbizottságot össze nem hívják.

3. A Tanács elfogadja a költségvetési tervezetre vonatkozó álláspontját, és azt legkésőbb az adott pénzügyi évet megelőző év október 1-éig az Európai Parlament elé terjeszti. A Tanács teljeskörűen tájékoztatja az Európai Parlamentet az álláspontjának elfogadásához vezető okokról.

4. Ha az álláspont közlésétől számított negyvenkét napon belül az Európai Parlament:
 - a) jóváhagyja a Tanács álláspontját, a költségvetést megállapító európai törvényt elfogadásra kerül;
 - b) nem foglal állást, a költségvetést megállapító európai törvényt elfogadottnak kell tekinteni;
 - c) tagjainak többségével módosításokat fogad el, a módosított tervezetet továbbítja a Tanácsnak és a Bizottságnak. Az Európai Parlament elnöke a Tanács elnökével egyetértésben haladéktalanul összehívja az egyeztetőbizottságot. Ha azonban a Tanács a tervezet továbbításától számított tíz napon belül tájékoztatja az Európai Parlamentet arról, hogy valamennyi módosítását jóváhagyta, az egyeztetőbizottság ülésére nem kerül sor.

5. A Tanács tagjaiból vagy azok képviselőiből és az Európai Parlament azonos számú képviselőiből álló egyeztetőbizottság feladata, hogy a Tanács tagjainak vagy azok képviselőinek minősített többségével és az Európai Parlament képviselőinek többségével az Európai Parlament és a Tanács álláspontjai alapján az összehívásától számított huszonegy napon belül megállapodásra jusson egy közös szövegtervezetről.

A Bizottság részt vesz az egyeztetőbizottság munkájában, és megtesz minden szükséges kezdeményezést az Európai Parlament és a Tanács álláspontjának közelítése érdekében.

6. Ha az 5. pontban említett huszonegy napos határidőn belül az egyeztetőbizottság közös szövegtervezetben állapodik meg, e megállapodás időpontjától számítva tizennégy nap áll mind az Európai Parlament, mind a Tanács rendelkezésére, hogy a közös szövegtervezet jóváhagyja.

7. Ha a 6. pontban említett tizennégy napos határidőn belül

- a) mind az Európai Parlament, mind pedig a Tanács jóváhagyja a közös szövegtervezetet, vagy egyikük sem foglal állást, illetve amennyiben ezen intézmények egyike jóváhagyja a közös szövegtervezetet, míg a másik nem foglal állást, a költségvetést megállapító európai törvényt a közös szövegtervezettel összhangban véglegesen elfogadottnak kell tekinteni, vagy
 - b) az Európai Parlament – tagjainak többségével – és a Tanács egyaránt elutasítja a közös szövegtervezetet, vagy amennyiben ezen intézmények egyike elutasítja a közös szövegtervezetet, míg a másik nem foglal állást, a Bizottság új költségvetési tervezet nyújt be, vagy
 - c) az Európai Parlament – tagjainak többségével – elutasítja a közös szövegtervezetet, míg a Tanács azt jóváhagyja, a Bizottság új költségvetési tervezet nyújt be, vagy
 - d) az Európai Parlament jóváhagyja a közös szövegtervezetet, míg a Tanács azt elutasítja, a Parlament – tagjainak többségével és a leadott szavazatok háromötödével – a Tanács elutasításától számított tizennégy napon belül úgy határozhat, hogy a 4. pont c) alpontjában említett módosítások egy részét vagy egészét megerősíti. Ha a Parlament valamely módosítását nem erősíti meg, a módosítással érintett költségvetési sorra vonatkozóan az egyeztetőbizottságban megállapított álláspontot kell megtartani. A költségvetést megállapító európai törvényt ezen az alapon véglegesen elfogadottnak kell tekinteni.
8. Amennyiben az 5. pontban említett huszonegy napon belül az egyeztetőbizottság a közös szövegtervezetet illetően nem jut megállapodásra, a Bizottság új költségvetési tervezet nyújt be.

9. Az e cikkben előírt eljárás lezárását követően az Európai Parlament elnöke megállapítja, hogy a költségvetést megállapító európai törvényt véglegesen elfogadták.
10. Az e cikkben ráruházott hatásköröket minden intézmény az Alkotmány, illetve az annak alapján – különösen az Unió saját forrásai, valamint a bevételek és kiadások közötti egyensúly területén – elfogadott jogi aktusok tiszteletben tartásával gyakorolja.

III-405. CIKK

(1) Ha egy pénzügyi év kezdetén még nem fogadták el véglegesen a költségvetést megállapító európai törvényt, a III-412. cikkben említett európai törvénynek megfelelően a költségvetés bármely fejezetének tekintetében havonta az előző pénzügyi évre vonatkozó költségvetésben szereplő, az adott fejezetre vonatkozó előirányzatok legfeljebb egytizenketted részét kitevő összeget lehet elkölteni; ennek során azonban nem lehet túllépni a költségvetési tervezetben az ugyanarra a fejezetre vonatkozóan meghatározott előirányzat egytizenketted részét.

(2) A Tanács a Bizottság javaslata alapján és az (1) bekezdésben meghatározott egyéb feltételek betartása mellett, a III-412. cikkben említett európai törvénynek megfelelően európai határozatban engedélyezheti az egytizenketted részen felüli kiadásokat. A Tanács ezt az európai határozatot haladéktalanul továbbítja az Európai Parlamentnek.

Az ilyen európai határozatban, az I-54. cikk (3) és (4) bekezdésben említett európai törvények tiszteletben tartásával, meg kell állapítani az e cikk alkalmazásának biztosításához szükséges forrásokra vonatkozó intézkedéseket.

Az ilyen európai határozat az elfogadásától számított harmincadik napon lép hatályba, kivéve, ha e határidőn belül az Európai Parlament tagjainak többségével e kiadás csökkentéséről határozott.

III-406. CIKK

A III-412. cikkben említett európai törvényben megállapított feltételeknek megfelelően, a pénzügyi év végén fel nem használt előirányzatok – a személyi kiadások előirányzatainak kivételével – csak a következő pénzügyi évre vihetők át.

Az előirányzatokat különböző fejezetek alá kell sorolni, ezeken belül a kiadásokat természetük és rendeltetésük szerint csoportosítva, illetve szükség esetén a III-412. cikkben említett európai törvénynek megfelelően tovább részletezve.

Az egyes közös kiadásokra vonatkozó különös rendelkezések sérelme nélkül

- az Európai Parlament,
- az Európai Tanács és a Tanács,
- a Bizottság, valamint
- az Európai Unió Bíróságának

kiadásai a költségvetésben külön szakaszokat képeznek.

3. SZAKASZ

A KÖLTSÉGVETÉS VÉGREHAJTÁSA ÉS A FELMENTÉS

III-407. CIKK

A Bizottság a költségvetést a tagállamokkal együttműködve és a III-412. cikkben említett európai törvény rendelkezéseinek megfelelően, saját felelősségére és az előirányzatok keretein belül hajtja végre a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elveinek tiszteletben tartásával. A tagállamok együttműködnek a Bizottsággal annak érdekében, hogy biztosítsák a költségvetési előirányzatok ezen alapelvekkel összhangban történő felhasználását.

A III-412. cikkben említett európai törvényben meg kell határozni a költségvetés végrehajtása során a tagállamokat terhelő ellenőrzési és számviteli kötelezettségeket és az ezekkel járó felelősséget. A III-412. cikkben említett európai törvény valamennyi intézmény számára megállapítja a saját kiadásai végrehajtásában betöltött szerepükre vonatkozó részletes szabályokat.

A költségvetésen belül a Bizottság – a III-412. cikkben említett európai törvényben megállapított kereteken belül és feltételek mellett – előirányzatokat csoportosíthat át egyik fejezetből a másikba vagy egyik albontásból a másikba.

III-408. CIKK

A Bizottság évente benyújtja az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az előző pénzügyi év költségvetésének végrehajtására vonatkozó elszámolást. A Bizottság továbbá megküldi számukra az Unió eszközeit és forrásait tartalmazó mérleget.

A Bizottság továbbá az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak értékelő jelentést nyújt be az Unió pénzügyi helyzetére vonatkozóan, különös tekintettel az Európai Parlament és a Tanács által a III-409. cikk értelmében megtett észrevételek tekintetében elért eredményekre.

III-409. CIKK

(1) Az Európai Parlament a Tanács ajánlása alapján felmenti a Bizottságot a költségvetés végrehajtása vonatkozásában. E célból a Tanács és azt követően az Európai Parlament megvizsgálja a III-408. cikkben említett elszámolásokat, mérleget és értékelő jelentést, a Számvevőszék éves jelentését az ellenőrzés alá vont intézményeknek a Számvevőszék észrevételeire adott válaszaival együtt, a III-384. cikk (1) bekezdésének második albekezdésében említett megbízhatósági nyilatkozatot, valamint a Számvevőszék által készített vonatkozó külön jelentéseket.

(2) Az Európai Parlament a Bizottságnak adott felmentést megelőzően vagy a költségvetés végrehajtására vonatkozó hatáskörének gyakorlásával összefüggő bármely célból felkérheti a Bizottságot, hogy meghallgatás keretében számoljon be a kiadások végrehajtásáról, illetve a pénzügyi ellenőrzési rendszerek működéséről. A Bizottság az Európai Parlament kérésére megad számára minden szükséges tájékoztatást.

(3) A Bizottság megtesz minden megfelelő lépést annak érdekében, hogy eleget tegyen a felmentési határozatban foglalt észrevételeknek és az Európai Parlament kiadások végrehajtására vonatkozó egyéb észrevételeinek, valamint a Tanács felmentésre vonatkozó ajánlását kísérő felvetéseknek.

(4) Az Európai Parlament vagy a Tanács kérésére a Bizottság jelentést készít az ilyen észrevételek és felvetések alapján tett intézkedésekről és különösen a költségvetés végrehajtásáért felelős szervezeti egységeknek adott utasításokról. Ezeket a jelentéseket a Számvevőszéknek is meg kell küldeni.

4. SZAKASZ

KÖZÖS RENDELKEZÉSEK

III-410. CIKK

Az éves költségvetést és a többéves pénzügyi keretet euróban kell meghatározni.

III-411. CIKK

A Bizottság az érintett tagállamok hatáskörrel rendelkező hatóságai értesítésének kötelezettsége mellett átválthatja a tagállamok egyikének pénznemére egy másik tagállam pénznemében lévő eszközeit olyan mértékben, amilyen mértékben ez az Alkotmányban meghatározott célokra történő felhasználásukhoz szükséges. A Bizottság lehetőség szerint elkerüli az ilyen átváltások alkalmazását, ha rendelkezik a szükséges pénznemben lévő készpénzzel vagy likvid eszközökkel.

A Bizottság az egyes érintett tagállamokkal az általuk kijelölt hatóság útján érintkezik. Pénzügyi műveletek végrehajtása során a Bizottság az adott tagállam jegybankját vagy az adott tagállam által felhatalmazott valamely más pénzügyi szervezetet veszi igénybe.

III-412. CIKK

- (1) Európai törvény állapítja meg:
 - a) azokat a költségvetési szabályokat, amelyek meghatározzák különösen a költségvetés elkészítésére és végrehajtására, valamint az elszámolások végzésére és ellenőrzésére vonatkozó eljárást;

- b) a pénzügyi szereplők, és különösen az engedélyezésre jogosult tisztviselők és a számvitelért felelős tisztviselők felelősségére vonatkozó szabályokat.

Az ilyen európai törvényt a Számvevőszékkel folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

(2) A Tanács a Bizottság javaslata alapján elfogadott európai rendeletben meghatározza azokat a módszereket és azt az eljárást, amelyek szerint az Unió saját forrásaira vonatkozó szabályozásban előírt költségvetési bevételt a Bizottság rendelkezésére bocsátják, valamint a készpénzigények teljesítése érdekében szükség esetén alkalmazandó intézkedéseket. A Tanács az Európai Parlamenttel és a Számvevőszékkel folytatott konzultációt követően határoz.

(3) 2006. december 31-éig a Tanács az e cikkben említett minden esetben egyhangúlag határoz.

III-413. CIKK

Az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság feladata annak biztosítása, hogy az Unió harmadik felekkel szembeni jogi kötelezettségeinek teljesítéséhez szükséges pénzügyi eszközök rendelkezésre álljanak.

III-414. CIKK

Az e fejezetben említett költségvetési eljárások keretében az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság elnökei a Bizottság kezdeményezésére rendszeresen üléseket tartanak. Az elnökök minden szükséges intézkedést megtesznek annak érdekében, hogy e fejezet végrehajtásának megkönnyítése érdekében előmozdítsák az általuk vezetett intézmények közötti konzultációkat és az intézmények álláspontjainak egyeztetését.

5. SZAKASZ

KÜZDELEM A CSALÁS ELLEN

III-415. CIKK

- (1) Az Unió és a tagállamok az e cikknek megfelelően elfogadott intézkedések útján küzdenek a csalás és az Unió pénzügyi érdekeit sértő minden egyéb jogellenes tevékenység ellen. Ezeknek az intézkedéseknek elrettentő hatásúaknak kell lenniük, és hathatós védelmet kell nyújtaniuk a tagállamokban, valamint az Unió intézményeiben, szerveiben és hivatalaiban.
- (2) A tagállamok az Unió pénzügyi érdekeit sértő csalás elleni küzdelem terén megteszik ugyanazokat az intézkedéseket, mint amelyeket a saját pénzügyi érdekeiket sértő csalás elleni küzdelem terén tesznek.
- (3) Az Alkotmány egyéb rendelkezéseinek sérelme nélkül a tagállamok összehangolják az Unió pénzügyi érdekeinek csalással szembeni védelmét célzó tevékenységüket. Ennek érdekében a Bizottsággal együtt megszervezik a megfelelő hatáskörrel rendelkező hatóságaik közötti szoros és rendszeres együttműködést.
- (4) Európai törvény vagy kerettörvény meghatározza az Unió pénzügyi érdekeit sértő csalások megelőzése és az azok elleni küzdelem terén szükséges intézkedéseket azzal a céllal, hogy hathatós és azonos mértékű védelmet nyújtsanak a tagállamokban, valamint az Unió intézményeiben, szerveiben és hivatalaiban. Az ilyen európai törvényt vagy kerettörvényt a Számvevőszékkel folytatott konzultációt követően kell elfogadni.
- (5) A Bizottság a tagállamokkal együttműködve évente jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az e cikk végrehajtása érdekében megtett intézkedésekről és az elfogadott rendelkezésekről.

III. FEJEZET

MEGERŐSÍTETT EGYÜTTMŰKÖDÉS

III-416. CIKK

A megerősített együttműködéseknek összeegyeztethetőeknek kell lennie az Alkotmánnyal és az Unió jogával.

Az ilyen együttműködés nem befolyásolhatja hátrányosan a belső piacot, valamint a gazdasági, társadalmi és területi kohéziót. Nem jelenthet megkülönböztetést vagy akadályt a tagállamok közötti kereskedelemben, és nem torzíthatja a tagállamok közötti versenyt.

III-417. CIKK

A megerősített együttműködéseknek tiszteletben kell tartaniuk azoknak a tagállamoknak a hatásköreit, jogait és kötelezettségeit, amelyek az együttműködésben nem vesznek részt. Az ilyen tagállamok nem akadályozhatják a megerősített együttműködésnek a részt vevő tagállamok által történő végrehajtását.

III-418. CIKK

(1) A megerősített együttműködés annak létrehozásakor valamennyi tagállam számára nyitva áll, feltéve, hogy azok megfelelnek az együttműködésre felhatalmazó európai határozatban megállapított részvételi feltételeknek. Az együttműködés bármely későbbi időpontban is nyitva áll mindazon tagállamok számára, amelyek e feltételek mellett az annak keretében már elfogadott jogi aktusoknak is megfelelnek.

A Bizottság és a megerősített együttműködésben részt vevő tagállamok gondoskodnak annak előmozdításáról, hogy az együttműködésben a lehető legtöbb tagállam részt vegyen.

(2) A Bizottság és adott esetben az Unió külügyminisztere rendszeresen tájékoztatja az Európai Parlamentet és a Tanácsot a megerősített együttműködés előrehaladásáról.

III-419. CIKK

(1) Azoknak a tagállamoknak, amelyek egymás között megerősített együttműködést kívánnak létrehozni az Alkotmány alkalmazási körébe tartozó területek valamelyikén – a kizárólagos hatáskörök területe és a közös kül- és biztonságpolitika kivételével –, kérelmet kell a Bizottság elé terjeszteniük, amelyben meghatározzák a javasolt megerősített együttműködés hatókörét és célkitűzéseit. A Bizottság ilyen értelmű javaslatot terjeszthet a Tanács elé. Ha a Bizottság nem nyújt be javaslatot, az érintett tagállamokat tájékoztatja ennek okairól.

A megerősített együttműködés folytatására vonatkozó felhatalmazást a Tanács a Bizottság javaslata alapján és az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően elfogadott európai határozatában adja meg.

(2) Az egymás között a közös kül- és biztonságpolitika keretében megerősített együttműködést létrehozni kívánó tagállamoknak kérelmüket a Tanácshoz kell benyújtaniuk. A kérelmet továbbítani kell az Unió külügyminiszteréhez, aki véleményt nyilvánít arról, hogy a tervezett megerősített együttműködés összhangban van-e az Unió közös kül- és biztonságpolitikájával, valamint a Bizottsághoz, amely véleményt nyilvánít, különösen arról, hogy a javasolt megerősített együttműködés összhangban van-e az Unió egyéb politikáival. A kérelmet tájékoztatásul az Európai Parlamentnek is meg kell küldeni.

A megerősített együttműködés folytatására vonatkozó felhatalmazást a Tanács egyhangúlag elfogadott európai határozatban adja meg.

III-420. CIKK

(1) Bármely tagállam, amely a III-419. cikk (1) bekezdésében említett területek valamelyikén folytatott megerősített együttműködésben részt kíván venni, erről a szándékáról értesíti a Tanácsot és a Bizottságot.

A Bizottság az értesítés kézhezvételétől számított négy hónapon belül megerősíti az érintett tagállam részvételét. Adott esetben megállapítja, hogy a részvételi feltételek teljesültek, és elfogadja azokat az átmeneti intézkedéseket, amelyek a megerősített együttműködés keretében már elfogadott jogi aktusok alkalmazása szempontjából szükségesek.

Ha azonban a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a részvételi feltételek nem teljesültek, megjelöli azokat a rendelkezéseket, amelyeket a feltételek teljesítéséhez el kell fogadni, és a részvételi kérelem újbóli vizsgálatára határidőt állapít meg. E határidő lejárta után a kérelmet a második albekezdésben előírt eljárásnak megfelelően újra megvizsgálja. Ha a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a részvételi feltételek még mindig nem teljesültek, az érintett tagállam az ügyet a Tanács elé utalhatja, amely dönt a kérelemről. A Tanács az I-44. cikk (3) bekezdése szerint határoz. A Tanács továbbá a Bizottság javaslata alapján a második albekezdés szerinti átmeneti intézkedéseket fogadhat el.

(2) Bármely tagállam, amely a közös kül- és biztonságpolitika területén folytatott megerősített együttműködésben kíván részt venni, erről a szándékáról értesíti a Tanácsot, az Unió külügyminiszterét és a Bizottságot.

A Tanács az Unió külügyminiszterével folytatott konzultációt és – adott esetben – a részvételi feltételek teljesítésének megállapítását követően megerősíti az érintett tagállam részvételét. Emellett a Tanács az Unió külügyminiszterének javaslata alapján olyan átmeneti intézkedéseket fogadhat el, amelyek a megerősített együttműködés keretében már elfogadott jogi aktusok alkalmazása szempontjából szükségesek. Ha azonban a Tanács úgy ítéli meg, hogy a részvételi feltételek nem teljesültek, megjelöli azokat a rendelkezéseket, amelyeket a feltételek teljesítéséhez el kell fogadni és a részvételi kérelem újbóli vizsgálatára határidőt állapít meg.

E bekezdés alkalmazásakor a Tanács egyhangúlag és az I-44. cikk (3) bekezdésének megfelelően határoz.

III-421. CIKK

A megerősített együttműködés végrehajtásából eredő, az intézményeknél felmerülő igazgatási költségeken kívüli kiadások a részt vevő tagállamokat terhelik, kivéve, ha az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően a Tanács valamennyi tagja egyhangúlag másként határoz.

III-422. CIKK

(1) Amennyiben az Alkotmánynak a megerősített együttműködés keretében esetlegesen alkalmazásra kerülő valamely rendelkezése a Tanács számára egyhangú határozathozatalt ír elő, a Tanács az I-44. cikk (3) bekezdésében foglalt szabályokkal összhangban egyhangúlag elfogadott európai határozatban úgy rendelkezhet, hogy a jövőben minősített többséggel kell határozni.

(2) Ha az Alkotmánynak a megerősített együttműködés keretében esetlegesen alkalmazásra kerülő valamely rendelkezése a Tanács számára az európai törvények vagy kerettörvények elfogadására rendkívüli törvényalkotási eljárás alkalmazását írja elő, a Tanács az I-44. cikk (3) bekezdésében foglalt szabályokkal összhangban egyhangúlag elfogadott európai határozattal úgy rendelkezhet, hogy a jövőben a rendes törvényalkotási eljárás szerint kell határozni. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően határoz.

(3) Az (1) és (2) bekezdés nem alkalmazható a katonai vagy védelmi vonatkozású döntések esetén.

III-423. CIKK

A Tanács és a Bizottság biztosítja a megerősített együttműködés keretében kifejtett tevékenységek közötti, valamint az ilyen tevékenységek és az Unió politikái közötti összhangot, és ennek érdekében együttműködnek egymással.

VII. CÍM

KÖZÖS RENDELKEZÉSEK

III-424. CIKK

Figyelembe véve Guadeloupe, Francia Guyana, Martinique, Réunion, az Azori-szigetek, Madeira és a Kanári-szigetek gazdasági és társadalmi strukturális helyzetét, amit távoli fekvésük, szigetjellegük, kis méretük, kedvezőtlen domborzati és éghajlati viszonyaik és néhány terméktől való gazdasági függésük súlyosbít, amely tényezők állandósága és együttes hatása súlyosan hátráltatja fejlődésüket, a Tanács a Bizottság javaslata alapján olyan európai törvényeket, kerettörvényeket, rendeleteket és határozatokat fogad el, amelyek célja különösen az, hogy meghatározza az Alkotmány – így a közös politikák – alkalmazásának feltételeit ezekben a régiókban. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően határoz.

Az első bekezdésben említett jogi aktusok különösen olyan területekre vonatkoznak, mint a vám- és kereskedelempolitika, a fiskális politika, a vámszabad területek, a mezőgazdasági és halászati politika, a nyersanyagokkal és alapvető fogyasztási cikkekkel való ellátás feltételei, az állami támogatások, valamint a strukturális alapokhoz és a horizontális uniós programokhoz való hozzáférés feltételei.

A Tanács az első bekezdésben említett jogi aktusokat a legkülső régiók sajátos jellemzőinek és korlátainak figyelembevételével fogadja el anélkül, hogy veszélyeztetné az uniós jogrend – így a belső piac és a közös politikák – integritását és koherenciáját.

III-425. CIKK

Az Alkotmány nem sértheti a tagállamokban fennálló tulajdoni rendet.

III-426. CIKK

Az Unió valamennyi tagállamban az adott tagállam jogában a jogi személyeknek biztosított legteljesebb jogképességgel rendelkezik; így különösen ingó és ingatlan vagyont szerezhets és idegeníthets el, továbbá bíróság előtt eljárhat. E célból az Uniót a Bizottság képviseli. Mindazonáltal igazgatási autonómiájuk alapján a saját működésükkel kapcsolatos ügyekben az Uniót az egyes intézmények maguk képviselik.

III-427. CIKK

Az Unió tisztviselőinek személyzeti szabályzatát és az Unió egyéb alkalmazottaira vonatkozó alkalmazási feltételeket európai törvény állapítja meg. Az ilyen európai törvényt az érintett intézményekkel folytatott konzultációt követően kell elfogadni.

III-428. CIKK

A Tanács által egyszerű többséggel elfogadott európai rendeletekben, illetve határozatokban megállapított kereteken belül és feltételek szerint a Bizottság a rábízott feladatok teljesítéséhez szükséges bármilyen információt megszerezhet, és bármilyen ellenőrzést lefolytathat.

III-429. CIKK

(1) A Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmányáról szóló jegyzőkönyv 5. cikkének sérelme nélkül, amennyiben az az Unió tevékenységeinek ellátásához szükséges, európai törvény vagy kerettörvény meghatározza a statisztikák készítésére vonatkozó intézkedéseket.

(2) A statisztikák készítésének a pártatlanság, a megbízhatóság, a tárgyilagosság, a tudományos függetlenség, a költséghatékonyság és a statisztikai adatok bizalmas kezelésének tiszteletben tartásával kell történnie; az nem róhat túlzott terheket a gazdasági szereplőkre.

III-430. CIKK

Az Unió intézményeinek tagjai, a bizottságok tagjai, valamint az Unió tisztviselői és egyéb alkalmazottai szolgálati jogviszonyuk megszűnését követően sem fedhetik fel a szolgálati titoktartási kötelezettség alá eső információkat, így különösen a vállalkozásokra, az ezek üzleti kapcsolataira vagy költségösszetevőire vonatkozó információkat.

III-431. CIKK

Az Unió szerződéses felelősségét az adott szerződésre alkalmazandó jog szabályozza.

Szerződésen kívüli felelősség esetén az Unió a tagállamok jogában közös általános elveknek megfelelően megtéríti az intézményei vagy alkalmazottai által feladataik teljesítése során okozott károkat.

A második bekezdéstől eltérve, a tagállamok jogában közös általános elveknek megfelelően az Európai Központi Bank köteles megtéríteni az általa vagy alkalmazottai által feladataik ellátása során okozott károkat.

Az Unió alkalmazottainak az Unióval szembeni személyes felelősségét a személyzeti szabályzatukban vagy a rájuk vonatkozó alkalmazási feltételekben megállapított rendelkezések szabályozzák.

III-432. CIKK

Az Unió intézményeinek székhelyét a tagállamok kormányai közös megegyezéssel határozzák meg.

III-433. CIKK

Az Európai Unió Bíróságának alapokmányában foglalt rendelkezések sérelme nélkül a Tanács egyhangúlag elfogadott európai rendeletben meghatározza az Unió intézményeinek nyelvhasználatára vonatkozó szabályokat.

III-434. CIKK

Az Uniót a tagállamok területén megilletik a feladatai ellátásához szükséges kiváltságok és mentességek az Európai Unió kiváltságairól és mentességeiről szóló jegyzőkönyvben megállapított feltételek szerint.

III-435. CIKK

Az egyrésztől egy vagy több tagállam, másrésztől egy vagy több harmadik állam által egymás között 1958. január 1-je előtt, illetve a csatlakozó államok esetében a csatlakozásukat megelőzően kötött megállapodásokból eredő jogokat és kötelezettségeket az Alkotmány rendelkezései nem érintik.

Annyiban, amennyiben ezek a megállapodások nem egyeztethetők össze az Alkotmánnyal, az érintett tagállam vagy tagállamok megteszik a megfelelő lépéseket a megállapított összeegyeztethetlenség kiküszöbölésére. A tagállamok e cél érdekében szükség esetén segítséget nyújtanak egymásnak, és amennyiben indokolt, egységes magatartást tanúsítanak.

Az első bekezdésben említett megállapodások alkalmazása során a tagállamok figyelembe veszik azt, hogy az Alkotmány szerint az egyes tagállamok által nyújtott előnyök az Unió szerves részét képezik, és ezáltal elválaszthatatlanul összekapcsolódnak az Alkotmány által hatáskörökkel felruházott intézmények létrehozásával, valamint az összes többi tagállam részéről ezekkel megegyező előnyöknek a biztosításával.

III-436. CIKK

- (1) Az Alkotmány nem zárja ki a következő szabályok alkalmazását:
- a) egyik tagállam sem köteles olyan információt szolgáltatni, amelynek közlését ellentétesnek tartja alapvető biztonsági érdekeivel;
 - b) a tagállamok megtehetik az alapvető biztonsági érdekeik védelme érdekében általuk szükségesnek tartott, fegyverek, lőszeres és hadianyagok előállításával vagy kereskedelmével kapcsolatos intézkedéseket; ezek az intézkedések nem befolyásolhatják hátrányosan a belső piacon belüli versenyfeltételeket a nem kifejezetten katonai célokra szánt termékek tekintetében.
- (2) A Tanács az általa 1958. április 15-i, az (1) bekezdés b) pontja szerinti intézkedések hatálya alá tartozó termékekre vonatkozó listát a Bizottság javaslata alapján egyhangúlag elfogadott európai határozattal megváltoztathatja.

IV. RÉSZ:

ÁLTALÁNOS ÉS ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

IV-437. CIKK

A korábbi szerződések hatályon kívül helyezése

(1) Ez az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződés, a (2) bekezdésre is figyelemmel, hatályon kívül helyezi az Európai Közösséget létrehozó szerződést és az Európai Unióról szóló szerződést, valamint – az Európai Közösséget létrehozó szerződést és az Európai Unióról szóló szerződést kiegészítő vagy módosító okmányokról és szerződésekről szóló jegyzőkönyvben meghatározott feltételekkel – az azokat kiegészítő vagy módosító okmányokat és szerződéseket.

(2) Hatályukat veszítik:

- a) a Dán Királyság, Írország, Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága,
- b) a Görög Köztársaság,
- c) a Spanyol Királyság és a Portugál Köztársaság,
- d) az Osztrák Köztársaság, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság, valamint

- e) a Cseh Köztársaság, az Észt Köztársaság, a Ciprusi Köztársaság, a Lett Köztársaság, a Litván Köztársaság, a Magyar Köztársaság, a Máltai Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Szlovén Köztársaság és a Szlovák Köztársaság

csatlakozási szerződéseit.

Mindazonáltal:

- az a)–d) pontban említett szerződéseknek a Dán Királyság, Írország, Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága, a Görög Köztársaság, a Spanyol Királyság és a Portugál Köztársaság, az Osztrák Köztársaság, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság csatlakozási szerződéseiről és csatlakozási okmányairól szóló jegyzőkönyvben megismételt vagy hivatkozott rendelkezései hatályban maradnak, és joghatásuk az említett jegyzőkönyvben előírt feltételekkel fennmarad;
- az e) pontban említett szerződéseknek a Cseh Köztársaság, az Észt Köztársaság, a Ciprusi Köztársaság, a Lett Köztársaság, a Litván Köztársaság, a Magyar Köztársaság, a Máltai Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Szlovén Köztársaság és a Szlovák Köztársaság csatlakozási szerződéséről és csatlakozási okmányáról szóló jegyzőkönyvben megismételt vagy hivatkozott rendelkezései hatályban maradnak, és joghatásuk az említett jegyzőkönyvben előírt feltételekkel fennmarad.

IV-438. CIKK

Jogutódlás és jogfolytonosság

(1) Az e szerződéssel létrejött Európai Unió az Európai Unióról szóló szerződéssel létrehozott Európai Unió és az Európai Közösségek jogutódja.

(2) A IV-439. cikkre is figyelemmel, az e szerződés hatálybalépésekor létező intézmények, szervek és hivatalok az e szerződés szerinti hatáskörüket, az említett időpontban fennálló összetételükben, addig gyakorolják, amíg e szerződés értelmében új rendelkezéseket nem fogadnak el, vagy amíg megbízatásuk meg nem szűnik.

(3) Az intézmények, szervek és hivatalok által a IV-437. cikk által hatályon kívül helyezett szerződések és jogi aktusok alapján elfogadott jogi aktusai hatályban maradnak. Joghatásuk mindaddig megmarad, amíg azokat e szerződés alapján hatályon kívül nem helyezik, semmisnek nem nyilvánítják, vagy nem módosítják. Ugyanez vonatkozik a tagállamok között a IV-437. cikk által hatályon kívül helyezett szerződések és jogi aktusok alapján megkötött megállapodásokra.

Az e szerződés hatálybalépésekor létező közösségi és uniós vívmányok egyéb elemei, így különösen az intézményközi megállapodások, a tagállamok kormányainak a Tanács keretében üléselő képviselői által elfogadott határozatok és megállapodások, a tagállamok között megkötött, az Unió, illetve a Közösség működésével kapcsolatos vagy tevékenységükkel összefüggő megállapodások, az Európai Tanács, illetve a Tanács nyilatkozatai – beleértve a kormányközi konferenciákkal összefüggésben tett nyilatkozatokat –, állásfoglalásai és más álláspontjai, valamint a tagállamok által az Unióval, illetve a Közösséggel kapcsolatosan közös megegyezéssel hozott nyilatkozatok, állásfoglalások és más álláspontok ugyanúgy mindaddig hatályban maradnak, amíg azokat hatályon kívül nem helyezik, vagy nem módosítják.

(4) Az Európai Közösségek Bíróságának és az Elsőfokú Bíróságnak a IV-437. cikk által hatályon kívül helyezett szerződések és jogi aktusok, valamint a végrehajtásuk érdekében meghozott jogi aktusok vagy egyezmények értelmezésére vonatkozó ítélkezési gyakorlata az uniós jog és különösen az Alkotmány összevethető rendelkezései értelmezésének forrásaként értelemszerűen továbbra is fennmarad.

(5) Az e szerződés hatálybalépését megelőzően megindított közigazgatási és bírósági eljárások folytonosságát az Alkotmány tiszteletben tartásával biztosítani kell. Az említett eljárásokért felelős intézmények és szervek minden megfelelő intézkedést megtesznek ennek érdekében.

IV-439. CIKK

Az egyes intézményekre vonatkozó átmeneti rendelkezések

Az Európai Parlament összetételére, az Európai Tanácsban és a Tanácsban a minősített többség meghatározására – beleértve azt az esetet is, amikor az Európai Tanács, illetve a Tanács nem mindegyik tagja vesz részt a szavazásban –, valamint a Bizottság összetételére – beleértve az Unió külügyminiszterét is – vonatkozó átmeneti szabályokat az Unió intézményeire és szerveire vonatkozó átmeneti rendelkezésekről szóló jegyzőkönyv határozza meg.

IV-440. CIKK

Területi hatály

(1) E szerződést a Belga Királyságra, a Cseh Köztársaságra, a Dán Királyságra, a Németországi Szövetségi Köztársaságra, az Észt Köztársaságra, a Görög Köztársaságra, a Spanyol Királyságra, a Francia Köztársaságra, Írországra, az Olasz Köztársaságra, a Ciprusi Köztársaságra, a Lett Köztársaságra, a Litván Köztársaságra, a Luxemburgi Nagyhercegségre, a Magyar Köztársaságra, a Máltai Köztársaságra, a Holland Királyságra, az Osztrák Köztársaságra, a Lengyel Köztársaságra, a Portugál Köztársaságra, a Szlovén Köztársaságra, a Szlovák Köztársaságra, a Finn Köztársaságra, a Svéd Királyságra, valamint Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságára, kell alkalmazni.

(2) E szerződést III-424. cikkével összhangban alkalmazni kell Guadeloupe-ra, Francia Guyanára, Martinique-re, Réunionra, az Azori-szigetekre, Madeirára és a Kanári-szigetekre.

(3) A II. mellékletben felsorolt tengerentúli országokra és területekre az e szerződés III. részének IV. címében a társulásra vonatkozóan meghatározott különleges szabályokat kell alkalmazni.

E szerződés nem alkalmazható azokra a Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságával különleges kapcsolatban álló tengerentúli országokra és területekre, amelyeket ez a felsorolás nem tartalmaz.

(4) E szerződés rendelkezéseit alkalmazni kell azokra az európai területekre, amelyek külkapcsolataiért valamely tagállam felel.

(5) E szerződést az Åland-szigetekre az eredetileg az Alkotmány IV-437. cikke (2) bekezdésének d) pontjában említett szerződésben megjelenő és a Dán Királyság, Írország, valamint Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága, a Görög Köztársaság, a Spanyol Királyság és a Portugál Köztársaság, az Osztrák Köztársaság, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság csatlakozási szerződéseiről és csatlakozási okmányairól szóló jegyzőkönyv V. címének 5 szakaszában megismételt eltérésekkel kell alkalmazni.

(6) Az (1)–(5) bekezdéstől eltérően:

- a) e szerződés nem alkalmazható a Feröer-szigetekre;
- b) e szerződés Akrotirire és Dhekeliára, Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának ciprusi felségterületeire csak annyiban alkalmazandó, amennyiben az az eredetileg az Alkotmány IV-437. cikke (2) bekezdésének e) pontjában említett szerződés szerves részét képező csatlakozási okmányhoz csatolt, Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának ciprusi felségterületeiről szóló jegyzőkönyvben foglalt, és a Cseh Köztársaság, az Észt Köztársaság, a Ciprusi Köztársaság, a Lett Köztársaság, a Litván Köztársaság, a Magyar Köztársaság, a Máltai Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Szlovén Köztársaság és a Szlovák Köztársaság csatlakozási szerződéséről és csatlakozási okmányáról szóló jegyzőkönyv II. részének III. címében megismételt szabályok végrehajtásához szükséges;
- c) e szerződés a Csatorna-szigetekre és a Man-szigetre csak annyiban alkalmazandó, amennyiben az az eredetileg az Alkotmány IV-437. cikke (2) bekezdésének a) pontjában említett szerződésben meghatározott, és a Dán Királyság, Írország, Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága, a Görög Köztársaság, a Spanyol Királyság és a Portugál Köztársaság, az Osztrák Köztársaság, a Finn Köztársaság és a Svéd Királyság csatlakozási szerződéseiről és csatlakozási okmányairól szóló jegyzőkönyv II. címének 3. szakaszában megismételt, az e szigetekre vonatkozó szabályok végrehajtásához szükséges.

- (7) Az érintett tagállam kezdeményezésére az Európai Tanács a (2) és (3) bekezdésben említett valamely dán, francia vagy holland ország vagy terület Unióval kapcsolatos jogállását európai határozattal módosíthatja. Az Európai Tanács a Bizottsággal folytatott konzultációt követően, egyhangúlag határoz.

IV-441. CIKK

Regionális uniók

E szerződés rendelkezései nem zárják ki a Belgium és Luxemburg, valamint a Belgium, Luxemburg és Hollandia közötti regionális uniók fennállását és megvalósítását annyiban, amennyiben e regionális uniók célkitűzései az említett szerződés alkalmazásával nem valósulnak meg.

IV-442. CIKK

Jegyzőkönyvek és mellékletek

Az e szerződéshez csatolt jegyzőkönyvek és mellékletek e szerződés szerves részét képezik.

IV-443. CIKK

Rendes felülvizsgálati eljárás

(1) Bármely tagállam kormánya, az Európai Parlament vagy a Bizottság javaslatot nyújthat be a Tanácsnak e szerződés módosítására. A javaslatot a Tanács továbbítja az Európai Tanácsnak, és arról értesíti a nemzeti parlamenteket.

(2) Ha az Európai Tanács az Európai Parlamenttel és a Bizottsággal folytatott konzultációt követően, egyszerű többséggel a javasolt módosítások megvitatása mellett dönt, az Európai Tanács elnöke a nemzeti parlamenteknek, a tagállamok állam-, illetve kormányfőinek valamint az Európai Parlamentnek és a Bizottságnak a képviselőiből álló konventet hív össze. A monetáris területet érintő intézményi módosítások esetében az Európai Központi Bankkal is konzultálni kell. A konvent megvizsgálja a módosításokra vonatkozó javaslatokat és konszenzussal ajánlásokat fogad el a tagállamok kormányai képviselőinek (3) bekezdésben meghatározott konferenciája számára.

Amennyiben a javasolt módosítások terjedelme nem indokolja, az Európai Tanács az Európai Parlament egyetértését követően egyszerű többséggel a Konvent összehívásának mellőzéséről dönthet. Ebben az esetben az Európai Tanács meghatározza egy, a tagállamok kormányai képviselőinek részvételével tartandó konferencia mandátumát.

(3) A tagállamok kormányai képviselőinek konferenciáját a Tanács elnöke hívja össze abból a célból, hogy közös megegyezéssel meghatározzák e szerződés módosításait.

A módosítások azt követően lépnek hatályba, hogy azokat alkotmányos követelményeinek megfelelően valamennyi tagállam megerősítette.

(4) Ha az e szerződés módosításáról szóló szerződés aláírásától számított két év elteltével az említett szerződést a tagállamok négyötöde már megerősítette, egy vagy több tagállam azonban a megerősítési folyamat során nehézségekkel szembesül, az ügyet az Európai Tanács elé kell utalni.

IV-444. CIKK

Egyszerűsített felülvizsgálati eljárás

(1) Amennyiben a III. rész egy meghatározott területen vagy esetben a Tanács számára egyhangú határozathozatalt ír elő, az Európai Tanács európai határozattal felhatalmazhatja a Tanácsot, hogy az adott területen vagy esetben minősített többséggel határozzon.

Ez a bekezdés nem alkalmazható a katonai vagy védelmi vonatkozású döntések esetén.

(2) Amennyiben a III. rész úgy rendelkezik, hogy a Tanácsnak az európai törvényeket és kerettörvényeket különleges törvényalkotási eljárás szerint kell elfogadnia, az Európai Tanács európai határozattal úgy rendelkezhet, hogy az ilyen európai törvények és kerettörvények rendes törvényalkotási eljárásban is elfogadhatók.

(3) Az Európai Tanácsnak az (1) és (2) bekezdés alapján tett minden kezdeményezéséről értesítenie kell a nemzeti parlamenteket. Amennyiben valamely nemzeti parlament az értesítés időpontjától számított hat hónapon belül kifogást emel, az (1) vagy (2) bekezdésben említett európai határozatot nem lehet elfogadni. Kifogás hiányában az Európai Tanács az európai határozatot elfogadhatja.

Az (1) és (2) bekezdésben említett európai határozatokat az Európai Tanács egyhangúlag, az Európai Parlamentnek a tagjai többségével elfogadott – egyetértését követően fogadja el.

IV-445. CIKK

Az Unió belső politikáira vonatkozó egyszerűsített felülvizsgálati eljárás

(1) Bármely tagállam kormánya, az Európai Parlament vagy a Bizottság javaslatokat terjeszthet az Európai Tanács elé a III. rész III. címének az Unió belső politikáira és tevékenységeire vonatkozó rendelkezéseinek teljes vagy részleges felülvizsgálata érdekében.

(2) Az Európai Tanács a III. rész III. címében foglalt rendelkezéseket európai határozattal egészben vagy részben módosíthatja. Az Európai Tanács az Európai Parlamenttel és a Bizottsággal, valamint a monetáris területet érintő intézményi módosítások esetében az Európai Központi Bankkal folytatott konzultációt követően, egyhangúlag határoz.

Az ilyen európai határozat csak azt követően lép hatályba, hogy a tagállamok saját alkotmányos követelményeiknek megfelelően azt jóváhagyták.

(3) A (2) bekezdésben említett európai határozat az e szerződésben az Unióra ruházott hatásköröket nem növelheti meg.

IV-446. CIKK

Időbeli hatály

E szerződés határozatlan időre jön létre.

IV-447. CIKK

Megerősítés és hatálybalépés

- (1) E szerződést a Magas Szerződő Felek alkotmányos követelményeiknek megfelelően megerősítik. A megerősítő okiratokat az Olasz Köztársaság Kormányánál helyezik letétbe.
- (2) E szerződés 2006. november 1-jén lép hatályba, feltéve, hogy valamennyi megerősítő okiratot letétbe helyezték, illetve ennek hiányában az azt követő második hónap első napján, hogy az utolsó aláíró állam is letétbe helyezte megerősítő okiratát.

IV-448. CIKK

Hiteles szövegek és fordítások

- (1) E szerződést, amely egyetlen eredeti példányban angol, cseh, dán, észt, finn, francia, görög, holland, ír, lengyel, lett, litván, magyar, máltai, német, olasz, portugál, spanyol, svéd, szlovák és szlovén nyelven készült, és amely e nyelveken készült szövegeinek mindegyike egyaránt hiteles, az Olasz Köztársaság Kormányának irattárában helyezik letétbe, amely minden további aláíró állam kormányának eljuttat egy-egy hitelesített másolatot.
- (2) E szerződés a tagállamok által meghatározott bármely további olyan nyelvre lefordítható, amely egy adott tagállam területének egészén vagy egy részén a tagállam alkotmányos rendjének megfelelően hivatalos nyelv. A Tanács irattárában való letétbe helyezés érdekében az érintett tagállamok az ilyen fordítások egy hiteles másolatát eljuttatják a Tanácsnak.